

**KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BİLGİ SAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİM
ANABİLİM DALI**

**TÜRKİYE'DE UZAKTAN EĞİTİM PROGRAMLARI İÇİN
AKREDİTASYON STANDARTLARININ DELPHİ TEKNİKİYLE
BELİRLENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Yasin YALÇIN

**TRABZON
Aralık, 2012**

**KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BİLGİ SAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİM
ANABİLİM DALI**

**TÜRK YE'DE UZAKTAN EĞİTİM PROGRAMLARI İÇİN
AKREDİTASYON STANDARTLARININ DELPHİ TEKNİKİYLE
BELİRLENMESİ**

Yasin YALÇIN

**Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nce Yüksek
Lisans Unvanı Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir.**

**Tezin Danışmanı
Yrd. Doç. Dr. Esra KELE**

**TRABZON
Aralık, 2012**

KTÜ E itim Bilimleri Enstitüsü Müdürlü ü'ne

**Bu çalı ma jürimiz tarafından Bilgisayar ve Ö retim Teknolojileri E itimi
Anabilim Dalında YÜKSEK L SANS tezi olarak kabul edilmi tir. 06 / 12 / 2012**

Tez Danı manı : Yrd. Doç. Dr. Esra KELE

Üye : Prof. Dr. Ali Rıza AKDEN Z

Üye : Doç. Dr. Hasan KARAL

Onay

Yukarıdaki imzaların adı geçen ö retim üyelerine ait oldu unu onaylarım.

**Doç. Dr. Haluk ÖZMEN
Enstitü Müdürü**

B L D R M

Tezimin içerdiği yenilik ve sonuçları başka bir yerden almadığını ve bu tezi KTÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsünden başka bir bilim kurulu adına akademik gaye ve unvan almak amacıyla vermediğini; tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada kullanılan her türlü kaynağı eksiksiz atıf yapıldığını, aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul ettiğini beyan ediyorum.

Yasin YALÇIN

20/11/2012

ÖNSÖZ

Kalitenin bireylerin hayatlarında arzuladıkları niteliklerden birisi olduğu konusu kuşkusuz tartışılmaz. Günlük hayatımızda birçok alanda nitelikli ürün ve hizmetleri tercih etmekte, bazı kurum ve kuruluşların kalite onay belgelerine sahip olan ürün ve hizmetlere karşı ise güven duymaktayız. Kalitenin hayatın belki de en önemli alanında, eğitimde, yer alması ise toplumların geleceği açısından büyük önem arz etmektedir.

Akreditasyon, bir eğitim kurumunun önceden belirlenmiş birtakım standartları karşılayıp karşılamadığı konusunda, harici bir kurum tarafından denetlenmesi ve sonucunun olumlu olması durumunda bir onay belgesinin sunulması süreci olarak tanımlanabilir. Bilgi ve iletişim teknolojilerinin yükseldiği 21. yüzyılda, uzaktan eğitimin de aynı hızla gelişmesi ve genişlemesi, bu yolla yapılan öğretimin kalitesi konusunda birtakım soruların ortaya çıkmasına neden olmuştur. 100 yılı aşkın süredir eğitimde kaliteyi sağlamanın bir yolu olarak kullanılan akreditasyonun uzaktan eğitimi programları için de kullanılması eğitimde kalitenin gelişimine hizmet edecektir.

Türkiye’de uzaktan eğitim programları için akreditasyon standartları belirlemeyi amaçlayan bu çalışmada; danışmanlığı üstlenen, bilgi ve tecrübeleriyle bana rehberlik eden değerli hocam Yrd. Doç. Dr. Esra KELEME’ye,

Çalışmanın başından sonuna kadar bilgi ve deneyimleriyle bana yardımcı olan saygıdeğer hocalarım Doç. Dr. Hasan KARAL’a ve Doç. Dr. Cemalettin PEK’e,

Çalışma boyunca yardımlarını esirgemeyen Arş. Gör. Ömer Faruk URSAVA’ya, Arş. Gör. Ekrem BAHÇEKAPILI’ya, Arş. Gör. Tuğba BAHÇEKAPILI’ya, Arş. Gör. Canan ÇOLAK’a, Öğr. Gör. Fatih CAMADAN’a, Öğr. Gör. Yasemin BAK’ye ve Okt. Sami BASKIN’a,

Çalışmamda katılıp fikir belirten uzaktan eğitim uzmanlarının her birine teşekkürü bir borç bilirim.

Eğitim hayatım boyunca bana güven duyan ve destek olan anneme, babama, kardeşlerime Uzm. Psk. Dan. Mine YALÇIN’a ve Furkan YALÇIN’a en içten duygularıyla teşekkür ederim.

Trabzon, 2012

Yasin YALÇIN

Ç NDEK LER

	<u>Sayfa No</u>
ÖNSÖZ.....	II
Ç NDEK LER.....	III
ÖZET.....	VI
ABSTRACT	VII
TABLolar D Z N	VIII
EK LLER D Z N	X
KISALTMALAR L STES	XI
1. GENEL B LG LER.....	2
1.1. Giri	2
1.1.1. Ara tırmanın Problemi	2
1.1.2. Ara tırmanın Amacı	3
1.1.3. Ara tırmanın Gerekçesi ve Önemi	3
1.1.4. Ara tırmanın Varsayımları	7
1.1.5. Ara tırmanın Sınırlılıkları.....	7
1.2. Uzaktan E itim.....	7
1.2.1. Uzaktan E itimin Tanımı	7
1.2.2. Dünya’da Uzaktan E itimin Tarihsel Geli imi	13
1.2.3. Türkiye’de Uzaktan E itimin Tarihsel Geli imi	19
1.2.4. Kalite ve Uzaktan E itim	22
1.2.5. Akreditasyon ve Uzaktan E itim.....	26
1.2.5.1. Amerika Birle ik Devletleri’nde Uzaktan E itim Programlarının Akreditasyonu.....	33
1.2.5.2. Kanada’da Uzaktan E itim Programlarının Akreditasyonu	38
1.2.5.3. Birle ik Krallık’ta Uzaktan E itim Programlarının Akreditasyonu.....	39
1.2.5.4. Avustralya’da Uzaktan E itim Programlarının Akreditasyonu.....	41
1.2.5.5. Çin’de Uzaktan E itim Programlarının Akreditasyonu	42
1.2.5.6. Hindistan’da Uzaktan E itim Programlarının Akreditasyonu.....	43
1.2.6. Uzaktan E itimde Akreditasyon ve Kalite Alanında Yapılan Çalı malar.....	44
1.3. Dünya’da Uzaktan E itim Kalitesinin Genel Durumu ve Kalite Güvencesi Uygulamaları	50

2.	YAPILAN ÇALIŞMALAR.....	51
2.1.	Araştırmanın Yöntemi	51
2.2.	Katılımcı Grubunun Seçimi.....	55
2.3.	Çevrimiçi Standartları Değerlendirme Sistemi ve Veri Toplama Süreci	61
2.4.	Uzlaşma Ölçütü ve Yanıtların Puanlanması.....	64
2.5.	Birinci Delphi Oturumu.....	67
2.6.	İkinci Delphi Oturumu.....	68
2.7.	Üçüncü Delphi Oturumu	70
2.8.	Özet.....	73
3.	BULGULAR	74
3.1.	Kurumun Misyon, Vizyon, Amaç ve Hedefleri	74
3.1.1.	Birinci Delphi Oturumu.....	74
3.1.2.	İkinci Delphi Oturumu.....	75
3.1.3.	Üçüncü Delphi Oturumu	76
3.2.	Eğitim Programı ve Materyaller	76
3.2.1.	Birinci Delphi Oturumu.....	77
3.2.2.	İkinci Delphi Oturumu.....	79
3.2.3.	Üçüncü Delphi Oturumu	81
3.3.	Eğitim Hizmetleri	82
3.3.1.	Birinci Delphi Oturumu.....	82
3.3.2.	İkinci Delphi Oturumu.....	84
3.3.3.	Üçüncü Delphi Oturumu	85
3.4.	Öğrenci Hizmetleri	85
3.4.1.	Birinci Delphi Oturumu.....	85
3.4.2.	İkinci Delphi Oturumu.....	87
3.4.3.	Üçüncü Delphi Oturumu	88
3.5.	Öğrenci Başarıları ve Memnuniyeti	89
3.5.1.	Birinci Delphi Oturumu.....	90
3.5.2.	İkinci Delphi Oturumu.....	91
3.5.3.	Üçüncü Delphi Oturumu	92
3.6.	Kurum Çalışanlarının Nitelikleri	92
3.6.1.	Birinci Delphi Oturumu.....	92
3.6.2.	İkinci Delphi Oturumu.....	94

3.6.3.	Üçüncü Delphi Oturumu	95
3.7.	Kabul Uygulamaları ve Kayıt Anlamaları	96
3.7.1.	Birinci Delphi Oturumu.....	96
3.7.2.	İkinci Delphi Oturumu.....	97
3.7.3.	Üçüncü Delphi Oturumu	98
3.8.	Mali Sorumluluklar.....	99
3.8.1.	Birinci Delphi Oturumu.....	99
3.8.2.	İkinci Delphi Oturumu.....	100
3.8.3.	Üçüncü Delphi Oturumu	101
3.9.	Bina, Donanım ve Kayıtların Korunması	102
3.9.1.	Birinci Delphi Oturumu.....	102
3.9.2.	İkinci Delphi Oturumu.....	103
3.9.3.	Üçüncü Delphi Oturumu	104
3.10.	Araştırma ve Öz-Gelişim.....	104
3.10.1.	Birinci Delphi Oturumu.....	104
3.10.2.	İkinci Delphi Oturumu.....	105
3.10.3.	Üçüncü Delphi Oturumu	106
3.11.	Çalışmanın Tamamlanması ve Türkiye’de Uzaktan Eğitim Programları için Akreditasyon Standartlarının Sunulması.....	107
4.	TARTI MA VE SONUÇLAR.....	108
5.	ÖNER LER	119
6.	KAYNAKLAR.....	121
7.	EKLER.	135
ÖZGEÇM		

ÖZET

Türkiye’de Uzaktan Eğitim Programları için Akreditasyon Standartlarının Delphi Tekniğiyle Belirlenmesi

Uzaktan eğitim programlarının sayısının gün geçtikçe artması, bu yolla sunulan eğitimin kalitesi konusunda da kaygılar doğurmuştur. Gerek resmi makamlar, gerekse kamu uzaktan eğitimin kalitesi konusunda bilgilendirilmeye ihtiyaç duymaktadır. Bu anlamda akreditasyon, önceden belirlenen birtakım standartların karılandığını bildirmesi dolayısıyla, eğitim hizmetlerinin kalitesini sorgulayan birim ve bireylere bilgi sağlamaktadır. Bu çalışmada Türkiye’de uzaktan eğitim programlarının akreditasyonunda kullanılabilir standartların belirlenmesi amaçlanmıştır.

Araştırma üç oturumda tamamlanan bir Delphi çalışmasıdır. Delphi çalışmaları aynı anketin bir uzman grubuna birden fazla gönderildiği, her oturum sonunda uzmanların yapılan değerlendirmeler konusunda bilgilendirildiği ve değerlendirilen maddeler üzerinde bir uzlaşmaya varılmasını amaçlayan çalışmalardır. Bu amaçla ilgili alanyazından derlenen ve yine ilgili alanyazından yararlanarak on başlık altında toplanan toplam 83 akreditasyon standardı 5’li Likert tipi ölçek üzerinde birinci oturumda 17, ikinci oturumda 15 ve üçüncü oturumda 16 uzaktan eğitim uzmanı tarafından değerlendirilmiştir. Bunun yanında uzaktan eğitim uzmanları hazırlanan çevrimiçi standartları değerlendirme sistemi ile ilk iki oturumda değerlendirmelerine sunulan standartlar üzerinde derinlik talep edilebilir ve ilgili başlık altında yeni standartlar önerilebilirlerdir. Uzlaşma ölçütünün değerlendirilen her bir standart için %70 uzman katılımı ve +/- 1 standart sapma aralığı olarak belirlendiği çalışmada, uzaktan eğitim uzmanları tarafından üç oturum sonunda 10 başlık altında toplam 94 akreditasyon standardı Türkiye’de uzaktan eğitim programlarının akreditasyonunda kullanılabilir olarak belirlenmiştir. Belirlenen bu standartların ileride kurulması muhtemel bir akreditasyon kurumunun yanı sıra, uzaktan eğitim hizmetleri sunan eğitim kurumları tarafından da kalite değerlendirme ve geliştirme amaçlarıyla kullanılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan eğitim, Akreditasyon, Kalite, Delphi tekniği

ABSTRACT

Determining the Accreditation Standards for Distance Education Programs in Turkey Using Delphi Technique

As there is an increase in the number of distance education programs, many people have concern about the quality of these offerings. Both state bodies and the public require information regarding the quality of distance education. Accreditation, in this regard, shows that a set of predetermined standards have been met by the institutions which hold “accredited” status. Therefore, it is a convenient way for informing the related bodies and the public about the quality of the educational institution. In this study, it is aimed to determine the accreditation standards for distance education programs in Turkey.

The research is a Delphi study which is completed in three rounds. In Delphi studies, a questionnaire is sent to a group of experts more than one time while informing the experts about the general tendency of the group at the end of each round. The aim in Delphi studies is to reach a consensus between the experts. For that purpose, 83 accreditation standards for distance education programs that have been derived from literature and divided into 10 categories have been evaluated by distance education experts using 5 point Likert-type scale. In first round 17 experts, in second round 15 experts, and in third round 16 experts participated in the study. Distance education experts were able to recommend amendments to the standards or add new standards in any category using the online system designed to evaluate the standards. The consensus criterion was defined as agreement of 70% of the experts and +/- 1 standard deviation interval for each standard that have been evaluated. At the end of the study, distance education experts defined a total of 94 accreditation standards under 10 categories to be used in the accreditation of distance education programs in Turkey. It is suggested that the standards should be used by the accrediting agency which may be established in the future and educational institutions in order to assess and develop the quality of their offerings.

Key Words: Distance Education, Accreditation, Quality, Delphi Technique

TABLolar D Z N

<u>Tablo No</u>	<u>Tablo Adı</u>	<u>Sayfa No</u>
Tablo 2.1.	Çalı maya katılan uzaktan e itim uzmanlarının cinsiyet, unvan, ya ve uzaktan e itim alanındaki tecrübe bilgileri	59
Tablo 2.2.	Uzmanların tez danı manlı ı, proje, herhangi bir uzaktan e itim programında ders verme ve uzaktan e itim alanında yayın durumu.....	60
Tablo 2.3.	Akreditasyon standartlarının gruplandı ı ba lıklar ve bu ba lıklar altında bulunan standart sayıları.....	63
Tablo 2.4.	Akreditasyon standartları için belirlenen uzla ma ölçütü	66
Tablo 2.5.	5’li Likert tipi ölçe in puanlanması	66
Tablo 2.6.	Birinci Delphi oturumu özeti	68
Tablo 2.7.	İkinci Delphi oturumu özeti	70
Tablo 2.8.	Üçüncü Delphi oturumu özeti	72
Tablo 2.9.	Uzaktan e itim uzmanlarının Delphi oturumlarını tamamlama durumları	72
Tablo 3.1.	Kurumun misyon, vizyon, amaç ve hedefleri ba lı ı altında bulunan standartlar için birinci Delphi oturumu verileri	75
Tablo 3.2.	Kurumun misyon, vizyon, amaç ve hedefleri ba lı ı altında bulunan standartlar için ikinci Delphi oturumu verileri	76
Tablo 3.3.	E itim programı ve materyaller ba lı ı altında bulunan standartlar için birinci Delphi oturumu verileri	78
Tablo 3.4.	E itim programı ve materyaller ba lı ı altında bulunan standartlar için ikinci Delphi oturumu verileri.....	80
Tablo 3.5.	E itim programı ve materyaller ba lı ı altında bulunan standartlar için üçüncü Delphi oturumu verileri	82
Tablo 3.6.	E itim hizmetleri ba lı ı altında bulunan standartlar için birinci Delphi oturumu verileri	83
Tablo 3.7.	E itim hizmetleri ba lı ı altında bulunan standartlar için ikinci Delphi oturumu verileri.....	84
Tablo 3.8.	E itim hizmetleri ba lı ı altında bulunan standartlar için üçüncü Delphi oturumu verileri	85
Tablo 3.9.	Ö renci hizmetleri ba lı ı altında bulunan standartlar için birinci Delphi oturumu verileri	87
Tablo 3.10.	Ö renci hizmetleri ba lı ı altında bulunan standartlar için ikinci Delphi oturumu verileri.....	88

Tablo 3.11.	Ö renci hizmetleri ba lı 1 altında bulunan standartlar için üçüncü Delphi oturumu verileri	89
Tablo 3.12.	Ö renci ba arısı ve memnuniyeti ba lı 1 altında bulunan standartlar için birinci Delphi oturumu verileri	91
Tablo 3.13.	Ö renci ba arısı ve memnuniyeti ba lı 1 altında bulunan standartlar için ikinci Delphi oturumu verileri.....	92
Tablo 3.14.	Kurum çalı anlarının nitelikleri ba lı 1 altında bulunan standartlar için birinci Delphi oturumu verileri	93
Tablo 3.15.	Kurum çalı anlarının nitelikleri ba lı 1 altında bulunan standartlar için ikinci Delphi oturumu verileri.....	95
Tablo 3.16.	Kurum çalı anlarının nitelikleri ba lı 1 altında bulunan standartlar için üçüncü Delphi oturumu verileri	96
Tablo 3.17.	Kabul uygulamaları ve kayıt anla maları ba lı 1 altında bulunan standartlar için birinci Delphi oturumu verileri	97
Tablo 3.18.	Kabul uygulamaları ve kayıt anla maları ba lı 1 altında bulunan standartlar için ikinci Delphi oturumu verileri.....	98
Tablo 3.19.	Kabul uygulamaları ve kayıt anla maları ba lı 1 altında bulunan standartlar için üçüncü Delphi oturumu verileri	99
Tablo 3.20.	Mali sorumluluklar ba lı 1 altında bulunan standartlar için birinci Delphi oturumu verileri	100
Tablo 3.21.	Mali sorumluluklar ba lı 1 altında bulunan standartlar için ikinci Delphi oturumu verileri.....	101
Tablo 3.22.	Mali sorumluluklar ba lı 1 altında bulunan standartlar için üçüncü Delphi oturumu verileri	102
Tablo 3.23.	Bina, donanım ve kayıtların korunması ba lı 1 altında bulunan standartlar için birinci Delphi oturumu verileri	103
Tablo 3.24.	Bina, donanım ve kayıtların korunması ba lı 1 altında bulunan standartlar için ikinci Delphi oturumu verileri.....	104
Tablo 3.25.	Ara tırma ve öz-geli im ba lı 1 altında bulunan standartlar için birinci Delphi oturumu verileri	105
Tablo 3.26.	Ara tırma ve öz-geli im ba lı 1 altında bulunan standartlar için ikinci Delphi oturumu verileri.....	106
Tablo 3.27.	Ara tırma ve öz-geli im ba lı 1 altında bulunan standartlar için üçüncü Delphi oturumu verileri	107

EK LLER D Z N

<u>ekil No</u>	<u>ekil Adı</u>	<u>Sayfa No</u>
ekil 1.1.	Akreditasyon süreci ve bu süreçte yapılan i lemler (Aktan ve Gencel, 2007).	31

KISALTMALAR L STES

- ACODE** : Australasian Council on Open, Distance and e-Learning
AFT : American Federation of Teachers
AUCC : Association of Universities and Colleges of Canada
AUQA : Australian Universities Quality Agency
CHEA : Council for Higher Education Accreditation
CMEC : Council of Ministers of Education in Canada
COL : Commonwealth of Learning
DETC : Distance Education and Training Council
IDE : Innovation in Distance Education
IHEP : Institute for Higher Education Policy
ISO : International Organization for Standardization
MÜDEK : Mühendislik Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği
NEA : National Education Association
ODL QC : Open and Distance Learning Quality Council
QAA : Quality Assurance Agency
SLOAN-C : Sloan Consortium
SREB : Southern Regional Education Board
TDK : Türk Dil Kurumu
TEQSA : Tertiary Education Quality and Standards Agency
TSE : Türk Standartları Enstitüsü
UNESCO : United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
USDE : United States Department of Education
WCET : Western Cooperative for Educational Telecommunications
YAYKUR : Yaygın Yüksek Öğretim Kurumu
YÖDEK : Yükseköğretim Akademik Değerlendirme ve Kalite Geliştirme Komisyonu
YÖK : Yükseköğretim Kurulu

1. GENEL B LG LER

1.1. Giri

Günlük ya antımızda kullandı ımız araçların, aldı ımız hizmetlerin ya da tüketti imiz gıdaların belirli bir niteli e sahip olması onların kaliteleriyle ili kili bir durumdur. Kaliteli ürün, hizmet ya da gıda insanlarda güven duygusu uyandırmaktadır. Bu nedenle kalite, asırlar boyunca toplumların arzu ettikleri nitelikler arasında yer almı tır. Özel (2011), her ne kadar güncel bir sorun gibi gözükse de, kalitenin köklerinin insan toplumlarının en ilkel dönemlerine kadar indi ini belirtmektedir. Yakın geçmi te sanayi devrimi ile ba layan süreçte, irketler ürünlerinin rakip ürünlerden daha iyi oldu unu ispatlayabilmek için farklı yollara ba vurmu lardır. Bu yöndeki çabaları tüketiciler tarafından da kabul görmü ve tüketiciler satın aldıkları ürünlerde öncelikli olarak kaliteyi tercih eder duruma gelmi lerdir. Günlük hayatta alı -veri yaparken satın aldı ımız ürünlerin kalitesi konusundaki üphelerimiz; kendisini, birtakım organizasyonların kalite alanında verdikleri sertifikaları sorgulamamızda göstermektedir. Uluslararası Standartlar Organizasyonu (International Organization for Standardization– ISO) tarafından verilen ISO 9000 sertifikaları ve bu organizasyonun bir üyesi olan Türk Standartları Enstitüsü (TSE) tarafından verilen Türk Standartlarına Uygunluk Belgesi bunlardan sadece birkaçıdır. Bu kurulu ların sertifikalarına sahip olan ürünler tüketicilerde güven olu turmakta ve tercih sebebi olmaktadır.

Bu kalite arayı ları e itim alanında da kendine yer bulmu tur. Özellikle; önceleri endüstri alanında kullanılan Toplam Kalite Yönetiminin e itim alanına uyarlanması (Sallis, 2002; Yıldırım, 2002), kalite güvencesi sistemleri (Reagan, 1983) ve akreditasyon uygulamaları (Schwarz ve Westerheijden, 2004) ile e itimde kalite sorunu aılmaya çalı ılmı tır. Özellikle akreditasyon uygulamaları geni kabul görmü ve günümüzde birçok ülkede çe itli akreditasyon kurumları yüksekö retim kurumlarını akredite etmekte ve bu e itim kurumlarının önceden belirlenmi birtakım standartları kar ıladı ını belgelemektedir.

leti im teknolojilerindeki muazzam geli meler e itimde de yeni bir ça ın ba lamasına ve daha önceleri sadece basılı materyallerle yürütülen uzaktan e itim

faaliyetlerinin artık çok farklı teknolojilerle yürütülebilmesine olanak tanımı tır. Öyle ki uzaktan e itimin sınırları ülkeleri a mı durumdadır. Artık ö renenler kendi ülkeleri dı indaki ülkelerin çevrimiçi programlarına kayıt olabilmekte ve bu programları tamamlayarak derece sahibi olabilmektedirler. Ancak uzaktan e itimin bu geli imi “uzaktan e itim yoluyla alınan ö retimin, geleneksel e itim yoluyla verilen ö retime e de er olup olmadı ı” sorularını da gündeme getirmi tir (Russell, 1999). Bu sorular kar ılı nda uzaktan e itim hizmetleri sa layan kurumlar hizmetlerinin kalitesi konusunda kamuoyuna güven verebilmek amacıyla kalite güvencesi sistemi olu turmakta (Clarke vd., 2004) ya da uzaktan e itim programlarını akredite eden organizasyonlara ba vurmaktadır.

1.1.1. Ara tırmanın Problemi

Uzaktan e itim yapan yüksekö retim kurumlarının artmasıyla birlikte uzaktan e itim hakkındaki kalite kaygısının da arttı ı (Benson, 2003; Seok, 2007; Çolak vd., 2011) ve kalite güvencesi sistemlerine ihtiyaç duyuldu u belirtilmektedir (Ross vd., 2002). Bu kalite tartı ması özellikle açık ve uzaktan ö retimle ilgilenen kurumlar ba ta olmak üzere yüksekö retim kurumlarında ya anmaktadır (Inglis, 2005). Leh ve Jobin (2002) uzaktan e itimin de geleneksel ö retim gibi avantajları ve dezavantajları olabilece ini ifade etmektedir. Ancak özellikle yüksekö retimdeki e itimciler ba ta olmak üzere uzmanların uzaktan e itimin kalitesi hakkında daha endi eli olmalarının nedenlerini; i) yüz yüze ileti imle kar ıla tırıldı ında uzaktan ileti imin kalitesizli i, ii) uzaktan ö renenlerin geleneksel ö retim ö rencilerinininkinden daha farklı özelliklerinin ve ihtiyaçlarının olması, ve iii) uzaktan e itimin, kalitesini geleneksel ö retime e de er oldu unu kanıtlamak zorunda olması olarak sıralamaktadırlar.

Uzaktan e itimde kaliteye ihtiyaç duyulmasının bir di er nedeni ise sahtecilik ve kötüye kullanma olarak gösterilmektedir. Nitekim alanyazında uzaktan e itimdeki hızlı geli imin sahtecili e ve kötüye kullanmaya zemin hazırladı ı ifade edilmektedir (Loane, 2001). Güney Bölgesel E itim Kurulu (Southern Regional Education Board – SREB) uzaktan ö renme teknoloji ve uygulamaları da içerisinde olmak üzere, birçok aracın iyiye ya da kötüye kullanılabilce ini belirtmektedir. Uzaktan e itimin geli imi, fırsatçı kurumlara yetersiz e itim uygulamaları ve diploma de irmeni (diploma mill) tarzı

sahtecilikler için potansiyel olmaktadır (SREB, 2002). Diploma de irmenleri, genellikle yetersiz akademik çalı ma kar ılı ı derece vadeden kurumlar olarak kabul edilmektedir. Çevrimiçi teknolojilerin sundu u kolaylık, çevrimiçi ö renme deneyimlerinin olu turulmasını ve sunulmasını daha masrafsız ve kolayca eri ilebilir kılmaktadır. Bu durum aynı zamanda çok az ya da hiç akademik çaba sarf etmeden derece ya da sertifika kazanılabilen diploma de irmenlerinin de artı na neden olmu tur. Bu kurumlar etkileyici kurumsal Web siteleriyle ya da ya am tecrübelerine dayanılarak kazanılabilecek derece vaatleriyle kendilerini sanal üniversiteler ya da uzaktan derece tamamlama programları olarak tanıtarak ö renci çekmeye çalı maktadırlar (Pina, 2009).

Türkiye’de uzaktan e itim hizmetlerinin gün geçtikçe arttı ı yeni yüzyılda, yürütülen uzaktan e itim faaliyetlerinin kalitesi tartı ılması gereken bir konudur. Uzaktan e itim programlarının kalitesinin artırılmasında ve denetiminin yapılmasında akreditasyon etkili bir yöntem olarak kabul edilmektedir. Ülkemizde uzaktan e itimde akreditasyon yeni bir konudur ve uzaktan e itim programlarını akredite eden herhangi bir kurum, dolayısıyla uzaktan e itim programları için kullanılabilir akreditasyon standartları bulunmamaktadır. Bu do rultuda ara tırmanın problemi “Türkiye’de uzaktan e itim programlarının akreditasyonunda kullanılabilir standartlar nelerdir?” olmu tur.

1.1.2. Ara tırmanın Amacı

Ara tırmanın amacı; Türkiye’de uzaktan e itim programlarının de erlendirilebilmesi amacıyla akreditasyon standartları belirlemektir.

1.1.3. Ara tırmanın Gerekçesi ve Önemi

21. yüzyıl yüksekö retimde ö renci sayısında büyük bir patlamaya tanıklık etmektedir. UNESCO’nun hazırlamı oldu u bir rapora göre yüksekö retimdeki ö renci sayısı 1999 yılında 72 milyon iken, 2004 yılında 133 milyona yükselmiştir (UNESCO, 2006). Sanyal ve Martin (2007) ö renci sayısındaki bu büyük artı ının nedenini; i) yüksekö retime duyulan sosyal talepteki artı ve ii) ekonomide e itilmi insan kaynaklarına duyulan ihtiyaçla açıklamı lardır.

E itime duyulan talepteki artı ı kar ılamının bir yolu da uzaktan e itim olarak kabul edilmektedir. Uzaktan e itimin tarihine bakıldı ında 100 yılı a kın süredir insanların e itimin bu türünden yararlandıkları görülmektedir. Her ne kadar uzaktan ö retimin ula tırılmasında ilk zamanlarda posta sistemleri, daha sonraları radyo, televizyon ve uydu yayınları kullanılmı olsa da; teknolojideki ilerlemeler ve ki isel bilgisayarların, ardından internetin kullanıma sunulması ile uzaktan e itim etkinlikleri artık büyük oranda çevrimiçi olarak gerçekleştirilmektedir. Leh ve Jobin (2002) uzaktan e itimin kavram olarak aynı oldu unu, fakat geli en teknolojinin uzaktan e itimin farklı görünmesine neden oldu unu belirtmektedir. Günümüzde çevrimiçi ve Web tabanlı ö retim, uzaktan e itimde önemli bir role sahiptir. Etkili ö retimi ve ekonomik ula tırma sistemiyle internet, on binlerce çevrimiçi dersin ve yüzlerce derece ve sertifika programlarının geli imine katkıda bulunmu tur (Pina, 2009). 10 yıl öncesine kadar çevrimiçi sunulan dersler sayılı iken, bugün tamamıyla internet üzerinden tamamlanabilen ön lisans, lisans ve lisansüstü programlar mevcuttur. Nitekim YÖK (2007), Türkiye’de uzaktan e itimin, yüksek ö retim içerisindeki payının %30’dan fazla oldu unu belirtmektedir. Ayrıca u an Türkiye’de 30’u a kın üniversitede kurulan uzaktan e itim uygulama ve ara tırma merkezleri, ülkemizde uzaktan e itime verilen önemi ortaya koymaktadır.

Geleneksel ö retim kurumları yüksekö retimde her ne kadar halen etkin bir role sahip olsalar da yeni yüzyılın gerektirdi i ihtiyaçları kar ılamak için kendi rollerinde de i ikli e gitmektedirler (Sanyal ve Martin, 2007). Alkan’a (1998) göre bugünkü yüksekö retim sistemlerinin be farklı ortak problemi bulunmaktadır (s. 192): i) bireysel ve sosyal nitelikte fırsat ve olanak e itsizlikleri ii) kaynakların etkili ve verimli kullanılmaması iii) istek-sunu dengesizli i iv) hizmette i levsellik ve yaygınlık gereksinimi, ve v) kalite dü üklü üdür. Bu ba lamda kaliteli uzaktan e itim, yüksekö retimde fırsat ve olanak e itli ini sa lamak ve e itimin yaygınla masına katkıda bulunmak gibi amaçlara hizmet etmesi açısından önem arz etmektedir.

E-ö renmenin yüksekö retimde olu turdu u potansiyel ve uzaktan e itimin kalitesine yönelik artan kaygılar nedeniyle ara tırmacılar e itimin bu türünün kalitesinin tarafsız bir ekilde de erlendirilmesi gerekti inden bahsetmektedirler (Endean vd., 2010; Inglis, 2005). E itimde kalite de erlendirmesi söz konusu oldu unda farklı ara tırmacılar tarafından farklı yöntemler önerilmektedir. Bunlardan bazıları, kalite

iyile tirme (Hopkin ve Lee, 2001), kalite geli tirme (Gosling ve D'Andrea, 2001), kalite yönetimi (Barczyk vd., 2011), kalite güvencesi (Jung vd., 2011), etki ara tırması (Nielsen, 1997) ve akreditasyondur (Chapman ve Henderson, 2010).

İlgili alanyazında akreditasyon, “de erlendirilen bir programın ya da birimin önceden belirlenmi belirli bir kalite düzeyini sa ladı ı ya da a tı ı anlamına gelen resmi bir raporla sonuçlanan, kalite de erlendirme ya da denetim süreci” olarak tanımlanmaktadır (Westerheijden, 2005; s. 59). Uzaktan e itim kurumları yaygınla tıkça bu kurumlardan hangisinin ö renci katılımını, deste i ya da ilgiyi hak etti ini belirlemede akreditasyon kurumları tarafından onaylama i leminin önemi daha da artmaktadır (Lezberg, 1998). Peterson's yayın grubunun kariyer ve e itim editörü Charlotte Thomas, akreditasyonun yüksekö retimde sunulan uzaktan e itimin kalitesini do rulamada kullanılabilir en iyi yöntem oldu unu belirtmektedir (Abernathy, 2001). Dünya genelinde farklı ülkelerde akreditasyon kurumları uzaktan e itim programlarını akredite edebilmek için standartlar geli tirmektedirler. Bazı akreditasyon kurumları geleneksel yüksekö retim kurumları için kullanımda olan standartlar üzerinde çe itli de i ikliklere giderek ortaya koydukları standartları uzaktan e itim programları için kullanmaktadırlar. Ancak ilgili alanyazında, uzaktan e itimin geleneksel yüz yüze e itimden farklıla an birçok noktasının oldu u (Inglis, 2005) ve akreditasyon kurumlarının standartları geli tirirken uzaktan e itimin do asına özgü ö retimi ula tırma yöntemini göz önünde bulundurması gerekti i belirtilmektedir (Eaton, 2001).

Yüksekö retim düzeyinde uzaktan e itim Türkiye'de ilk olarak Anadolu Üniversitesi bünyesinde 1980'li yıllarda gerçekleştirilmiştir. Ancak ülkemizin uzaktan e itimle tanı ması daha önceki yıllarda olmu tur. 2012 yılı itibariyle 30'u a kın devlet ve vakıf üniversitesinde uzaktan e itim uygulama ve ara tırma merkezleri bulunmakta, bu merkezler aracılı ıyla gerek çevrimiçi dersler sa lanmakta, gerekse ön lisans, lisans, lisansüstü ve sertifika programları sunulmaktadır. Yüksekö retim Kurulu uzaktan e itim faaliyetleri yürüterek üniversitelerin ö renci kontenjanlarında artı sa lanabilece ini belirtmekte ve üniversiteleri uzaktan e itimle ö retim yapmaya te vik etmektedir (YÖK, 2007). Tüm bu geli melere ba lı olarak uzaktan e itimden yararlanan ö renci sayısı her geçen gün artmaktadır. Sadece Anadolu Üniversitesi 1,5 milyona yakla an mezun ve 1,7 milyona yakla an ö renci sayısı (URL-1) uzaktan e itimin Türkiye'de ne kadar büyüdü ünü göstermektedir.

Akreditasyon, yüksekö retim kurumlarının kalitelerini de erlendirmek ve belirli bir seviyenin üzerinde tutmak için etkili bir kalite güvencesi yöntemi olarak kabul edilmektedir. Özellikle uzaktan e itimin kalitesi hakkında yapılan tartışmaların artması günümüzde, uzaktan e itim programlarının akredite edilmesi, onların birtakım standartları sağladıklarının kanıtı olarak de erlendirilebilece i gibi, öğrencilere e itim görmek istedikleri kurumları seçmelerinde de yardımcı olacaktır.

Artan uzaktan e itim programlarının sundu u yüksekö retim hizmetlerinin kalitesinin akreditasyonla de erlendirilmesi ve bu konuda kamuoyuna bilgi sunulması, öğrenciler ve i dünyası başta olmak üzere birçok grup için önem arz etmektedir. Uzaktan e itim programlarının bir akreditasyon kurumu tarafından akredite edilmiş olması, belirli bir denetim sürecinden geçmiş oldu u ve akreditasyon kurumunun belirledi i standartları kar ılamı oldu u anlamına gelmektedir. Bu nedenle akreditasyonun kamuoyunda güven oluşturmaya yönelik bir amacı bulunmaktadır.

Her ne kadar ülkemizde bazı alanlarda akreditasyon faaliyetleri yürüten kurumlar bulunsada (örneğin mühendislik alanında MÜDEK akreditasyonu), akreditasyon çalışmalarına hız verilmesi gerekti i bir gerçektir. Son dönemlerde Yüksekö retim Akademik De erlendirme ve Kalite Geliştirme Komisyonu (YÖDEK) bünyesinde birtakım çalışmalar yapılmaktadır (YÖDEK, 2007). Ancak uzaktan e itim programlarının akreditasyonu bu çalışmalar içerisinde u ana kadar dâhil edilmemi tir.

10 Mayıs 2012 tarihinde İstanbul Üniversitesi'nde yapılan Uzaktan E itim Ulusal Sorunlar Çalıştayında gündeme getirilen konulardan birisinin de uzaktan e itim programlarının akreditasyonu olması, bu konuya verilen önem açısından umut vaat etmektedir (URL-2). Bu alanda yapılan çalışmalara a ırlık verilmesi, uzaktan e itim programlarında sunulan e itim ve yüksekö retim faaliyetlerinin daha kaliteli olarak yürütülmesine olanak sağlayacağından önem arz etmektedir. Bu kapsamda, bu çalışmanın Türkiye'de uzaktan e itim programlarının akredite edilebilmesi yolunda bir yol gösterici nitelik taşıyacağına ve sundukları e itim ve yüksekö retim faaliyetlerinin kalitesini artırmak isteyen uzaktan e itim yöneticilerinin, yüksekö retim elemanlarının ve personelin bu amaçlarına ulaşmalarında yardımcı olacağına inanılmaktadır.

1.1.4. Ara tırmanın Varsayımları

Ara tırma kapsamında belirli ölçütlere göre belirlenen uzaktan e itim uzmanlarının, çalı maya katılmayı kabul ederek gönüllülük ilkesini sa ladıkları varsayılmı tır.

1.1.5. Ara tırmanın Sınırlılıkları

Bu ara tırmanın katılımcı grubu, Delphi oturumlarına katılmayı kabul edip uzaktan e itim programlarının akreditasyonu konusunda fikir belirten toplam 17 uzaktan e itim uzmanı ile sınırlı kalmı tır.

1.2. Uzaktan E itim

Bu bölümde alanyazında ileti im teknolojilerindeki geli melerle birlikte uzaktan e itimin tanımına yönelik yapılan tartı malar, dünyada ve Türkiye’de uzaktan e itimin tarihsel geli imi, uzaktan e itimde kalite ve akreditasyon konularından bahsedilmektedir.

1.2.1. Uzaktan E itimin Tanımı

Uzaktan e itim teriminden ilk olarak Wisconsin Üniversitesi’nin 1892 katalogunda bahsedilmi tir (Rumble, 1986). Uzaktan e itim, ö retim faaliyetlerinin ö renen ve ö reticinin farklı mekânlarda ve bazı durumlarda farklı zamanlarda bulunurken yürütüldü ü e itim sistemidir. Alanyazında geçmi ten günümüze uzaktan e itimin tanımına yönelik farklı dönemlerde, çe itli tartı malar ya anmı tır. Uzaktan e itimin tanımlanmasında tarih boyunca ya anan de i ikli i gösterebilmek amacıyla, uzaktan e itime, teknolojiye geli melerle birlikte getirilmi tanımlar ve bu tanımlara kar ılıklı alanyazında ortaya çıkan tartı malar a a ıdaki bölümde yansıtılmaya çalı ılmı tır.

Flinck'e (1975) göre uzaktan eğitim, öğretme faaliyetleriyle, öğrenme faaliyetlerinin birbirinden ayrı olduğu bir eğitim sistemidir. Öğrenen, yalnız ya da bir grup içerisinde; öğrencilerle mektup, telefon, televizyon ya da radyo gibi araçlar yardımıyla iletişim kurma imkânına sahip olan öğretici tarafından sunulan öğrenim materyalinin rehberliğinde çalışır. Holmberg (1977) ise uzaktan eğitim teriminin, öğrencileriyle birlikte aynı mekânlarda bulunan öğrencilerin sürekli ve yakın gözetimi altında olmayan; ancak yine de bir eğitim kurumunun planlama, rehberlik ve eğitiminden yararlanan öğrenimin çeşitli formlarını kapsadığını belirtmektedir.

Uzaktan eğitimin temel özelliklerini belirlemeyi amaçlayan Keegan (1980), uzaktan eğitimin yüz yüze olmayan tüm öğrenme-öğretme faaliyetleriyle eş anlamlı olmadığını ya da yüz yüze eğitimin karıştı olarak tanımlanamayacağını belirterek;

1. uzaktan eğitimi yüz yüze eğitimden ayıran, öğretmen ve öğrencinin ayrı bulunması durumunu
2. uzaktan eğitimi bireysel çalışmadan ayıran bir eğitim kurumunun etkisini,
3. öğretmen ve öğrenen arasında bağlantı kurmak ve eğitim içeriğini taşımak için teknik araçların kullanımını,
4. öğrencilerin karlılıklı iletişimden fayda sağlayabilmesi için iki yönlü iletişimi,
5. öğretici ve sosyalleşme amaçları olan ve belirli zamanlarda yapılan seminerleri, ve
6. endüstriyel eğitime katılımı,

kapsamlı bir uzaktan eğitim tanımı için temel kabul etmektedir.

Uzaktan eğitim tanımı konusunda görüş belirten bir bakara tırmacı olan Bååth (1981), Keegan'ın (1980) uzaktan eğitim tanımı için temel kabul ettiği maddelerden sonuncusu olan "endüstriyel eğitime katılım"ı Otto Peters'ten ödünç aldığını belirtmiştir. Peters'in endüstriyel eğitime fikri bu alanda ara tırmacılar tarafından o kadar getirilen en heyecan verici fikirlerden birisi olmasına rağmen, uzaktan eğitimin mümkün olan bütün formları için uygun bir fikir olarak görülmemektedir. Bååth (1981) mektupla eğitim yapan büyük okulların ve radyo ya da televizyon derslerine dayalı büyük eğitim sistemlerinin faaliyetlerini endüstriyel eğitim olarak açıklamanın uygun olduğunu belirtmektedir. Ancak toplamda iki ya da üç kişinin çalıştığı mektupla eğitim yapan çok küçük okulları, sadece ders kitaplarına dayalı olarak eğitim yapan ve öğretmen ve öğrenci arasındaki iki yönlü iletişimi posta servisleriyle sağlayan Açık

Üniversite'yi ya da az sayıdaki ö retmenin ö retmenleriyle ileti me posta ya da telefon yoluyla geçtikleri uzaktan ö retim yapan sveç üniversitelerinin bazı bölümlerini, endüstrile mi ö retim olarak açıklamanın mümkün olup olmadığı yönünde sorulması gereken sorular olduğunu belirtmektedir.

Holmberg ve Keegan'ın yaptıkları uzaktan e itim tanımlarında savundukları uzaktan e itimin bir ö retim kurumunun etkisinde bulunması gerektiği dü ünceleri alanyazında bazı kar ılıklar bulmu tur. Özellikle Rumble (1989), Keegan'ın mektupla ö retimin, bir e itim kurumu yapılanmasını içermediği için, uzaktan e itimin bu özelliğini ta ımadığı yönündeki ifadesini problemlili bulmu tur. Ara tırmacıya göre bu ifade uzaktan e itimin dâhili olmaktansa, daha çok harici özelliklerine odaklanmaktadır. Ara tırmacı ö retmen rolündeki bir birey ve ö renci rolündeki özel bir birey arasındaki özel ileti imin, uzaktan e itimin bir formu olabileceğini belirtmektedir.

Rumble'a (1989) göre uzaktan ö retim sunan bir kurumun büyük bir kurum olmasına gerek yoktur. Uzaktan e itim tek bir ö retmen ve tek bir ö renci arasında da eksiksiz bir e kilde gerçekleştirilebilir. Ancak ö renci ve ö retmenin, ö retme-ö renme sürecini kapsayan gizli ya da açık bir sözleşmenin varlığından emin olmaları ve nelerin ö retilip ö renileceği üzerinde anlaşmaları önemlidir. Aksi takdirde ö retmenin ö retim, ö rencinin ise ö renme faaliyetleri istenildiği gibi olmayacaktır.

Keegan uzaktan e itim sürecinde ö renenin grup içerisinde de il de, bireysel olarak e itilmesi konusunda alanyazından bazı tepkiler almıştır. Özellikle Verduin ve Clark (1991) grup ö renimini uzaktan e itim sistemlerine uygulayan birçok uzaktan e itim sisteminin bulunduğunu belirtmiş ve grup-tabanlı ö renimin uzaktan e itimi tanımlarken sınırlamalara dâhil edilmesine karşı çıkmıştır.

Uzaktan e itim tanımının zaman geçtikçe değişim göstermesinin bir nedeni kusuz ileti im teknolojilerinde meydana gelen ilerlemelerdir. Uzaktan e itimi tanımlamanın zorluğunun ileti im teknolojilerinde yenilikçi gelişmelerin, ö retimin yeni ula tırılma yollarına olanak sağlaması nedeniyle karma ık bir hal aldığı nı belirten Garrison ve Shale (1987), bu gelişmelerin uzaktan ve geleneksel e itim arasındaki sınırları da daha az ayırt edilebilir kıldığını ifade etmektedir. Uzaktan e itimi farklı ve e siz bir olgu olarak tanımlamada netlik sağlamak için yapılacak ara tırmalarda, ö retimin yeni ula tırılma yollarını dı arıda tutmamaya büyük özen gösterilmelidir. Gelecekte yapılacak olan çalışmalara daha iyi bir anlayış sağlamak ve çalışmaları

ekillendirebilmeyi amaçladıkları ara tırmalarında, uzaktan e itim sürecini nitelendirmede üç temel kriterin bulundu unu ifade etmi lerdir (Garrison ve Shale, 1987):

1. Uzaktan e itim; ö retmen ve ö renciler arasındaki e itimsel ileti imin ço unlu unun, ö retmen ve ö rencilerin farklı ortamlardayken gerçekleştirilmesini i aret eder.
2. Uzaktan e itim, e itimsel sürecin kolaylaştırılması ve desteklenmesi amacıyla ö retmen ve ö renciler arasında iki yönlü ileti im içermelidir.
3. Uzaktan e itim gerekli olan iki yönlü ileti im için teknolojiyi kullanır.

Birçok tanımda bulunan, ö retmen ve ö renenin birbirinden ayrı bulunması uzaktan e itim kavramının merkezinde bulunmaktadır. Ö renme süreci boyunca ö retmen ve ö rencinin birbirinden ayrı bulunması konusundaki ısrarları gerçekçi görmeyen ara tırmacılar da bulunmaktadır ve daha esnek bir tanımın gerekliliğini belirtmektedir. Buradaki ayrı bulunma durumu bir ö rencinin di erinden ayrı bulunması değil, ö retmenin ö renciden fiziksel olarak ayrı bulunmasıdır. Keegan ö retmen ve ö renci arasındaki yüz yüze ileti im ihtimalini göz ardı etmemiştir. Ö retmen ve ö rencinin her zaman birbirinden ayrı olması bir gereklilik midir yoksa değil midir ve e er değilse ne kadar ayrılık uzaktan e itimi geleneksel e itimden ayırır konularında çe itli fikir ayrılıkları vardır (Rumble, 1989).

Rumble, (1989) uzaktan e itimin tanımının yapılması a masında birtakım sorular sorulması gerekti inden bahsetmektedir: Uzaktan e itim tanımı yüz yüze e itimden bahsetmeli midir? Ö renciler ö retmenlerinden olduğu gibi dersi sunan ö retim kurumundan da ayrı bulunmalı mıdır? Ö retmenin yoklu unda ö renciler gruplar olarak bulunabilirler mi? Uzaktan e itimin do asında teknik ya da kitlesel araçlar bulunmakta mıdır? Uzaktan e itim, e itimin endüstrile mi bir formu mudur? Kurumsal bir çerçe ve gerekli midir?

Rumble (1989) yukarıda ifade etti i sorulara be bölümden oluşan bir cevap sunmu tur:

1. Herhangi bir uzaktan e itim sürecinde bir ö retmen, bir ya da birden fazla ö renci; ö rencilerin öğrenmeye çalış tıkları ve ö retmenin öğ retebildi i bir ders ya da müfredat; ö renci ve ö retmen ya da kurum arasında öğ rete-ö renme rollerini tanımlayan açık ya da gizli bir sözleş me bulunmalıdır.

2. Uzaktan eğitim öğrencilerinin öğretmenlerden fiziksel olarak ayrıldığı bir eğitim metodudur. Tek başına kullanılabileceği gibi, yüz yüze eğitim de dâhil olmak üzere eğitimin diğer formlarıyla birlikte de kullanılabilir.
3. Uzaktan eğitimde öğrenciler öğretimi sunan kurumdan fiziksel olarak ayrılırlar.
4. Öğretme-öğrenme sözleşmesi öğrencinin öğretim almasını, öğrenmelerinin değerlendirilmesini, öğrenciye rehberlik hizmetinin verilmesini ve sınavlara hazırlanma desteğinin verilmesini içerir. Bu durum, iki yönlü iletişimle yerine getirilmelidir. Öğretim bireysel ya da grup olarak alınabilir; her iki durumda da öğretmenin yokluğunda yürütülmektedir.
5. Uzaktan öğretim materyallerinin öğrencilere temin edildiği yerlerde, öğretim materyalleri genellikle uzaktan öğrenmeyi kolaylaştıracak şekilde yapılandırılmışlardır.

Uzaktan eğitimi; öğretim faaliyetlerinin büyük çoğunluğunun eğitimci ve öğrencinin birbirinden ayrı buldukları süre içerisinde yürütüldüğü formal öğretim olarak tanımlayan Verduin ve Clark (1991); mevcut bulunan birçok uzaktan eğitim tanımına rağmen, özellikle bilgisayar gibi yeni eğitim araçlarının da dâhil olmasıyla, uzaktan eğitimin ne olduğu ve ne olmadığı konusunda yaşanan karışıklığa dikkat çekmektedir. Yükseköğretim Akademi Kurumu'na (Council for Higher Education Accreditation – CHEA) göre bugün “uzaktan öğrenme” çok geneli ve öğretim elemanlarının ve öğrencilerin birbirinden ayrı olduğu herhangi bir eğitim ve öğretim faaliyeti uzaktan öğretim olarak adlandırılmaktadır. Bu; mektupla eğitime ek olarak, sadece sesli ya da hem sesli hem görüntülü konferanslar, bilgisayar aracılığıyla öğretim, internet tabanlı öğretim, videokasetler ve diskler ya da televizyon gibi çeşitli öğretim biçimleriyle desteklenmiş senkron ya da asenkron öğrenme ortamlarını da içerebilmektedir (CHEA, 2002).

Teknolojideki gelişmeler ve uzaktan eğitimde öğretimin yeni yöntemlerle ulaştırılması uzaktan eğitim tanımını değiştiren tek etken değildir. Zira Gunawardena ve McIsaac (2004) uzaktan eğitim tanımının her ülkenin uzaktan eğitim kültürüne göre değiştiğini belirtmektedir; ancak uzaktan eğitimin temel özellikleri konusunda fikir birliği bulunmaktadır. Uzaktan öğrenme genellikle akademik bir kurumdan uzakta (evde ya da iş yerinde) gerçekleştirilebilen yapılandırılmış bir öğrenme deneyimi olarak kabul edilmektedir.

Uzaktan e itim, ö renme grubunun ayrı oldu u ve etkile imli telekomünikasyon sistemlerinin (interactive telecommunication systems) ö renenler, kaynaklar ve ö reticiler arasında ba lantı kurmak için kullanıldı ı, kurum tabanlı formal e itimdir (Simoson vd., 2006). Simoson vd.'ne (2006) göre bu tanımı dört ana bile en olu turmaktadır. Bunlardan birincisi, uzaktan e itimin kurum tabanlı olmasıdır. Uzaktan e itimi bireysel çalı madan ayıran nokta burasıdır. kinci bile en ö renci ve ö retmenin birbirlerinden ayrı bulunmalarıdır ki, ayrı bulunma sıklıkla co rafi ba lamda dü ünülmektedir. Ancak tanımda, ö renci ve ö retmenin zamanda da ayrı buldukları ifade edilmektedir. Etkile imli telekomünikasyon tanımının üçüncü bile enidir. Tanım içerisindeki “komünikasyon sistemleri” televizyon, telefon ve internet gibi elektronik araçları ifade etmektedir. Etkile im senkron (e zamanlı) ya da asenkron (e zamansız) olabilir. Ö renenler için birbirleriyle, ö retim kaynaklarıyla ve ö retmenleriyle etkile im kurabilmeleri önemlidir. Tanımın dördüncü bile eni ise ö renenlerin, kaynakların ve ö reticilerin ba lantılı bulunmalarıdır. Bu, ö renenlerle etkile im kuran ö reticilerin buldu u ve ö renmeye olanak sa layan kaynakların kullanılır durumda oldu u anlamına gelmektedir.

Uzaktan e itim alanında öncü ara tırmacıları olan Moore ve Kearsley (2012), uzaktan e itimin temel kavramının ö renci ve ö retmenin mekân ve bazen de zaman açısından ayrı bulunması olarak belirtmektedir. Uzaktan e itimi ise, ö retimin ö renmeden farklı bir yerde gerçekle ti i, özel kurumsal örgütlenmenin yanında teknolojiler yoluyla ileti im de gerektiren ö retme ve planlı ö renme olarak tanımlamaktadırlar.

Uzaktan e itimin tarih içerisindeki geli imine bakılırsa, günümüzde gerçekle tirilen uzaktan e itimin geçmi te kullanılan yöntemlerden çok daha farklı yöntemler izledi i görülecektir. Tarih ilerledikçe uzaktan e itim için önerilen tanımlarda da birtakım de i iklikler göze çarpmaktadır. Chaney'in (2006) de belirtti i gibi, uzaktan e itimin de i en anlamlarından da anla ıldı ı üzere, teknoloji geli tikçe ve bilgisayar tabanlı teknolojiler arttıkça, uzaktan e itimin neyi kapsadı ı fikri de de i mektedir. Ancak, bireyleri çe itli araçlar yardımıyla geleneksel olmayan bir ortamda e itmek gibi uzaktan e itimin temel sayıtlıları aynı kalmaktadır. Kullanıcıların internete ba lanmaları için World Wide Web'in geli tirilmesinden on yıl sonra, uzaktan

e itimin olanakları sınırsız görünmekte ve bu yeni olanaklarla uzaktan e itime yeni tanımlar getirilmektedir.

1.2.2. Dünya’da Uzaktan E itimin Tarihsel Geli imi

Teknolojik, bilimsel, sosyal ve bireysel alanlardaki de i im ve geli im, e itim alanında da içerik ve i lev boyutlarında yenilenmeye yol açmı ve bu durum da, ya am boyu e itim, sürekli e itim, açık e itim, uzaktan e itim ve ba ımsız e itim gibi yeni kavramların ortaya atılmasına zemin hazırlamı tır. Uzaktan e itim sistemlerinin geli im nedenlerinin temelinde bilimsel geli meler, e itim talebindeki artı , e itimin maliyetini azaltma arayı ları ve teknolojik ilerlemeler yatmaktadır. Uzaktan e itim sistemleri, dünyanın çok çe itli bölgelerine yayılmı ve tarih boyunca çe itli a amalardan geçerek bugünkü durumuna gelmi tir. Uzaktan e itim yeni bir kavram de ildir ve bu e itimin temeli 150 yıl öncesine kadar gitmektedir (U un, 2006).

Nipper (1989) uzaktan e itimi üç ku a a ayırmaktadır (Akt.: Jones, 1996): İlk ku ak ö renci-ö retmen ileti imi için sadece basılı materyallerin kullanıldı ı geleneksel yazı ma modelidir. Sanayile mi çoklu ortam olarak da bilinen ikinci ku ak uzaktan e itim, yazılı materyallerle ses ve video kasetleri, bilgisayarlar, TV ve radyo yayınlarını birle tirmektedir. Birinci ve ikinci ku a ın en önemli özelli i ö renme materyallerinin üretimi ve da ıtımındır. Etkile imli çoklu ortam uzaktan e itim olarak da bilinen üçüncü ku ak, bilgisayar vasıtasıyla ileti im ya da video konferans gibi etkile imli araçların eklenmesi yoluyla ileti im ve ö renmeyi sosyal bir süreç olarak vurgulamaktadır.

Moore ve Kearsley (2012) ise uzaktan e itimi be ku a a ayırmı tır. İlk ku akta ileti im aracının metin oldu u ve ö retimin posta yoluyla gerçekleştirildi i vurgulanmaktadır. İkinci ku ak radyo ve televizyon yayınları yoluyla ö retimdir. Üçüncü ku ak çok fazla ileti im teknolojileriyle nitelendirilmemi tir; ancak onun yerine özellikle açık üniversitelerde yeni bir e itim yönetiminin icadıyla nitelendirilmi tir. Daha sonra 1980’lerde, telefon, uydu, kablo ve bilgisayar a larıyla ula tırılan, ses ve video telekonferans derslerinde gerçek zamanlı grup etkile iminin ilk tecrübesi edinilmi tir. Son olarak ise, uzaktan e itimin en son ku a ı, internet teknolojilerine dayalı olarak sanal sınıf ve üniversitelerde ö retme ve ö renmeyi içermektedir.

man'a (2011) da uzaktan e itimin tarihsel geli imini be evrede incelemi tir (s. 36):

1. Mektupla ö retimden önce olan dönem: Uzaktan e itimin kavram olarak ilk ortaya çıkı nı kapsamaktadır. nsanlar uzaktan e itimden bu dönem içerisinde haberdar olmu lardır.
2. Mektupla ö retimin yo un olarak kullanıldı ı dönem: Bu dönemde posta hizmetleri ile kitap ve di er ö retim materyalleri ö rencilere gönderilmektedir.
3. Tek yönlü radyo ve televizyon uygulamaları dönemi: Radyo ve televizyon üzerinden uzaktan e itim ders yayınları yapılmaktadır.
4. Çift yönlü radyo ve televizyon uygulamaları dönemi: Çift yönlü etkile imli video konferans çalı maları çok yo un olarak yapılmaktadır.
5. Uydular ve gelecek teknolojiler dönemi: leti im teknolojileri bilgisayar, uydu, fiber optik ve di erleri sayesinde dersler ö rencilere ula tılmaktadır.

Dean'a (1994) göre uzaktan e itimin en eski dönemi uzaktan e itimin yazılı basın ile yapıldı ı dönemdir. Bu dönem içinde, ö retmen-ö renci, ö renci-ö renci ve ö retmen-ö retmen arasında kar ılıklı konu ma ve yüz yüze görü me olmamaktadır. Uzaktan e itim içinde ö retim materyalleri ö rencilere posta hizmetleri ile gönderilmektedir. Di er bir ifade ile bütün e itim ö retim faaliyetleri halen uzaktan e itim içinde kullanılmakta olan posta hizmetleri ile organize edilmektedir. Bu faaliyetler kısaca a a ıdaki gibi meydana gelmektedir (Akt.: man, 2011):

1. Ö retmenler hazırladıkları ö retim materyallerini postaya verip ö rencilerine gönderirler.
2. Ö renciler, posta ile gelen materyalleri kendileri çalı arak, sınav sorularını cevaplayarak ö retmenlerine posta ile gönderirler.
3. Ö renciler, sınav sonuçlarını ve dönem sonu notlarını posta ile ö renmektedirler.

Uzaktan e itimin tarihine bakıldı ında yazı manın ilk uzaktan e itim modeli içinde etkili olarak kullanıldı ı görülmektedir. Bu yöntemin temel amacı e itimde fırsat e itli i sa lamaktır. Bu model, çe itli kurumlara e it e itim imkânı sunmak için yardımcı olmu tur. Kanada, Yeni Zelanda, Avustralya, Çin, Amerika gibi co rafi sınırları geni olan ya da insanların birbirlerinden uzak bölgelerde ya adıkları ülkelerde yazı malı uzaktan e itim programları kullanılmı tir (man, 2011).

İlk yazı malı uzaktan e itim, insanları e itmek için verilen gazete ilanları ile başlamıştır. Boston gazetesinde 20 Mart 1728'de kendi kendine çalışmaya gerektiren yazı malı uzaktan e itim ile ilgili bir ilan yayınlanmıştır. Bunun yanında Lunds Weckebland isimli bir sveç gazetesinde ise 1833 yılında uzaktan e itim ile ilgili olarak kompozisyon öğretimi konusunda bir ilan yayınlanmıştır (Verduin ve Clark, 1991).

Isaac Pitman genellikle ilk modern uzaktan e itimci olarak tanınmaktadır. 1840 yılında İngiltere'de, mektupla öğretimi uygulaması ile steno dersleri vermeye başlamıştır. Bu çalışmaya yöntemi, i günleriyle çalışmaya yeni öğrenme yöntemlerine ihtiyaç duyan yetkinlerin ilgisini çekmiştir. Öğrencilere kısa ve net paragraflarının steno olarak kopyalanması ve değerlendirme için kendisine geri gönderilmesi öğretimiştir (Verduin ve Clark, 1991). Bunun yanında Charles Toussaint ve Gustav Langenscheidt 1856 yılında Berlin'de halen Langenscheidt ismi altında öğretimsel materyaller yayınlayan modern bir mektupla dil öğretimi okulu kurmuşlardır. 1894'te öğrencilere üniversiteye giriş sınavlarında yardımcı olan Rustinches Fernlehrinstitut Kurulu da aynı şekilde kurulmuştur (Verduin ve Clark, 1991; Pitman, 2011).

İlk Amerikan mektupla öğretimi programı, Anna Eliot Ticknor tarafından kurulmuştur. Öncelikle kadınlar için tasarlanan Boston merkezli okulda altı farklı ders sunulmaktaydı (Hansen, 2001). 1882'de, William Rainey Harper, Chautauqua Kurulu e itimcilerini yaz okulu öğrencileri için mektupla öğretimi programı başlatmaları konusunda ikna etmiştir (Verduin ve Clark, 1991). Amerika'da bulunan New York eyaletindeki Chautauqua Liberal Sanat Okulu 1883-1891 yılları arasında yaz okulunda akademik çalışmaları için yazı malı uzaktan e itim faaliyetleri gerçekleştirmiştir (Pitman, 2011). Moore, Chautauqua hareketini "Amerika'daki ilk önemli uzaktan e itim çabası" olarak değerlendirmektedir (Akt.: Verduin ve Clark, 1991). Amerika'da uzaktan üniversite eğitimi ise 1874 yılında, lisans ve lisansüstü dereceleri öğrencinin yokluğunda yürütülebilen Illinois Wesleyan Üniversitesi'nde başlamıştır (Rumble, 1986).

1891 yılında Pennsylvania gazetesinin editörü, Thomas J. Foster, mektupla öğretimi yoluyla madencilik yöntemleri ve güvenli iş konusunda öğretime başlamıştır. Bu öğretiler programı dâhilinde ders sayısının artması Scranton Uluslararası Yazı malı Okulu'nun (International Correspondence Schools of Scranton, Pennsylvania)

do masına olanak tanımı tır. Bu uygulamayla ba layan teknik ve mesleki bilgilerin uzaktan ö retimi, Amerika Birle ik Devletleri'nde yaygın hale gelmi tir (Verduin ve Clark, 1991). E itim-ö retim faaliyetlerinin ö rencilere posta ile gönderildi i bir di er uygulama, bir Fransız ö retmen ve bir Alman yazar tarafından dil ö retimi için gerçeikle tirilmi tir. Bu iki ki i dil ö retimi yapmak için yazı malı uzaktan e itim yapan dil okulunu kurmu lardır (man, 2011).

Co rafi sınırlarının geni olması nedeniyle e itim kurumlarının yetersiz kalması Avustralya'da 1914 yılında yazı malı uzaktan e itim sisteminin kurulmasına neden olmu tur. Klasik e itim kurumlarının insanlara e itim hizmeti vermekte zorlanmasından dolayı birçok insan e itim imkânına sahip olamamı tır. E itimde fırsat e itli i, yazı malı uzaktan e itim uygulamalarının sunulmasıyla sa lanmaya çalı ılmı tır. Günümüzde Avustralya uzaktan e itim kurumlarının binlerce ö rencisi vardır ve bu kurumlar ö rencilerine ilkö retim, ortaö retim, yüksekö retim, yüksek lisans, doktora seviyelerinde ve sertifika kursları olarak e itim vermektedir (man, 2011).

Posta aracılı ıyla basılı ve yazılı mektupla ma ilk uzaktan e itimin tek ula tırma yolu olarak kullanılmı tır ve zaman geçtikçe e itimciler ö retimi ula tırmak için mektupla ö renimin yanında di er yolları da kullanmı lardır (Verduin ve Clark, 1991; Casey, 2008). leti im teknolojilerindeki geli melerle de birlikte yeni ula tırma yöntemleri uzaktan e itim uygulamalarında kullanılmı tır. ngiltere Açık Üniversitesi gibi geli mi ülkelerdeki kurumlarla birlikte, geli en ülkelerdeki birçok uzaktan e itim kurumu çok sayıdaki uzaktan ö renen bireye programları ula tırmak için televizyon ve radyo yayınlarını kullanmı lardır (Gunawardena ve McIsaac, 2004). Bazı geli mi ülkeler özel radyo ve televizyon istasyonları kurmu lardır. Mesela Çin uzaktan e itim sistemini Televizyon Üniversitesi olarak adlandırmı tır. Bu ülkelerin uzaktan e itimcileri posta servisinin yanında radyoyu yaygın olarak kullanmı lardır. Radyo ile uzaktan e itim dersleri verilmi ve bunun sonucunda binlerce insan uzaktan e itim derslerini radyodan almaya ba lamı tır (man, 2011).

Uzaktan e itimde radyonun kullanımına bir di er örnek olarak ngiliz E itim Bakanlı ı'nın uygulaması gösterilebilir. 1920 yılının ortalarında ngiliz E itim Bakanlı ı e itim kurumlarını radyo dersleri ile desteklemeye ba lamı tır. Binlerce ilkö retim, ortaö retim ve yüksekö retim ö rencileri derslerinin bir kısmını radyodan dinleyerek ö renmeye çalı mı lardır. Yakla ık olarak 10.000 okul BBC'den yayınlanan

radyo programlarını kullanımı ve öğretim faaliyetleri desteklenmiştir (Kenworthy, 1991; Akt.: Çın, 2011). Çin ve Amerika Birleşik Devletleri de radyoyu uzaktan eğitim uygulamalarında kullanan öncü ülkelerdendir. Çin, radyoyu uzaktan eğitim sistemini desteklemek için 1929 yılında kullanmaya başlamıştır. Radyonun tam anlamıyla uzaktan eğitim sistemi içinde kullanılmaya başlanması ise 1930 yılında Amerika'da gerçekleşmiştir. Bu yayınlar tek yönlü sözel bir iletişim şeklinde gerçekleşmiştir. Öğretmen ve öğrencilerin arasında karşılıklı iletişim olmaması ve öğrenciler sadece öğretmenlerini radyodan duyabilmelidir (Çın, 2011).

Uzaktan eğitim sistemlerinde uzun yıllar kullanılan bir diğer araç ise televizyondur. Televizyonun bir öğretim aracı olarak kullanılması Iowa Üniversitesi'nin 1934 yılında dersleri televizyon yayınlarıyla ulaştırması ile başlamıştır (Casey, 2008). 1950'li yıllarda kolejler ve üniversiteler eğitim televizyonu istasyonları ile ilgilenmeye başlamışlardır. Michigan Üniversitesi 1950 yılında eğitim televizyonu yayınlarına başlamıştır. Bu üniversite, televizyon ile uzaktan eğitim yayını yapması ve bunun sayesinde öğrenciler öğretmenlerinin yüzlerini görerek ders dinleme imkânına sahip olmuşlardır. New York Üniversitesi ise 1957 yılında CBS televizyon şirketi ile anlaşarak bazı eğitim programları tasarlamıştır (Çın, 2011). 1980'lerden 2000'lere kadar televizyon Amerika'da uzaktan eğitimi ulaştırmak için en popüler araç olmuştur. Ancak radyo uzaktan eğitim için az kullanılan bir araç olmaya devam etmektedir (Gunawardena ve McIsaac, 2004).

Fransa'da ise, Fransız Milli Eğitim Bakanlığı 1966 yılında, bazı dersleri farklı bölgelerde yaygın öğrencilere televizyonla aktarmaya başlamıştır. Fransızların televizyonla eğitim konusundaki ilk deneyimini 1966 yılının yazında yapılan be haftalık eğitim faaliyetidir. Bu uzaktan eğitim programına yaklaşık olarak 39.000 öğrenci kayıt yaptırmış ve bu öğrenciler, eğitim-öğretim faaliyetlerini posta ve televizyonla almışlardır. Fransız okullarının yanında Amerikan ve İngiliz kolejleri ve üniversiteleri, 1968 yılında ortaklaça eğitim programları yapmaya karar vermişler ve birçok eğitim programı hazırlamışlardır (Çın, 2011).

Zaman geçtikçe uzaktan eğitimde öğretimin ulaştırılma yöntemlerinde değişiklikler olmuştur. Basılı materyaller, uydu yayını yapan televizyon ve radyolar uzaktan eğitim faaliyetlerinin büyük bir kısmını halen ulaştırmaya devam etmektedir. Ancak birçok ülkede yeni teknolojiler uzaktan eğitim ulaştırma sistemleriyle

bütünle tirilmeye devam edilmektedir. Uzaktan eğitim, basılı materyaller kullanan mektupla eğitimden, çok çeşitli teknolojiler kullanan dünya çapında bir harekete dönüşmektedir (Gunawardena ve McIsaac, 2004).

20. yüzyılın sonlarına doğru teknolojiadaki ilerleme hız kazanımı, “Açık Öğretim Kurumları” mevcut teknolojileri kullanarak herkes tarafından kabul gören eğitim programları oluşturmuştur. Böylece sayıları binlerle ifade edilen pek çok öğrenci bu kurumlardan mezun olmuştur. Ülkemizde 1982 yılında Anadolu Üniversitesi bünyesinde kurulan “Açık Öğretim Fakültesi”, verdiği mezun sayıları ile dünyada ilk sıralarda yer almaktadır. 1960’lı yıllarda İngiltere ve Amerika başta olmak üzere, 1970’li ve 1980’li yıllarda dünyada Fransa, Almanya, Çin, Hindistan, İsveç, Norveç, İrlanda, Kanada, Japonya, Kore, Rusya ve İspanya gibi pek çok ülkede açık öğretim kurumları faaliyetlerine başlamışlardır (Gülbahar, 2009).

Bu kurumlar kullandıkları teknolojileri öncelikle “Telekonferans” ve daha sonra “İnternet ve Web” teknolojileri ile geliştirilerek eğitime devam etmişlerdir. Telekonferans ile uzaktan eğitimde ilk kez çift yönlü iletişim kurulmuş, uydu yayınları aracılığıyla etkileşim sağlanmıştır (Gülbahar, 2009). Telekonferans uygulamalarının aktif kullanımına örnek olarak Amerika’nın New York eyaletinde bulunan Empire Eyalet Koleji, İngiltere’nin Londra eyaletinde bulunan Kuzey Doğu London Polytechnic Üniversitesi ve Batı Avustralya’da bulunan Murdoch Üniversitesi’nin 1985 yılında kendi aralarında telekonferans temelli uzaktan eğitim dersleri gösterilebilir (Çaman, 2011).

Telekonferans ve video konferans sistemlerinin gelişmesiyle uzaktan eğitimde öğretmen ve öğrenci arasında anlık etkileşim kurmak mümkün hâle gelmiş ve bu sistemler dünyanın birçok ülkesinde uzaktan eğitimi ulaştırma yolları olarak kullanılmıştır. Ancak, bilgisayar teknolojilerindeki gelişmeler uzaktan eğitim için yeni bir ulaştırma yöntemi olan internetin doğuşuna başlamıştır. İnternet ve World Wide Web’in icadıyla uzaktan eğitim etkinlikleri bu yeni teknolojiler ile ulaştırılmaya başlamıştır. Casey (2008) World Wide Web’in dünyadaki bütün bilgisayarların kullanılabilmesi için bir imkân sağladığını ve uzaktan öğrenme deneyimleri için olanakları artırdığını belirtmektedir. Yüksek hızlı geniş bant aktarımının ortaya çıkması ile internet üzerinden yürütülen uzaktan eğitim bir sonraki öğretimsel sınır haline gelmiştir. Etkileşimli sanal sınıflar için ortaya çıkan potansiyel, sadece bütçe, kurum vizyonu ve ders yönetim yazılımları ile sınırlıydı. Uzaktan eğitim World Wide Web ve diğer

yollarla birçok üniversite tarafından sunulan derslerin ula tırılmasında artık büyük bir araç olarak görülmektedir (Roe, 2010). nternet ve World Wide Web'den yararlanılmaya ba lanmasıyla, e itimin mekân ve zaman ba ımlı olmadığı anlayışı üniversite çevrelerinde geli meye ba lamıştır (Chaney, 2006).

1.2.3. Türkiye’de Uzaktan E itimin Tarihsel Geli imi

Alkan’a (1997) göre Türkiye’deki ilk uzaktan e itim çalı maları 1924 yılında Amerika Birle ik Devletleri’nden e itim kuramcısı John Dewey’in sundu u “ö retmen e itimi raporu” ile gündeme gelmiştir (Akt.: man, 2011). Türk E itim Sistemi’nde ilk uzaktan e itim faaliyetlerinin 1950 yılında mektupla ö retim uygulamaları ile ba ladığı belirtilmektedir. 1950 yılında Ankara Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Bankacılık ve Ticaret Hukuku Ara tırma Enstitüsü’nde uzaktan e itim yöntemiyle bir bankacılık kursu açılması dü ünülmü , fakat gerçek anlamda uygulamaya geçilememiştir. 1958-1959 e itim ve ö retim yılında bu kurum Ankara dı nda bulunan bankacıların e itimi için mektupla ö retim kursları gerçekleştirilmiştir ; 1960 yılında ise Milli E itim Bakanlığı, istatistik ve Yayım Müdürlü ü bünyesinde uzaktan e itim yapmayı amaçlayan Mektupla Ö retim Merkezi Kurulu’nu kurmuştur (Duman, 1992; Kaya, 2002; man, 2011).

Alaku (2009) Türkiye’de uzaktan veya yaygın e itim-ö retim uygulamalarına ilgi ve gereksinimin 1960’lı yılların son dönemlerinde ba ladığını belirtmektedir. Ara tırmacıya göre bunun ba lıca iki nedeni vardır: Birincisi, uzaktan e itimin Türkiye’deki e itim-ö retim ihtiyacını kar ılamada bir alternatif sistem olarak uygulandı nda yararının görülmesi; ikincisi ise ileti im teknolojisindeki geli melerin giderek yaygınlaşması üzerine, bu araçların e itimin hizmetine ko ulması imkânının do masıdır.

Uzaktan e itime verilen önemin ve duyulan gereksinimin artması neticesinde 26 Eylül 1975’te Milli E itim Bakanlığı’nın 3745 sayılı onayı ile Yaygın Yüksek Ö retim Kurumu (YAYKUR), lise veya lise dengi okul mezunlarını gereksinim duyulan alanlarda iki yıllık ön lisans programlarıyla e itmek üzere kurulmuştur. Ancak gerekli ön hazırlıklar yapılmadan ve ihtiyaçlar belirlenmeden kurulan YAYKUR’un ömrü uzun

olmamı ; 1979 yılında bünyesindeki ö renciler örgün ö retim kurumlarına aktarılarak bu kurum kapatılmı tır (Duman, 1992; Kaya, 2002).

Alaku (2009) Türkiye’de uzaktan e itim yönteminin ilk olarak fakülte düzeyinde uygulandı mı ifade etmektedir. 6 Kasım 1981 tarihinde yürürlü e giren 2547 sayılı Yüksekö retim Kanunu’nun 5. ve 12. maddeleri, Türk Üniversitelerine Sürekli ve Açıkö retim yapma hakkını tanıdı tır. Daha sonra bu görev gerekli alt yapıya sahip oldu u için 20 Temmuz 1982’de çıkartılan 41 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Anadolu Üniversitesi’ne verildi tır. 1982-1983 e itim ve ö retim yılında Anadolu Üniversitesi Açıkö retim Fakültesi, Açık ve Uzaktan E itim Sistemi ile e itim veren ilk fakülte olarak hizmete ba lamı tır (URL-1). 1998 yılına gelindi inde Dünya Bankası Anadolu Üniversitesi’ni dünyanın en büyük üniversitesi olarak belirlemi tır (MacWilliams, 2000). 2004 yılına gelindi inde ise Anadolu Üniversitesi Açık ve Uzaktan E itim Sistemi bünyesinde; 2’si yüksek lisans, 8’i dört yıllık lisans ve 19’u iki yıllık ön lisans olmak üzere toplam 29 farklı program sayısına ula ıldı tır (Bozkaya, 2006). u an itibariyle letme Fakültesi, ktisat Fakültesi ve Açıkö retim Fakültesi’nden olu an Anadolu Üniversitesi Açık ve Uzaktan E itim Sistemi, 1 milyon 700 bini a kın ö rencisi ve 1,5 milyona ula an mezun sayısı ile Türkiye’nin e itim sorunlarının a ılmasında vazgeçilmez bir rol üstlenmektedir (URL-1). Bugün, Anadolu Üniversitesi’nin Açık ve Uzaktan E itim Sistemi Türkiye’deki ö rencilerin yanında Avrupa Birli i’ndeki Türk topluluklarına ve Kuzey Kıbrıs’a da hizmet etmektedir ve dünyadaki en kalabalık üniversitelerden birisidir (Latchem vd., 2006).

Türkiye’de uzaktan e itim faaliyetleri yürüten tek kurum Anadolu Üniversitesi olmamı tır. Milli E itim Bakanlığı bünyesinde hâlen birtakım uzaktan e itim faaliyetleri sürdürülmektedir. Bunlardan birisi olan Açık Ö retim Ortaokulu, 1998-1999 e itim ve ö retim yılında E itim Teknolojileri Genel Müdürlü ü bünyesinde faaliyetlerine ba lamı tır (Özgür, 2005). Ancak 2011 yılında Hayat Boyu Ö renme Genel Müdürlü ü Açık Ö retim Grup Ba kanlı ı’na ba lanmı tır. 2012 yılında ise Millî E itim Bakanlığı Açık İkö retim Okulu Yönetmeli inde De i iklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile adı "Açık Ö retim Ortaokulu" olarak de i tirildi tır. Kurulununun 14. yılında aktif ö renci sayısı 250 bini a mı , mezun sayısı ise 400 bine yakla mı tır (URL-3).

Milli E itim Bakanlı ı bünyesinde uzaktan e itim faaliyetleri sürdüren bir di er kurum Açık Ö retim Lisesi olmu tur. Açık Ö retim Lisesi Milli E itim Bakanlı ı bünyesinde kurulan ve lise e itimine örgün e itim kurumlarında devam edememi ki iler için uzaktan e itim yoluyla lise ö renimi vermeyi amaçlayan bir uzaktan e itim hizmetidir. Açık Ö retim Lisesi 1992 yılında Radyo ve Televizyonla E itim Ba kanlı ı bünyesinde kurulmu , 1998 yılında ise E itim Teknolojileri Genel Müdürlü ü bünyesine alınmı tur. u an itibariyle Hayat Boyu Ö renme Genel Müdürlü ü bünyesinde faaliyet göstermektedir (URL-4).

Mesleki ve Teknik Açıkö retim Okulu da Milli E itim Bakanlı ı bünyesinde uzaktan e itim faaliyetleri yürüten bir kurumdur. 1974 yılında, bir meslek edinmek ya da mesle inde ilerlemek isteyen vatanda lara uzaktan ö retim teknikleri ile meslek kursları ve sertifika programları açmak, e itim sonunda ba arılı olanlara bitirme veya yetki belgelerini vermek amacıyla kurulmu tur. u ana kadar Meslekî ve Teknik Açıkö retim Okulu tarafından yapılan e itim ve sınavlarda ba arılı olan yakla ık 70.000 ki iye Elektrik Tesisatçılı ı Yetki Belgesi verilmi tir. Milli E itim Bakanlı ı Hayat Boyu Ö renme Genel Müdürlü ü bünyesinde faaliyetlerini sürdürmektedir (URL-5).

Anadolu Üniversitesi'nin öncülü ünde ba layan Türkiye'de uzaktan e itim faaliyetlerinde gelinen nokta itibariyle u an birçok üniversitede uzaktan e itim yöntemleriyle sunulan ön lisans, lisans, lisansüstü ve sertifika programları bulunmaktadır. Çoban (2012) Türkiye'deki 103 devlet ve 65 vakıf üniversitesinin web sitelerini incelemi ve devlet üniversitelerinin 27'sinde, vakıf üniversitelerinin ise 9'unda uzaktan e itim faaliyetinin yapıldı ına ula mı tır. EK-1'de uzaktan e itim faaliyetinde bulunan üniversiteler ile ön lisans, lisans, yüksek lisans ve lisans tamamlama düzeylerinde hangi bölümlerde uzaktan e itim uygulamalarının yapıldı ına ili kin bilgiler sunulmaktadır.

Türkiye'de uzaktan e itimin geli imi ve uzaktan e itimden yararlanan ö rencilerin sayısının gün geçtikçe arttı ı dü ünülürse; uzaktan e itim etkinliklerinin kalitesini düzenlemek bir zorunluluk olarak görülmektedir.

1.2.4. Kalite ve Uzaktan E itim

Alanyazında kalite üzerine yapılan birçok tanım bulunmaktadır. Türk Dil Kurumu “kalite”yi “nitelik” ve “bir ürünün bilinen en iyi özellikleri bünyesinde taşıması durumu” olarak tanımlamaktadır (TDK, 2012). Kalite, doğrudanması gereken bir algıdır (Belawati ve Zuhairi, 2007). Doğan (2002) kaliteyi nitelik olarak tanımlamaktadır. Harvey ve Green (1993) kalitenin farklı kelimelere farklı anlamlar ifade ettiğini, süreçler ve çıktılarla ilişkili olduğunu ve benzer farklı, fakat birbiriyle ilişkili kavramlarla karışmasının bulunduğunu ifade etmektedir. Araştırmacılara göre kalite; 1) istisna (exception) 2) mükemmellik (perfection) 3) amaca uygunluk (fitness for purpose) 4) paranın karşılığı (value for money) ve 5) dönüştürücü (transformative) olarak kabul edilebilir. Sanyal ve Martin’in (2007) bulguları da Harvey ve Green’i destekler niteliktedir. Zira araştırmacılar ilgili alanyazında on farklı kalite tanımı bulduklarını belirtmektedirler.

Genel anlamda yeni bir fikir olmamasına rağmen kalite kavramı, özellikle 1980 ve 1990’larda yaygınlaşan, e-öğretim dünyasında kısmen güncel bir konudur. Yüksek öğretimde kalitenin son yirmi yıl içerisinde artan önemi; yüksek öğretim kurumlarının performanslarının tatmin edici düzeyde olmaması, öğrenci kazanmadaki yarı, uzaktan ve çevrimiçi öğrenimdeki gelişmeler gibi nedenlerden kaynaklanmaktadır. Kendini “kalite yönetimi” ve “kalite güvencesi” gibi kavramlarda gösteren kalite hareketinin bir çıktısı, yüksek öğretimdeki en önemli alıcının -öğrencinin- ihtiyaçları, beklentileri ve memnuniyeti üzerindeki etkinin ortaya çıkması olmuştur (Smith, 2004).

Akademik çevrelerde uzaktan e-öğretimde kaliteyi neyin oluşturduğunu ve bu kalitenin nasıl sağlanabileceğine yönelik göz ardı edilemeyecek derecede tartışılmaktadır (Stella ve Gnanam, 2004). Adıgüzel ve Sağlam (2009) e-öğretimde kaliteyi “e-öğretim sisteminin çıktısı olarak e-öğretim sürecinden geçen bireylerin istenilen niteliklere sahip olmaları ya da e-öğretim sürecinde edindikleri özelliklerin belirlenen standartlara uygunluğu (s. 88)” olarak tanımlamaktadır. Chaney (2006) uzaktan e-öğretim olanaklarının kalitesinin uygulama ve araştırmada artırılabilmesi için, öncelikle kalitenin ne olduğunu ve uzaktan e-öğretim programlarında kalitenin nasıl değerlendirildiğini bilmesi gerektiğini belirtmektedir. Ancak uzaktan e-öğretimin kalitesinin incelenmesi karmaşık bir girişimdir (Nunan, 1992; Akt.: Chaney, 2006). Tripathi ve Jeevan (2009)

uzaktan e itim hizmetleri sa layan kurumlar arasında uzaktan e itimde kalitenin tanımına ili kin herhangi bir ortak görü ün bulunmadı na, ancak uzaktan e itimde kalitenin geleneksel e itimdeki standartlarla kıyaslanabilece ine i aret etmektedir. Meyer'e (2002) göre ise çevrimiçi ö renmeye etki eden tüm faktörleri ortaya çıkarmamız mümkün görünmemektedir. Çevrimiçi ö renme karma ıktır ve ö eleri (teknoloji ve ö renci) sürekli de i mektedir. Geleneksel sınıf ortamlarının kalitesi için eksiksiz bir cevap ortaya koyamadı ımız için, çevrimiçi ö renme için kesin bir cevap beklemek pek makul görünmemektedir.

Uzaktan e itimde kalite konusuna devlet ve akreditasyon kurumları, ö retim elemanları ve ö renciler gibi farklı grupların ilgisi bulunmaktadır. Özellikle yönetim kurumlarının bakı açısının tersine, ö retim elemanları eri imi artırma ve maliyeti dü ürme amaçlarını sıklıkla dü ük kalite olarak de erlendirmektedirler. Farklı grupla maların, kalitenin ne oldu u ya da ne olması gerekti i konusundaki tanımlarını etkileyen önyargıları bulunmaktadır. Bu nedenle, uzaktan e itimde kalite konusundaki tartı malar bu yarı an görü lerin üstesinden gelebilmeli ve bireysel inançların ve algıların ki inin yargısını ve yorumunu etkileyebilece ini anlamalıdır (Meyer, 2002).

Meyer'e (2002) göre aslında uzaktan e itimin kalitesi konusunda yapılan tartı maların ço unlu u kalite hakkında olmaktan ziyade, genellikle temel algılar konusunda olmaktadır. Teorik ve duygusal konuları anlamayı amaçlayan çabaları da içeren kaliteli, uzaktan e itime öncülük edecek etkenlerin daha derin ve geni incelemesine bu nedenle ihtiyaç duyulmaktadır. Bu konular karma ık olmakla birlikte, konuların dâhil oldu u alan da hızlı bir ekilde de i mektedir ve uygulamacılar ve ara tırmacılar sürekli bir ekilde çevrimiçi ö renmenin nasıl yürütüldü ü konusunda kendilerini geli tirmektedirler.

Roe (2010) uzaktan e itimin ve e itime eri imde çevrimiçi sistemlerin geni kabulü ile birlikte kalite kontrolünün; ders içeri inin do rulu unu, ö retim elemanının etkinli ini ve profesyonelli i sa lamak için anahtar bir ö e konumuna geldi ini belirtmektedir. Uzaktan e itimde kaliteyi sa lamaya yönelik artan önemden dolayı da uygulamacılar ve yöneticiler kendi kurumlarındaki artlara yönelik mekanizmalar olu turmaya çalı maktadırlar (Dailin vd., 2008). Ancak Meyer (2002), uzaktan e itim ya da teknolojinin kullanımı alanlarında yapılan ara tırmaların ço unlu unun tasarımının zayıf oldu unu ve bu çalı maların tamamlanmamı analizlere e ilimli

oldu unu belirtmektedir. Ço unlu u, çevrimiçi ders için ö renci çıktılarının (örn. ders notları) geleneksel derslerle kıyaslanmasından olu an basit kar ıla tırma çalı malarıdır. Buck'a (2001) göre ö retimin di er formlarıyla kar ıla tırıldı nda internet'e dayalı yapılan ö retimin etkinli ini de erlendirmek için ö zenle tasarlanmı çok az deneysel çalı ma gerçekte tirilmi tir. Ara tırmacıya göre elektronik olarak ula tırılan derslerin her ö renci ve disipline çok iyi bir ekilde hizmet edece i kavramını kabul etmeden önce, bazı sorular üzerinde odaklanan ara tırmalar gereklidir. Bunlar: nternetin özellikle uyumlu oldu u belirli konular bulunmakta mıdır ya da tam tersi olarak internetin özellikle uyumlu olmadı ı belirli konular bulunmakta mıdır? nternet'e dayalı derslerden di erlerine göre daha fazla yarar sa layan ö renciler var mıdır? Ba arılı bir ö renme nasıl ölçülmelidir?

Ö retimin ula tırılmasında kullanılan teknolojiler uzaktan e itimin geli imi için çok önemli oldu undan, ara tırmalar uygulama çalı malarını yansıtmaktansa genelde bu teknolojileri yansıttılar. Uzaktan e itimdeki ilk ara tırmalar, araçların kar ıla tırılması ve tanımlayıcı çalı malara ve de erlendirme raporlarına odaklandılar. Ara tırmacılar, uzaktan e itim programları yöneticilerinin özel ilgi duydukları ö rencilerin programları bırakma oranları, geni ölçekli da ıtım için ö retimsel materyallerin tasarımı, ö retimin ula tırılması için belirli teknolojilerin uygunlu u ve programların maliyet verimlili i gibi konuları de erlendirdiler (Gunawardena ve McIsaac, 2004). Meyer'e (2002; s.iv) göre bu durum muhtemel bazı etkilerin göz ardı edildi i ve ara tırmacı ve ö retmenin aynı ki i oldu u "anlamli farklılık yok" fenomeninin kayna ını olu turmaktadır. Buck (2001) ise çevrimiçi ve sınıf ö retim yöntemleri arasında istatistiksel olarak farklılık olmamasının iki yöntemin aslında aynı oldu u anlamına gelmedi ini belirtmektedir. Farkları belirlemeyi amaçlayan çalı malarda kullanılan istatistiksel yöntem farklılık olmadı ını ortaya koymak için de il, farkları bulmak için tasarlanmalıdır.

Novak (2002) uzaktan e itim akreditasyon standartlarını ö zetledi i çalı masında uzaktan e itimin yüksek ö retimde en çok tartı malı konulardan birisi oldu unu belirtmektedir. Akreditasyon kurumları ile birlikte üniversite yöneticileri, ö retim elemanları ve ö renciler uzaktan e itimin yüksekö retime getirdi i de i klikleri tartı maktadırlar ve birço u yüksekö retimin u anki formunu kaybetmesinden korkmaktadır. Fırsatları geni letme ve yüksekö retime ula ım ihtiyacı genellikle üzerinde anla ılan bir nokta olmasına ra men, fırsatların sunulma ve yönetilme ekli ise

tartı ma konusudur. Tartı ma özellikle akademik kalite üzerinde yo unla maktadır. Bu kapsamda Novak (2002) bazı sorular yöneltmektedir: nternet ba lantısının öteki ucundaki ki inin kim oldu unu bilmeden ö rencilerin ö renme kalitesini nasıl ölçebiliriz? Ö rencilerin ö renme kalitesi geleneksel yöntemlerle sunulan programlardaki ö renme kalitelerine e de er mi? En önemlisi, bir ö renci tarafından uzaktan e itim yoluyla edinilen derece, standart sınıf ortamlarında edinilen derece ile aynı mı?

E itimde kalite söz konusu oldu unda “kalite geli tirme” (quality development), “kalite de erlendirme” (quality assessment), “kalite güvencesi” (quality assurance) ve “kalite iyile tirme” (quality improvement) kavramları ön plana çıkmaktadır. Her ne kadar bu kavramlar alanyazında e anlamlı olarak kullanılsa da (Tripathi ve Jeevan, 2009), bu kavramlar içerisinde kalite güvencesi, bir birimin iç kalite de erlendirmesini nasıl organize etti ini içerdi i için di erlerine kıyasla daha kapsamlı kabul edilmekte (Westerheijden, 2005) ve “bir kurumun kendi program amaçlarını olu turup, sonuçları bu amaçlarla ölçtü ü bir araç” olarak tanımlanmaktadır (Tripathi ve Jeevan, 2009; s. 46). Roe (2010) ise kalite güvencesini, kalite kontrolü ile e anlamlı kabul etmekte ve “bir kurum tarafından ö renme ve ö retme etkinliklerinde kaliteyi, bütünlü ü ve etkinli i sa lamak için uyarlanan ve uygulanan süreçlerin ve yöntemlerin tamamı” olarak tanımlamaktadır (s. 71).

Nielsen (1997) kalite güvencesi sistemlerinin ö rencilerin arzulanan ö renme çıktılarını kazanmaları için gerekli artların olu turulması ve bu artların devam ettirilmesi ile ilgili oldu unu belirtmektedir. Kalite güvencesi süreci akademik içerik, pedagojik teknikler, kaynaklar ve destek hizmetlerinin bir araya gelerek ö renme ortamını nasıl geli tirdi ini ve öğrencinin akademik ba arısını nasıl sa ladı nı gözetler. Kalite güvencesi bir kurumun yöntemlerinin, e itim ürünlerinin ve çıktılarının kalitesini göstermek ve geli tirmek için tasarlanmı tır. Uzaktan e itimde bu süreç ö renci ö renme standartları da dâhil olmak üzere, ö renme materyalleri geli tirmeyi, akademik programları, akademik ve yönetsel hizmetleri ve destekleri kapsamaktadır (Tripathi ve Jeevan, 2009).

Kalite güvencesi, uzaktan e itimde kaliteyi sa lamak ve geli tirmek için bir mekanizma olarak kullanılabilir. Temel olarak kalite güvencesi kaliteyi iyile tirmek içindir, fakat kısa dönemli hedeflere ula mak için kullanılmamaktadır.

Uzun dönemli hedeflerin ı ı nda çalı mayı ve kurumun hizmet ve ürünlerinin kalitesini artırmayı amaçlar. Commonwealth of Learning (COL) uzaktan e itimde kalite yönetimi için kullanılacak bir sistemin genel bir dünya görüşü ünü, ürünleri, hizmetleri ve destek süreçlerini i aret etmesi gerekti ini belirtmektedir (Tripathi ve Jeevan, 2009).

Sanyal ve Martin (2007) dâhili (internal) ve harici (external) olmak üzere iki çe it kalite güvencesi türü oldu unu belirtmektedir. Dâhili kalite güvencesi bir kurumun ya da programın kendi amaçlarını ve standartlarını kar ıladı nı göstermek için bir politika ya da mekanizmasının bulunmasıdır. Harici kalite güvencesi ise harici bir organizasyon tarafından gerçekleştirilir. Söz konusu organizasyon, önceden belirlenen birtakım standartları kar ılayıp kar ılamadı nı belirlemek için kurumun ya da programın faaliyetlerini de erlendirir.

Sanyal ve Martin (2007) üç farklı kalite güvencesi mekanizmasından bahsetmektedir. Bunlardan birincisi “kalite denetimi”dir (quality audit). Kalite denetimi bir kurumun ya da onun alt birimlerinden herhangi birisinin kalite güvencesi yöntemlerinin olup olmadığını inceler ve varsa bu sistemlerin uygunlu unu denetler. Kalite denetimi, kalite güvencesi yönteminin birinci adımındır. Bir di er kalite güvencesi mekanizması, “kalite de erlendirme”dir. Kalite de erlendirme yüksekö retim yöntemlerinin, uygulamalarının, programlarının ve hizmetlerinin uygun teknik, mekanizma ve aktiviteler kullanarak de erlendirilmesidir. Sanyal ve Martin’in (2007) bahsetti i üçüncü kalite de erlendirme mekanizması ise “akreditasyon”dur. Akreditasyonla ilgili geni bilgi a a ıda verilmi tir.

1.2.5. Akreditasyon ve Uzaktan E itim

Semrow (1982) akreditasyon hareketlerinin tarihinin 1867 yılına, Birle ik Devletler E itim Bürosu’nun kurulu una kadar gitti ini belirtmektedir. Kelime kökeni, Fransızca “güvenilir ve inandır olma” anlamlarına gelen “accreditation” kelimesinden gelen (Do an, 1999) ve harici kalite güvencesi yöntemleri arasında en yaygın kullanılanlarından birisi olan akreditasyon (Sanyal ve Martin, 2007), kalite güvencesi ve kalite iyile tirmesi amaçlarıyla üniversite ve programları incelemek için kullanılan bir kalite de erlendirme sürecidir (Eaton, 2011). Akreditasyon; resmi, yarı resmi ya da özel bir kurumun, önceden belirlenmi ölçüt ve standartlara sahip oldu unu resmi olarak

tanımak ve kalite belgesi vermek amacıyla bir yüksekö retim kurumunun kalitesini de erlendirmesi sürecinin çıktısıdır (Sanyal ve Martin, 2007).

Hartle (2012) kurumsal akreditasyonun yüzyılı a kın süredir yüksekö retime ve kamuya hizmet etti ini belirtmektedir. Gönüllülü e dayanan ve meslekta denetimi yoluyla i leyen bir süreç olan akreditasyon, okulların alt sınır akademik kaliteyi ne kadar kar ıladıklarını belirlemek ve kurumsal geli imi desteklemek için üniversiteler tarafından ba latılmı tır. Daha sonraları yüksekö retim kurumlarının akademik olarak güvenilir olduklarını güvence altına almada birincil mekanizma haline gelmi tir.

Akreditasyon hem bir süreç, hem de bir durumdur. Akreditasyon, sundukları e itimin kaliteleri hakkında bir yargıya varmak için üniversiteleri, kurumları ve programları de erlendirme süreci; bu sürecin sonucu ise, olumlu olması ko ulunda, “akredite olma” durumudur (CHEA, 2010). Bir e itim kurumunun, akreditasyon kurumu tarafından akredite edilmesinin birçok anlamı olabilir. Bunlardan birincisi akredite edilen e itim kurumunun, akreditasyon kurumu tarafından belirlenen kalite standartlarını kar ıladı ıdır. Bu durum söz konusu e itim kurumunun ö renciler tarafından tercih edilmesinin bir nedeni olabilir. Bunun yanında akreditasyon, e itim kurumları arasında ö renci hareketlili i açısından da önem arz etmektedir. Akreditasyon tek bir ülkenin e itim kurumları arasında ö renci hareketlili ini kolayla tırma amacını ta ıyabilece i gibi, ö rencilerin farklı ülkelerdeki e itim kurumlarına geçi ini de kolayla tırabilmektedir. Akreditasyon bazı ülkelerde (örne in Amerika Birle ik Devletleri) e itim kurumlarının devlet fonlarına eri iminin önko uludur (Eaton, 2011). Zira Amerika Birle ik Devletleri’nde bir e itim kurumunun federal hükümetten ya da eyaletten yardım alabilmesi için Birle ik Devletler E itim Bakanlığı ’nca (United States Department of Education – USDE) tanınmı bir akreditasyon kurumu tarafından akredite edilmı olması gerekmektedir.

Aktan ve Gencil (2007) ilgili alanyazından derledikleri akreditasyonun ba lıca yararlarını a a ıdaki ekilde sıralamaktadır (s. 4):

1. Akreditasyonun sa ladı ı tanınma (recognition) imkânıyla, ö renciler ve tüm payda lar e itim kurumlarının mükemmeliyet standartlarını sa layıp sa lamadı ı konusunda bilgi sahibi olurlar.

2. Bazı ülkelerde yüksekö retim kurumlarına yapılacak devlet yardımı için akreditasyon önko ul olarak gereklidir. Bu bakımdan akreditasyon, devlet fonlarına eri im imkânı sa lar.
3. Yüksekö retim kurumlarının saygın bir kurulu tarafından akredite edilmesi, veli ve ö retmenlerin okula yönelik güvenini artırır.
Akreditasyon;
4. Özel sektöre kaliteli insan gücü istihdamı yönünden kolaylıklar ve dahası güven sa lar. verenler, i ba vurusunda bulunan ki inin mezun oldu u okulun akademik kalite düzeyini kolaylıkla ara tırabilirler ve bu onlar için bir güven olu turur.
5. Yüksekö retim kurumları arasında kredi transferi i lemlerini kolayla tırır.
6. Kaliteyi güvence altına alır.
7. Yüksekö retim kurumları arasında ö renci ve ö retim elemanlarının de i im programlarının uygulanmasını kolayla tırır.
8. Yüksekö retim kurumlarında çalı anlara sorunları ortaya koyma ve çözüm üretme olana nını verir ve çalı anların süreçlere katılımını te vik eder.
9. Yüksekö retim kurumlarında kurum içi ileti imi geli tirir.
10. Kuruma dı arıdan detaylı, tarafsız bir de erlendirme olana ı sa lar.
11. Kuruma gelecekle ilgili planlama olana ı sa lar.
12. Üst yönetime ve idarecilere önceliklerin tespitinde yol gösterir.
13. Uluslar arası derece ve diplomalar arasında uyum sa lar; derece ve diplomaların kalitesini ve geçerli ini kar ıla tırmayı kolayla tırır; ulusal ve kültürel de erlerin transferini destekler; ulusal e itim sistemiyle uluslar arası sistem arasında ya anabilecek uyum sorunlarını ortadan kaldırır.
14. Yüksekö retimin uluslararasıla masını ve kültürler arası i birli ini sa lar.
15. Yüksekö retim kurumlarında mali yönetimin ve bütçe sürecinin iyile tirilmesine olanak sa lar.
16. Kurum politikalarının belgelendirilmesini ve prosedürlerin geli tirilmesini te vik eder.
17. Kurumda tutarlı ve kapsamlı uygulamalar yapılmasına yardım eder.

Sanyal ve Martin (2007) ise akreditasyonun kalite güvencesinde arzulanan bir yöntem olmasını a a ıdaki etkenlerle açıklamaktadır:

1. Yüksekö retim kurumları gittikçe birbirinden farklıla tı ndan dolayı sertifikalı e itime duyulan talep de artmaktadır. Ö renciler ve aileleri, aynı zamanda i piyasası, yüksekö retim sa layıcılarını birbirinden ayırt etmenin yollarını aramaktadır. Bir kalite belgesi yüksekö retim kurumlarının birbirinden ayırt edilebilmesini kolayla tırabilir.
2. Kaliteye tehditler farklı kaynaklardan gelebilir. Bir akreditasyon kurumu tarafından sunulan belge garanti anlamı ta ımaktadır. Akreditasyon bu garantiyi sa lamanın bir yoludur.
3. Sahte belgeler sa layan veya tedarik eden artan sayıdaki yüksekö retim kurumları da akreditasyon kurumlarına duyulan talebi artırmaktadır.
4. Yüksekö retim kurumları daha önce olmadı ı kadar rekabetçi bir dünya ile kar ı kar ıya bulunmaktadır. Akreditasyon bu rekabetçi ortamda devamlı geli en kaliteye sahip olmalarında yüksekö retim kurumlarına bir olanak sunmaktadır.

lgili alanyazında kurumsal akreditasyon (institutional accreditation) ve programa-dönük akreditasyon (programmatic accreditation) olmak üzere iki çe it akreditasyondan bahsedilmektedir (Aktan ve Gencel, 2007; Terkla, 2001). Kurumsal akreditasyon genellikle, bir kurumun personel nitelikleri, ara tırma faaliyetleri, ö renci alımı ya da ö renme kaynakları gibi konularda önceden belirlenen minimum standartları kar ılayıp kar ılamadı ını saptamaya yönelik de erlendirmeye dayanır (Harvey, 2004). Bu süreçte, yüksekö retim kurumunun idari, mali ve akademik kapasitesi bir bütün olarak de erlendirilir (Aktan ve Gencel, 2007). Programa-dönük akreditasyon ise bir kurumun bünyesinde bulunan programlara, bölümlere ya da fakültelere uygulanır. Akredite edilen birim bir fakülte kadar büyük olabilece i gibi, bir disiplin alanındaki müfredat kadar küçük de olabilir (Terkla, 2001).

Aktan ve Gencel'e (2007) göre akreditasyonun ba lıca amaçları (s. 2);

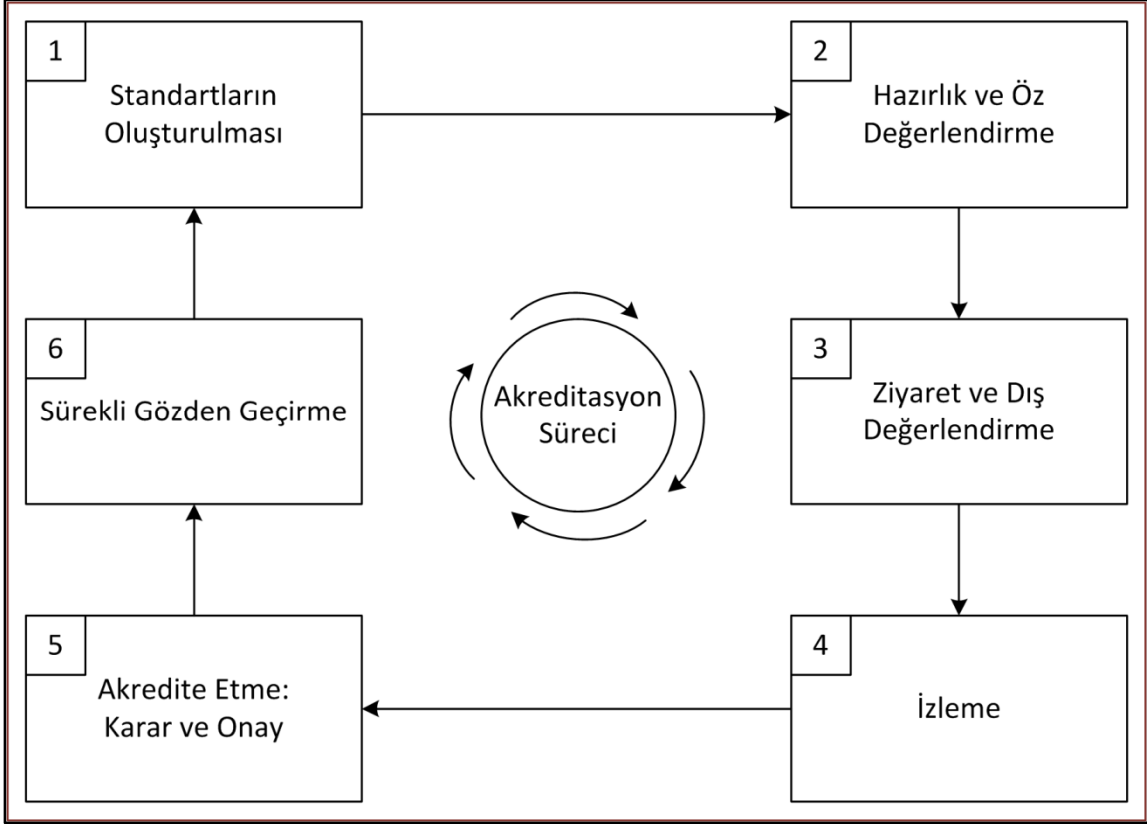
1. E itim-ö retim ve ara tırma niteli ini artırmak, sistematik yakla ımla sürekli geli tirerek kaliteyi güvence altına almak,
2. Yüksekö retim kurumlarının hizmet sundu u ö rencilere ve tüm payda lara e itim-ö retimin kalitesinin belirli standartlara dayalı olarak yürütüldü ünün güvencesini vermek; ö rencileri ve payda ları kalitesiz e itim hizmeti sunan kurumlar konusunda bilgilendirmek,

3. Yüksekö retim kurumlarının kar ılıklı birbirlerini tanıma (recognition) sürecini kolayla tırmak ve hızlandırmak,
4. Diplomaların ve unvanların kar ıla tırılabilirli ine yardımcı olmak,
5. Ö renci ve ö retim görevlilerinin kurumlar arasında de i imini (akademik de i im) kolayla tırmak,
6. Mezunların meslek ya amına giri lerinde temel standartları belirlemek,
7. En yüksek standartların garanti edilmesi gerekti inde bir “mükemmeliyet etiketi” sa lamak ve kar ıla tırma yapmayı ve üst düzey i birli ini kolayla tırmak,
8. Devlet yardımları için yüksek ö renim kurumlarının akreditasyon sürecinden geçmi olmaları ko ulunun aranması halinde bu sürecin iyi i lemesine araç olmak,
9. Sınır ötesi yüksekö retimin giderek yaygınla tı ı bir ça da farklı ülkelerde sürdürülen yüksekö retim kurumları ve programları hakkında hizmete talepte bulunanları bilgilendirmek; bir ba ka ifadeyle eksik enformasyon sorununu kısmen ortadan kaldırmaktır.

Lezberg (1998) akreditasyon sürecinin genellikle üç a amadan olu tu unu belirtmektedir:

1. E itim kurumu tarafından kendi güncel faaliyetlerini açıklayan, kendi amaçlarını ve akreditasyon kurumunun standartlarını ne kadar kar ıladı nı de erlendiren ve bu amaç ve standartları yerine getirmek için atılması gereken adımları belirten bir öz de erlendirme çalı ması;
2. Akreditasyon kurumundan bir grubun; yazılı raporu (öz de erlendirme çalı ması) do rulamak, ba ımsız bir de erlendirme çalı ması yürütmek ve kurumun faaliyetlerini nasıl geli tirece ine yönelik tavsiyelerde bulunmak için e itim kurumuna gerçekte tirdi i bir ziyaret;
3. Akreditasyon kurumunun ziyareti gerçekte tiren grubun bulgularını içeren yazılı raporu de erlendirmesi ve bu rapora dayalı olarak verilen akreditasyon kararı.

Aktan ve Gencel (2007) ise akreditasyon sürecinin a amalarını standartların olu turulması, hazırlık ve öz de erlendirme, ziyaret ve dı de erlendirme, izleme, akreditasyon kurumu tarafından kararın verilmesi ve periyodik gözden geçirme olarak açıklamı lardır:

ekil 1.1. Akreditasyon süreci ve bu süreçte yapılan işlemler (Aktan ve Gencil, 2007).

Eaton (2001) uzaktan öğrenme ve geleceği hakkındaki görüşleri ne olursa olsun, uzaktan öğrenme deneyiminin bazı öğelerinin geleneksel öğrenme deneyiminden çok farklı olduğunu konusundaki kanıtlara karşı gelinemeyeceğini ifade etmektedir. Bu nedenle eğitim kurumlarının ve akreditasyon kurumlarının görevinin, kaliteyi korumak için bu farklılıkları belirlemek ve incelemek olduğunu belirtmektedir. Akreditasyon de erleri, kuralları ve uygulamalarının geleneksel öğrenimin hâkim olduğu bir ça da olu turulmasından dolayı, uzaktan öğrenme akreditasyon için önemli zorluklar te kil etmektedir. De erlendirme grupları içerisindeki öğrenim elemanları ve yöneticiler; akreditasyon uygulamaları sırasında öncelikli olarak yerle ke ziyaretleri, dersliklerin, tesislerin ve öğrenme kaynaklarının incelenmesi gibi yerle ke tabanlı işlemler yürütmektedirler. Uzaktan eğitim ise elektronik derslik ve yerle keler gibi bir dizi alternatif kaynakları içermektedir. Akreditasyon kurumlarının gözlemledikleri eğitim

ortamları ve bu ortamları de erlendirirken sormak zorunda oldukları sorular de i mektedir (Eaton, 2002).

Eaton'a (2002) göre uzaktan e itimin akreditasyonunda bazı konularda zorluklar ya anması muhtemeldir: Öncelikle, uzaktan e itim yüksekö retimde geleneksel ö retim elemanı rolünü, yüz yüze ileti im imkânını azaltarak de i tirmektedir. Bu aynı zamanda ö retim elemanlarının temel zihinsel görevlerinde de de i ikli e neden olmaktadır. İkinci olarak, uzaktan e itim "yüksekö retim kurumu" kavramını, derslikleri çevrimiçi sohbet odalarıyla, yerle keleri World Wide Web ile ve ö renme topluluklarını sanal dünyanın sınırsız a larıyla de i tirmek kaydıyla yenilemektedir. Bir yüksekö retim kurumu artık fiziksel yer ve zaman kavramlarıyla tespit edilmek zorunda de ildir; her yerde her zaman bulunabilir. Son olarak, uzaktan e itim "üniversite diploması" kavramını de i tirmektedir. Elektronik eri im ö rencilerin daha hareketli olmalarına olanak sa lamakta ve ö rencilerin birden fazla e itim kurumuna katılım gösterebilmelerine imkân tanımaktadır. Geleneksel olarak, kurum tabanlı deneyim sürecinin bir sonucu olan üniversite diploması, artık ö renci tarafından farklı kurumlardan seçilen, ki iye özel e itim deneyimlerinin bir karı ımını temsil etmektedir.

Eaton (2002) tüm bu alanlardaki de i imlerin akreditasyon kurumlarının üzerlerine yeni sorumluluklar almaları konusunda baskı olu turdu unu belirtmektedir. Ara tırmacıya göre akreditasyon kurumlarının uzaktan e itimin getirdi i de i imler sonucu akreditasyon uygulamalarında kar ıla tıkları zorlukları a maları, bazı görevleri ba arıyla yerine getirmeleri ile mümkündür. Bunlar:

1. Uzaktan e itimin ö retimi ula tırma yollarının, kendine özgü özelliklerinin tanımlanması,
2. Uzaktan e itimin kendine özgü do asında kaliteyi güvence altına almak için akreditasyon ilkelerinin ve standartlarının yeniden uyarlanması,
3. Yerle ke tabanlı e itimin özelliklerinin bulunmadı ı sanal ya da elektronik uzaktan e itim ortamlarında, ö renci ba arısına ve ö renme çıktıklarına daha fazla dikkat edilmesi.

Tüm bu yeni geli meler ı ında uzaktan e itim programlarının akreditasyonu konusunda çe itli ülkelerde resmi, yarı resmi ya da özel kurumlar tarafından, kâr amaçlı ya da kâr amacı gütmeyen birtakım uygulamalar yürürlükte bulunmaktadır. Uzaktan e itimdeki akreditasyon uygulamaları konusunda genel bir görü sa layabilmek

amacıyla, bazı ülkelerde yürürlükte bulunan uygulamalardan a a ıdaki bölümde bahsedilmiştir.

1.2.5.1. Amerika Birle ik Devletleri'nde Uzaktan E itim Programlarının Akreditasyonu

Yüksekö retimde akademik kaliteyi güvence altına almanın ve iyile tirmenin öncelikli yolu olan akreditasyonun, Amerika Birle ik Devletleri'nde yüz yılı a kın bir geçmi i oldu u belirtilmektedir (Eaton, 2012). Amerika Birle ik Devletleri'nde yüksekö retimde akreditasyon süreçlerini düzenleyici merkezi bir kurum bulunmamakta (Parker, 2012) ve akreditasyon, kâr amacı gütmeyen özel kurumlar tarafından yürütülmektedir. Bu kurumlar; hukuk, tıp, iktisat, hem irelik, sosyal hizmet, eczacılık, sanat ve gazetecilik de dâhil olmak üzere birçok alanda akreditasyon faaliyetleri yürütmektedir (Eaton, 2009).

Amerika Birle ik Devletleri'nde yüksekö retim kurumlarının harici kalite de erlendirme süreci, hükümete ba lı olmayan bir süreçtir. Akreditasyon, federal hükümet yardımlarından yararlanmak isteyen e itim kurumlarının yerine getirmesi gereken bir önko ul olması nedeniyle büyük önem arz etmektedir (Eaton, 2011). Birle ik Devletler E itim Bakanlığı'nca tanınmı bir akreditasyon kurumundan “akredite edilmi tir” belgesi bulunmayan yüksekö retim kurumlarının federal fonlara eri meleri mümkün olmamaktadır. Bunun yanında, akreditasyon yoluyla akademik kalitenin düzenlenmesi için ulusal bir destekçi olan (CHEA, 2012a) Yüksekö retim Akreditasyon Kurulu tarafından tanınmak federal yardımlar için bir önko ul de ildir. Ancak akreditasyon kurumlarının akademik kalitenin geli imine katkıda buldukları anlamına geldi i için bir itibar göstergesi olarak kabul edilmektedir (Eaton, 2011).

Brittingham (2009) kalite güvencesi sistemleri içerisinde Amerika Birle ik Devletleri örne inin di er ülkelerdekine benzemedi ini ve temel olarak üç noktada farklıla tı mı belirtmektedir:

1. Akreditasyon; hükümete ba lı olmayan, öz düzenlemeyi ve meslekte denetimini gerektiren bir sistemdir.
2. Akreditasyon sürecinde i in neredeyse tamamı gönüllüler tarafından yapılır.

3. Akreditasyon kurumların kendilerini birtakım standartları temel alarak de erlendirmeleri, misyonları açısından denetlenmeleri ve güçlü ve zayıf noktalarını belirlemeleri için bu kurumların dürüstlü üne dayanmaktadır.

Amerika Birle ik Devletleri'nde her biri belirli eyaletlerde hizmet sunan e itim kurumlarını akredite etmekle görevlendirilmi altı bölgesel akreditasyon örgütü ve bu örgütlerin altında hizmet veren ve farklı düzeylerdeki e itim kurumlarını (örne in lise dengi okulları ya da yüksekö retim kurumlarını) akredite eden akreditasyon kurumları mevcuttur. Bu akreditasyon kurumları, akreditasyon talebinde bulunan e itim kurumlarını bir bütün olarak akredite etmektedirler. Bölgesel bir akreditasyon kurumundan “akredite edilmi tir” belgesi alan bir e itim kurumu, bütün birimlerinin (fakülte, program vb.) belirli bir standartlar setini kar ıladı nı kanıtlama imkânına sahip olmaktadır (Robinson, 2004). Altı bölgesel akreditasyon örgütü ve Web adresleri;

1. Middle States Association of Colleges and Schools - <http://www.middlestates.org>
2. New England Association of Schools and Colleges - <http://www.neasc.org>
3. North Central Association of Colleges and Schools - <http://www.northcentralassociation.org>
4. Northwest Commission on Colleges and Universities - <http://www.nwccu.org>
5. Southern Association of Colleges and Schools - <http://www.sacs.org>
6. Western Association of Schools and Colleges - <http://www.wascweb.org>'tur.

Bölgesel akreditasyon kurumlarının uzaktan e itim programları için kendi içerisinde de i en uygulamaları bulunmaktadır. Bu akreditasyon kurumları akreditasyon sürecinde e itim kurumunu bir bütün olarak akredite etti inden dolayı uzaktan e itim programlarını ayrı bir birim olarak akredite etmemektedir. Uzaktan e itim programlarının geleneksel ö retimle sunulan programlar gibi bütün akreditasyon standartlarını kar ılamasını beklemektedirler. Bazı akreditasyon kurumları ise e itim kurumlarına akreditasyon sürecinde rehberlik etmesi amacıyla uzaktan e itim programlarının kalitesini belirli bir seviyenin üzerinde tutabilmeleri için yönergeler yayınlamaktadırlar.

Parker (2012) kâr amacı güden kurumların ve çevrimiçi e itimdeki egemenliklerinin sektörün algısı ve bölgesel akreditasyonun etkinli i üzerinde etkisinin bulundu unu belirtmektedir. Amerika Birle ik Devletleri'nde uzaktan e itimin hızlı

geliimine paralel olarak “diploma de irmenleri”nin yükseliini engellemek amacıyla 1990’ların baında yarısından fazlası uzaktan e itim yoluyla tamamlanan programlardaki ö renciler için yardım fonları durdurulmu tur. Ancak %50 kuralı olarak bilinen bu uygulama 2006 yılında Amerikan hükümeti tarafından kaldırılmı tır (Dillon, 2006).

Amerika Birle ik Devletleri’nde özellikle uzaktan e itim programlarının akreditasyonu için kurulan akreditasyon kurumu da bulunmaktadır. Uzaktan E itim ve Yeti tirme Kurulu (Distance Education and Training Council – DETC), hem Birle ik Devletler E itim Bakanlığı hem de Yüksekö retim Akreditasyon Kurulu tarafından tanınan bir akreditasyon kurumudur (CHEA, 2012b). 1926 yılında kurulan kurul, Temmuz 2012 itibariyle toplam 110 yüksekö retim kurumunu akredite etmi tir (DETC, 2012a). Akreditasyon sürecinde *Akreditasyon El Kitabı*’nı (DETC Accreditation Handbook) kullanan kurul, uzaktan e itim programlarının akredite edilebilmesi için sa laması gereken standartları da bu kitap içerisinde sunmaktadır. Toplam 51 standardın yer aldığı ana ve alt ba lıklar a a ıda verilmi tir (DETC, 2012b):

1. Kurum Misyonu, Amaçları ve Hedefleri
 - Misyon amaç ve hedeflerin tanımlanması
 - Misyonun gözden geçirilmesi ve yayınlanması
 - Misyon amaç ve hedeflerin uygulanması
2. E itim Programı Hedefleri, Müfredat ve Materyaller
 - Program hedeflerinin tanımlanması
 - Uygun program hedefleri
 - Kapsamlı müfredat
 - Güncel müfredat
 - Kapsamlı ve güncel ö retim materyalleri
 - Sınavlar ve di er de erlendirmeler
 - Yazarlık
 - Ö retim materyallerinin organizasyonu
 - Müfredatın ula tırılması
 - Çalı ma yönergeleri
 - E itimsel araçlar ve ö renme kaynakları
 - Ö renci gizlili i, dürüstlü ü ve kimli i

3. E itimsel Hizmetler

- Ö renci soruları
- Bireysel farklılıklar
- Yeterli geli im gösteremeyen ö renciler
- Ö rencilerin te vik edilmesi
- Derslerin ö renciler tarafından de erlendirilmesi
- Uygun teknoloji
- Yerle ke tabanlı e itim

4. Ö renci Destek Hizmetleri

- De erlendirme hizmetleri
- Ö renci kayıtları
- Ö renci destek hizmetleri
- Ö renci ikâyetleri

5. Ö renci Ba arısı ve Memnuniyeti

- Ö renci ö renme çıktılarının ba arımı
- Ö renci memnuniyeti
- Ders/program boyunca gösterilen ilerleme

6. Kurum Sahiplerinin, Yönetim Kurulu Üyelerinin, Yöneticilerin, Ö retim Elemanlarının ve Personelin Nitelikleri ve Görevleri

- Kurum sahipleri, yönetim kurulu üyeleri ve yöneticiler
- Genel müdür ve bölüm ba kanları
- Ö retim elemanları ve personel
- Kurumun, sahiplerinin, yönetim kurulu üyelerinin ve yöneticilerinin saygınlı ı
- Profesyonel geli im
- Ba arı planı

7. Kabul Uygulamaları ve Kayıt Anla maları

- Kabul uygulamaları
- Kayıt anla maları (kontratlar)

8. Reklamlar ve Personelin e Alımı

- Reklam
- Personelin i e alımı

9. Mali Sorumluluk

- Mali uygulamalar
- Mali yönetim
- Mali sürdürülebilirlik ve istikrar
- Mali raporlar
- Gösterilebilen uygulamalar

10. Harç Politikaları, Toplama Süreçleri ve İptaller/Geri Ödemeler

- Harç uygulamaları
- Harç toplama süreçleri
- Harç iptalleri ve geri ödemeler

11. Tesisler, Donanım, Malzemeler ve Kayıtların Korunması

- Tesisler, donanım ve malzemeler
- Kayıtların korunması

12. Araştırma ve Öz-Gelişim

- Planlama ve değerlendirme
- Araştırma ve öz-gelişim

Uzaktan Eğitim ve Yetiştirme Kurulu yayınladığı akreditasyon standartlarını sağlayan bir kurumun;

1. Açık bir şekilde tanımlanmış misyon ifadesine ve özetimsel hedeflere sahip olduğunu,
2. Özetim hedeflerini açık bir şekilde ifade ettiğini ve bu hedefleri karşılayabilmek için kapsamlı, doğru, güncel ve güvenilir özetim materyal ve yöntemleri sunduğunu,
3. Uygun sınav hizmetleri sağladığını ve bireysel farklılıklara önem verdiğini,
4. Nitelikli özetim elemanlarına sahip olduğunu,
5. Uygun özetim hizmetleri sunduğunu,
6. Sunulan özetim hizmetlerinden memnun olduğunu belirten özetimlere sahip olduğunu,
7. Reklam faaliyetlerinde dürüst davrandığını,
8. Personelin işe alınması sırasında dikkatli davrandığını,
9. Özetimlere karşı üstlendiği sorumlulukları yerine getirebilmek için yeterli mali kaynak gösterebildiğini,

10. Tatmin edici harç iade politikası izledi ini,
11. Ö renci bilgilerini uygun bir ekilde kayıt altında tuttu unu,
12. Son iki yıl içerisinde bir uzaktan e itim kurumu olarak güvenilir ve etik faaliyetler yürütmü oldu unu gösterebildi ini, belirtmektedir (DETC, 2007).

1.2.5.2. Kanada’da Uzaktan E itim Programlarının Akreditasyonu

Amerika Birle ik Devletleri’nin aksine Kanada, on eyalet ve üç bölgeden olu maktadır. Ancak, daha küçük olmasına ra men Kanada yüksekö retim sistemi Amerika Birle ik Devletleri’ndekinden daha karma ıktır. Ulusal, hatta bölgesel bir akreditasyon sistemi bulunmamaktadır. Sadece hükümete ba lı olmayan ve kâr amacı gütmeyen Kanada Üniversiteler ve Kolejler Birli i (Association of Universities and Colleges of Canada – AUCC) gönüllü üyeli i bulunmaktadır (Parker, 2012). Kanada’da, Kanada Üniversiteler ve Kolejler Birli i her ne kadar yasal olarak bir akreditasyon kurumu olarak tanımlanmasa da (Marshall, 2004), bu kuruma üyelik fiili akreditasyon olarak kullanılmaktadır (Parker, 2012).

Kanada Üniversiteler ve Kolejler Birli i, yasal olarak bir akreditasyon kurumu de ildir. Marshall (2004), birli in üyelik kriterlerinin çok sıkı olmasının nedenini üyelerine daha etkin bir ekilde hizmet edebilme ve daha dar bir topluluk olarak faaliyet yürütme amaçlarına ba lamaktadır. Birli in üyesi olmak üniversiteler arasında federal ara tırma yardımları ve ö renci fonları gibi kaynaklara eri im imkânı tanıdı ı için, bir ayrıcalık olarak kabul edilmektedir. Bunun yanında yapılan ara tırmalar Kanada Üniversiteler ve Kolejler Birli i üyeli inin, üniversitelerin lisansüstü e itimde ö rencileri tercih nedeni oldu unu da göstermektedir (Marshall, 2005).

Farklı yüksekö retim kurumlarının kurulması ve bu kurumların Kanada Üniversiteler ve Kolejler Birli i üyeli inin ayrıcalıklarından yararlanmak istemesi nedeniyle, birli e üyelik fiili olarak akreditasyon niteli i kazanmı tır. Ulusal standartların bulunmaması ve yeni kurumların sayısının günden güne artması ile Kanada Üniversiteler ve Kolejler Birli i üyeli i, akredite edilmi kurumlar ile di er kurumların arasında belirleyici bir özellik olarak kabul edilmektedir. Günümüzde her ne kadar bazı kolejler federal ara tırma kaynaklarına eri im sa lamalarında geli me

kaydetmi olsalar da; Kanada Üniversiteler ve Kolejler Birli i üyeli i, hâlâ tek ulusal akreditasyon süreci olarak bulunmaktadır (Marshall, 2004). Ancak birli e üyelik kriterlerinde uzaktan e itime herhangi bir vurgu yapılmamaktadır. Kanada Üniversiteler ve Kolejler Birli i, Kanada'daki her bir üniversitenin, kalite güvencesi politikaları da dâhil olmak üzere akademik konularda özerk oldu unu belirtmektedir (URL-6).

Uzaktan e itim programlarına ve bu programların di er ülkelerde ö renci alması durumunda bunun sonuçlarına kar ı nasıl bir tutum belirlenece i Kanada E itim Bakanlıkları Kurulu (Council of Ministers of Education in Canada – CMEC) Kalite Güvencesi Çalı ma Grubu'nda (Quality Assurance Working Group) bir tartı ma konusudur. Her bir eyaletteki e-ö renme düzenlemeleri bir ölçüde “fiziksel bulun u”un tanımına dayanmaktadır. Farklı eyaletlerdeki kurumlar ülke genelinden ö renci kabul etmekte; ancak bu yüksekö retim kurumları, bünyesindeki her bir programı eyaletteki ilgili kurumlar tarafından denetletmedi i sürece, ö rencilerine yerle ke tabanlı hizmetler sunmaktan men edilebilmektedir. Eyaletlerdeki kalite güvencesi birimleri; genellikle, ö retimin ula tırılma yönteminin uygunlu u, ö retim elemanlarının niteli i, ö rencilerin özellikleri, kabul uygulamaları, ö renci destek hizmetleri, kütüphane kaynakları, ö retimin ula tırılma yöntemini destekleyici kaynaklar ve ö renci güvenli i hususundaki tedbirler konusunda denetlemeler yapmaktadır. Bu denetlemeler ulusal boyutta farklı eyaletlerde de i memekle birlikte; British Columbia, Ontario ve Alberta eyaletleri uzaktan e itimi de erlendirmek için ek standartlar kullanmaktadır (Parker, 2012).

Marshall (2004), Kanada'da yüksekö retim kurumlarının akreditasyonunu açıklamanın kolay olmadı nı belirtmektedir. Tarih boyunca Kanada'nın akreditasyon sistemi olmamı tır. Kanada'da e itim kurumlarının güvenilirli ini ölçmek isteyen ki iler öncelikle eyalet içerisinde kalite onaylama sistemlerini kontrol etmekte, ardından Kanada Üniversiteler ve Kolejler Birli i üyeli ine bakmaktadırlar.

1.2.5.3. Birle ik Krallık'ta Uzaktan E itim Programlarının Akreditasyonu

Birle ik Krallık yüksekö retimde kalite güvencesi için aynı süreçlerin ve standartların bütün kurumlara -ö retimin ula tırılma yöntemine bakılmaksızın- uygulandı ı bütünle mi bir yakla ımı benimsemektedir. Birle ik Krallık'ta

yüksekö retim hizmeti sunan e itim kurumlarının tamamının, ba ımsız ve kendi kendini yöneten birimler oldu u kabul edilmektedir. Özerk olmalarından dolayı bu e itim kurumları akademik standartları ve kaliteyi sa lamada öncelikli olarak sorumlu durumdadır; ancak bu sorumlulukların ne ölçüde yerine getirildi ini ise Kalite Güvencesi Kurumu (Quality Assurance Agency – QAA) denetlemektedir (Kirkpatrick, 2012).

Kalite Güvencesi Kurumu misyonunu “standartları korumak ve Birle ik Krallık’ta yüksekö retimin kalitesini artırmak” olarak ifade etmektedir. Üniversitelere yardım amacıyla danışmanlık ve destek sa layan bu kurum, kurumları de erlendirip bu de erlendirmelere dayalı raporlar sunmaktadır (URL-7). Kirkpatrick (2012), Kalite Güvencesi Kurumu’nun, çe itli e itim kurumlarının sorumluluklarını ne ölçüde yerine getirdi ini periyodik denetim ve de erlendirmeler yoluyla kontrol etmekten sorumlu oldu unu belirtmektedir. Program düzeyinde olmaktan ziyade daha çok kurumsal düzeyde faaliyet yürüten Kalite Güvencesi Kurumu (Shearman ve Seddon, 2010), e itim kurumlarında nitelikli uygulamaları belirlemekte, e itim kurumlarının geli imleri için öneriler yapmakta ve bu kurumların ö rencilerine kaliteli e itim sa layabilmeleri için etkili sistemler geli tirmelerinde yardımcı olacak rehber niteli inde yayımlar ortaya koymaktadır. Ancak bu yakla ımın içerisinde uzaktan e itim, geleneksel e itimden ayrılmamakta ve e itim kurumları bir bütün olarak ele alınmaktadır (Kirkpatrick, 2012).

Kalite Güvencesi Kurumu, Birle ik Krallık’ta yüksekö retim kalite ve standartlarını güvence altına almak için *Yüksekö retim için Birle ik Krallık Kalite Kodu*’nu (Quality Code for Higher Education) kullanmaktadır. Üç bölümden olu an bu belge, yüksekö retim sektörünün b a vurusu üzerine geli tirilmi ve yüksekö retim kurumları tarafından ö rencilerine kaliteli ö renme deneyimleri sa layabilmek amacıyla kullanılmaktadır (QAA, 2012). *Kalite Kodu*’nda Kalite Güvencesi Kurumu; i) alt sınır akademik standartların belirlenmesi ve bu standartların sa lanması, ii) akademik kaliteyi sa lama ve geli tirme ve iii) yüksekö retim hakkında bilgi, konularında bilgiler sunmaktadır (URL-8).

Birle ik Krallık’ta yalnızca uzaktan e itim için akreditasyon hizmetleri sunan bir kurum olan Açık ve Uzaktan Ö renme Kalite Kurulu (Open and Distance Learning Quality Council – ODL QC) ise, Birle ik Krallık hükümeti tarafından 1969 yılında kurulmu tur (Kirkpatrick, 2012). Kurulun amacı “e itimde kaliteyi tanımlamak ve

geli tirmek ve ö renenlerin çıkarlarını korumak” olarak ifade edilmektedir (URL-9). Açık ve Uzaktan Öğrenme Kalite Kurulu’nun hedef kitlesi a ırlıklı olarak yüksekö retim seviyesinden a a ıda dersler ya da modüller sunan e itim sa layıcılarıdır (Kirkpatrick, 2012). Bu anlamda Kurul, uzaktan e itim programlarından ziyade, uzaktan e itim yoluyla dersler ve e itimler veren e itim sa layıcılarını akredite etmektedir. Kurulun standartları; i) çıktılar, ii) kaynaklar, iii) destek, iv) satı , v) e itim sa layıcıları ve vi) i birlikçilik, alanlarında sunulmaktadır (URL-10).

1.2.5.4. Avustralya’da Uzaktan E itim Programlarının Akreditasyonu

Uzaktan e itimdeki uzun geçmi ine ve uzaktan e itimden yararlanan ö renci sayısının her yıl artmasına ra men, Avustralya’da uzaktan e itimin kalite güvencesinin sa lanmasının, kalite güvencesi kurumlarının dikkatinden kaçtı ı belirtilmektedir. Yüksekö retim kurumlarının sayısının artması ile birlikte Avustralya federal hükümetinin bu yeni kurumların kapasiteleri konusundaki kaygıları da artmı tır. Bunun yanında ö renci sayısındaki artı la birlikte hükümetin üniversite e itimi maliyetinin de yükselmesi 1991 yılında Yüksekö retimde Kalite Güvencesi Komitesi’nin (Committee for Quality Assurance in Higher Education) kurulmasına yol açmı tır. Bu kurumun ismi 2001 yılında Avustralya Üniversiteleri Kalite Kurumu (Australian Universities Quality Agency – AUQA) olarak de i tirilmi tir (Ryan ve Brown, 2012). Ancak Yüksekö retimde Kalite Güvencesi Komitesi bütün sorumluluklarını u an Yüksekö retim Kalite ve Standartlar Kurumu’na (Tertiary Education Quality and Standards Agency – TEQSA) devretmi tir.

Yüksekö retim Kalite ve Standartlar Kurumu Avustralya’nın geni , farklı ve karma ık yüksekö retim sektörünün kalitesini düzenlemekte ve güvence altına almaktadır. Ocak 2012’den itibaren, yüksekö retim kurumlarının performanslarını Yüksekö retim Standartları (Higher Education Standards Framework) kapsamında de erlendirmektedir. Standartlar; i) e itim kurumu standartları, ii) nitelik standartları, iii) ö retme ve ö renme standartları, iv) bilgi standartları ve v) ara tırma standartları olmak üzere be bölümden olu maktadır (URL-11). Yalnızca ilk iki bölümün kullanılabilir oldu u, di er bölümlerin ise halen geli tirme a amasında oldu u

Yükseköretim Standartları kapsamında uzaktan eğitim faaliyetlerinden bahsedilmemektedir (URL-12).

Avustralya’da her ne kadar akreditasyon hizmetleri sağlamasa da, uzaktan eğitimin kalitesi konusundaki kaygıların arttığı dönemde kurulan Açık ve Uzaktan Eğitim Ulusal Kurulu (National Council for Open and Distance Education), Avustralya’da 1990’lı yıllarda uzaktan eğitim etkinlikleri konusunda öneriler geliştirmiş ve uzaktan eğitim kurumlarını desteklemiştir. 2002 yılında ismi Açık, Uzaktan ve E-öğrenme Avustralasya Kurulu (Australasian Council on Open, Distance and e-Learning – ACOE) olan bu kurum (Ryan ve Brown, 2012), misyonunu “açık ve uzaktan eğitimin gelişimi konusunda karar verme hakkına sahip olan mekanizmalara öneri sağlamak ve açık ve uzaktan eğitimde mükemmelleşme katkısında bulunmak” olarak açıklamaktadır (URL-13). Açık, Uzaktan ve E-öğrenme Avustralasya Kurulu uzaktan eğitim kurumlarını akredite etmemekte, yalnızca uzaktan eğitim ve e-öğrenme konularında birtakım standartlar ve başarılı örnek uygulamalar sunmaktadır (Ryan ve Brown, 2012). Bu standartlar;

1. Teknoloji destekli öğrenme ve öğretme için kurum politikaları ve yönetimi,
 2. Öğrenme ve öğretilmede teknoloji entegrasyonunun planlanması ve geliştirilmesi,
 3. Öğrenme ve öğretmeyi desteklemek için bilgi teknolojileri alt yapısı,
 4. Bilgi ve iletişim teknolojilerinin pedagojik uygulaması,
 5. Öğrenme ve öğretilmede teknolojinin etkili kullanımı için personel gelişimi,
 6. Öğrenme ve öğretilmede teknoloji kullanımı için personele sunulan destekler,
 7. Öğretilmede teknolojinin etkili kullanımı için öğrencilere sunulan eğitimler, ve
 8. Öğretilmede teknolojinin kullanımı için öğrencilere sunulan destekler,
- olmak üzere sekiz ana başlık altında toplanmıştır (URL-14).

1.2.5.5. Çin’de Uzaktan Eğitim Programlarının Akreditasyonu

Jung (2012) birçok Asya ülkesinde uzaktan eğitimin öncelikli amacının kalite uygulamalarını yerleştirmekten ziyade, daha etkili ve ekonomik eğitim fırsatları sunmak olduğunu belirtmektedir. Buna bir örnek de Çin’dir. 1979 yılında kurulan Çin Açık Üniversitesi 20 yıl boyunca ülkenin tek uzaktan eğitim sağlayıcısı olarak hizmet vermiştir. 1998 – 2003 yılları arasında ise Eğitim Bakanlığı Tsinghua ve Peking

üniversitelerinin de içerisinde bulundu u bazı üniversitelerde çevrimiçi programların açılmasını onaylamı tır.

Uzaktan e itim hizmetlerinin kalitesi konusundaki artan kaygılar nedeniyle, Çin E itim Bakanlığı ı 2003 yılında yeni çevrimiçi programların onaylanmasını durdurmu tur ve bir kalite güvencesi sistemini yürürlü e koymu tur. Bu kalite güvencesi sistemi, Çin Açık Üniversitesi de dâhil olmak üzere çevrimiçi programların ulusal olarak belirlenmi standartlarda ders programı ve sınav sistemlerini benimsemesini gerektirmi tir. Bunun yanında çevrimiçi programlarının yıllık iç de erlendirme yapmaları ve E itim Bakanlığı ı Uzaktan ve Sürekli E itim Ofisi tarafından dı denetime tabi tutulmaları kararla tırılmı tır (Jung, 2012).

Çin’de mühendislik programları da dâhil olmak üzere bazı alanlarda akreditasyon hizmetleri sunulmaktadır (Jiaju, 2009). Ancak Jung (2012) Çin’de sunulan akreditasyon hizmetlerinin uzaktan e itimi kapsamadı nı belirtmektedir.

1.2.5.6. Hindistan’da Uzaktan E itim Programlarının Akreditasyonu

Uzaktan e itimin 1990’lı yıllarda geli imi sonucu e-ö renmenin yaygınla ması ve kâr amaçlı özel kurumların sektöre dâhil olmasıyla birlikte, Asya ülkelerinde uzaktan e itim için kalite güvencesi sistemlerinin geli tirilmeye ba landı ı belirtilmektedir. Hindistan’ın Indira Gandhi Ulusal Açık Üniversitesi’nde bulunan Uzaktan E itim Kurulu da uzaktan e itim hizmetlerinin kalitesini denetlemek amacıyla 1991 yılında kurulmu tur (Jung, 2012).

Uzaktan E itim Kurulu uzaktan e itim programlarını akredite etmek için yürürlü e koydu u birtakım standartları *Açık ve Uzaktan Ö renme Kurumlarının Tanınması El Kitabı*’nda (Recognition of Open and Distance Learning Institutions Handbook) sunmaktadır (DEC, 2009). Uzaktan E itim Kurulu uzaktan e itim programlarının tanınması için kar ılaması gereken standartları a a ıdaki ba lıklar altında sıralamaktadır:

1. Sunulacak uzaktan e itim programı: Bu bölümde; programın, kurumun hedefleriyle tutarlık içinde olması, ulusal ve bölgesel ihtiyaçlara cevap vermesi ve ilgili birimlerin normlarını kar ılaması gerekti i yönünde standartlar bulunmaktadır.

2. Personel: Bu bölümde, ilgili birimlerde çalışması gereken personelin nitelikleri ve sayısı üzerine standartlar yer almaktadır.
3. Öğretim ve öğrenme yöntemleri: Bu bölümde müfredatın geliştirilmesi, öğretim materyallerinin hazırlanması ve kalitesi ve danışmanlık hizmetleri konusunda standartlar bulunmaktadır.
4. Değerlendirme sistemi: Bu bölümde kurumun yürürlükte bulunan değerlendirme mekanizması üzerine standartlar bulunmaktadır.
5. Öğretimin ulaştırılması: Bu bölümde öğretim faaliyetlerinin öğrencilere ulaştırılmasında hangi araç ve yöntemlerin kullanılması gerektiği yönünde standartlar yer almaktadır.
6. Altyapı tesisleri: Bu bölümde kurumun sahip olması gereken altyapısal niteliklerden bahsedilmektedir.
7. Kütüphane ve kaynak merkezi: Bu bölümde kurumun sahip olması gereken kütüphane ve kaynaklardan bahsedilmektedir.
8. Görsel ve işitsel materyal üretimi: Bu bölümde kurumun görsel ve işitsel kaynakları kullanması üzerine ifadeler yer almaktadır.
9. Bilgi ve iletişim teknolojileri tesisleri: Bu bölümde kurumun faaliyetlerini yürütebilmek için veritabanları ve web siteleri gibi teknolojileri kullanması ve bu teknolojileri güncellemesi gerektiği üzerine standartlar yer almaktadır.

1.2.6. Uzaktan Eğitimde Akreditasyon ve Kalite Alanında Yapılan Çalışmalar

Bu bölümde ilgili alanyazında uzaktan eğitimde akreditasyon ve kalite konularında yapılan çalışmalardan bahsedilmektedir.

Alanda Kalite: İnternet Tabanlı Uzaktan Eğitimde Başarı İçin Standartlar (IHEP, 2000): Uzaktan eğitimde kalite standartlarının belirlenmesine yönelik yapılan çalışmalar arasında alanyazında en çok atıf alan çalışmalardan birisi olan bu çalışma, Amerika Birleşik Devletleri'nde Ulusal Eğitim Birliği (National Education Association – NEA) ve Blackboard şirketi'nin isteği üzerine, Yükseköğretim Politikaları Enstitüsü (Institute for Higher Education Policy – IHEP) tarafından yapılmıştır. Çalışma kapsamında araştırmacılar uzaktan eğitim alanında belirlenmiş kalite standartlarını doğrulamayı amaçlamışlardır. Bu amaçla çalışma üç amaçta gerçekleştirilmiştir. Birinci amaçta

kapsamlı bir alanyazın taraması gerçekleştirilmiş ve o tarihe kadar diğer organizasyonlar tarafından önerilen ya da bazı makale ve yayınlarda ortaya konulan kalite standartları belirlenmiştir. İkinci aşamada belirlenen bu kalite standartlarının ziyaretlerle değerlendirilecek kurumlar tespit edilmiştir. Kurumlar tespit edilirken dört noktaya dikkat edilmiştir: i) kurumun uzaktan eğitim alanında önemli bir geçmişi olması, ii) uzaktan eğitimde lider kurumlardan birisi olarak kabul edilmesi, iii) bölgesel olarak akredite edilmiş olması ve iv) çevrimiçi uzaktan eğitim yoluyla birden fazla program sunuyor olması. Üçüncü ve son aşamada ise Yükseköğretim Politikaları Enstitüsü personelleri bir önceki aşamada belirlenen altı kuruma ziyaret gerçekleştirilmiştir. Ziyaretlerde, birinci aşamada ilgili alanyazından derlenen standartları eğitim kurumlarının internet tabanlı uzaktan eğitim ders ve programlarında ne ölçüde bulduklarını değerlendirmek amaçlanmıştır. Bu ziyaretler yönetici, öğretim elemanları ve öğrencilerle yapılan mülakatları; yine yönetici, öğretim elemanları ve öğrencilere uygulanan ve alanyazından derlenen standartların kurumlarında ne ölçüde bulunduğuna yönelik görüş belirttikleri anketleri içermiştir. 27 öğretim elemanı, 62 yönetici, 16 hem öğretim elemanı hem yönetici görevini yürüten kişi ve 42 öğrenci olmak üzere toplamda 147 kişi çalışmaya katılmıştır. 7 baskı altında toplam 45 standardın değerlendirildiği çalışmada, katılımcılar 24 standardın uzaktan eğitimde önem arz ettiğini belirtmiştir. Çalışmanın son halinde ise bu standartlar; i) kurumsal destek, ii) ders geliştirme, iii) öğretim ve öğrenme, iv) ders yapısı, v) öğrenci destekleri, vi) öğretim elemanı destekleri ve vii) ölçme ve değerlendirme olmak üzere 7 baskı altında toplanmıştır (IHEP, 2000).

Uzaktan Eğitim: Yeni Uygulama için Öneriler (AFT, 2000): Uzaktan eğitim alanında iyi uygulamalar için birtakım önerilerin belirlendiği bu çalışmada Amerikan Öğretmenler Birliği (American Federation of Teachers – AFT) tarafından hazırlanmıştır. Rapor niteliğinde olan çalışmada, 1999 yılında aynı zamanda uzaktan eğitim uygulayıcıları olan birliğin 200 üyesinin katıldığı anketlerle gerçekleştirilmiştir. Çalışmaya katılan uzaktan eğitim uygulayıcılarının büyük çoğunluğu Web tabanlı olmak üzere birçok farklı uzaktan eğitim metodlarıyla uygulamalar gerçekleştirilmektedirler ve çoğunluğu uzaktan eğitimde öğrettikleri dersleri de derslerini geleneksel öğretimde de öğretmektedirler. Araştırmada ulaşılan önerilerin büyük çoğunluğu anket verilerinden olmak üzere, birliğin yükseköğretim programı ve

politika konseyinin önerilerinden de yararlanarak oluşturulmuştur. Araştırma sonunda, öğretim elemanlarını uzaktan öğretim sürecinde ve yükseköğretim personellerini uzaktan eğitim yönetiminde destekleyici nitelikte uzaktan eğitimde iyi uygulamalar için öneriler elde edilmiştir. Amerikan Öğretmenler Birliği'nin uzaktan eğitimde iyi uygulamalar için önerileri aşağıda sıralanmıştır (AFT, 2000):

1. Öğretim elemanları akademik kontrol konusunda sorumluluklara sahip olmalıdır.
2. Öğretim elemanları uzaktan öğretimin getirebileceği özel gereklilikleri karşılamak için hazırlıklı olmalıdır.
3. Ders tasarımı sahip olunan potansiyel araçlara göre yapılmalıdır.
4. Öğrenciler ders gerekliliklerini iyi anlamalı ve başarmak için hazır olmalıdır.
5. Yakın bireysel etkileşim sağlanmalıdır.
6. Sınıftaki öğrenci sayısı, geleneksel öğretim temel alınarak oluşturulmalıdır.
7. Derslerde kullanılan öğretim materyalleri, geleneksel öğretimde kullanılanlarla eşit olmalıdır.
8. Konuların farklı uygulamalarla öğrenilmesi teşvik edilmelidir.
9. Uzaktan eğitim öğrencileri, geleneksel öğretim öğrencilerinininkiyle eşdeğer araştırma fırsatlarına sahip olmalıdır.
10. Kullanılan öğrenci değerlendirme yöntemleri, geleneksel öğretimde kullanılan yöntemlerle karşılaştırılabilir olmalıdır.
11. Öğrencilere sağlanan danışmanlık hizmetleri, geleneksel öğretim öğrencilerine sağlananla eşdeğer olmalıdır.
12. Öğretim elemanları öğretim materyallerinin kullanımı konusunda kontrolü elinde bulundurmalıdır.
13. Lisans programlarında geleneksel öğretimle sınıf etkinlikleri bulunmalıdır.
14. Uzaktan eğitimin değerlendirilmesi amacıyla federal hükümet, akreditasyon kurumları ve eğitim kurumunun kendisi de olmak üzere ortak sorumluluk gözetilmelidir.

Uzaktan Eğitimin Tasarım ve Gelişimi için Yol Gösteren Prensipler ve Uygulamalar (Ragan, 1999): Pennsylvania Devlet Üniversitesi tarafından 1995 yılında başlatılan Uzaktan Eğitimde Yenilikler (Innovations in Distance Education – IDE) projesinin iki bileşeninden birisi olan Öğretim Elemanı Girişimi (Faculty Initiative) kapsamında

ortaya konan prensip ve uygulamalardır. Ö retim Elemanı Girişimi'nin amacı projeye katılan ö retim elemanlarına uzaktan eğitim tasarımı ve gelişimiyle ilgili konularda deneyim kazandırmak ve edindikleri deneyim ve bilgileri başarılarıyla paylaşmalarını sağlamaktır. Üç yıl süren proje süresince ö retim elemanları birtakım uzaktan eğitim proje gruplarına ve seminerlere katılma imkânı bulmuşlardır. Proje sonunda 5 başlık altında toplam 25 standart ve bu standartların sağlanabilmesi için gerçekleştirilebilecek uygulamalar ortaya konmuştur. Standartların gruplandırılması başlıklar; i) öğrenme amaçları ve içeriğinin sunumu, ii) etkileşim, iii) ölçme ve değerlendirme, iv) öğretimsel medya ve araçlar ve v) öğrenenlere sağlanan hizmetler ve destekler olarak belirlenmiştir (Ragan, 1999).

Sloan Birliği (Sloan Consortium – Sloan C) Kalite Çerçevesi ve Beş Sütun (Moore, 2005): Sloan Birliği'nin kuruluş amacı; “eğitim kurumlarının misyonları temel alınarak kaliteyi artırmalarına yardımcı olmak ve böylece eğitimin günlük hayatın bir parçası ve her zaman her yerde herkes tarafından ulaşılabilir olmasına katkıda bulunmak” ve “çevrimiçi öğrenimin yüksek öğretimde uygulanmasına yardımcı olmak” olarak belirtilmektedir (URL-15). Çevrimiçi öğrenimin gelişimi için çalışmalar yapan, konferans ve sempozyumlar düzenleyen ve yayınlar ortaya koyan Sloan Birliği, çevrimiçi öğretimde bir kalite çerçevesi oluşturmak amacıyla araştırma yürütmüştür. Araştırma kapsamında 5 ana temanın çevrimiçi uzaktan eğitimde önem arz ettiğine ulaşılmıştır (Moore, 2005):

1. Öğrenenin etkililiği: Çevrimiçi öğrenmenin kalitesi en az geleneksel öğretimin kalitesi kadar olmalıdır.
2. Uygun maliyet ve kurumsal bağlılık: Kurum maliyeti düşürürken aynı zamanda hizmetleri de geliştirebilmelidir.
3. Erişim: Çevrimiçi öğrenmeyi amaçlayan bütün öğrenenler çok çeşitli program ve derslerde öğrenmeye erişim sağlayabilmelidirler.
4. Öğretim elemanı memnuniyeti: Öğretim elemanları çevrimiçi öğretim yapmaktan memnundurlar.
5. Öğrenci memnuniyeti: Öğrenciler öğretmenleriyle ve akranlarıyla etkileşim ve öğrenme çıktılarını da içeren çevrimiçi öğrenme deneyimlerinden memnundurlar.

Elektronik Olarak Sunulan Akademik Derece ve Sertifika Programları için Uygulamaların Prensipleri (WCET, 1995): E-İtimsel Telekomünikasyon için Batı Ortaklığı (Western Cooperative for Educational Telecommunications – WCET) bünyesinde yürütülen bir projenin ürünü olan bu standartlar, uzaktan e-İtimde kaliteyi artırmayı amaçlayan çalışmaların ilklerinden birisidir. Bu standartlar yükseköğretim düzenleyici kurumlar, yükseköğretim kurumlarının kendileri ve bölgesel akreditasyon kurumları tarafından geliştirilmiştir. Toplam 3 tema içerisinde 17 standarttan oluşan bu çalışmanın temaları ve bu temalar içerisinde bulunan standartların içerdiği noktalar aşağıda açıklanmıştır (WCET, 1995):

1. Müfredat ve öğretim: Bu başlık içerisinde öğrenme çıktıları, elektronik olarak sunulan programın uygunluğu, öğrenci ve öğretmen arasındaki ve öğrencilerin kendileri arasındaki etkileşim ve öğretim elemanlarının niteliklerine yönelik standartlar bulunmaktadır.
2. Kurumsal yapı ve bağlılık: Bu başlık içerisinde kurumun rolü ve misyonu, öğretim elemanlarına sağlanan destekler, öğrenme kaynakları, öğrenci ve öğrenci servisleri, öğretim elemanlarına ve öğrencilere sağlanan destekler konusunda gösterilen bağlılık konusunda standartlar bulunmaktadır.
3. Ölçme ve değerlendirme: Bu başlık altında öğrencilere yönelik sağlanan ölçme ve değerlendirme hizmetlerinin yanında kurumun e-İtimsel etkililiği artırabilmek için programlarını değerlendirmesi gerektiği konusunda standartlar bulunmaktadır.

Çevrimiçi E-İtim Programlarının Yönetimi için Kalite Puan Kartı: Delphi Çalışması (Shelton, 2010): Yükseköğretim Politikaları Enstitüsü'nün 2000 yılında ortaya koyduğu 24 standardın, 2010 yılı itibarıyla geçerlik taşıyıp taşımadığını ve yeni standartlara gereklilik olup olmadığını belirlemek için yapılan çalışmada çevrimiçi e-İtim programlarının yönetimi için bir kalite puan kartı oluşturulmuştur. Delphi çalışması olarak tasarlanan araştırmada Yükseköğretim Politikaları Enstitüsü'nün 24 standardı başlangıç noktası olarak kabul edilmiş ve uzaktan e-İtim yönetimi alanında uzman 76 kişiye çalışmaya davet edilmiştir. Toplam 43 uzmanın katılım gösterdiği ve altı oturumda tamamlanan çalışma süresince uzmanlar kendilerine sunulan 24 standardı 5'li Likert tipi ölçek üzerinde değerlendirebilmiş, standartlar üzerinde dikkatli önerilerinde bulunabilmiş ve yeni standartlar önerebilmişlerdir.

Çalışma sonunda çevrimiçi eğitim programlarının farklı noktalarına işaret eden toplam 70 standardın 9 başlık altında toplandı. Bir kalite puan kartı oluşturulmuştur. Puan kartında standartların sınıflandırıldığı başlıklar aşağıda belirtilmiştir (Shelton, 2010):

1. Kurumsal destek
2. Teknoloji desteği
3. Ders geliştirme ve öğretim tasarımı
4. Ders yapısı
5. Öğretme ve öğrenme
6. Sosyal etkileşim
7. Öğretim elemanlarına sağlanan destekler
8. Öğrencilere sağlanan destekler
9. Ölçme ve değerlendirme

Uzman Görüşlerine Göre Türkiye’de Uzaktan Eğitim Programlarının Akreditasyonu (Koçdar, 2011): Türkiye’de uzaktan yükseköğretim programlarının akreditasyonuna yönelik genel bir çerçeve oluşturmayı amaçlayan bu çalışmada;

1. Türkiye’de var olan ve yeni açılacak uzaktan eğitim programlarının akreditasyonu için nasıl bir süreç izlenmelidir?
2. Türkiye’de var olan ve yeni açılacak uzaktan eğitim programlarının akreditasyonu için hangi ölçütler dikkate alınmalıdır?
3. Yurtdışından uzaktan eğitim yöntemiyle alınan bir diplomanın denklikinin verilmesinde nasıl bir süreç izlenmelidir?

sorularına yanıt aranmıştır. Karma modelde desenlenen araştırma iki aşamada gerçekleştirilmiştir. İlk aşamada 28 kişiden oluşan bir uzman panelinin olduğu üç oturumlu bir Delphi çalışması ile hem nicel hem de nitel veriler toplanmıştır. İkinci aşamada ise 21 uzmanın yer aldığı bir odak grup görüşmesi ile nitel veriler toplanmıştır. Araştırma sonunda, alanyazın taraması ve elde edilen bulgulara dayalı olarak yeni açılacak uzaktan eğitim programları için bir ön akreditasyon ve mevcut programlar için akreditasyon yenilemesi sürecini içeren bir çerçeve önerilmiştir. Ayrıca yurtdışından uzaktan eğitimle alınan diplomaların denklik süreci için bir çerçeve önerilmiştir. Araştırma kapsamında akreditasyon sürecinde kullanılmak üzere yeni açılacak uzaktan eğitim programları için 35; mevcut uzaktan eğitim programları için 42 ölçüt geliştirilmiştir. Akreditasyon standartlarının gruplandırıldığı başlıklar;

1. Yönetim, Organizasyon ve Planlama
 - Kurum
 - Program
2. Program Tasarımı
3. Ders Tasarımı
4. Öğrenciler ve Destek Hizmetleri
5. Öğretim Kadrosu ve Destek Hizmetleri
6. Öğrenci Başarısının Değerlendirilmesi ve Öğrenme Çıktıları
7. Program Değerlendirme

olarak belirlenmiştir.

1.3. Dünya’da Uzaktan Eğitim Kalitesinin Genel Durumu ve Kalite Güvencesi Uygulamaları

İlgili alanyazın incelendiğinde uzaktan eğitim ile sunulan öğretim hizmetlerinin artması sonucu, bu öğretim faaliyetlerinin kalitesi konusundaki kaygıların da arttığı görülmektedir. Buna cevap olarak ise kalite güvencesi ve akreditasyon uygulamaları ile uzaktan eğitimde kalite sağlanmaya ve güven oluşturulmaya çalışılmaktadır. Her ne kadar akreditasyondan yüksek öğretimde yüzyıllık gelen bir süredir yararlanılıyor olursa da, uzaktan eğitimde akreditasyon henüz yeni bir konudur. Bazı ülkelerde uzaktan eğitim hizmetleri akredite edilmektedir. Ancak alanyazının incelenmesi sonucu bu uygulamaların henüz yaygınlaşmadığı kanısına ulaşılmıştır. Bunun yanında uzaktan eğitim programlarının akredite edilmediği durumlarda ise gerek dâhili gerekse harici kalite güvencesi sistemleri oluşturularak uzaktan eğitimde kalite sağlanmaya çalışılmaktadır. Bazı araştırmacılar ve kuruluşlar ise uzaktan eğitimde kalite ve akreditasyon standartları geliştirerek alanyazına katkıda bulunmuşlardır. Bu araştırmalarda alanyazın taramasının yapıldığı ve Delphi tekniği, odak grup görüşmesi gibi uzman görüşlerini belirlemeye yarayan yöntemlerin kullanıldığı görülmektedir.

2. YAPILAN ÇALIŞMALAR

Türkiye’de uzaktan eğitim programları için akreditasyon standartları belirlemeyi amaçlayan araştırmamızın yöntemi, katılımcı grubunun seçimi, verilerin toplanması ve analizi ile ilgili bilgilere bu bölümde yer verilmiştir.

2.1. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmada Türkiye’deki uzaktan eğitim programları için akreditasyon standartlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda, araştırmayı amacına ulaştıracak en uygun bilgi kaynağı ilgili alanyazın ve uzaktan eğitim uzmanları olarak belirlenmiştir. Bu bilgi kaynaklarına ulaşmada ise alanyazın taraması ve Delphi tekniği kullanılmıştır. Delphi tekniği aynı anketin bir uzman grubuna birden fazla gönderilmesi ile oluşan bir yöntemdir. Araştırmacı, birinci oturumdan sonraki her oturumda uzman grubunu bir önceki oturumun istatistiksel analizleri ile ilgili bilgilendirir ve uzmanlardan daha önceki değerlendirilmelerini istatistiksel analizler ışığında gözden geçirmelerini ister. Bu araştırma kapsamında, ilgili alanyazından derlenen uzaktan eğitim kalite ve akreditasyon standartları 10 başlık altında sınıflandırılmış ve Delphi tekniği kullanılarak üç oturum boyunca uzaktan eğitim uzmanlarının değerlendirmesine sunulmuş ve standartlar üzerinde uzlaşmaya varmaları amaçlanmıştır.

Delphi tekniği ilk olarak Dalkey ve Helmer (1963) tarafından RAND şirketi’nde (RAND Corporation) askeri araştırmalar için bir grup uzmandan en güvenilir bilgiyi elde etmek amacıyla kullanılmıştır. Araştırmacılar bu amaçlarına ulaşabilmek için kontrollü geribildirimle desteklenmiş bir dizi anketi uzmanlara sunmuşlardır. Linstone ve Turoff (1975) Delphi tekniğini “karmaşık bir problemin üstesinden gelebilmek için bir grup iletiminin yapılandırılması” olarak tanımlamaktadır. Reid (1988) ise Delphi tekniğini “belirli sorular ya da konular üzerindeki değerlendirmeleri bir grup uzmandan sistematik olarak toplama yöntemi” olarak tanımlamaktadır (Akt.: Williams ve Webb, 1994).

Delphi tekniği adını eski Yunan’da geleceğe ilişkin kehanetlerde bulunan bir kâhinin ya da Delphi adlı bir yerden almaktadır ve ilk zamanlarda teknolojik

gelişmeleri öngörmek amacıyla kullanılmaktadır (Ahin, 2001; Clayton, 1997). Weaver (1971) Delphi tekniğini, uzmanların gelecek hakkındaki tahminlerini düzenlemek ve paylaşmak için tasarlanmış sezgisel bir metodoloji olarak tanımlamaktadır. Delphi tekniğinin öncelikli amacı bir grup katılımcının bir konu üzerinde uzlaşmaya varmasını sağlamaktır (Wicklein, 1993). Delphi tekniğinin kullanımıyla yüz yüze görüşmenin ortadan kaldırılarak uzman görüşü elde edilmeye çalışılmaktadır. Uzmanlarla iletişim genellikle bir dizi anket yoluyla kurulur ve grup görüşlerini ortaya çıkarmak için uzmanlara geri bildirim sağlanır (McCurdy, 1976). Birinci oturumda tasarlanan bir anket panelistlere doldurup iade etmeleri için gönderilmektedir ve yanıtlar analiz edilmektedir. Bir sonraki oturumda önceki oturumun yanıtlarına dayalı olarak geliştirilen yeni bir anket panelistlere gönderilmektedir. Bu dizi anketlerin amacı, anketteki maddelerin katılımcılar tarafından tekrar gözden geçirilmesi ve değerlendirilmesi sağlanarak bir fikir birliğine varmaktır (Chou, 2002).

Delphi tekniğinin en önemli özellikleri; i) panel katılımcılarının kimliklerinin gizliliği, bu durum yüz yüze oturumlarda yaşanması muhtemel baskın bireylerin görüşlerinin kabul edilmesini ortadan kaldırmaktadır, ii) istatistiksel analiz ve iii) her bir katılımcıya oturum sonlarında gönderilen oturumun genel bir özetini içeren kontrollü geribildirimdir (McCurdy, 1976; Fischer, 1978; Ahin, 2001). Skulmoski vd. (2007) ise bu listeye bir başka önemli özellik olarak, katılımcılara grubun genel görüşünde kendi görüşlerini gözden geçirmelerine imkân tanıyan “yinelemeyi (iteration)” eklemiştir.

Delphi tekniğinin temel avantajı belirsizliğin bulunduğu ya da yeterli araştırmacının bulunmadığı bir alanda uzlaşma sağlanabilmesidir. Oturumlar arasındaki geribildirim bilgiyi genişletebilir ve yeni fikirlerin oluşturulmasını teşvik edebilir. Bu durum katılımcılar için güdüleyici ve etici olarak kabul edilmektedir (Powell, 2003). Vernon (2009) da Delphi araştırmalarına katılan uzmanlardan alınan geribildirimlerin, araştırmacının ilerleyen oturumlarında uzmanların konu ile ilgili kendi bilgi seviyelerini keşfetmelerini teşvik ettiğini belirtmekte ve Delphi araştırmalarının aslında katılımcılar için de bir öğrenme ve gelişim deneyimi olabileceğini ifade etmektedir. Gökdere (2005) ise Delphi tekniği ile uzmanlar tarafından yeni fikirlerin üretilmesinin güvenilir olduğunu belirtmektedir.

Delphi tekni i, uzla ma sa lanmasında birtakım yararların oldu u alanlarda, açık bir eilde çatı manın bulundu u ya da çatı ma için potansiyel bulunan alanlarda kullanılabilir. Ayrıca gerekli uzmanlı a sahip ki ileri bir araya getirmenin zaman ve kaynak sınırlılıklarından dolayı mümkün olmadı ı durumlarda ara tırmacılar için bir seçenek olabilir (Vernon, 2009).

Delphi tekni inin esnekli i u ana kadar hangi durumlarda kullanıldı na bakılarak anla ılabilir. Bu teknik, grubun problem çö zme becerilerini geli tirmek amacıyla grup ileti im sürecini yapılandırmak için tasarlanmı bir yöntemdir. Delphi tekni i yargılama, karar verme sürecinde yardım ya da gelecek tahmin aracı olarak da kullanılabilir. Belirli bir problem ya da fenomen hakkında tamamlanmamı bilginin oldu u alanlara uygulanabilir. Ortak bir zeminde toplanan bireylerin öznel de erlendirmelerinden yararlanabilecek problemlerin çö zümünde Delphi tekni ine ba vurulabilir. Ayrıca, henüz ortaya çıkmamı olayları incelemek için de kullanılmı tır. Delphi tekni i birçok ara tırma alanında kullanılmı , olgun ve çok farklı durumlara uyarlanabilen bir yöntemdir (Skulmoski vd., 2007).

Siyasi çevreler ve i çevreleri Delphi tekni ini teknik geli meler ve pazar e ilimleri hakkında tahminler üretmek için kullanarak bu tekni in ilk kullanıcıları olmu lardır. Geçen 30 yıl içerisinde ara tırmacılar sa lık, e itim ve ula ım gibi alanlarda yararlılı nı artırabilmek için Delphi tekni inde bazı de i iklikler yapmı lardır (Eggers ve Jones, 1998).

İlk Delphi ara tırmalarının ço unlu u uzun dönemli sosyal ve teknolojik tahmin alanlarında yapılmı olmasına ra men, daha kısa vadede üzerinde uzla maya varılması beklenen konularda da kullanılmaktadır (Fischer, 1978). Stylianides ve Pashiardis (2007) Delphi tekni inin özellikle e itim alanında olmak üzere gelecekte do ması muhtemel ihtiyaçların tahmininde, geli meler ve sonuçları hakkında geni bir alanda kullanıldı nı belirtmektedir. E itim teknolojisi uzmanının sahip oldu u farklı roller ve program geli tirme, ö retimsel iyile tirmeler, de i im yönetimi ve ö retimsel ve teknolojik yeniliklerin uyarlanması gibi konuların birle me noktasında gerekli olan kritik kararlar göz önünde bulunduruldu unda, Delphi tekni i uygulayıcılar ve ara tırmacılar için umut vaat etmektedir. Ara tırmacılar, Delphi tekni ini e itim alanında gelece e yönelik amaçları belirlemek, e ilimleri tahmin etmek, uzmanların

geli mekte olan yeni rollerini ortaya çıkarmak ve farklı ara tırma sorularını cevaplamak için kullanılmı lardır (Nworie, 2011).

Delphi tekni inin sahip oldu u özgün nitelikler bu tekni i e itim teknolojileri ara tırmaları için yararlı kılmaktadır. E itim teknolojisi alanında Delphi tekni i, kritik konuları belirlemek, alanın gelece i hakkında bilgi sunmak, pedagoji ve teknoloji de i tikçe e itim teknolojisi uzmanlarının rollerini tanımlamak, etkili ö retim stratejilerini belirlemek, ö retim tasarımı ve teknolojisi alanında ihtiyaç alanlarını ortaya koymak, alandaki problem durumlarını tanımlamak, liderlik pozisyonunda bulunanlara karar verme ve politika belirleme a amalarında yardımcı olacak bilgi sunmak ve alandaki ara tırma sorularını cevaplamak için kullanılmaktadır. E itim teknolojisi uzmanları Delphi tekni ini, çalı malarında etkili yöntemleri belirlemek, uzmanlık alanlarında ve yeteneklerindeki en iyi uygulamaları tanımlamak ve geli en e ilim ve teknolojileri tahmin etmek için kullanabilmektedirler (Nworie, 2011).

Clayton (1997) Delphi tekni inin müfredat geli tirme, yeti kin e itiminin gelece i, hem irelik e itimi, kurumsal planlama, e itimsel etkilili i belirleme, davranı bozuklu una yönelik beklentileri tahmin etme, gerekli e itimsel hizmetlerin etkilerini tahmin etme, örgün olmayan e itim programlarına katılımı te vik etmesi muhtemel artları belirleme, uzaktan e itim, ilkö retim okullarının üstün yetenekliler programlarının amaçlarını de erlendirme, etkili hizmet içi uygulamaların özelliklerini tanımlama, yeterlikleri belirleme, i e itimi, e itimdeki gelecek yönelimleri ara tırma ve engelli ö rencileri e itime dâhil etme, ö retmen etkilili i ve ö retmen e itiminin pazarlanması gibi e itimsel amaçlarda fikir üretmek ve de i imleri tahmin etmek için kullanıldı nı belirtmektedir. Delphi tekni inin uygulanma alanları sadece e itim ara tırmalarıyla sınırlı kalmamı tır. Erffmeyer vd. (1986), Delphi ara tırmalarının ya amın kalitesini ölçmek, dini planlama yapmak, kimyasal endüstri alanında gelecek tahmininde bulunmak, muhtemel bütçe payla ımlarını de erlendirmek ve sa lık planlaması yapmak amacıyla kullanıldı nı belirtmektedir.

Miller ve Husmann (1994) Delphi tekni ini uzaktan e itim programlarında ö retim faaliyetlerinin iletiminin geli imi için kullanılabilecek stratejileri belirlemek amacıyla kullandılar. Üç oturumda tamamlanan bu çalı maya uzaktan e itimde ders veren toplam 12 ö retim elemanı katıldı ve çalı ma kapsamında uzmanlar tarafından uzaktan e itim programlarını iyile tirebilecek sekiz önemli strateji geli tirildi.

Delphi tekni inin uygulanması dört adımdan oluşmaktadır: anketin tasarlanması, katılımcıların belirlenmesi, katılımın gözetilmesi ve yanıtların tablolması (Olshfski ve Joseph, 1991). Delphi tekni i seçilirken ara tırmacılar; i) de erlendirmeleri belgelemek ve incelemek ii) genellikle sözlü olarak ifade edilmeyen uzmanların payla tı ı ortak bilgiyi yakalamak ve iii) konu ile alakalı yeni fikirlerin ortaya çıkmasını sağlamak için uzmanların belirli bir konu üzerindeki de erlendirmelerini almakla ilgilendirler (Franklin ve Hart, 2007). Delphi tekni inin kullanımı, ona alternatif olarak kullanılabilir yüz yüze görüşme tekniklerinin sınırlılıklarının da ortadan kaldırılmasına imkân tanımaktadır. Vernon (2009) Delphi tekni inin en önemli yararlarından birisinin, bir grup uzmana ulaşma imkânı tanınması olduğunu belirtmektedir. Özellikle farklı yerlerde yaşayan uzmanların aynı çatı altında toplanıp, daha önceden belirlenmiş konuları tartışmaları, uzmanların genellikle çok yoğun oldukları göz önünde bulundurulursa mümkün olmamaktadır. Delphi tekni i bu noktada uzmanlara, kendilerine yöneltilen sorulara uygun zamanlarda yanıt verme imkânı tanımaktadır.

Uhl (1983) yüz yüze görüşmelerden doğan, bireysel tarafsızlığı ve katılımcıların cevaplarındaki samimiyeti tehlikeye atacak birtakım problemlerin varlığından bahsetmektedir: Öncelikle, grubun genel görüşü tartışmayı genellikle elinde tutan baskın bireylerden büyük ölçüde etkilendiğinden dolayı, tartışma sürecinde konu ulanlarla söz konusu durum arasında çok az ilişki bulunmaktadır. İkinci olarak, grup tartışması her ne kadar problem amaçlı görünse de, problem çözmekten ziyade bireysel ilgi ya da grup ilgisiyle daha fazla ilişkilili olduğundan dolayı çoğunlukla konudaki ve taraflıdır. Son olarak, bireysel de erlendirme grup baskısından etkilenebilir (Akt.: Clayton, 1997). Delphi tekni i, en yüksek sesli katılımcının ya da en otoriter bireyin ikna edici rolü gibi psikolojik etkenlerin istenmeyen etkilerini ortadan kaldırır ve katılımcı gizliliğini sağlar (Garavalia ve Gredler, 2004).

2.2. Katılımcı Grubunun Seçimi

Ara tırmanın katılımcı grubunu Türkiye’de farklı üniversitelerde akademisyen olarak görev yapan 17 uzaktan eğitim uzmanı oluşturulmaktadır. Delphi uygulamasında katılımcı grubunun seçimi önemli konulardan birisi olarak görülmektedir. Birçok alanda

uzman belirlemek için kesin bir yöntem yoktur. Bunun bir sonucu olarak da Delphi panelleri uzmanlardan olu an rastgele bir örnekleme olmaktan ziyade, bilgili insanların olu turdu u uygun bir örneklemdir (Dietz, 1987). ahin (2009) Delphi ara tırmalarının ba arısının ilgili alanlardaki uzman ki ilerinin seçimine ba lı oldu unu belirtmektedir.

lgili alanyazında “uzman” kavramıyla ilgili çe itli tanımlar ve uzmanların sahip olması gereken nitelikler konusunda çe itli yorumlar bulunmaktadır. MPhil vd. (2006) uzman kelimesinin sözlük anlamının “belirli bir alanda çok bilgili ya da çok yetenekli olan ki i” oldu unu belirtmektedir. Clayton (1997) ise uzmanı, “Delphi ara tırmasına katılmak için gerekli olan bilgi ve tecrübeye sahip ki i” olarak tanımlamaktadır. de Villiers vd. (2005) alanyazında uygun bir uzman tanımının ilgili bilgi ve tecrübeye sahip olmanın yanında, fikirlerine alandaki di er ki iler tarafından saygı duyulmayı içerdi ini ifade etmektedir. Ayrıca uzmanlar buldukları uzmanlık alanlarının temsilcileridir ve çalı ma bulgularını uygulamak için yetkileri bulunmaktadır (Fink vd., 1984).

“Uzman” ya da “uzmanlık” kavramlarının sosyal ve bilimsel birer fenomen oldukları kabul edilmektedir ve bu durum sosyal olarak da geçerli kılınmı tır. Uzmanlık farklı biçimlerde var olabilir ve kesin olarak ölçmek her ne kadar zor olsa da, ilgili ba lamda her bireyde bulunmayan belirli bir düzeyde bilgi, iç görü, teori, uygulama ve analiz becerisi gösteren bireylerin bazı genel özellikleri bulunmaktadır (Clayton, 1997). Uzmanlık, temel profesyonel seviyesinden, ara tırma alanının uluslar arası liderlik pozisyonunda olabilmek için gerekli olan uzmanlık seviyesine kadar her ey olabilir. Delphi ara tırmacısının görevi ise kriterleri ve panel geni li ini dikkatle tasarlamaktır (Vernon, 2009).

Adler ve Ziglio (1996) Delphi katılımcılarının sahip olmaları gereken dört uzmanlık gereklili inden bahsetmektedir: i) ara tırılan konuyla ilgili bilgi ve tecrübe ii) katılmak için yeterli kapasite ve istek iii) Delphi ara tırmasına katılabilmek için yeterli zaman iv) etkili ileti im becerileri (Akt.: Skulmoski vd., 2007). Sumsion (1998) da Delphi ara tırmalarına konu hakkında bilgi sahibi ve ara tırmaya zaman ayıracak bireylerin davet edilmesi gerekti ini belirtmektedir. Mead ve Moseley (2001) ise uzmanların, bir hiyerar ideki pozisyonları, ilgili alandaki genel kabul düzeyleri ya da di er katılımcılar tarafından önerilmeleriyle belirlenmesinin mümkün oldu unu ifade etmektedir.

Önceden belirlenen, ilgili alanda belirli bir süre tecrübe birçok çalı mada uzmanlık kriteri olarak kullanılmaktadır. Kitaplar ya da hakemli dergilerdeki yayınlar gibi ürünler de bir alanda sahip olunan bilgiyi gösterebildi i için bazı ara tırmalarda uzmanlık kriteri olarak kullanılmı tır (MPhil vd., 2006).

Delphi ara tırmalarında katılımcı sayısı (panel geni li i) ara tırılan konu ve ara tırmacının ula abilece i mevcut kaynaklara ba lıdır (Sumsion, 1998). Williams ve Webb (1994) panelin geni li i ile ilgili herhangi bir görü birli inin bulunmadı ını belirtmektedir. Ara tırmacılar inceledikleri çalı malarda panel geni li inin ara tırmayı gerçekle tiren ki iye göre de i ti ini görmü lerdir. Reid (1988) ise Delphi tekni inin kullanıldı ı ara tırmalarda panel geni li in 10 ile 1685 alan uzmanı arasında de i ti ini belirtmi tir (Akt.: Powell, 2003). Okoli ve Pawlowski (2004) Delphi grup geni li inin istatistiksel güce ba lı olmadı ını, daha çok uzmanlar arasında uzla maya varmak için grup dinami ine ba lı oldu unu ve bu nedenle ilgili alanyazında Delphi panel geni li inin 10-18 uzmandan olu masının tavsiye edildi ini ifade etmektedir. Clayton (1997) ise panelin, çalı manın amacına ve gerekli olan uzmanlı a ba lı olarak geni , küçük, ulusal ya da uluslar arası olabilece ini belirtmektedir. Grup geni li ine ba lı teoriler birbirinden farklılık arz etmektedir. Ancak bazı genel kurallar uzmanların aynı disiplinden geldikleri homojen grupların 15 ile 30 ki i arasında olabilece ini i aret etmektedir. Skulmoski vd. (2007) ise homojen gruplarda 10 ile 15 ki i arasında olu an bir panelin yeterli sonuçlara ula abilece ini belirtmi tir. ahin'e (2001) göre ise bir Delphi paneli en az 7 ki iden olu malıdır ve ideal grup büyüklü ü 10 ile 20 arasındadır.

Ara tırma kapsamında Delphi uzman grubunda yer alacak uzmanların seçiminde amaçlı örnekleme yakla ımı benimsenmi tir. Amaçlı örnekleme, olası ve seçkisiz olmayan bir örnekleme yakla ımıdır ve çalı manın amacına ba lı olarak bilgi açısından zengin durumların seçilerek derinlemesine ara tırma yapılmasına olanak tanır (Büyüköztürk vd., 2010). Fink ve Kosecoff (1985) Delphi ara tırmalarında uzman görü ünün elde edilmeye çalı ıldı ndan dolayı amaçlı örnekleme yapılmasının gereklili inden bahsetmektedir (Akt.: Skulmoski vd., 2007).

Bu çalı ma için toplam 53 uzaktan e itim uzmanı belirlenmi tir. Uzmanlar belirlenirken, öncelikle Türkiye'deki üniversitelerde bulunan uzaktan e itim merkezlerinin yöneticilerine ve bu uzaktan e itim merkezlerinin herhangi bir biriminde çalı an akademisyenlere odaklanılmı tır. Bu yöneticilerden ve akademisyenlerden

uzaktan e itim alanında yayını ya da tezi bulunanlar, uzaktan e itim alanıyla ilgili herhangi bir bilimsel etkinli e katılımı olanlar, herhangi bir lisansüstü uzaktan e itim ara tırmasına danı manlık yapmı veya yapmakta olanlar, uzaktan e itim alanında herhangi bir projede görev almı veya almakta olanlar ve herhangi bir lisans ya da lisansüstü programda uzaktan e itim alanıyla ilgili ders verenler çalı maya dâhil edilmi tir. Bunun yanında uzaktan e itim alanında çalı an ve herhangi bir uzaktan e itim merkezinde görev yapmayan akademisyenler çalı maya davet edilirken de yukarıdaki kriterler göz önünde bulundurulmu tur.

Yukarıdaki kriterlere göre belirlenen toplam 53 uzaktan e itim uzmanının ileti im bilgilerine kurumlarının Web sayfaları üzerinden ula ılmı ve uzmanlar çalı maya e-posta yoluyla davet edilmi tir. Delphi'nin en büyük sınırlılıklarından birisi uzun ve yorucu olabilmesidir. Birkaç haftada tamamlanmak üzere tasarlanan Delphi ara tırmalarının aylarca sürebildi i belirtilmektedir ve bu durum Delphi tekni inin bir sınırlılı ı olarak kabul edilmektedir (Vernon, 2009). Bu sınırlılı ı a abilmek için uzmanlar çalı maya ba lamadan önce çalı ma hakkında bilgilendirilmi tir. Davet metninde çalı manın amacı, Delphi tekni i ve oturumlar hakkında bilgi, ara tırmacıların ileti im bilgileri ve uzmanların çalı maya katılmayı kabul etmeleri durumunda standartları de erlendirebilecekleri sistemin ba lantısı sunulmu tur (EK-2). Çalı maya toplam 17 uzaktan e itim uzmanı katılımı tir. Delphi ara tırmalarında çalı mada yer alan katılımcıların, davet edilenden az olması ilgili alanyazında da kar ıla ılan bir durumdur (Anderson, 2010; Young, 2012). Linstone ve Turoff (1975) Delphi ara tırmaları için 10 ile 50 arasında de i en bir katılımcı grubu önermektedir. Geni katılımcı grubu çalı manın güvenilirli ini önemli ölçüde artırmadı ı gibi, verilerin organize edilmesini de zorla tırmaktadır. Çalı maya katılan uzaktan e itim uzmanlarına yönelik demografik bilgiler Tablo 2.1'de sunulmu tur. Uzmanların isimleri katılımcı gizlili ini sa layabilmek amacıyla alfabetik sıraya göre Uzman-1'den Uzman-17'ye kadar kodlanmı tir.

Tablo 2.1. Çalışmaya katılan uzaktan eğitim uzmanlarının cinsiyet, unvan, yaş ve uzaktan eğitim alanındaki tecrübe bilgileri

Uzmanlar	Cinsiyet	Unvan	Yaş aralığı	Uzaktan eğitim alanında çalışma süresi (yıl)
Uzman-1	Erkek	Doç. Dr.	31-40	12
Uzman-2	Erkek	Doç. Dr.	41-50	5
Uzman-3	Erkek	Ö r. Gör.	41-50	7
Uzman-4	Erkek	Doç. Dr.	41-50	2
Uzman-5	Erkek	Prof. Dr.	41-50	18
Uzman-6	Erkek	Yrd. Doç. Dr.	31-40	5
Uzman-7	Erkek	Ö r. Gör. Dr.	41-50	17
Uzman-8	Erkek	Yrd. Doç. Dr.	41-50	10
Uzman-9	Kadın	Doç. Dr.	31-40	15
Uzman-10	Erkek	Okutman	31-40	5
Uzman-11	Erkek	Doç. Dr.	51 ve üzeri	5
Uzman-12	Erkek	Doç. Dr.	51 ve üzeri	20
Uzman-13	Erkek	Doç. Dr.	41-50	15
Uzman-14	Erkek	Yrd. Doç. Dr.	31-40	11
Uzman-15	Kadın	Doç. Dr.	41-50	16
Uzman-16	Erkek	Doç. Dr.	31-40	4
Uzman-17	Erkek	Ö r. Gör. Dr.	31-40	10

Tablo 2.1’de sunulan verilere göre araştırmaya katılan uzmanlardan 15’i (%88,2) erkek ve 2’si (%11,8) kadındır. Bunun yanında çalışmaya, 1 profesör doktor (%5,9), 9 doçent doktor (%52,9), 3 yardımcı doçent doktor (%17,6), 2 öğretim görevlisi doktor (%11,8), 1 öğretim görevlisi (%5,9) ve 1 okutman (%5,9) katılımıdır. Araştırmaya katılan uzmanlardan 7’si (%41,2) 31-40 yaş aralığında, 8’i (%47,1) 41-50 yaş aralığında ve 2’si (%11,8) 51 ve üzeri yaşlarında bulunmaktadır.

Tablo 2.1’de sunulan bilgilere göre uzmanlar 2 ile 20 yıl arasında deneyim sürelerinde uzaktan eğitim alanında çalışmaları yapmaktadırlar. Bu verilerden hareketle çalışmaya katılan uzmanların ortalama olarak 10,4 yıldır uzaktan eğitim alanında çalışmaları yaptıklarına ulaşılmaktadır.

Ara tırma süresince uzmanların uzaktan e itim alanında tez danı manlı ı yapıp yapmadıkları, uzaktan e itim alanında projede görev alıp almadıkları, herhangi bir uzaktan e itim programında ders verip vermedikleri ve uzaktan e itim alanında yayınlarının olup olmadığına yönelik veriler elde edilmiştir. Bu bilgiler Tablo 2.2’de sunulmaktadır.

Tablo 2.2. Uzmanların tez danı manlı ı, proje, herhangi bir uzaktan e itim programında ders verme ve uzaktan e itim alanında yayın durumu

Uzman	Tez danı manlı ı	Proje			Uzaktan e itim programında ders verme	Uzaktan e itim alanında yayın
		Yürütücü olarak	Ara tırmacı olarak	Danı man olarak		
Uzman-1	Evet	Evet	Evet	-	Evet	Evet
Uzman-2	Evet	Evet	-	-	Evet	Evet
Uzman-3	Hayır	-	-	-	Evet	-
Uzman-4	Hayır	Evet	-	-	Evet	-
Uzman-5	Evet	Evet	Evet	Evet	Hayır	Evet
Uzman-6	Hayır	Evet	Evet	-	Hayır	Evet
Uzman-7	Hayır	-	-	-	Hayır	Evet
Uzman-8	Hayır	-	-	-	Evet	-
Uzman-9	Evet	Evet	-	Evet	Evet	Evet
Uzman-10	Hayır	Evet	-	-	Evet	-
Uzman-11	Evet	-	-	Evet	Evet	-
Uzman-12	Evet	-	Evet	Evet	Hayır	Evet
Uzman-13	Evet	Evet	Evet	-	Evet	Evet
Uzman-14	Evet	Evet	Evet	Evet	Evet	Evet
Uzman-15	Hayır	-	Evet	-	Evet	Evet
Uzman-16	Hayır	-	-	-	Hayır	Evet
Uzman-17	Hayır	-	Evet	-	Hayır	Evet

Tablo 2.2’de sunulan verilerden hareketle çalışmaya katılan uzaktan e itim uzmanlarının 8’i (%47,1) uzaktan e itim alanında daha önce bir lisansüstü tez çalışmasına danışmanlık yaptıklarını, 9’u (%52,9) ise uzaktan e itim alanında daha önce bir lisansüstü tez çalışmasına danışmanlık yapmadıklarını belirtmişlerdir. Uzmanların 13’ü (%76,5) uzaktan e itim alanında herhangi bir projede görev aldıklarını ya da almakta olduklarını, 4’ü (%23,5) ise daha önce uzaktan e itim alanında herhangi bir

projede görev almadıklarını belirtmişlerdir. Daha önce ya da ara tırmanın yapıldığı dönem içerisinde uzaktan eğitim alanında projede görev alan uzmanlardan yürütücü pozisyonunda görev alan uzman sayısı 9 (%52,9), ara tırmacı pozisyonunda görev alan uzman sayısı 8 (%47), danışman pozisyonunda görev alan uzman sayısı ise 5'tir (%29,4). Ara tırmanın yapıldığı dönemde 11 (%64,7) uzman bir uzaktan eğitim programında ders vermiş, 6 (%35,3) uzman ise herhangi bir uzaktan eğitim programında ders vermediğini belirtmiştir. Ayrıca 12 (%70,5) uzmanın uzaktan eğitim alanında yayını bulunmakta, 5 (%29,5) uzmanın ise bulunmamaktadır.

2.3. Çevrimiçi Standartları Değerlendirme Sistemi ve Veri Toplama Süreci

Ara tırmalarda Delphi tekniği kullanılırken öncelikle posta hizmetlerinden yararlanılmıştır. Skulmoski vd. (2007) Delphi anketlerinin ilk zamanlarda kalem ve kâğıt tabanlı olduğunu ve genellikle ara tırmacıya posta yoluyla geri gönderildiğini belirtmektedir. Ancak elektronik posta ve kişisel bilgisayarların kullanıma sunulmasıyla birlikte, her ne kadar kalem ve kâğıt tabanlı Delphi uygulamaları ara tırmacılar için hâlâ bir seçenek olsa da daha az kullanılmaktadır. Elektronik posta, ara tırmacılara ve katılımcıların kendilerine birçok kolaylık sağlamaktadır. Uzmanların birçoku artık elektronik postaya erişim sağlayabilmektedir. Elektronik postanın en belirgin avantajı ara tırma sürecini hızlandırmasıdır. Geri dönme süresinin az olması ilgiyi ve katılımı yüksek tutmaktadır. Elektronik postanın bir diğer önemli avantajı ise verinin dijital ortamda alınması ve bu durumun da kalem ve kâğıt tabanlı uygulamalarda olabilecek verilerin analiz için dijital ortama transkriptinden doğacak yükünü ortadan kaldırmasıdır (Skulmoski vd., 2007).

Vernon (2009) da Delphi ara tırmalarında çok farklı iletişim yöntemleri kullanılabileceğini belirtmektedir. Önceleri geleneksel olarak posta anketleri kullanılmıştır; ancak internet ve e-posta imkânlarının kullanıcılara sunulmasından sonra, bu teknik artık e-Delphi olarak uygulanabilmektedir. Bu durum posta anketi yaklaşımlarına kıyasla düşük maliyet, zamandan tasarruf gibi bazı avantajlar sunmaktadır.

Elektronik postanın sağladığı kolaylıkların yanı sıra, yeni teknolojiler ara tırmacıların anketlerini çevrimiçi olarak tasarlamalarına ve katılımcıların anketleri çevrimiçi olarak değerlendirilmelerine olanak tanımaktadır. Bu yöntemle elde edilen

veriler dijital ortamda saklanmakta ve ara tırmacı tarafından kolaylıkla amaçlarına yönelik kullanılabilir (Skulmoski vd., 2007).

Chou (2002) geleneksel posta sistemlerini kullanan Delphi ara tırmalarında anketlerin uygulanması ve panel üyelerinin fikirlerinin toplanması için çok zamana ihtiyaç duyulduğunu belirtmekte ve bu sınırlılıkları aabilmek için e-Delphi sistemlerinden yararlanılabileceğini vurgulamaktadır. Chou (2002) bu amaçla bir e-Delphi sistemi tasarlamı ve bu sistemin de erlendirmesini “Bilgi ve leti im Teknolojileri E itimcilerinden” olu an 15 uzmanla test etmi tir. Çalı ma toplam üç oturumda tamamlanmı ve son oturumdan sonra katılımcılara sistemi de erlendirmeleri için bir anket sunulmu tur. Katılımcılar geleneksel posta sistemlerini kullanan Delphi ara tırmalarına kıyasla bu sistemin uzmanların katılımını ve kendilerinden istenenleri tamamlamalarını daha kolay kıldı ını belirtmi lerdir.

Bu ara tırma kapsamında, ilgili alanyazında adlandırıldı ı üzere, e-Delphi tekni i uygulanmı tur. Katılımcıların de erlendirmelerinin alınabilece i çevrimiçi standartları de erlendirme sistemi olu turulmu tur. Bu sisteminin olu turulması iki a amada gerçekleştirilmi tir: i) içeri in hazırlanması ii) sistemin tasarlanması. Birinci a amada ara tırmacı tarafından alanyazın taraması yapılmı ve akreditasyon kurumları tarafından kullanılan uzaktan e itim programları için akreditasyon standartları ve daha önceki ara tırmalarda tespit edilen uzaktan e itim kalite standartları belirlenmi tir. Belirlenen toplam 83 akreditasyon ve kalite standardı ilgili alanyazından da yararlanılarak 10 ba lık altında toplanmı ve ara tırmacı tarafından Türkçe’ye çevrilmi tir. Tablo 2.3’te belirlenen 10 ba lık ve her bir ba lık altında bulunan standart sayısı verilmi tir.

Tablo 2.3. Akreditasyon standartlarının gruplandırılması başlıkları ve bu başlıklar altında bulunan standart sayıları

Başlık	Standart Sayısı
1. Kurumun Misyon, Vizyon, Amaç ve Hedefleri	4
2. Eğitim Programı ve Materyaller	26
3. Eğitim Hizmetleri	10
4. Öğrenci Hizmetleri	6
5. Öğrenci Başarı ve Memnuniyeti	4
6. Kurum Çalışanlarının Nitelikleri	13
7. Kabul Uygulamaları ve Kayıt Anlamaları	7
8. Mali Sorumluluklar	5
9. Bina, Donanım ve Kayıtların Korunması	3
10. Araştırma ve Öz-Gelişim	5
Toplam	83

Çevirilerin yapılması sırasında birebir çeviriden kaçınılması ve cümlelerin ifade etmesi gereken anlamlara yoğunlaşılmasıdır. Çeviriler tamamlandıktan sonra iki Türkçe dil uzmanıyla birlikte anlam ve imla hataları açısından kontrol edilmiştir. Dil uzmanlarının tavsiyeleri doğrultusunda standartlar üzerinde anlam ve imla düzeltmeleri yapılmıştır ve ardından uzaktan eğitim uzmanlarının deklare edilmelerinin alınacağı çevrimiçi sistem tasarlanmıştır. Çevrimiçi standartları deklare edilmelerinin oluşturulması amacıyla SurveyMonkey isimli çevrimiçi anket sistemi kullanılmıştır. 53 uzaktan eğitim uzmanının her biri için ayrı bir akreditasyon standartlarını deklare edilmelerinin sayfası oluşturulmuş ve bu sayfaların bağlantı adresleri davet metni ile birlikte her bir katılımcıya e-posta yoluyla gönderilmiştir.

Çevrimiçi standartları deklare edilmelerinin sisteminde öncelikle katılımcılara çalışmaları hakkında kısa bilgi sunulmuş ardından standartları deklare ederken göz önünde bulundurmaları gereken bazı hususlara dikkat çekilmiştir. Sistemin birinci kısmında katılımcılardan demografik soruları yanıtlamaları istenmiştir. Ardından ikinci kısımda katılımcılar akreditasyon standartlarını 5'li Likert tipi ölçek üzerinde deklare edilmeleridir. Örnek bir deklare edilmelerinin sisteminden ekran görüntüsü EK-3'te sunulmuştur. Deklare edilmelerinin amacıyla katılımcılardan her bir standarda Türkiye'de

uzaktan eğitim programlarının akreditasyonunda kullanılıp kullanılmaması konusunda görüş belirtmeleri istenmi , bu bağlamda katılımcılar;

1: Madde akreditasyon standartları içerisinde *kesinlikle bulunmamalıdır*

2: Madde akreditasyon standartları içerisinde *bulunmamalıdır*

3: Kararsızım

4: Madde akreditasyon standartları içerisinde *bulunmalıdır*

5: Madde akreditasyon standartları içerisinde *kesinlikle bulunmalıdır*, ekinde görüş bildirme imkânına sahip olmu lardır.

2.4. Uzla ma Ölçütü ve Yanıtların Puanlanması

Delphi ara tırmalarında amaç, bir grup uzmanın belirli bir konu üzerinde uzla ma varmalarını sa lamaktır. Bu çalı ma içerisinde de uzaktan eğitim uzmanlarının kendilerine sunulan akreditasyon standartları üzerinde uzla ma varmaları amaçlanmı tır. Bu amaç do rultusunda veri toplama sürecinden önce uzla ma ölçütü belirlenmi tir. Bu bölümde öncelikle ilgili alanyazında uzla manın ne oldu u ve Delphi ara tırmalarında uzla ma ölçütünün ne olması gerekti i konusundaki farklı görüş ler ve ardından bu çalı ma için belirlenen uzla ma ölçütünden bahsedilmektedir.

Williams ve Webb (1994) uzla manın sözlük tanımının “fikir birli i, genel bir görüş ” oldu unu belirtmektedir. İlgili alanyazında ise uzla ma, bir panelin verilen bir konu üzerindeki anla ma seviyesi olarak tanımlanmaktadır (Myezwa vd., 2012). Nworie’ye (2011) göre Delphi ara tırmacıları uzla manın belirlenme yöntemleri konusunda de i ik görüş lere sahiplerdir. Uzla mayı ve uzla manın sa lanması için gereken ölçütleri Delphi tekni ini kullanan ara tırmacılar belirlemektedirler. Bu, çalı manın amacına, uzman panelistlerin sayısına ve çalı manın süresine ba lı olmaktadır. Powell (2003) ise incelemi oldu u Delphi ara tırmalarında uzla manın farklı ekilerde tanımlandı ını belirtmektedir. Ancak ara tırmacı, her ne kadar farklı ara tırmalarda farklı yüzde seviyeleri belirlenmi olsa da, maddelerin kabulü için bir yüzde seviyesinin belirlenmesinin yaygın bir durum oldu unu belirtmektedir.

Hasson vd. (2000) uzla ma seviyesinin katılımcı grubunun geni li ine, ara tırmanın amacına ve kaynaklara ba lı oldu undan dolayı evrensel olarak benimsenen bir uzla ma seviyesinin olmadı ını belirtmektedir. Uzla ma, önceden

belirlenen bir katılımcı yüzdesinin ara tırılan konu üzerinde anla maya varmasıyla olu maktadır (Nworie, 2011). Dajani vd. (1979) birçok Delphi ara tırmasında uzla manın, belirli bir cevap yüzdesinin daha önceden belirlenen bir aralı a dü mesiyle sa landı nı belirtmektedir. Vernon (2009) %55 ile %100 arasında de i en uzla ma düzeyinin ara tırmalarda kullanıldı nı belirtmektedir. Ancak, %70 seviyesi genellikle en çok tercih edilen ölçüttür ve genellikle ortalamanın +/- 1 standart sapma aralı ndaki bütün de erlendirmeleri içermektedir. Hasson vd. (2000) ise ara tırmalarda %51 ile %80 arasında de i en uzla ma seviyelerinin kullanıldı nı belirtmektedir. de Villiers vd. (2005) yapmı oldukları ara tırmada uzla ma ölçütünü birinci oturumda katılımcıların %70'inin ya da daha fazlasının, çalı manın tamamında ise %51'inin ya da daha fazlasının sunulan ifadeye katılması olarak belirlemi lerdir. Myezwa vd. (2012) Delphi ara tırmalarında kullanılan uzla ma ölçütünün %60 ile %80 arasında de i en uzman katılımı oldu unu ve kendi çalı malarında uzla ma ölçütünün %80 olarak belirlendi ini ifade etmektedir. Balaraman ve Venkatakrishnan (1980) ise mühendislik e itiminin ulusal amaçlarını belirlemek için yürüttükleri ara tırmada, e itimsel karar verme konularında yapılan Delphi ara tırmalarının uzla ma düzeyinin %50 ile %79 uzman katılımı arasında olmasının kabul edilebilir oldu unu vurgulamaktadırlar.

Ara tırmacılar tarafından katılımcıların belirli bir yüzdesinin verilen ifadeye katılmasının uzla ma ölçütü olarak belirlenmesinin yanında, bazı ara tırmalarda ba ka istatistiksel veriler de uzla mayı tanımlayıcı ölçütler olarak kullanılmı tır. White (1991) standart sapmayı uzla ma ölçütü olarak kullanmı ve yüksek standart sapmanın zayıf uzla mayla ili kili oldu unu, çünkü ortalamanın etrafındaki skorların da ılımının daha geni olaca nı belirtmi tir. Tam tersi olarak da dü ük standart sapma de eri, skorların ço unlu u ortalamanın daha yakınında toplanaca ı için, güçlü uzla ma anlamına gelmektedir. Örne in ortalamadan +/- 1 standart sapma de eri skorların %68'ini içermektedir (Akt.: Williams ve Webb, 1994). Benzer ekilde Sharkey ve Sharples (2001) ortalamadan en fazla 1 standart sapma uzaklıkta bulunan ifadeleri “yüksek uzla ma”, 1 ile 2 standart sapma arasındaki uzaklıkta bulunan ifadeleri “orta uzla ma”, 2'den daha fazla standart sapma uzaklıkta bulunan ifadeleri ise “dü ük uzla ma” olarak tanımlamı tır.

İlgili alanyazında yer alan bilgilere ve ara tırmanın amaçlarına dayanarak bu çalı mada akreditasyon standartları için uzla ma ölçütü verilen standart üzerinde katılımcıların %70'inin anla ması ve +/- 1 standart sapma aralı ı olarak belirlenmi tir.

Tablo 2.4. Akreditasyon standartları için belirlenen uzla ma ölçütü

Frekans (4-5)	Standart Sapma
%70	-1
	+1

Ara tırmaya katılan uzaktan e itim uzmanları kendilerine sunulan akreditasyon standartlarını 5'li Likert tipi ölçek üzerinde de erlendirmi lerdir. Uzmanların de erlendirmelerinin puanlanması a masında Tablo 2.5'te yer alan bilgiler kullanılmı tır.

Tablo 2.5. 5'li Likert tipi ölçe in puanlanması

	Puanlama
1: Madde akreditasyon standartları içerisinde kesinlikle bulunmamalıdır	-2
2: Madde akreditasyon standartları içerisinde bulunmamalıdır	-1
3: Kararsızım	0
4: Madde akreditasyon standartları içerisinde bulunmalıdır	1
5: Madde akreditasyon standartları içerisinde kesinlikle bulunmalıdır	2

5'li Likert tipi ölçek üzerinde yapılan de erlendirmeler Tablo 2.5'te belirtildi i ve Clayton (1997) tarafından da önerildi i gibi -2 ile 2 arasında de i en sayılarla puanlandırılmı tır.

2.5. Birinci Delphi Oturumu

Birinci Delphi oturumuna katılım daveti 5 Haziran 2012'de toplam 53 uzaktan eğitim uzmanına gönderilmiştir ve toplam 17 uzaktan eğitim uzmanı birinci oturumu tamamlamıştır. Birinci Delphi oturumuna davet metni EK-2'de sunulmuştur. Birinci oturumda 7 uzman standartların yalnızca bir kısmını değerlendirilmiş, ara tirmacının kendilerine yarım kalan değerlendirme ile ilgili ileti göndermesinden sonra bu uzmanlardan 1 tanesi geri kalan standartları da değerlendirip ilk oturumu tamamlamış ancak diğer 6 uzman çalışmaya tekrar katılmamıştır. Birinci Delphi oturumu 17 uzaktan eğitim uzmanının katılımıyla 31 Temmuz 2012'de tamamlanmış ve toplam 56 gün sürmüştür.

Birinci Delphi oturumu süresince uzaktan eğitim uzmanlarının Tablo 2.3'te gösterildiği gibi 10 başlık altında sunulan toplam 83 akreditasyon standardını değerlendirmeleri ve yeni standartlar eklemeleri amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda uzmanların yeni standart ekleyebilmeleri için standartları değerlendirdikleri sistemin her bir sayfasına boş metin kutuları yerleştirilmiştir ve uzmanların yeni standart önerileri her bir başlık altında bu metin kutuları yoluyla elde edilmiştir. Ayrıca uzmanlar değerlendirmelerine sunulan akreditasyon standartlarında herhangi bir değişiklik taleplerini de bu metin kutuları yoluyla iletilmiştir.

Uzaktan eğitim uzmanları birinci Delphi oturumu süresince 10 başlık altında toplanan 83 akreditasyon standardını değerlendirmiştir. Birinci Delphi oturumu sonunda toplam 55 akreditasyon standardı %70 uzman katılımı ve +/- 1 standart sapma aralığı olarak belirlenen uzlaşma ölçütünü sağlamıştır. 14 standartta yeterli uzlaşma sağlanamamıştır. Toplam 14 standart için ise birinci Delphi oturumu süresince uzmanlar tarafından değişiklik talep edilmiştir. Ayrıca birinci Delphi oturumunda 6 farklı başlık altında toplam 14 yeni akreditasyon standardı uzmanlar tarafından önerilmiştir. Tablo 2.6'da birinci Delphi oturumunda üzerinde uzlaşma sağlanan ve sağlanamayan standart sayıları ile birlikte, değişiklik talep edilen ve uzmanlar tarafından önerilen yeni standart sayıları başlıklara göre verilmiştir.

Tablo 2.6. Birinci Delphi oturumu özeti

Başlıklar	Uzlaşma Sağlanan	Uzlaşma Sağlanamayan	Değişiklik Talep Edilen	Yeni Eklenen
1. Kurumun Misyon, Vizyon, Amaç ve Hedefleri	3	-	1	1
2. Eğitim Programı ve Materyaller	21	2	3	4
3. Eğitim Hizmetleri	7	1	2	-
4. Öğrenci Hizmetleri	3	1	2	3
5. Öğrenci Barışı ve Memnuniyeti	2	1	1	1
6. Kurum Çalışanlarının Nitelikleri	6	4	3	-
7. Kabul Uygulamaları ve Kayıt Anlaşmaları	4	1	2	-
8. Mali Sorumluluklar	2	3	-	-
9. Bina, Donanım ve Kayıtların Korunması	3	-	-	1
10. Araştırma ve Öz-Gelişim	4	1	-	4
Toplam	55	14	14	14

Uzlaşma ölçütünü sağlayan toplam 55 akreditasyon standardı uzaktan eğitim uzmanlarının değerlendirilmesine tekrar sunulmamıştır. Üzerinde uzlaşma sağlanamayan 14, üzerinde değişiklik talep edilen 14 ve yeni önerilen 14 akreditasyon standardı ikinci Delphi oturumunda uzmanların değerlendirilmesine sunulmuştur.

2.6. İkinci Delphi Oturumu

İkinci Delphi oturumuna katılım daveti birinci oturumu tamamlayan 17 uzaktan eğitim uzmanına 31 Temmuz 2012’de gönderilmiş ve 15 uzaktan eğitim uzmanı ikinci Delphi oturumunu tamamlamıştır. İkinci oturumu tamamlamayan uzaktan eğitim uzmanları Uzman-3 ve Uzman-4’tür. İkinci Delphi oturumu 15 uzaktan eğitim uzmanının katılımıyla 24 Eylül 2012’de tamamlanmış ve toplam 55 gün sürmüştür.

İkinci oturum için çevrimiçi standartları değerlendirme sisteminin hazırlanmasından sonra 17 uzaktan eğitim uzmanının her birine değerlendirme sisteminin bağlantısını içeren davet e-postası gönderilmiştir. İkinci Delphi oturumuna

davet metni EK-4'te sunulmu tur. Davet e-postası ile birlikte ara tırmacı tarafından hazırlanan ve birinci Delphi oturumunun genel bir özetini içeren istatistiksel veriler de uzmanlara grubun genel e ilimini görebilmeleri ve gerekirse kendi de erlendirmelerini gözden geçirmeleri amacıyla gönderilmi tir. Bu belge uzmanların standartları de erlendirme sistemine ula malarını sa layacak ba lantı adresinin gönderildi i e-postaya ili tirilen bir .pdf dosyasıdır. Birinci oturum sonunda istatistiksel hesaplamaların nasıl yapıldı ı ve uzla ma ölçütü bilgisinin yanı sıra katılımcının birinci oturumda yaptı ı de erlendirmeler, her bir madde için uzla ma yüzdesi, standart sapma, ortalama, medyan ve çeyrek de erler geni li i bilgilerini içermi tir. Uzmanlara gönderilen ve birinci Delphi oturumunun istatistiksel analizini içeren bu belge EK-5'te sunulmu tur. Ayrıca katılımcılar üzerinde uzla ma sa lanamayan maddeler için önceki de erlendirmelerini ve istatistiksel verileri, ikinci oturum süresince standartları de erlendirirken sistemden de takip edebilmi lerdir.

Uzaktan e itim uzmanları ikinci Delphi oturumu süresince, üzerinde uzla ma sa lanamayan 14, de i iklik talep edilen 14 ve yeni önerilen 14 akreditasyon standardını de erlendirmi lerdir. Toplam 42 akreditasyon standardının de erlendirildi i bu ikinci oturumda, 8 standart uzla ma ölçütünü sa layamamı , 10 standart üzerinde ise uzmanlar de i iklik talebinde bulunmu lardır. Ayrıca bu oturumda 1 yeni akreditasyon standardı önerilmi tir. Tablo 2.7'de ikinci Delphi oturumunda üzerinde uzla ma sa lanan ve sa lanamayan standart sayıları ile birlikte, de i iklik talep edilen ve uzmanlar tarafından önerilen yeni standart sayıları ba lıklara göre verilmi tir.

Tablo 2.7. İkinci Delphi oturumu özeti

Başlıklar	Uzlaşma Sağlanan	Uzlaşma Sağlanamayan	Değişiklik Talep Edilen	Yeni Eklenen
1. Kurumun Misyon, Vizyon, Amaç ve Hedefleri	2	-	-	-
2. Eğitim Programı ve Materyaller	5	1	3	-
3. Eğitim Hizmetleri	2	-	1	-
4. Öğrenci Hizmetleri	1	4	1	1
5. Öğrenci Başarıları ve Memnuniyeti	3	-	-	-
6. Kurum Çalışanlarının Nitelikleri	4	1	2	-
7. Kabul Uygulamaları ve Kayıt Anlaşmaları	1	-	2	-
8. Mali Sorumluluklar	1	2	-	-
9. Bina, Donanım ve Kayıtların Korunması	1	-	-	-
10. Araştırma ve Öz-Gelişim	4	-	1	-
Toplam	24	8	10	1

Uzlaşma ölçütünü sağlayan toplam 24 standart uzmanların değerlendirilmesine tekrar sunulmamıştır. Üzerinde uzlaşma sağlanamayan 8, üzerinde değişiklik talep edilen 10 ve önerilen yeni 1 akreditasyon standardı üçüncü Delphi oturumunda uzmanların değerlendirilmesine sunulmuştur.

2.7. Üçüncü Delphi Oturumu

Üçüncü Delphi oturumuna katılım daveti 17 uzaktan eğitim uzmanına 24 Eylül 2012'de gönderilmiş ve 16 uzaktan eğitim uzmanı üçüncü Delphi oturumunu tamamlamıştır. Üçüncü oturumu tamamlamayan uzaktan eğitim uzmanı Uzman-6'dır. Üçüncü Delphi oturumu 16 uzaktan eğitim uzmanının katılımıyla 18 Ekim 2012'de tamamlanmış ve toplam 24 gün sürmüştür.

Üçüncü oturum için çevrimiçi standartları değerlendirme sisteminin hazırlanmasından sonra 17 uzaktan eğitim uzmanının her birine bir önceki oturumda olduğu gibi değerlendirme sisteminin bağlantısını içeren davet e-postası gönderilmiştir.

Üçüncü Delphi oturumuna davet metni EK-6'da sunulmu tur Davet e-postası ile birlikte ara tırmacı tarafından hazırlanan ve ikinci Delphi oturumunun genel bir özetini içeren istatistiksel veriler de uzmanlara gönderilmi tir. Bir önceki oturumda oldu u gibi, uzmanların standartları de erlendirme sistemine ula malarını sa layacak ba lantı adresinin gönderildi i e-postaya ili tirilen bir .pdf dosyası olan bu belge, katılımcının ikinci oturumda yaptı ı de erlendirmeler, her bir madde için uzla ma yüzdesi, standart sapma, ortalama, medyan ve çeyrek de erler geni li i bilgilerini içermi tir. Uzmanlara gönderilen ve ikinci Delphi oturumunun istatistiksel analizini içeren bu belge EK-7'de sunulmu tur. Ayrıca katılımcılar üzerinde uzla ma sa lanamayan maddeler için önceki de erlendirmelerini ve istatistiksel verileri, üçüncü oturum süresince standartları de erlendirirken sistemden de takip edebilmi lerdir.

Üçüncü oturum süresince uzaktan e itim uzmanlarından standartların gruplandı ı ba lıkların isimlerinin düzenlenmesi için öneriler de talep edilmi tir. Gelen öneriler dikkate alınarak ba lıkların isimlerinde küçük düzenlemeler yapılmı tir.

Uzaktan e itim uzmanları üçüncü Delphi oturumu süresince, üzerinde uzla ma sa lanamayan 8, de i iklik talep edilen 10 ve yeni önerilen 1 akreditasyon standardını de erlendirmi lerdir. Toplam 19 akreditasyon standardının de erlendirildi i son Delphi oturumunda, 4 standart uzla ma ölçütünü sa layamamı tır. Son Delphi oturumu olmasından dolayı bu oturumda yeni standart ya da de i iklik önerisi alınmamı tır. Tablo 2.8'de ikinci Delphi oturumunda üzerinde uzla ma sa lanan ve sa lanamayan standart sayıları ba lıklara göre verilmi tir.

Tablo 2.8. Üçüncü Delphi oturumu özeti

Başlıklar	Uzlaşan	Uzlaşmayan
1. Kurumun Misyon, Vizyon, Amaç ve Hedefleri	-	-
2. Eğitim Programı ve Materyaller	4	-
3. Eğitim Hizmetleri	1	-
4. Öğrenci Hizmetleri	3	3
5. Öğrenci Barışı ve Memnuniyeti	-	-
6. Kurum Çalışanlarının Nitelikleri	3	-
7. Kabul Uygulamaları ve Kayıt Anlaşmaları	2	-
8. Mali Sorumluluklar	1	1
9. Bina, Donanım ve Kayıtların Korunması	-	-
10. Araştırma ve Öz-Gelişim	1	-
Toplam	15	4

Delphi araştırmalarında katılımcıların alan uzmanları olmasından ve alan uzmanlarının genellikle yoğun olmalarından dolayı birinci oturuma katılan uzmanın ya da uzmanların, çalışmadan ayrılması ya da diğer oturumlarından herhangi birisine katılmaması sıkça rastlanan bir durumdur (Anderson, 2010; Young, 2012). Bu araştırmada Uzman-3 ve Uzman-4 ikinci oturumu, Uzman-6 ise üçüncü oturumu tamamlamamıştır. Tablo 2.9'da uzaktan eğitim uzmanlarının Delphi oturumlarını tamamlama durumları verilmiştir.

Tablo 2.9. Uzaktan eğitim uzmanlarının Delphi oturumlarını tamamlama durumları

Uzmanlar	Birinci Delphi Oturumu	İkinci Delphi Oturumu	Üçüncü Delphi Oturumu
Uzman-1	+	+	+
Uzman-2	+	+	+
Uzman-3	+	-	+
Uzman-4	+	-	+
Uzman-5	+	+	+
Uzman-6	+	+	-
Uzman-7	+	+	+
Uzman-8	+	+	+

Tablo 2.9'un devamı

Uzman-9	+	+	+
Uzman-10	+	+	+
Uzman-11	+	+	+
Uzman-12	+	+	+
Uzman-13	+	+	+
Uzman-14	+	+	+
Uzman-15	+	+	+
Uzman-16	+	+	+
Uzman-17	+	+	+

+ Uzman oturumu tamamlamı tır.

- Uzman oturumu tamamlamamı tır.

2.8. Özet

Bu bölümde ara tırmanın yöntemi, katılımcı grubunun seçimi, çevrimiçi standartları de erlendirme sisteminin tasarlanması ve veri toplama süreci belirtilmi tir. Öncelikle ara tırmanın yöntemi olan Delphi tekni i hakkında bilgi sunulmu ve kullanım alanları açıklanmı tır. Daha sonra ise ilgili alanyazından da yararlanılarak belirlenen uzmanlık kriterleri hakkında bilgi sunulmu ve katılımcı grubu hakkında elde edilen veriler payla ılmı tır. Delphi tekni i bir grup uzmanın belirli bir konu üzerinde uzla maya varmasını amaçlamaktadır. Bu amaçla belirlenen standartlar üzerinde uzla ma ölçütü bu bölümde açıklanmı tır. Ardından ara tırma sürecinde gerçekleştirilen oturumlar hakkında bilgiler sunulmu tur.

3. BULGULAR

Türkiye’de uzaktan eğitim programları için akreditasyon standartlarının belirlenmesini amaçlayan çalışmanın bu bölümünde, uzaktan eğitim uzmanlarının kendilerine sunulan akreditasyon standartlarını değerlendirme sonuçları elde edilen bulgular sunulmuştur. Bulgular sunulurken akıcılığı sağlamak amacıyla standartların gruplandırılması başlıkların sırası gözötenilecektir. Her bir başlık içerisinde ise sırasıyla üç Delphi oturumunda standartların değerlendirilmesiyle elde edilen verilerin analiz sonuçları, standartlar üzerinde yapılan değişiklikler ve uzmanlar tarafından eklenen yeni standartlar sunulacaktır.

3.1. Kurumun Misyon, Vizyon, Amaç ve Hedefleri

“Kurumun misyon vizyon amaç ve hedefleri” başlığı altındaki standartlara yönelik üç Delphi oturumu verileri aşağıda sunulmuştur.

3.1.1. Birinci Delphi Oturumu

“Kurumun misyon, vizyon, amaç ve hedefleri” başlığı altında, birinci oturumda ilgili alanyazından derlenen 4 akreditasyon standardı uzaktan eğitim uzmanlarının değerlendirmesine sunulmuştur. Bu oturumda yapılan değerlendirmeler sonucunda “kurumun bir misyon ifadesine sahip olması gerektiğini” belirten standart #1; “misyon ifadesinin kolayca erişilebilir olduğunu” ifade eden standart #3 ve “kurumun misyonunu yerine getirdiğini” ifade eden standart #4 daha önce belirlenen uzlaşma ölçütünü sağlamı ve bir sonraki oturumda uzmanların değerlendirmesine tekrar sunulmamıştır. Uzmanların tamamının standartlar #1 ve #3 üzerinde uzlaşma vardıkları görölmektedir. Standart #2’nin uzlaşma ölçütünü sağlamasına rağmen uzmanlardan gelen “standartın kısaltılması ve anlaşılabilirliğinin artırılması” önerisi üzerine; bu standart üzerinde gerekli değişiklikler yapıldıktan sonra ikinci oturumda uzmanların değerlendirmesine tekrar sunulmuştur. Ayrıca bu oturumda “kurumun

misyon, vizyon, amaç ve hedefleri” ba lı ı altında uzmanlar tarafından “misyon, vizyon, amaç ve hedeflerin ö renci ve ö retim elemanları tarafından de erlendirilmesi” konusunda 1 yeni akreditasyon standardı önerilmi tir. Önerilen standart da ikinci oturumda uzmanların de erlendirmesine sunulmu tur. Tablo 3.1’de birinci oturum sonunda “kurumun misyon, vizyon, amaç ve hedefleri” ba lı ı altındaki standartlara yapılan de erlendirmelerin analizleri sonucu elde edilen uzla ma yüzdesi, standart sapma, ortalama, medyan ve çeyrek de erler geni li i de erleri sunulmu tur.

Tablo 3.1. Kurumun misyon, vizyon, amaç ve hedefleri ba lı ı altında bulunan standartlar için birinci Delphi oturumu verileri

I. Kurumun Misyon, Vizyon, Amaç ve Hedefleri	Uzla ma yüzdesi (4-5 Frekans Yüzdesi)	Standart Sapma	Ortalama	Medyan	Çeyrek De erler Geni li i (IQR)
1. Kurum, kendi genel amacını; kaliteli uzaktan e itim programları sa lamaya yönelik kurumsal ba lılı ı içeren, açık bir ekilde tanımlanmı amaç ve hedeflerle desteklenen bir misyona sahiptir.	88,2	,701	1,64	2,00	,50
2. Ö retim elemanları, e er kurum yönetim ve danı ma kuruluna sahipse; bu kurullar, misyonunu, amaçlarını ve hedeflerini düzenli olarak gözden geçirirler. ^(D)	82,4	,795	1,41	2,00	1,00
3. Halihazırdaki misyon, amaçlar ve hedefler; ö renciler, ö retim elemanları ve personel tarafından kolayca eri lebilirdir.	100	,507	1,58	2,00	1,00
4. Kurum, misyonunu etkili bir ekilde uyguladı ını, amaç ve hedeflerine ula tı ını ve ba arılarını ilgili gruplarla payla tı ını gösterebilmektedir.	100	,469	1,70	2,00	1,00

^(D) Standartın üzerinde bu oturumda de i iklik talep edilmi tir.

3.1.2. İkinci Delphi Oturumu

“Kurumun misyon, vizyon, amaç ve hedefleri” ba lı ı altında; ikinci oturumda, 1’i üzerinde de i iklik yapılan ve 1’i yeni eklenen olmak üzere 2 akreditasyon standardı uzaktan e itim uzmanlarının de erlendirmesine sunulmu tur. Bu oturumda yapılan de erlendirmeler sonucunda her iki standardın da %93,3’lük uzla ma yüzdesi ve 1’den küçük standart sapma de eri ile daha önce belirlenen uzla ma ölçütünü sa ladı ı görülmektedir. Uzla ma ölçütünü sa layan bu iki standart bir sonraki oturumda

uzmanların de erlendirmesine tekrar sunulmamı tur. Tablo 3.2’de ikinci oturum sonunda “kurumun misyon, vizyon, amaç ve hedefleri” ba lı ı altındaki standartlara yapılan de erlendirmelerin analizleri sonucu elde edilen uzla ma yüzdesi, standart sapma, ortalama, medyan ve çeyrek de erler geni li i de erleri sunulmu tur.

Tablo 3.2. Kurumun misyon, vizyon, amaç ve hedefleri ba lı ı altında bulunan standartlar için ikinci Delphi oturumu verileri

I. Kurumun Misyon, Vizyon, Amaç ve Hedefleri	Uzla ma yüzdesi (4-5 Frekans Yüzdesi)	Standart Sapma	Ortalama	Medyan	Çeyrek De erler Geni li i (IQR)
2. Kurumun misyonu, amaçları ve hedefleri ilgili personel tarafından sürekli geli im do rultusunda düzenli olarak gözden geçirilmektedir.*	93,3	,828	1,40	2,00	1,00
5. Kurum çe itli ölçekler geli tirerek misyon, vizyon, amaç ve hedeflerinin ö renciler ve ö retim elemanları tarafından de erlendirilmesini sa lamaktadır.**	93,3	,617	1,66	2,00	1,00

* Standardın üzerinde gelen öneriler dikkate alınarak de i iklikler yapılmı tur.

** Standart bir önceki oturumda uzmanlar tarafından önerilmi tir.

3.1.3. Üçüncü Delphi Oturumu

Bu oturumda “kurumun misyon, vizyon, amaç ve hedefleri” ba lı ı altında de erlendirilen herhangi bir standart bulunmamaktadır. Bu ba lık toplam 5 standartla son eklini almı tur.

3.2. E itim Programı ve Materyaller

“E itim programı ve materyaller” ba lı ı altındaki standartlara yönelik üç Delphi oturumu verileri a a ıda sunulmu tur.

3.2.1. Birinci Delphi Oturumu

“E itim programı ve materyaller” ba lı ı altında, birinci oturumda ilgili alanyazından derlenen 26 akreditasyon standardı uzaktan e itim uzmanlarının de erlendirmesine sunulmu tur. Bu oturumda yapılan de erlendirmeler sonucunda standartlar #1, #3, #5, #6, #7, #8, #9, #10, #11, #12, #13, #14, #16, #18, #19, #20, #21, #22, #23, #25 ve #26 daha önce belirlenen uzla ma ölçütünü sa lamı ve bir sonraki oturumda uzmanların de erlendirmesine tekrar sunulmamı tır. Uzmanların tamamının standartlar #1, #8, #9, #11, #16, #18 ve #21 üzerinde uzla maya vardıkları görülmektedir. Standartlar #2 ve #4’ün standart sapma de erleri belirlenen sınır içerisinde bulunmadı ı için uzla ma ölçütünü sa layamamı tır. Standartlar #15, #17 ve #24’ün uzla ma ölçütünü sa lamasına ra men “daha iyi ifade edilebilmesi için de i iklik” önerisi üzerine, bu standartlar üzerinde gerekli de i iklikler yapıldıktan sonra, uzla ma ölçütünü sa layamayan standartlarla birlikte ikinci oturumda uzmanların de erlendirmesine tekrar sunulmu tur. Ayrıca bu oturumda “e itim programı ve materyaller” ba lı ı altında uzmanlar tarafından, “ö retim materyallerinin geli tirilmesi sürecinde engelli ö rencilerin göz önünde bulundurulması, ö retim elemanlarının geli imleri için imkânlar ve destek hizmetleri sa lanması ve her ders için bir ö retim izlencesinin olu turulması” konularını i aret eden 4 yeni akreditasyon standardı önerilmi tir. Önerilen standartlar da ikinci oturumda uzmanların de erlendirmesine sunulmu tur. Tablo 3.3’te birinci oturum sonunda “e itim programı ve materyaller” ba lı ı altındaki standartlara yapılan de erlendirmelerin analizleri sonucu elde edilen uzla ma yüzdesi, standart sapma, ortalama, medyan ve çeyrek de erler geni li i de erleri sunulmu tur.

Tablo 3.3. E itim programı ve materyaller ba lı ı altında bulunan standartlar için birinci Delphi oturumu verileri

II. E itim Programı ve Materyaller	Uzla ma yüzdesi (4-5 Frekans Yüzdesi)	Standart Sapma	Ortalama	Medyan	Çeyrek De erler Geni li i (IQR)
1. E itimsel program hedefleri açık bir ekilde tanımlanmış ve basit bir ekilde ifade edilmiştir.	100	,332	1,88	2,00	,00
2. E itimsel program hedefleri orta derecede gayretli öğrencilerin program sonunda edinecekleri kazanımları belirtmektedir.	88,2	1,032	1,23	1,00	1,00
3. Öğrencilerin hedeflere ulaşmasında onlara yardımcı olmak amacıyla kullanılan kalite, değer, öğretim kaynağı ve e itimsel servisler öğrenciler tarafından anlaşılabilir bir dille ifade edilmiştir.	94,1	,795	1,58	2,00	1,00
4. Program hedefleri uzaktan öğrenimin elektronik olarak ulaştırılan, çevrimiçi ya da diğer yollarıyla edinilebilir.	76,5	1,185	1,17	2,00	1,50
5. Hedefler yeteneklerin gelişimini, iş yaşamı ile ilgili eğitim sağlamayı, bilginin iletilmesini; bilginin ve yeteneklerin uygulamasında eğitimi, arzu edilen davranışların gelişimini içermektedir.	88,2	,685	1,29	1,00	1,00
6. Programın değerlendirilmesi öğrencilerin hedefleri tamamlama başarısını temel almaktadır.	82,4	,919	1,29	2,00	1,00
7. Müfredat, öğrencilerin ifade edilen program hedeflerini edinebilmeleri için yeterince kapsamlıdır.	94,1	,752	1,23	1,00	1,00
8. Müfredat içeriği güvenilir araştırma ve uygulamalarla desteklenmektedir.	100	,492	1,64	2,00	1,00
9. Müfredat güncel bilgi ve uygulamayı yansıtmaktadır.	100	,469	1,70	2,00	1,00
10. Müfredatı güncel tutmak için devamlı etkili yöntemler kullanılmaktadır.	94,1	,587	1,70	2,00	,50
11. Ders/program periyodik olarak gözden geçirilmektedir.	100	,392	1,82	2,00	,00
12. Öğretim materyaller öğrencilerin yayınlanan program hedeflerini edinebilmelerine olanak sağlamak için yeterince kapsamlıdır.	94,1	,624	1,52	2,00	1,00
13. Öğretim materyaller güncel bilgi ve uygulamayı yansıtmakta ve düzenli olarak gözden geçirilip yenilenmektedir.	94,1	,618	1,58	2,00	1,00
14. Sınavlar ve diğer değerlendirme teknikleri belirtilen öğrenme hedeflerinin ve çıktılarının edinimini yeterli olarak ölçmektedir.	88,2	,717	1,52	2,00	1,00
15. Uzaktan öğrenim tekniklerinde; kendi konuya da alanlarında yeterli, nitelikli kişiler müfredat içeriğini geliştirmekte ve öğretim materyalleri hazırlamaktadır. ^(D)	88,2	,701	1,64	2,00	,50

Tablo 3.3'ün devamı

16. Ö retimsel materyallerin yönetimi ve sunumu güvenilir öğrenme ilkeleriyle uyum içerisindedir ve güvenilir öğrenme tasarımı ilkelerini temel almaktadır.	100	,492	1,64	2,00	1,00
17. Çevrimiçi ve yazılı öğrenimsel materyaller uygun bir şekilde sunulmaktadır. ^(D)	100	,492	1,64	2,00	1,00
18. Çevrimiçi materyaller içeriğe uygundur; kolayca ulaşılabilen, güvenilir teknolojiler kullanılarak iletilmektedir.	100	,437	1,76	2,00	,50
19. Kurumsal olarak hazırlanmış materyaller programdaki öğrencilerin okuma kabiliyetine uygundur ve okunaklı şekilde çoğaltılmaktadır.	94,1	,618	1,58	2,00	1,00
20. Nasıl çalışılması ve öğrenme materyallerinin nasıl kullanılması gerektiği üzerine yönergeler ve öneriler öğrencilere etkili ve yararlı öğrenmeleri için yardımcı olmaktadır.	94,1	,606	1,64	2,00	1,00
21. Öğrenme elemanları ve öğrenciler için öğrenme kaynakları mevcuttur.	100	,469	1,70	2,00	1,00
22. Öğrenme kaynakları programın seviyesine ve kapsamına uygundur.	94,1	,618	1,58	2,00	1,00
23. Program tasarımcıları ve öğrenme elemanları; öğrenme faaliyetlerinde uygun öğrenme araçlarını ve kaynaklarını etkin bir şekilde kullanmaktadır.	94,1	,795	1,58	2,00	1,00
24. Kurum, program öğrencilerin çıktılarının kazanılması için uygun öğrenme kaynakları ve kütüphaneleri öğrencilerin erişimine etkili bir şekilde sunmaktadır. ^(D)	94,1	,785	1,64	2,00	,50
25. Kurumun akademik dürüstlük ve öğrenci dürüstlüğü ile ilgili açık, belirli, yayınlanmış akademik ilkeleri vardır.	88,2	,712	1,58	2,00	1,00
26. Kurumun, programı tamamlayan öğrencilerin, akademik yıl içerisinde derslere katılan ve ödevleri yapan öğrencilerle aynı olduğunu teyit eden öğrenci kimlik tanımlama sistemi vardır.	88,2	,712	1,41	2,00	1,00

^(D) Standardın üzerinde bu oturumda değerlendirilmemiş tir.

3.2.2. İkinci Delphi Oturumu

“Eğitim programı ve materyaller” başlığı altında, ikinci oturumda 2’si üzerinde uzlaşamayan, 3’ü üzerinde değerlendirilen ve 4’ü yeni eklenen olmak üzere 9 akreditasyon standardı uzaktan eğitim uzmanlarının değerlendirilmesine sunulmuştur. Bu oturumda yapılan değerlendirmeler sonucunda “müfredat içeriğinin geliştirilmesi konusunu” değerlendiren standart #15; “öğrencilerin öğrenme kaynaklarına ve kütüphanelere erişimini” değerlendiren standart #24; “öğrenme elemanlarının gelişimleri için sağlanan imkânlar” değerlendiren standart #28; “öğrenme elemanlarına sağlanan destek hizmetlerine” değerlendiren standart #29 ve “her ders için bir öğrenme izlencesinin

hazırlanması gerektiğini” iaret eden standart #30 daha önce belirlenen uzlaşma ölçütünü sağlamı ve bir sonraki oturumda uzmanların de erlendirmesine tekrar sunulmamı tır. Uzmanların tamamının standartlar #15, #24 ve #28 üzerinde uzlaşma vardıkları görülmektedir. Standart #27’nin standart sapma de eri belirlenen sınıır içerisinde bulunmadı ı için uzlaşma ölçütünü sağlamamı tır. Standart #4’ün uzlaşma ölçütünü sağlamasına ra men ve standartlar #2 ve #17’nin uzlaşma ölçütünü sağlamaması ile birlikte “daha iyi ifade edilmesine ve anlam karı ıklı mın giderilmesine” yönelik yapılan öneriler üzerine, bu standart üzerinde gerekli de i iklikler yapıldıktan sonra uzlaşma ölçütünü sağlamayan standartlarla birlikte üçüncü oturumda uzmanların de erlendirmesine tekrar sunulmu tur. Tablo 3.4’te ikinci oturum sonunda “e itim programı ve materyaller” ba lı ı altındaki standartlara yapılan de erlendirmelerin analizleri sonucu elde edilen uzlaşma yüzdesi, standart sapma, ortalama, medyan ve çeyrek de erler geni li i de erleri sunulmu tur.

Tablo 3.4. E itim programı ve materyaller ba lı ı altında bulunan standartlar için ikinci Delphi oturumu verileri

II. E itim Programı ve Materyaller	Uzlaşma yüzdesi (4-5 Frekans Yüzdesi)	Standart Sapma	Ortalama	Medyan	Çeyrek De erler Geni li i (IQR)
2. E itimsel program hedefleri orta derecede gayretli öğrencilerin program sonunda edinecekleri kazanımları belirtmektedir. ^(D)	86,7	1,060	1,13	1,00	1,00
4. Program hedefleri uzaktan öğrenimin elektronik olarak ula tırılan, çevrimiçi ya da di er yollarıyla edinilebilir. ^(D)	86,7	,910	1,40	2,00	1,00
15. Uzaktan öğrenim tekniklerinde; kendi konu ya da alanlarında yeterli, nitelikli ki iler müfredat içeri ini geli tirmektedir.*	100	,351	1,86	2,00	,00
17. Çevrimiçi ve yazılı öğrenimsel materyaller öğrencilerin kolayca eri ebilece i ekilde sunulmaktadır.* ^(D)	93,3	1,046	1,66	2,00	,00
24. Öğrenciler, program öğrenme çıktılarının kazanılması için uygun öğrenme kaynaklarına ve kütüphanelere kolayca eri ebilmektedirler.*	100	,258	1,93	2,00	,00
27. Öğretim materyalleri hazırlanırken engelli öğrenciler göz önünde bulundurulmaktadır.**	93,3	1,060	1,53	2,00	1,00

Tablo 3.4'ün devamı

28. Kurum, ö retim elemanlarının uzaktan e itimde hâlihazırda kullanılan teknolojiler ve kullanılabilir yeni teknolojiler hakkında kendilerini geli tirmeleri için gerekli imkânları sa lamaktadır.**	100	,487	1,66	2,00	1,00
29. Ö retim elemanlarına çevrimiçi olarak sorunlara yönelik 24 saat destek hizmetleri sa lanmaktadır.**	93,3	,833	1,53	2,00	1,00
30. Her ders için detaylı bir ö retim izlencesi ö rencilerle payla ılmaktadır.**	93,3	,617	1,66	2,00	1,00

^(D) Standardın üzerinde bu oturumda de i iklik talep edilmi tir.

* Standardın üzerinde gelen öneriler dikkate alınarak de i iklikler yapılmı tir.

** Standart bir önceki oturumda uzmanlar tarafından önerilmi tir.

3.2.3. Üçüncü Delphi Oturumu

“E itim programı ve materyaller” ba lı ı altında, üçüncü oturumda 1’i üzerinde uzla ma sa lanamayan ve 3’ü üzerinde de i iklik yapılan olmak üzere 4 akreditasyon standardı uzaktan e itim uzmanlarının de erlendirmesine sunulmu tur. Bu oturumda yapılan de erlendirmeler sonucunda tüm standartlar daha önce belirlenen uzla ma ölçütünü sa lamı tir. Uzmanların tamamının standartlar #4 ve #17 üzerinde uzla maya vardıkları görülmektedir. Tablo 3.5’te üçüncü oturum sonunda “e itim programı ve materyaller” ba lı ı altındaki standartlara yapılan de erlendirmelerin analizleri sonucu elde edilen uzla ma yüzdesi, standart sapma, ortalama, medyan ve çeyrek de erler geni li i de erleri sunulmu tur.

Tablo 3.5. E itim programı ve materyaller ba lı ı altında bulunan standartlar için üçüncü Delphi oturumu verileri

II. E itim Programı ve Materyaller	Uzla ma yüzdesi (4-5 Frekans Yüzdesi)	Standart Sapma	Ortalama	Medyan	Çeyrek De erler Geni li i (IQR)
2. E itim programı hedefleri orta derecede gayretli ö rencilerin program sonunda edinecekleri kazanımları belirtmektedir.*	75,0	,928	1,06	1,00	1,75
4. Program hedefleri uzaktan e itim yoluyla kazandırılabilir niteliktedir.*	100	,512	1,56	2,00	1,00
17. Çevrimiçi ve yazılı ö retim materyalleri ö rencilerin kolayca eri ebilece i eilde sunulmaktadır.*	100	,403	1,81	2,00	,00
27. Ö retim materyalleri hazırlanırken engelli ö renciler göz önünde bulundurulmaktadır.	93,8	,602	1,68	2,00	,75

* Standardın üzerinde gelen öneriler dikkate alınarak de i iklikler yapılmı tır.

3.3. E itim Hizmetleri

“E itim hizmetleri” ba lı ı altındaki standartlara yönelik üç Delphi oturumu verileri a a ıda sunulmu tur.

3.3.1. Birinci Delphi Oturumu

“E itim hizmetleri” ba lı ı altında, birinci oturumda ilgili alanyazından derlenen 10 akreditasyon standardı uzaktan e itim uzmanlarının de erlendirmesine sunulmu tur. Bu oturumda yapılan de erlendirmeler sonucunda standartlar #2, #3, #4, #7, #8, #9 ve #10 daha önce belirlenen uzla ma ölçütünü sa lamı ve bir sonraki oturumda uzmanların de erlendirmesine tekrar sunulmamı tır. Uzmanların tamamının standartlar #8 ve #9 üzerinde uzla maya vardıkları görülmektedir. Standart #6’nın uzla ma yüzdesi ve standart sapma de erleri belirlenen sınır içerisinde bulunmadı ı için uzla ma ölçütünü sa layamamı tır. Standartlar #1 ve #5’in uzla ma ölçütünü sa lamasına ra men; standart 1’de “ö rencilerin sorularının hangi konularda oldu unun netle tirilmesi ” ve standart #5’te ise “ifadenin kısaltılması ve anla ılırlı ın artırılması” amacıyla öneriler alınmı tır. Bu standartlar, gerekli de i iklikler yapıldıktan sonra uzla ma ölçütünü sa layamayan standartla birlikte ikinci oturumda uzmanların

de erlendirmesine tekrar sunulmu tur. Tablo 3.6’da birinci oturum sonunda “e itim hizmetleri” ba lı 1 altındaki standartlara yapılan de erlendirmelerin analizleri sonucu elde edilen uzla ma yüzdesi, standart sapma, ortalama, medyan ve çeyrek de erler geni li i de erleri sunulmu tur.

Tablo 3.6. E itim hizmetleri ba lı 1 altında bulunan standartlar için birinci Delphi oturumu verileri

III. E itim Hizmetleri	Uzla ma yüzdesi (4-5 Frekans Yüzdesi)	Standart Sapma	Ortalama	Medyan	Çeyrek De erler Geni li i (IQR)
1. Ö renci soruları ho kar ılanmakta, eksiksiz ve anında yanıtlanmaktadır. ^(D)	94,1	,606	1,64	2,00	1,00
2. Ö retim elemanları tarafından ö devler, dersler ve sınavlar için danı manlık, de erlendirme ve düzeltme hizmetleri sa lanmaktadır.	94,1	,562	1,76	2,00	,50
3. Kurum; sınav ve ö devlerle ilgili ölçme ve de erlendirme ilkelerini yayınlamakta ve tüm bunları tutarlı bir e kilde uygulamaktadır.	94,1	,587	1,70	2,00	,50
4. Programdaki ö rencilerin bireysel farklılıklarına kar ı duyarlı ve esnek olabilmek için önlemler alınmaktadır.	70,6	,966	1,05	1,00	1,00
5. Gerekli program hedeflerini, ders ö renme çıktılarını ba armada ve kendi e itimsel amaçlarına ula mada; ö rencilere, yardımcı olmak amacıyla danı manlık ve rehberlik sa lanmaktadır. ^(D)	88,2	,712	1,41	2,00	1,00
6. Program yoluyla tatmin edici ilerleme kaydedemeyen ö renciler tatmin edici ilerleme gösterene kadar te vik edilmektedir.	58,8	1,200	,76	1,00	2,00
7. Kurum ve ö renci arasındaki etkile imi düzenlemek için tasarlanmı aktif bir program; kayıtlı buldukları programa ba lamaları, devam etmeleri ve programı bitirmeleri için ö rencileri te vik etmekte kullanılmaktadır.	82,4	,771	1,29	1,00	1,00
8. Ö retimsel materyalleri, ö retimin iletimini ve e itimsel hizmetleri de erlendirmek ve geli tirmek için ö renci tepkileri sistemli bir e kilde gözlemlenmektedir.	100	,514	1,47	1,00	1,00
9. Kurum, kendisi ve ö renen arasındaki etkile imi düzenlemek; ö retimsel ve e itimsel hizmetleri geli tirmek için kolay eri ilebilir teknolojiler kullanmaktadır.	100	,392	1,82	2,00	,00
10. Kampus içi e itim, program hedeflerini ve amaçlanan ö renci ö renme çıktılarını elde etmek için gerekli oldu unda uzaktan e itimin elektronik olarak ula tırılan, çevrimiçi ya da di er yöntemlerini tamamlamaktadır.	88,2	,861	1,35	2,00	1,00

^(D) Standardın üzerinde bu oturumda de i iklik talep edilmi tir.

3.3.2. İkinci Delphi Oturumu

“E itim hizmetleri” başlığı altında, ikinci oturumda 1’i üzerinde uzlaşamayan ve 2’si üzerinde de i iklik yapılan olmak üzere 3 akreditasyon standardı uzaktan e itim uzmanlarının de erlendirmesine sunulmu tur. Bu oturumda yapılan de erlendirmeler sonucunda standartlar #1 ve #5 daha önce belirlenen uzlaşma ölçütünü sağlamı ve bir sonraki oturumda uzmanların de erlendirmesine tekrar sunulmamı tır. Uzmanların tamamının standartlar #1 üzerinde uzlaşmaya vardıkları görülmektedir. Standart #6’nın uzlaşma ölçütünü sağlamaması ile birlikte üzerinde de i iklik talep edildi inden dolayı gerekli de i iklikler yapıldıktan sonra üçüncü oturumda uzmanların de erlendirmesine tekrar sunulmu tur. Tablo 3.7’de ikinci oturum sonunda “e itim hizmetleri” başlığı altındaki standartlara yapılan de erlendirmelerin analizleri sonucu elde edilen uzlaşma yüzdesi, standart sapma, ortalama, medyan ve çeyrek de erleri geni li i de erleri sunulmu tur.

Tablo 3.7. E itim hizmetleri başlığı altında bulunan standartlar için ikinci Delphi oturumu verileri

III. E itim Hizmetleri	Uzlaşma yüzdesi (4-5 Frekans Yüzdesi)	Standart Sapma	Ortalama	Medyan	Çeyrek De erler Geni li i (IQR)
1. Ö rencilerin her türlü soruları (teknik destek, e itim-ö retim hizmetleri vb.) ho kar ılanmakta, ilgili ki i tarafından eksiksiz ve anında yanıtlanmaktadır.*	100	,516	1,53	2,00	1,00
5. Gerekli program hedeflerini, ders ö renme çıktılarını ba armada; ö rencilere, yardımcı olmak amacıyla danı manlık ve rehberlik sa lanmaktadır.*	93,3	,639	1,53	2,00	1,00
6. Program yoluyla tatmin edici ilerleme kaydedemeyen ö renciler tatmin edici ilerleme gösterene kadar te vik edilmektedir. ^(D)	53,3	,961	,73	1,00	2,00

^(D) Standartın üzerinde bu oturumda de i iklik talep edilmi tir.

* Standartın üzerinde gelen öneriler dikkate alınarak de i iklikler yapılmı tur.

3.3.3. Üçüncü Delphi Oturumu

“E itim hizmetleri” ba lı 1 altında, üçüncü oturumda üzerinde de i iklik yapılan 1 akreditasyon standardı uzaktan e itim uzmanlarının de erlendirmesine sunulmu tur. Bu oturumda yapılan de erlendirmeler sonucunda bu standart %93,8’lik uzla ma yüzdesi ve 1’den küçük standart sapma de eri ile daha önce belirlenen uzla ma ölçütünü sa lamı tır. Tablo 3.8’de üçüncü oturum sonunda “e itim hizmetleri” ba lı 1 altındaki bu standarda yapılan de erlendirmelerin analizleri sonucu elde edilen uzla ma yüzdesi, standart sapma, ortalama, medyan ve çeyrek de erler geni li i de erleri sunulmu tur.

Tablo 3.8. E itim hizmetleri ba lı 1 altında bulunan standartlar için üçüncü Delphi oturumu verileri

III. E itim Hizmetleri	Uzla ma yüzdesi (4-5 Frekans Yüzdesi)	Standart Sapma	Ortalama	Medyan	Çeyrek De erler Geni li i (IQR)
6. Program yoluyla tatmin edici ilerleme kaydedemeyen öğrencilere, uzaktan öğrenme sürecine yönelik danışmanlık sağlanmaktadır.*	93,8	,774	1,25	1,00	1,00

* Standardın üzerinde gelen öneriler dikkate alınarak de i iklikler yapılmı tur.

3.4. Öğrenci Hizmetleri

“Ö renci hizmetleri” ba lı 1 altındaki standartlara yönelik üç Delphi oturumu verileri a a ıda sunulmu tur.

3.4.1. Birinci Delphi Oturumu

“Ö renci hizmetleri” ba lı 1 altında, birinci oturumda ilgili alanyazından derlenen 6 akreditasyon standardı uzaktan e itim uzmanlarının de erlendirmesine sunulmu tur. Bu oturumda yapılan de erlendirmeler sonucunda standartlar #1, #2 ve #4 daha önce belirlenen uzla ma ölçütünü sa lamı ve bir sonraki oturumda uzmanların

de erlendirmesine tekrar sunulmamı tır. Uzmanların tamamının standartlar #2 ve #4 üzerinde uzla maya vardıkları görülmektedir. “Mezunlar için istihdam yardımı ve di er hizmetlerin sunulması gerekti ini” i aret eden standart #6’nın uzla ma yüzdesi ve standart sapma de erleri belirlenen sınır içerisinde bulunmadı ı için uzla ma ölçütünü sa layamamı tır. “De erlendirme hizmetleri konusunda ö rencilere akademik danı manlık sa lanması gerekti ini” belirten standart #3’ün uzla ma ölçütünü sa lamasına ra men, “standartın cümle yapısının de i tirilmesi” yönünde gelen öneri ile; “ö rencilere danı ma hizmeti sunulması gerekti ini” belirten standart #5’in de uzla ma ölçütünü sa lamaması ile birlikte “ifadenin daha belirli bir duruma i aret etmesi gerekti i” yönünde gelen öneri ile bu standartlar üzerinde gerekli de i iklikler yapıldıktan sonra uzla ma ölçütünü sa layamayan standartla birlikte ikinci oturumda uzmanların de erlendirmesine tekrar sunulmu tur. Ayrıca bu oturumda “ö renci hizmetleri” ba lı ı altında uzmanlar tarafından, “ö renci hizmetlerinin planlanması a amasında engelli ö rencilerin göz önünde bulundurulması, ö renciye kuruma aidiyet hissi kazandırılması ve ö renci i leri bürosunda gerçekleştirilebilecek temel i lemlerin elektronik ortamda da yapılabilmesi” konularını i aret eden 3 yeni akreditasyon standardı önerilmi tir. Önerilen standartlar da ikinci oturumda uzmanların de erlendirmesine sunulmu tur. Tablo 3.9’da birinci oturum sonunda “ö renci hizmetleri” ba lı ı altındaki standartlara yapılan de erlendirmelerin analizleri sonucu elde edilen uzla ma yüzdesi, standart sapma, ortalama, medyan ve çeyrek de erleri geni li i de erleri sunulmu tur.

Tablo 3.9. Ö renci hizmetleri ba lı ı altında bulunan standartlar için birinci Delphi oturumu verileri

IV. Ö renci Hizmetleri	Uzla ma yüzdesi (4-5 Frekans Yüzdesi)	Standart Sapma	Ortalama	Medyan	Çeyrek De erler Geni li i (IQR)
1. Ö renci de erlendirme hizmetleri kurum tarafından yayınlanan not verme ilkeleri ile yönlendirilmektedir.	94,1	,624	1,52	2,00	1,00
2. Ö renci de erlendirme hizmetleri tam, adil ve tutarlı olarak yürütülmektedir.	100	,392	1,82	2,00	,00
3. De erlendirme hizmetleri konusunda ö rencilere, gerekli oldu u durumlarda, akademik danı manlık hizmetleri ilgili ö retim elemanı tarafından sa lanmaktadır. ^(D)	88,2	,717	1,47	2,00	1,00
4. Temel ö renci bilgileri do ru bir ekilde kayıt altına alınmı , yeterli olarak korunmu ve kolayca eri lebilirdir.	100	,242	1,94	2,00	,00
5. Talep edildi inde ö rencilere danı ma hizmeti sunulmaktadır. ^(D)	88,2	1,159	1,29	2,00	1,00
6. Mezunlar için istihdam yardımı ve di er hizmetler en uygun ekilde sunulmaktadır.	58,8	1,380	,82	1,00	2,00

^(D) Standartın üzerinde bu oturumda de i iklik talep edilmi tir.

3.4.2. İkinci Delphi Oturumu

“Ö renci hizmetleri” ba lı ı altında, ikinci oturumda 1’i üzerinde uzla ma sa lanamayan, 2’si üzerinde de i iklik yapılan ve 3’ü yeni eklenen olmak üzere 6 akreditasyon standardı uzaktan e itim uzmanlarının de erlendirmesine sunulmu tur. Bu oturumda yapılan de erlendirmeler sonucunda “ö renci i leri bürosunda gerçekte tirilebilecek temel i lemlerin elektronik ortamda da yapılabilmesi gerekti ini” belirten standart #9 daha önce belirlenen uzla ma ölçütünü sa lamı ve bir sonraki oturumda uzmanların de erlendirmesine tekrar sunulmamı tır. Standart #6’nın uzla ma yüzdesi ve standart sapma de erleri, standartlar #5 ve #7’nin standart sapma de erleri ve standart #8’in uzla ma yüzdesi de eri belirlenen sınır içerisinde bulunmadı ı için uzla ma ölçütünü sa layamamı tır. Standart #3’ün uzla ma ölçütünü sa lamaması ile birlikte, “standartın cümle yapısının de i tirilmesi” yönünde gelen öneri ile bu standart üzerinde gerekli de i iklikler yapıldıktan sonra uzla ma ölçütünü sa layamayan standartlarla birlikte üçüncü oturumda uzmanların de erlendirmesine tekrar sunulmu tur. Ayrıca bu oturumda “ö renci hizmetleri” ba lı ı altında uzmanlar

tarafından “ö renci de erlendirme hizmetlerinde elektronik de erlendirme yöntemlerini” i aret eden 1 yeni akreditasyon standardı önerilmiştir. Önerilen standart da üçüncü oturumda uzmanların de erlendirmesine sunulmuştur. Tablo 3.10’da ikinci oturum sonunda “ö renci hizmetleri” başlığı altındaki standartlara yapılan de erlendirmelerin analizleri sonucu elde edilen uzlaşma yüzdesi, standart sapma, ortalama, medyan ve çeyrek değerleri sunulmuştur.

Tablo 3.10. Ö renci hizmetleri başlığı altında bulunan standartlar için ikinci Delphi oturumu verileri

IV. Ö renci Hizmetleri	Uzlaşma yüzdesi (4-5 Frekans Yüzdesi)	Standart Sapma	Ortalama	Medyan	Çeyrek Değerler Genişliği (IQR)
3. Ö renciye kurum tarafından atanan danışman ö retim elemanı, ö renciler için akademik danışmanlık hizmetleri sağlamaktadır.* ^(D)	86,7	1,046	1,33	2,00	1,00
5. Ö rencilere danışmanlık hizmeti hafta içi her gün 09:00 – 22:00 saatleri arasında sunulmaktadır.*	73,3	1,253	1,00	1,00	2,00
6. Mezunlar için istihdam yardımı ve diğer hizmetler en uygun şekilde sunulmaktadır.	60,0	1,112	,66	1,00	2,00
7. Ö renci hizmetleri planlanırken engelli ö renciler göz önünde bulundurulmaktadır.**	80,0	1,245	1,13	2,00	1,00
8. Ö renciye kuruma aidiyet hissi kazandırılmaktadır.**	66,7	1,000	1,00	1,00	2,00
9. Ö renci i ler bürosunda gerçekleştirilebilecek temel işlemler (ö renci belgesi, transkript vb.) elektronik ortamda da yapılabilmektedir.**	86,7	,743	1,53	2,00	1,00

^(D) Standartın üzerinde bu oturumda de i iklik talep edilmiştir.

* Standartın üzerinde gelen öneriler dikkate alınarak de i iklikler yapılmıştır.

** Standart bir önceki oturumda uzmanlar tarafından önerilmiştir.

3.4.3. Üçüncü Delphi Oturumu

“Ö renci hizmetleri” başlığı altında, üçüncü oturumda 4’ü üzerinde uzlaşma sağlanamayan, 1’i üzerinde de i iklik yapılan ve 1’i yeni eklenen olmak üzere 6 akreditasyon standardı uzaktan eğitim uzmanlarının de erlendirmesine sunulmuştur. Bu oturumda yapılan de erlendirmeler sonucunda standartlar #3, #8 ve #10 daha önce belirlenen uzlaşma ölçütünü sağlamıştır. Uzmanların tamamının standart #10 üzerinde

uzla maya vardıkları görülmektedir. Standartlar #5 ve #6'nın uzla ma yüzdesi de erleri, standart #7'nin ise standart sapma de eri belirlenen sınır içerisinde bulunmadı ı için uzla ma ölçütünü sa layamamı tır. Tablo 3.11'de üçüncü oturum sonunda “ö renci hizmetleri” ba lı ı altındaki standartlara yapılan de erlendirmelerin analizleri sonucu elde edilen uzla ma yüzdesi, standart sapma, ortalama, medyan ve çeyrek de erler geni li i de erleri sunulmu tur.

Tablo 3.11. Ö renci hizmetleri ba lı ı altında bulunan standartlar için üçüncü Delphi oturumu verileri

IV. Ö renci Hizmetleri	Uzla ma yüzdesi (4-5 Frekans Yüzdesi)	Standart Sapma	Ortalama	Medyan	Çeyrek De erler Geni li i (IQR)
3. Ö rencilere danı manlık yapmak için kurum tarafından bir ö retim elemanı atanmaktadır.*	93,8	,619	1,62	2,00	1,00
5. Ö rencilere danı ma hizmeti hafta içi her gün 09:00 – 22:00 saatleri arasında sunulmaktadır.	68,8	,928	,93	1,00	2,00
6. Mezunlar için istihdam yardımı ve di er hizmetler en uygun ekilde sunulmaktadır.	68,8	,834	,81	1,00	1,00
7. Ö renci hizmetleri planlanırken engelli ö renciler göz önünde bulundurulmaktadır	81,3	1,087	1,37	2,00	1,00
8. Ö renciye kuruma aidiyet hissi kazandırılmaktadır.	87,5	,727	1,43	2,00	1,00
10. Ö renci de erlendirme hizmetleri kapsamında, elektronik de erlendirme yöntemleri de dâhil olmak üzere alternatif de erlendirme yakla ımlarından yararlanılmaktadır.**	100	,403	1,81	2,00	,00

* Standardın üzerinde gelen öneriler dikkate alınarak de i iklikler yapılmı tır.

** Standart bir önceki oturumda uzmanlar tarafından önerilmi tir.

3.5. Ö renci Ba arısı ve Memnuniyeti

“Ö renci ba arısı ve memnuniyeti” ba lı ı altındaki standartlara yönelik üç Delphi oturumu verileri a a ıda sunulmu tur.

3.5.1. Birinci Delphi Oturumu

“Ö renci ba arısı ve memnuniyeti” ba lı ı altında, birinci oturumda ilgili alanyazından derlenen 4 akreditasyon standardı uzaktan e itim uzmanlarının de erlendirmesine sunulmu tur. Bu oturumda yapılan de erlendirmeler sonucunda “kurumun ö rencileri de erlendirmek için hazır ve sistematik bir yöntemi olması gerekti ini” belirten standart #2 ve “ö renme çıktılarının de erlendirilmesiyle elde edilen sonuçların geli im amaçlı kullanıldı mın kanıtlanması gerekti ini” belirten standart #3 daha önce belirlenen uzla ma ölçütünü sa lamı ve bir sonraki oturumda uzmanların de erlendirmesine tekrar sunulmamı tır. Uzmanların tamamının standart #3 üzerinde uzla maya vardıkları görülmektedir. Standart #2 ise %94,1’lik uzla ma yüzdesi ve 1’den küçük standart sapma de eri ile uzla ma ölçütünü sa lamı tır. Standart #4’ün standart sapma de eri belirlenen sınır içerisinde bulunmadı ı için uzla ma ölçütünü sa layamamı tır. Standart #1’in uzla ma ölçütünü sa lamasına ra men “ifadenin anla ılırlı mın artırılması” yönünde gelen öneri ile bu standart üzerinde gerekli de i iklikler yapıldıktan sonra uzla ma ölçütünü sa layamayan standartla birlikte ikinci oturumda uzmanların de erlendirmesine tekrar sunulmu tur. Ayrıca bu oturumda “ö renci ba arısı ve memnuniyeti” ba lı ı altında uzmanlar tarafından “ö renci memnuniyet anketinin yapılması” konusunda 1 yeni akreditasyon standardı önerilmi tir. Önerilen standart da ikinci oturumda uzmanların de erlendirmesine sunulmu tur. Tablo 3.12’de birinci oturum sonunda “ö renci ba arısı ve memnuniyeti” ba lı ı altındaki standartlara yapılan de erlendirmelerin analizleri sonucu elde edilen uzla ma yüzdesi, standart sapma, ortalama, medyan ve çeyrek de erler geni li i de erleri sunulmu tur.

Tablo 3.12. Ö renci ba arısı ve memnuniyeti ba lı ı altında bulunan standartlar için birinci Delphi oturumu verileri

V. Ö renci Ba arısı ve Memnuniyeti	Uzla ma yüzdesi (4-5 Frekans Yüzdesi)	Standart Sapma	Ortalama	Medyan	Çeyrek De erler Geni li i (IQR)
1. Kurum ö renme çıktılarını; ula tırma yönteminden ba ımsız olarak açıkça belirtmektedir. ^(D)	88,2	,701	1,35	1,00	1,00
2. Kurumun ö rencileri de erlendirmek için hazır ve sistematik bir yöntemi vardır.	94,1	,624	1,52	2,00	1,00
3. Kurum; ö renme çıktılarını de erlendirme yoluyla elde etti i sonuçları; ö retim elemanları ve hizmetlerini geli tirmek amacıyla kullandı ını belgelerle kanıtlamaktadır.	100	,507	1,58	2,00	1,00
4. Kurum; ö rencilere sa lanan ö retimsel ve e itimsel hizmetlerden memnun olundu unu belgelemektedir.	82,4	1,104	1,29	2,00	1,00

^(D) Standartın üzerinde bu oturumda de i iklik talep edilmi tir.

3.5.2. İkinci Delphi Oturumu

“Ö renci ba arısı ve memnuniyeti” ba lı ı altında, ikinci oturumda 1’i üzerinde uzla ma sa lanamayan, 1’i üzerinde de i iklik yapılan ve 1’i yeni eklenen olmak üzere 3 akreditasyon standardı uzaktan e itim uzmanlarının de erlendirmesine sunulmu tur. Bu oturumda yapılan de erlendirmeler sonucunda tüm standartlar daha önce belirlenen uzla ma ölçütünü sa lamı ve bir sonraki oturumda uzmanların de erlendirmesine tekrar sunulmamı tır. Uzmanların tamamının standart #4 üzerinde uzla maya vardıkları görülmektedir. Standartlar #1 ve #5 ise sırasıyla %80,0 ve %86,7’lik uzla ma yüzdesi ve 1’den küçük standart sapma de erleri ile uzla ma ölçütünü sa lamı tur. Tablo 3.13’te ikinci oturum sonunda “ö renci ba arısı ve memnuniyeti” ba lı ı altındaki standartlara yapılan de erlendirmelerin analizleri sonucu elde edilen uzla ma yüzdesi, standart sapma, ortalama, medyan ve çeyrek de erler geni li i de erleri sunulmu tur.

Tablo 3.13. Ö renci ba arısı ve memnuniyeti ba lı ı altında bulunan standartlar için ikinci Delphi oturumu verileri

V. Ö renci Ba arısı ve Memnuniyeti	Uzla ma yüzdesi (4-5 Frekans Yüzdesi)	Standart Sapma	Ortalama	Medyan	Çeyrek De erler Geni li i (IQR)
1. Kurum ö renme çıktılarını; ö retimin sunulma yönteminden ba rımsız olarak açıkça belirtmektedir.*	80,0	,798	1,26	1,00	1,00
4. Kurum, ö rencilere sa lanan ö retimsel ve e itimsel hizmetlerden memnun olundu unu belgelemektedir.	100	,457	1,73	2,00	1,00
5. Kurum tarafından ö renci memnuniyet anketi yapılmaktadır.**	86,7	,736	1,60	2,00	1,00

* Standartın üzerinde gelen öneriler dikkate alınarak de i iklikler yapılmı tır.

** Standart bir önceki oturumda uzmanlar tarafından önerilmi tir.

3.5.3. Üçüncü Delphi Oturumu

Bu oturumda “ö renci ba arısı ve memnuniyeti” ba lı ı altında de erlendirilen herhangi bir standart bulunmamaktadır. Bu ba lık toplam 5 standartla son eklini almı tır.

3.6. Kurum Çalı anlarının Nitelikleri

“Kurum çalı anlarının nitelikleri” ba lı ı altındaki standartlara yönelik üç Delphi oturumu verileri a a ıda sunulmu tur.

3.6.1. Birinci Delphi Oturumu

“Kurum çalı anlarının nitelikleri” ba lı ı altında, birinci oturumda ilgili alanyazından derlenen 13 akreditasyon standardı uzaktan e itim uzmanlarının de erlendirmesine sunulmu tur. Bu oturumda yapılan de erlendirmeler sonucunda standartlar #1, #2, #3, #8, #9 ve #12 daha önce belirlenen uzla ma ölçütünü sa lamı ve bir sonraki oturumda uzmanların de erlendirmesine tekrar sunulmamı tır. Standart #4’ün uzla ma yüzdesi ve standart sapma de erleri ve standartlar #5, #7 ve #10’un

standart sapma değerleri belirlenen sınır içerisinde bulunmadığı için uzlaşma ölçütünü sağlamamıştır. Standartlar #11 ve #13'ün uzlaşma ölçütünü sağlamamasına rağmen “daha iyi ifade edilmesine yönelik” yapılan öneri ile; standart #6'nın da uzlaşma ölçütünü sağlamaması ile birlikte “daha iyi ifade edilmesi ve iyileştiretiği durumun netleştirilmesi” yönünde gelen öneri ile gerekli değişiklikler yapıldıktan sonra uzlaşma ölçütünü sağlamayan standartlarla birlikte ikinci oturumda uzmanların değerlendirilmesine tekrar sunulmuştur. Tablo 3.14'te birinci oturum sonunda “kurum çalışanlarının nitelikleri” başlığı altında bulunan standartlar için birinci Delphi oturumu verileri

Tablo 3.14. Kurum çalışanlarının nitelikleri başlığı altında bulunan standartlar için birinci Delphi oturumu verileri

VI. Kurum Çalışanlarının Nitelikleri	Uzlaşma yüzdesi (4-5 Frekans Yüzdesi)	Standart Sapma	Ortalama	Medyan	Çeyrek Değerleri Genişliği (IQR)
1. Kurum, yöneticiler ve yönetim kurulu üyeleri profesyonel faaliyetlerinde; etkinliklerinde ve ilişkilerinde dürüst ve güvenilir bir anlayışa sahiptir.	76,5	,985	1,29	2,00	1,00
2. Genel müdür ve kurum yöneticileri buldukları pozisyonları için uygun nitelik ve deneyimlere sahip olmanın yanında kurumsal ilişkileri başarıyla yönlendirebilmek için gerekli olan beceriye sahiptirler.	88,2	,717	1,52	2,00	1,00
3. Yönetim kurulu üyeleri; eğitim yönetimi, mali konular, işletme-özetim ve uzaktan eğitim gibi konulardan en az birinde bilgili ve deneyimlidirler.	82,4	,799	1,52	2,00	1,00
4. Nitelikli birisi eğitim yöneticisi olarak hizmet vermektedir.	64,7	1,390	,94	2,00	2,00
5. Eğitim yöneticisi eğitim programları konusunda tüm sorumluluklara sahiptir.	70,6	1,344	1,05	2,00	2,00
6. Büyük kurumlarda nitelikli bölüm başkanları ya da benzer unvanlara sahip kişiler; alanları dâhilinde eğitim, yazınsal ve araştırma sorumluluklarıyla görevlendirilmektedir. ^(D)	76,5	1,131	1,17	2,00	1,50
7. Kurum her öğrenciye bireyselleştirilmiş öğretim hizmeti verebilmek için yeterli sayıda nitelikli öğretim elemanına sahiptir.	82,4	1,074	1,17	1,00	1,00
8. Kurum; öğretim elemanlarının özgeçmişleri ve resmi transkriptlerini de içeren dosyaları temin etmektedir.	76,5	,985	1,29	2,00	1,50

Tablo 3.14'ün devamı

9. Ö retim elemanları görevleri ile ilgili dikkatli olarak gözlemlenmekte; kurumun ilkeleri, öğrenme ihtiyaçları ve uygun ö retim teknolojileri bakımından devamlı olarak değerlendirilmektedirler.	94,1	,618	1,58	2,00	1,00
10. Kurumun ö retim elemanlarını değerlendirme için açık ve tutarlı yöntemleri vardır.	76,5	1,147	1,23	2,00	1,50
11. Kurum; ö retim elemanlarını ve personelini geliştirerek ö retimi iyileştirmedeki ilgisini gösterebilmektedir. ^(D)	88,2	,712	1,41	2,00	1,00
12. Kurum; profesyonel kuruluşların üyeleri olmak, ilgili araştırmaları inceleme ve uygulamada ö retim elemanları ve personelini sürekli olarak desteklemektedir.	82,4	,931	1,35	2,00	1,00
13. Kurum; ö retim elemanları ve personelini, kendi alanlarında devamlı geliştirme, çevrimiçi uzaktan eğitimi ya da diğer formlarını kullanma ve geliştirme konularında teklif etmektedir. ^(D)	100	,437	1,76	2,00	,50

^(D) Standardın üzerinde bu oturumda değerlendirilen talep edilmiştir.

3.6.2. İkinci Delphi Oturumu

“Kurum çalışanlarının nitelikleri” başlığı altında, ikinci oturumda 4’ü üzerinde uzlaşamayan ve 3’ü üzerinde değerlendirilen olmak üzere 7 akreditasyon standardı uzaktan eğitim uzmanlarının değerlendirmesine sunulmuştur. Bu oturumda yapılan değerlendirmeler sonucunda standartlar #6, #10, #11 ve #13 daha önce belirlenen uzlaşma ölçütünü sağlamı ve bir sonraki oturumda uzmanların değerlendirmesine tekrar sunulmamıştır. Uzmanların tamamının standartlar #10, #11 ve #13 üzerinde uzlaşmaya vardıkları görülmektedir. Standart #6 ise %73,3’lük uzlaşma yüzdesi ve 1’den küçük standart sapma değeri ile uzlaşma ölçütünü sağlamıştır. “Kurumun her öğrenciye bireyselleştirilmiş ö retim hizmeti verebilmek için yeterli sayıda ö retim elemanına sahip olması gerektiğine” işaret eden standart #7’nin standart sapma değeri belirlenen sınır içerisinde bulunmadığı için uzlaşma ölçütünü sağlayamamıştır. “Nitelikli birisinin eğitim yöneticisi olarak hizmet vermesi gerektiğine” belirten standart #4 ve “eğitim yöneticisinin eğitim programları konusunda tüm sorumluluklara sahip olması gerektiğine” belirten standart #5’in uzlaşma ölçütünü sağlamaması ile “standartların cümle yapısının değiştirilmesi” yönünde yapılan öneriler ile gerekli değişiklikler yapıldıktan sonra uzlaşamayan standartla birlikte üçüncü oturumda uzmanların değerlendirmesine tekrar sunulmuştur. Tablo 3.15’te ikinci oturum sonunda “kurum çalışanlarının nitelikleri” başlığı altındaki

standartlara yapılan de erlendirmelerin analizleri sonucu elde edilen uzla ma yüzdesi, standart sapma, ortalama, medyan ve çeyrek de erler geni li i de erleri sunulmu tur.

Tablo 3.15. Kurum çalı anlarının nitelikleri ba lı ı altında bulunan standartlar için ikinci Delphi oturumu verileri

VI. Kurum Çalı anlarının Nitelikleri	Uzla ma yüzdesi (4-5 Frekans Yüzdesi)	Standart Sapma	Ortalama	Medyan	Çeyrek De erler Geni li i (IQR)
4. Nitelikli birisi e itim yöneticisi olarak hizmet vermektedir. (D)	86,7	1,082	1,20	1,00	1,00
5. E itim yöneticisi e itim programları konusunda tüm sorumluluklara sahiptir. (D)	73,3	1,414	1,00	2,00	2,00
6. Büyük kurumlarda bölüm ba kanları ya da benzer unvanlara sahip ki iler; alanları dâhilinde e itim, ara tırma ve eser (bildiri, makale, kitap, rapor vb.) hazırlama sorumluluklarıyla görevlendirilmektedir.*	73,3	,833	1,13	1,00	2,00
7. Kurum her ö renciye bireyselle tirilmi ö retim hizmeti verebilmek için yeterli sayıda nitelikli ö retim elemanına sahiptir.	93,3	1,060	1,53	2,00	1,00
10. Kurumun ö retim elemanlarını de erlendirmek için açık ve tutarlı yöntemleri vardır.	100	,414	1,80	2,00	,00
11. Kurum, ö retim elemanları ve di er personeli için mesleki geli im fırsatları sunmaktadır.*	100	,507	1,60	2,00	1,00
13. Kurum; ö retim elemanları ve personelini, çevrimiçi uzaktan e itime yönelik tüm alternatif ortamları kullanma ve geli tirme konularında te vik etmektedir.*	100	,507	1,60	2,00	1,00

(D) Standardın üzerinde bu oturumda de i iklik talep edilmi tir.

* Standardın üzerinde gelen öneriler dikkate alınarak de i iklikler yapılmı tur.

3.6.3. Üçüncü Delphi Oturumu

“Kurum çalı anlarının nitelikleri” ba lı ı altında, üçüncü oturumda 1’i üzerinde uzla ma sa lanamayan ve 2’si üzerinde de i iklik yapılan olmak üzere 3 akreditasyon standardı uzaktan e itim uzmanlarının de erlendirmesine sunulmu tur. Bu oturumda yapılan de erlendirmeler sonucunda tüm standartlar daha önce belirlenen uzla ma ölçütünü sa lamı tur. Uzmanların tamamının standart #7 üzerinde uzla maya vardıkları görülmektedir. Standartlar #4 ve #5 ise sırasıyla %87,5 ve %93,8’lik uzla ma yüzdesi ve 1’den küçük standart sapma de erleriyle uzla ma ölçütünü sa lamı tur. Tablo 3.16’da

üçüncü oturum sonunda “kurum çalışanlarının nitelikleri” başlıklı 1 altındaki standartlara yapılan değerlendirilmelerin analizleri sonucu elde edilen uzlaşma yüzdesi, standart sapma, ortalama, medyan ve çeyrek değerleri genişliği de erleri sunulmu tur.

Tablo 3.16. Kurum çalışanlarının nitelikleri başlıklı 1 altında bulunan standartlar için üçüncü Delphi oturumu verileri

VI. Kurum Çalışanlarının Nitelikleri	Uzlaşma yüzdesi (4-5 Frekans Yüzdesi)	Standart Sapma	Ortalama	Medyan	Çeyrek Değerler Genişliği (IQR)
4. E itim yönetimi alanında tecrübeli birisi e itim yöneticisi olarak hizmet vermektedir.*	87,5	,718	1,37	1,50	1,00
5. E itim yöneticileri e itim programları konusunda tüm sorumlulukları yerine getirmektedir.*	93,8	,577	1,25	1,00	1,00
7. Kurum her öğrenciye bireyselle tirilmi ö retim hizmeti verebilmek için yeterli sayıda nitelikli ö retim elemanına sahiptir.	100	,500	1,62	2,00	1,00

* Standardın üzerinde gelen öneriler dikkate alınarak de i iklikler yapılmı tur.

3.7. Kabul Uygulamaları ve Kayıt Anlamaları

“Kabul uygulamaları ve kayıt anlamaları” başlıklı 1 altındaki standartlara yönelik üç Delphi oturumu verileri aşağıda sunulmu tur.

3.7.1. Birinci Delphi Oturumu

“Kabul uygulamaları ve kayıt anlamaları” başlıklı 1 altında, birinci oturumda ilgili alanyazından derlenen 7 akreditasyon standardı uzaktan e itim uzmanlarının de erlendirmesine sunulmu tur. Bu oturumda yapılan de erlendirmeler sonucunda standartlar #1, #4, #5 ve #6 daha önce belirlenen uzlaşma ölçütünü sağlamı ve bir sonraki oturumda uzmanların de erlendirmesine tekrar sunulmamı tur. Uzmanların tamamının standart #1 üzerinde uzlaşmaya vardıkları görülmektedir. Standart #2'nin standart sapma de eri belirlenen sınır içerisinde bulunmadı ı için uzlaşma ölçütünü sağlayamamı tur. Standart #3 ve #7'nin uzlaşma ölçütünü sağlamaması ile birlikte

“standartların daha iyi ifade edilmesine” yönelik yapılan öneriler ile bu standartlar gerekli de i iklikler yapıldıktan sonra uzla ma ölçütünü sa layamayan standartlar birlikte ikinci oturumda uzmanların de erlendirmesine tekrar sunulmu tur. Tablo 3.17’de birinci oturum sonunda “kabul uygulamaları ve kayıt anla maları” ba lı ı altındaki standartlara yapılan de erlendirmelerin analizleri sonucu elde edilen uzla ma yüzdesi, standart sapma, ortalama, medyan ve çeyrek de erler geni li i de erleri sunulmu tur.

Tablo 3.17. Kabul uygulamaları ve kayıt anla maları ba lı ı altında bulunan standartlar için birinci Delphi oturumu verileri

VII. Kabul Uygulamaları ve Kayıt Anla maları	Uzla ma yüzdesi (4-5 Frekans Yüzdesi)	Standart Sapma	Ortalama	Medyan	Çeyrek De erler Geni li i (IQR)
1. Kurum derslerinin/programlarının alanını ve do asını; e itimsel hedeflerini ve ö renci gizlili ini nasıl korudu unu yazılı olarak bildirmektedir.	100	,507	1,58	2,00	1,00
2. Kurum e itimsel materyalleri ba arılı bir ekilde benimseyebilmesi için ba vuru yapan bireyin sahip olması gereken nitelikleri tespit etmektedir.	82,4	1,091	1,23	2,00	1,00
3. Kurum ba vuru yapan bireyin derse/programa kayıt yaptırmak için uygun niteliklere sahip oldu unu ba vuru sahibinin kabulünden önce belirlemektedir. ^(D)	76,5	1,131	1,17	2,00	1,50
4. Kurum kendisinin ve ö rencinin yükümlülüklerini açık bir ekilde belirten bir kayıt anla ması uygulamaktadır.	82,4	,931	1,35	2,00	1,00
5. Yazılı kayıt anla ması ve di er yazılı kayıt belgeleri; programın do asını ve kapsamını açık bir ekilde belirtmektedir.	88,2	,712	1,41	2,00	1,00
6. Kurum programın bırakılması durumunda ö denen harçları iade etme kurallarını ö renciye programa ba lamadan önce bildirmektedir.	88,2	,717	1,52	2,00	1,00
7. Kurumun harçları iade etme kuralları; kayıt anla ması, katalog ve web sitesinde ula ılabilir durumdadır. ^(D)	88,2	1,147	1,23	2,00	1,00

^(D) Standardın üzerinde bu oturumda de i iklik talep edilmi tir.

3.7.2. İkinci Delphi Oturumu

“Kabul uygulamaları ve kayıt anla maları” ba lı ı altında, ikinci oturumda 1’i üzerinde uzla ma sa lanamayan ve 2’si üzerinde de i iklik yapılan olmak üzere 3

akreditasyon standardı uzaktan eğitim uzmanlarının değerlendirilmesine sunulmuştur. Bu oturumda yapılan değerlendirmeler sonucunda “kurumun ödemelere ilişkin esaslarının ve olası değişikliklerin web sitesinden güncel bir biçimde erişilebilir durumda olması gerektiğine” işaret eden standart #7, %93,3’lük uzlaşma yüzdesi ve 1’den küçük standart sapma derelesi ile daha önce belirlenen uzlaşma ölçütünü sağlaması ve bir sonraki oturumda uzmanların değerlendirilmesine tekrar sunulmamıştır. Standartlar #2 ve #3’ün uzlaşma ölçütünü sağlamaması ile birlikte üzerinde “standartların anlaşılabilirliğini artırılması” yönünde gelen öneriler ile gerekli değişiklikler yapıldıktan sonra üçüncü oturumda uzmanların değerlendirilmesine tekrar sunulmuştur. Tablo 3.18’de ikinci oturum sonunda “kabul uygulamaları ve kayıt anlaşmaları” başlığı altında bulunan standartlara yapılan değerlendirmelerin analizleri sonucu elde edilen uzlaşma yüzdesi, standart sapma, ortalama, medyan ve çeyrek değerleri sunulmuştur.

Tablo 3.18. Kabul uygulamaları ve kayıt anlaşmaları başlığı altında bulunan standartlar için ikinci Delphi oturumu verileri

VII. Kabul Uygulamaları ve Kayıt Anlaşmaları	Uzlaşma yüzdesi (4-5 Frekans Yüzdesi)	Standart Sapma	Ortalama	Medyan	Çeyrek Değerler Genişliği (IQR)
2. Kurum eğitim materyalleri belirli bir şekilde benimsenebilmesi için başvuru yapan bireyin sahip olması gereken nitelikleri tespit etmektedir. ^(D)	86,7	1,207	1,20	2,00	1,00
3. Kurum başvuru yapan bireyin derse/programa kayıt yaptırmak için uygun niteliklere sahip olduğunu başvuru sahibinin derse/programa kabulünden önce belirlemektedir.* ^(D)	86,7	1,207	1,20	2,00	1,00
7. Kurumun ödemelere ilişkin esasları ve olası değişiklikler web sitesinden güncel bir biçimde erişilebilir durumdadır.*	93,3	,639	1,53	2,00	1,00

^(D) Standardın üzerinde bu oturumda değişiklik talep edilmiştir.

* Standardın üzerinde gelen öneriler dikkate alınarak değişiklikler yapılmıştır.

3.7.3. Üçüncü Delphi Oturumu

“Kabul uygulamaları ve kayıt anlaşmaları” başlığı altında, üçüncü oturumda üzerinde değişiklik yapılan 2 akreditasyon standardı uzaktan eğitim uzmanlarının değerlendirilmesine sunulmuştur. Bu oturumda yapılan değerlendirmeler sonucunda iki

standart daha önce belirlenen uzlaşma ölçütünü sağlamıştır. Standartlar #2 ve #3 sırasıyla %93,8 ve %87,5'lik uzlaşma yüzdesi ve 1'den küçük standart sapma değerleri ile uzlaşma ölçütünü sağlamıştır. Tablo 3.19'da üçüncü oturum sonunda “kabul uygulamaları ve kayıt anlaşmaları” başlığı altındaki standartlara yapılan de-erlendirmelerin analizleri sonucu elde edilen uzlaşma yüzdesi, standart sapma, ortalama, medyan ve çeyrek değerler genişliği de-erleri sunulmuştur.

Tablo 3.19. Kabul uygulamaları ve kayıt anlaşmaları başlığı altında bulunan standartlar için üçüncü Delphi oturumu verileri

VII. Kabul Uygulamaları ve Kayıt Anlaşmaları	Uzlaşma yüzdesi (4-5 Frekans Yüzdesi)	Standart Sapma	Ortalama	Medyan	Çeyrek De-erler Genişliği (IQR)
2. Kurum eğitim materyallerini etkili bir şekilde kullanabilmesi için başvuru yapan bireyin, sahip olması gereken nitelikleri tespit etmektedir.*	93,8	,602	1,31	1,00	1,00
3. Kurum uzaktan eğitim programına başvuru yapan bireyin programa kayıt yaptırmak için uygun niteliklere sahip olduğunu, başvuru sahibinin programa kabulünden önce belirlemektedir.*	87,5	,856	1,25	1,00	1,00

* Standardın üzerinde gelen öneriler dikkate alınarak de-erlikler yapılmıştır.

3.8. Mali Sorumluluklar

“Mali sorumluluklar” başlığı altındaki standartlara yönelik üç Delphi oturumu verileri aşağıda sunulmuştur.

3.8.1. Birinci Delphi Oturumu

“Mali sorumluluklar” başlığı altında, birinci oturumda ilgili alanyazından derlenen 5 akreditasyon standardı uzaktan eğitim uzmanlarının de-erlendirmesine sunulmuştur. Bu oturumda yapılan de-erlendirmeler sonucunda “kurumun mali raporları zamanında ve doğru hazırlayabilen en az bir nitelikli çalışan bulunması gerektiğini belirten” standart #2 ve “mali bilgileri yetkisiz erişimlerden korumak için

gerekli önlemlerin alınması olması gerektiğine” iaret eden standart #5 daha önce belirlenen uzlaşma ölçütünü sağlamı ve bir sonraki oturumda uzmanların de erlendirmesine tekrar sunulmamıştır. Standartlar #2 ve #5 sırasıyla %94,1 ve %82,4’lük uzlaşma yüzdesi ve 1’den küçük standart sapma de erleri ile uzlaşma ölçütünü sağlamıştır. Standart #1’in uzlaşma ölçütü ve standart sapma de erleri ve standartlar #3 ve #4’ün standart sapma de erleri belirlenen sınır içerisinde bulunmadığı için uzlaşma ölçütünü sağlayamamıştır ve bu standartlar bir sonraki oturumda uzmanların de erlendirmesine tekrar sunulmuştur. Tablo 3.20’de birinci oturum sonunda “mali sorumluluklar” başlığı altında bulunan standartlara yapılan de erlendirmelerin analizleri sonucu elde edilen uzlaşma yüzdesi, standart sapma, ortalama, medyan ve çeyrek de erler genişliği de erleri sunulmuştur.

Tablo 3.20. Mali sorumluluklar başlığı altında bulunan standartlar için birinci Delphi oturumu verileri

VIII. Mali Sorumluluklar	Uzlaşma yüzdesi (4-5 Frekans Yüzdesi)	Standart Sapma	Ortalama	Medyan	Çeyrek De erler Genişliği (IQR)
1. Kurum ö rencilerine kaliteli ö retim ve hizmetler sağlamak için mali olarak sorumluluk taşıdığı nı, yükümlülüklerini yerine getirdi ini son iki mali yılını kapsayan kar ıla tırmalı ifadelerle açıklamaktadır.	64,7	1,172	1,00	1,00	2,00
2. Kurumun mali raporları zamanında ve do ru hazırlayabilen en az bir nitelikli çalı anı bulunmaktadır.	94,1	,624	1,52	2,00	1,00
3. Kurum kâr edebilir bir e kilde çalı mayaya devam etti ini ve ba a çıkılmaz bir riskle kar ı kar ıya bulunmadığı nı gösterebilmektedir.	70,6	1,268	,88	1,00	2,00
4. E er bir risk söz konusuysa, bu risk yeterli e kilde gözlenmekte ve üstesinden gelinebilmektedir.	76,5	1,218	1,11	2,00	1,50
5. Çevrimiçi ortamda ve kurum binalarında bulunan mali bilgileri yetkisiz eri imlerden korumak için gerekli önlemler alınmıştır.	82,4	,799	1,52	2,00	1,00

3.8.2. İkinci Delphi Oturumu

“Mali sorumluluklar” başlığı altında, ikinci oturumda üzerinde uzlaşma sağlanamayan 3 akreditasyon standardı uzaktan e itim uzmanlarının de erlendirmesine

sunulmu tur. Bu oturumda yapılan de erlendirmeler sonucunda “mali konularda bir risk söz konusuysa, bu riskin yeterli ekilde gözlenmekte ve üstesinden gelinebilmekte oldu una” i aret eden standart #4 %73,3'lük uzla ma yüzdesi ve 1'den küçük standart sapma de eri ile daha önce belirlenen uzla ma ölçütünü sa lamı ve bir sonraki oturumda uzmanların de erlendirmesine tekrar sunulmamı tır. Standart #1'in uzla ma ölçütü de eri ve standart #3'ün uzla ma ölçütü ve standart sapma de erleri belirlenen sınır içerisinde bulunmadı ı için uzla ma ölçütünü sa layamamı tır. Bu nedenle, bu standartlar bir sonraki oturumda uzmanların de erlendirmesine tekrar sunulmu tur. Tablo 3.21'de ikinci oturum sonunda “mali sorumluluklar” ba lı ı altındaki standartlara yapılan de erlendirmelerin analizleri sonucu elde edilen uzla ma yüzdesi, standart sapma, ortalama, medyan ve çeyrek de erler geni li i de erleri sunulmu tur.

Tablo 3.21. Mali sorumluluklar ba lı ı altında bulunan standartlar için ikinci Delphi oturumu verileri

VIII. Mali Sorumluluklar	Uzla ma yüzdesi (4-5 Frekans Yüzdesi)	Standart Sapma	Ortalama	Medyan	Çeyrek De erler Geni li i (IQR)
1. Kurum ö rencilerine kaliteli ö retim ve hizmetler sa lamak için mali olarak sorumluluk ta ıdı ını, yükümlülüklerini yerine getirdi ini son iki mali yılını kapsayan kar ıla tırmalı ifadelerle açıklamaktadır.	66,7	1,000	1,00	1,00	2,00
3. Kurum kâr edebilir bir ekilde çalı maya devam etti ini ve ba a çıkılmaz bir riskle kar ı kar ıya bulunmadı ını gösterebilmektedir.	66,7	1,133	1,00	1,00	2,00
4. E er bir risk söz konusuysa, bu risk yeterli ekilde gözlenmekte ve üstesinden gelinebilmektedir.	73,3	,990	1,13	1,00	1,00

3.8.3. Üçüncü Delphi Oturumu

“Mali sorumluluklar” ba lı ı altında, üçüncü oturumda üzerinde uzla ma sa lanamayan 2 akreditasyon standardı uzaktan e itim uzmanlarının de erlendirmesine sunulmu tur. Bu oturumda yapılan de erlendirmeler sonucunda standart #1 %81,3'lük uzla ma yüzdesi ve 1'den küçük standart sapma de eri ile daha önce belirlenen uzla ma ölçütünü sa lamı tır. Standart #3'ün uzla ma ölçütü ve standart sapma de erleri

belirlenen sınır içerisinde bulunmadığı için uzlaşma ölçütünü sağlamamıştır. Tablo 3.22’de üçüncü oturum sonunda “mali sorumluluklar” başlığı altındaki standartlara yapılan değerlendirmelerin analizleri sonucu elde edilen uzlaşma yüzdesi, standart sapma, ortalama, medyan ve çeyrek değerleri sunulmuştur.

Tablo 3.22. Mali sorumluluklar başlığı altında bulunan standartlar için üçüncü Delphi oturumu verileri

VIII. Mali Sorumluluklar	Uzlaşma yüzdesi (4-5 Frekans Yüzdesi)	Standart Sapma	Ortalama	Medyan	Çeyrek Değerler Geniliği (IQR)
1. Kurum öğrencilerine kaliteli eğitim ve hizmetler sağlamak için mali olarak sorumluluk taşıdığı için, yükümlülüklerini yerine getirdiğini son iki mali yılını kapsayan karlı faaliyetlerle açıklamaktadır.	81,3	,853	1,06	1,00	2,00
3. Kurum kâr edebilir bir şekilde çalışmaya devam ettiğini ve başarıyla çıkılmaz bir riskle karşı karşıya bulunmadığını gösterebilmektedir	68,8	1,062	,93	1,00	1,00

3.9. Bina, Donanım ve Kayıtların Korunması

“Bina, donanım ve kayıtların korunması” başlığı altındaki standartlara yönelik üç Delphi oturumu verileri aşağıda sunulmuştur.

3.9.1. Birinci Delphi Oturumu

“Bina, donanım ve kayıtların korunması” başlığı altında, birinci oturumda ilgili alanyazından derlenen 3 akreditasyon standardı uzaktan eğitim uzmanlarının değerlendirmesine sunulmuştur. Bu oturumda yapılan değerlendirmeler sonucunda bütün standartlar daha önce belirlenen uzlaşma ölçütünü sağlamı ve bir sonraki oturumda uzmanların değerlendirmesine tekrar sunulmamıştır. Uzmanların tamamının standartlar #2 ve #3 üzerinde uzlaşmaya vardıkları görülmektedir. Ayrıca standart #1 ise %94,1’lik uzlaşma yüzdesi ve 1’den küçük standart sapma değeri ile uzlaşma ölçütünü sağlamıştır. Bu oturumda “bina, donanım ve kayıtların korunması” başlığı altında

uzmanlar tarafından “kayıtlı bilgilerin yedeklenmesi” konusunda 1 yeni akreditasyon standardı önerilmiştir. Önerilen standart ikinci oturumda uzmanların değerlendirilmesine sunulmuştur. Tablo 3.23’te birinci oturum sonunda “bina, donanım ve kayıtların korunması” başlığı altındaki standartlara yapılan değerlendirmelerin analizleri sonucu elde edilen uzlaşma yüzdesi, standart sapma, ortalama, medyan ve çeyrek değerleri sunulmuştur.

Tablo 3.23. Bina, donanım ve kayıtların korunması başlığı altında bulunan standartlar için birinci Delphi oturumu verileri

IX. Bina, Donanım ve Kayıtların Korunması	Uzlaşma yüzdesi (4-5 Frekans Yüzdesi)	Standart Sapma	Ortalama	Medyan	Çeyrek Değerler Geniliği (IQR)
1. Binalar, çalışma alanı ve donanım; yangın, sağlık ve güvenlik düzenlemeleriyle uyumludur ve kurumun eğitim programlarını ilerletmek için yeterli olarak donatılmıştır.	94,1	,587	1,70	2,00	,50
2. Kurumun mali ve yönetsel kayıtları, örencilerin eğitim kayıtları güvenli bir şekilde ulaşılabilir bir yerde tutulmaktadır.	100	,242	1,94	2,00	,00
3. Diğer kayıtlar; güncel, eğitim, yönetsel, idari ve yasal uygulamalarla uyumlu bir şekilde tutulmaktadır.	100	,332	1,88	2,00	,00

3.9.2. İkinci Delphi Oturumu

“Bina, donanım ve kayıtların korunması” başlığı altında, ikinci oturumda yeni eklenen 1 akreditasyon standardı uzaktan eğitim uzmanlarının değerlendirilmesine sunulmuştur. Bu oturumda yapılan değerlendirmeler sonucunda standart #4 %93,3’lük uzlaşma yüzdesi ve 1’den küçük standart sapma değeri ile daha önce belirlenen uzlaşma ölçütünü sağlamış ve bir sonraki oturumda uzmanların değerlendirilmesine tekrar sunulmamıştır. Tablo 3.24’te ikinci oturum sonunda “bina, donanım ve kayıtların korunması” başlığı altındaki standartlara yapılan değerlendirmelerin analizleri sonucu elde edilen uzlaşma yüzdesi, standart sapma, ortalama, medyan ve çeyrek değerleri sunulmuştur.

Tablo 3.24. Bina, donanım ve kayıtların korunması ba lı ı altında bulunan standartlar için ikinci Delphi oturumu verileri

IX. Bina, Donanım ve Kayıtların Korunması	Uzla ma yüzdesi (4-5 Frekans Yüzdesi)	Standart Sapma	Ortalama	Medyan	Çeyrek De erler Geni li i (IQR)
4. Kayıtlı bütün bilgiler sürekli olarak yedeklenmektedir.**	93,3	,560	1,80	2,00	,00

** Standart bir önceki oturumda uzmanlar tarafından önerilmi tir.

3.9.3. Üçüncü Delphi Oturumu

Bu oturumda “bina, donanım ve kayıtların korunması” ba lı ı altında de erlendirilen herhangi bir standart bulunmamaktadır. Bu ba lık toplam 4 standartla son eklini almı tır.

3.10. Ara tırma ve Öz-Geli im

“Ara tırma ve öz-geli im” ba lı ı altındaki standartlara yönelik üç Delphi oturumu verileri a a ıda sunulmu tur.

3.10.1. Birinci Delphi Oturumu

“Ara tırma ve öz-geli im” ba lı ı altında, birinci oturumda ilgili alanyazından derlenen 5 akreditasyon standardı uzaktan e itim uzmanlarının de erlendirmesine sunulmu tur. Bu oturumda yapılan de erlendirmeler sonucunda standartlar #1, #2, #3 ve #5 daha önce belirlenen uzla ma ölçütünü sa lamı ve bir sonraki oturumda uzmanların de erlendirmesine tekrar sunulmamı tır. Uzmanların tamamının standartlar #2 ve #3 üzerinde uzla maya vardıkları görülmektedir. “Güvenilir ara tırma yöntem ve tekniklerinin; kurumsal misyon, amaç ve hedeflerin ne kadar etkili kar ılandı nı ölçmek için kullanılması gerekti ini” belirten standart #4’ün standart sapma de eri belirlenen sınır içerisinde bulunmadı ı için uzla ma ölçütünü sa layamamı tır ve bir sonraki oturumda uzmanların de erlendirmesine tekrar sunulmu tur. Ayrıca bu

oturumda “ara tırma ve öz-geli im” ba lı 1 altında uzmanlar tarafından “ö retimsel içeriklerin telif, fikri ve dijital haklarının korunması; ö retimsel içeriklerin standartları; e itim programının de erlendirilmesi ve güncellenmesi ve damı manlık hizmetleri” konularında 4 yeni akreditasyon standardı önerilmiştir. Önerilen standartlar da ikinci oturumda uzmanların de erlendirmesine sunulmu tur. Tablo 3.25’te birinci oturum sonunda “ara tırma ve öz-geli im” ba lı 1 altındaki standartlara yapılan de erlendirmelerin analizleri sonucu elde edilen uzla ma yüzdesi, standart sapma, ortalama, medyan ve çeyrek de erler geni li i de erleri sunulmu tur.

Tablo 3.25. Ara tırma ve öz-geli im ba lı 1 altında bulunan standartlar için birinci Delphi oturumu verileri

X. Ara tırma ve Öz-Geli im	Uzla ma yüzdesi (4-5 Frekans Yüzdesi)	Standart Sapma	Ortalama	Medyan	Çeyrek De erler Geni li i (IQR)
1. Kurumun dâhili ve harici e ilimleri belirlemek, fırsatları uygunla tırmak, zorlukları belirlemek ve kaliteyi sürdürmek için tasarlanmış yazılı bir planı vardır.	94,1	,606	1,64	2,00	1,00
2. Planlama; kurumun ö renci hizmetlerini geli tirmesi yanında ö retim elemanları ve personelin profesyonel geli imine olanak tanır.	100	,437	1,76	2,00	,50
3. Kurum uygulama ve hizmetlerini geli tirmek amacıyla sürekli geli imi benimseyen kurumsal bir anlayı a sahip oldu unu kanıtlayabilmektedir.	100	,507	1,58	2,00	1,00
4. Güvenilir ara tırma yöntem ve teknikleri; kurumsal misyon, amaç ve hedeflerin ne kadar etkili kar ılındı nı ölçmek için kullanılmaktadır.	94,1	1,007	1,47	2,00	1,00
5. Kurumun liderlik ve yönetim konularında görevi devam ettirecek ki ilerin tâbi oldukları yazılı planı vardır.	94,1	,618	1,41	1,00	1,00

3.10.2. İkinci Delphi Oturumu

“Ara tırma ve öz-geli im” ba lı 1 altında, ikinci oturumda 1’i üzerinde uzla ma sa lanamayan ve 4’ü yeni eklenen olmak üzere 5 akreditasyon standardı uzaktan e itim uzmanlarının de erlendirmesine sunulmu tur. Bu oturumda yapılan de erlendirmeler sonucunda standartlar #4, #6, #8 ve #9 daha önce belirlenen uzla ma ölçütünü sa lamı ve bir sonraki oturumda uzmanların de erlendirmesine tekrar sunulmamı tur.

Uzmanların tamamının standartlar #4, #6 ve #8 üzerinde uzla maya vardıkları görülmektedir. “Kurumun her bir ders için ö retimsel içerik açısından standartları ve bu standartlara uymayanlar hakkında yaptırımların belirlenmi olması gerekti ini” belirten standart #7’nin uzla ma ölçütünü sa lamaması ile birlikte üzerinde de i iklik talep edildi inden dolayı gerekli de i iklikler yapıldıktan sonra üçüncü oturumda uzmanların de erlendirmesine tekrar sunulmu tur. Tablo 3.26’da ikinci oturum sonunda “ara tırma ve öz-geli im” ba lı 1 altındaki standartlara yapılan de erlendirmelerin analizleri sonucu elde edilen uzla ma yüzdesi, standart sapma, ortalama, medyan ve çeyrek de erler geni li i de erleri sunulmu tur.

Tablo 3.26. Ara tırma ve öz-geli im ba lı 1 altında bulunan standartlar için ikinci Delphi oturumu verileri

	Uzla ma yüzdesi (4-5 Frekans Yüzdesi)	Standart Sapma	Ortalama	Medyan	Çeyrek De erler Geni li i (IQR)
X. Ara tırma ve Öz-Geli im					
4. Güvenilir ara tırma yöntem ve teknikleri; kurumsal misyon, amaç ve hedeflerin ne kadar etkili kar ılandı nı ölçmek için kullanılmaktadır.	100	,414	1,80	2,00	,00
6. Kurum tüm ö retimsel içerik ile ilgili telif, fikri ve dijital haklar konusunda duyarlı davranmakta ve gerekti inde telif ödemelerini gerçekle tirmektedir.**	100	,487	1,66	2,00	1,00
7. Kurumun her bir ders için ö retimsel içerik açısından standartları vardır, bu standartlara uymayanlar hakkında yaptırımlar belirlenmi tir.** ^(D)	86,7	1,082	1,20	1,00	1,00
8. Kurum e itim programının sürekli de erlendirilmesini ve gerekti inde güncellenmesini sa lamaktadır.**	100	,457	1,73	2,00	1,00
9. Kurum 7 gün 24 saat danı manlık hizmeti (ça rı merkezi, çevrimiçi destek vb.) vermektedir.**	86,7	,743	1,46	2,00	1,00

^(D) Standardın üzerinde bu oturumda de i iklik talep edilmi tir.

** Standart bir önceki oturumda uzmanlar tarafından önerilmi tir.

3.10.3. Üçüncü Delphi Oturumu

“Ara tırma ve öz-geli im” ba lı 1 altında, üçüncü oturumda üzerinde de i iklik yapılan 1 akreditasyon standardı uzaktan e itim uzmanlarının de erlendirmesine sunulmu tur. Bu oturumda yapılan de erlendirmeler sonucunda bu standart %93,8’lik

uzlaşma yüzdesi ve 1'den küçük standart sapma değeri ile daha önce belirlenen uzlaşma ölçütünü sağlamıştır. Tablo 3.27'de üçüncü oturum sonunda "araştırma ve öz-gelişim" başlıklı 1 altındaki standarda yapılan dekleremlerinin analizleri sonucu elde edilen uzlaşma yüzdesi, standart sapma, ortalama, medyan ve çeyrek değerler genişliği değerleri sunulmuştur.

Tablo 3.27. Araştırma ve öz-gelişim başlıklı 1 altında bulunan standartlar için üçüncü Delphi oturumu verileri

	Uzlaşma yüzdesi (4-5 Frekans Yüzdesi)	Standart Sapma	Ortalama	Medyan	Çeyrek Değerler Genişliği (IQR)
X. Araştırma ve Öz-Gelişim					
7. Kurumun ders içeriklerinin niteliklerini belirleyen standartları vardır ve bu standartlara uymayanlar hakkında takip edilecek işlem adımları belirlenmiştir.*	93,8	,629	1,56	2,00	1,00

* Standardın üzerinde gelen öneriler dikkate alınarak değerlendirilmiştir.

3.11. Çalışmanın Tamamlanması ve Türkiye'de Uzaktan Eğitim Programları için Akreditasyon Standartlarının Sunulması

Çalışma sonunda; uzaktan eğitim uzmanlarının kendilerine sunulan akreditasyon standartlarını dekleremlerini, gerekli gördükleri yerlere değişiklikler önermeleri ve yeni standartlar eklemeleri ile elde edilen ve Türkiye'de uzaktan eğitim programlarının akreditasyonunda kullanılabilecek standartlar elde edilmiştir. Araştırma 10 başlık altında toplam 83 standardın uzaktan eğitim uzmanları tarafından deklere edilmesi ile başlamıştır. Önerilen yeni standartlarla birlikte araştırma sürecinde uzmanlar toplam 98 farklı standardı deklerelemiştir. Çalışma 10 başlık altında toplam 94 standardın uzaktan eğitim uzmanları tarafından Türkiye'de uzaktan eğitim programlarının akreditasyonunda kullanılabilir olarak deklere edilmesiyle tamamlanmıştır. Üçüncü Delphi oturumu sonunda uzlaşma ölçütünü sağlamayan "öğrenci hizmetleri" başlıklı 1 altındaki 3 ve "mali sorumluluklar" başlıklı 1 altındaki 1 standart ise bu listeye dâhil edilmemiştir. Türkiye'de uzaktan eğitim programlarının akreditasyonunda kullanılabilecek akreditasyon standartları EK-8'de sunulmuştur.

4. TARTI MA VE SONUÇLAR

Ara tırma kapsamında “Türkiye’de uzaktan e itim programlarının akreditasyonunda kullanılabilecek standartlar nelerdir?” sorusuna cevap aranmı tır. Bu sorunun cevaplanması için tasarlanan çalı mada öncelikle ilgili alanyazından akreditasyon ve kalite standartları derlenmi ; ardından bu standartların bir anlamda Türkiye sistemi içerisindeki geçerli i uzaktan e itim uzmanlarıyla sorgulanmı tır. 10 ba lık altında 83 akreditasyon standardının de erlendirilmesiyle ba layan çalı manın sonunda, Türkiye sisteminde geçerli olabilecek 10 ba lık altında 94 standart elde edilmi tir.

Ara tırma sonunda uzaktan e itim uzmanları “kurumun misyon, vizyon, amaç ve hedefleri” ba lı ı altında “kurumun misyon, vizyon, amaç ve hedeflerinin ifade edilmesi, güncellenmesi, ilgili ki iler tarafından eri lmesi ve de erlendirilmesi” konularını i aret eden 5 standardın Türkiye’de uzaktan e itim programlarının akreditasyonunda kullanılabilece ini belirlemi lerdir. Bu ba lık altında de erlendirilen standartlar ile ilgili dikkat çeken bir nokta tamamının yüksek uzla ma yüzdesine (%88 ile %93 arasında) sahip olmalarıdır. Bunun nedeni uzmanlar tarafından bu ba lı ın ve içerdi i standartların akreditasyon sürecinde önemli oldu unun dü ünülmesi olarak açıklanmaktadır. İlgili alanyazında da misyon, amaç ve hedef, ö renme aktivitelerinin tasarımına uygulanabilecek anahtar elementler olarak kabul edilmektedir (Yeung, 2011). Bunun yanında misyon, vizyon, amaç ve hedeflerin düzenli olarak gözden geçirilmesi ve yeni geli meler ı ında düzenlenmesi önemli bir konudur. Wood (2006) bir kurumun misyon, vizyon, amaç ve hedeflerinin akreditasyon sürecinin odak noktaları oldu unu belirtmektedir. Bu ifadelerin geli tirilmesi a masında belirli bir grubun çalı ması yerine, sürece ö retim elemanlarının da dâhil edilmesi ve onların da görü ünün alınması önerilmektedir. Bu anlamda bu ba lık içerisinde; “kurumun misyon, amaç ve hedeflerinin ilgili personel tarafından düzenli olarak gözden geçirilmesi (standart #2)” ve “misyon, vizyon, amaç ve hedeflerin ö renciler ve ö retim elemanları tarafından de erlendirilmesi (standart #5)”; misyon, vizyon, amaç ve hedeflerin geli tirilmesi ve güncellenmesi a masında ortak çalı mayı gerektirmesi açısından önem arz etmektedir. “Kurumun misyon, vizyon, amaç ve hedefleri” ba lı ı içerisindeki

bütün standartların ilk iki oturumda uzlaşma ölçütünü sağlaması ve üzerinde uzlaşmaya varılamayan standart olmaması, uzaktan eğitim uzmanlarının akreditasyon sürecinde bu bağlam altındaki standartları değerlendirme ölçütü olarak kullanılması yönünde ortak bir görüşe sahip olduklarını göstermektedir. Koçdar (2011) uzaktan eğitim programlarının akreditasyonu sürecinde “kurumun misyon, vizyon, amaç ve hedefleri açık bir şekilde belirtilmiş midir?” sorusunun sorulması gerektiğini ifade etmektedir. “Kurumun misyon, vizyon, amaç ve hedefleri” başlığı altında uzmanlar, “kurumun açık ve net bir şekilde tanımlanmış misyon, vizyon, amaç ve hedef ifadelerine sahip olması; bu ifadelerin düzenli olarak gözden geçirilmesi ve ilgili kişiler tarafından kolayca erişilebilmesi” konularında uzlaşma sağlamışlardır.

“Eğitim programı ve materyaller” başlığı altında uzaktan eğitim uzmanları “eğitim programı hedeflerinin tanımlanmasını ve değerlendirilmesini; müfredatın kapsamı, geliştirilmesi ve güncellenmesi; öğretim materyallerinin ve öğrenme kaynaklarının niteliğini, sunulma yöntemlerini ve güncellenmesini” ürettiği 30 standardın Türkiye’de uzaktan eğitim programlarının akreditasyonunda kullanılabileceğini belirlemişlerdir. İlk oturumda toplam 21 standardın yüksek uzlaşma yüzdesini (%82 ile %100 arasında) sağlandığı görülmektedir. Geriye kalan 9 standart ise ikinci ve üçüncü oturumlarda uzlaşma yüzdesini sağlamıştır. Gujjar ve Malik (2007) uzaktan eğitimde çok çeşitli öğretim araçları kullanıldığını ve bu araçların etkililiğinin ders içeriğinin ve öğretim yöntemlerinin iyi planlanmasına bağlı olduğunu belirtmektedir. Bu nedenle uzaktan eğitimde standartların geliştirilmesi amacıyla müfredatı ve öğretim materyallerini düzenleyici durumlar göz önünde bulundurulmalıdır. Bu amaçla “eğitim programı ve materyaller” başlığı altında uzmanlar “müfredat kapsamı (standart #7), müfredatın güvenilir araştırma ve uygulamalarla desteklenmesi (standart #8) ve müfredatın güncel olması (standartlar #9 ve #10)” konularını, uzaktan eğitim programlarının akreditasyonu sürecinde önemli bulmuştur. Bunun yanında öğretim materyallerinin ve öğrenme kaynaklarının niteliklerinin düzenlenmesi konusunda ise; “öğretim materyallerinin kapsamı (standart #12); öğretim materyallerinin güncellenmesi ve sürekli yenilenmesi (standart #13); öğretim materyallerinin öğrenme ilkeleriyle uyum içerisinde olması ve güvenilir öğretim tasarımı ilkelerini temel alması (standart #16) ve öğrenme kaynaklarının kapsamlı

olması (standart #22)” konuları uzmanlar tarafından uzaktan e itim programlarının akreditasyonunda dikkat edilmesi gereken noktalar olarak belirlenmiştir.

“E itim programı ve materyaller” başlığı altında uzaktan e itim uzmanlarının önerdiği “ö retim materyalleri hazırlanırken engelli öğrencilerin göz önünde bulundurulması (standart #27)”, uzaktan e itimin engelli öğrenciler için bir kolaylık sağlaması ve bu nedenle tercih edilmesi nedeniyle önem arz etmektedir. Türkiye’de engelli olan nüfusun toplam nüfus içindeki oranının %12 olduğunu düşünürse (URL-16) uzaktan e itim faaliyetlerinde neden engellilerin göz önünde bulundurulması gerektiği daha iyi anlaşılabilir. Richardson (2009), birçok engelli öğrencinin uzaktan e itimden yararlandığını ve bazı engelli öğrenciler için ise uzaktan e itimin yüksekö retime ulaşmanın tek yolu olduğunu belirtmektedir. Ayrıca Koçdar (2011) da program tasarımı sürecinde engelli öğrencilerin göz önünde bulundurulması gerektiğine dikkat çekmektedir. Standart #27’nin uzmanlar tarafından birinci oturumda önerilmesi ve ikinci oturumda ulaşma ölçütünü sağlayamamasına rağmen, üçüncü oturumda ulaşma ölçütünü sağlaması; bazı uzmanların grubun genel eğilimi yönünde önceki değerlendirmelerini değiştirdiklerini göstermektedir. Bu durum da Delphi tekniğinin temel amacı olan, “bir grup katılımcının bir konu üzerinde ulaşmaya varmasının sağlanması” noktasını öne çıkarmaktadır (Wicklein, 1993).

“E itim programı ve materyaller” başlığı altında “e itimsel program hedeflerinin açık ve basit bir şekilde ifade edilmesi (standart #1)”; “program içeriğinin uzaktan e itim yoluyla kazandırılabilir nitelikte olması (standart #4)”; “müfredat içeriğinin güvenilir araştırma ve uygulamalarla desteklenmesi (standart #8)”; “müfredatın güncel bilgi ve uygulamayı yansıtması (standart #9)”; “dersin/programın periyodik olarak gözden geçirilmesi (standart #11)”; “müfredat içeriğinin nitelikli kişilerin geliştirmesi (standart #15)”; “ö retim materyallerinin güvenilir ö retim ve ö retim tasarımı ilkelerini temel alması (standart #16)”; “ö retim materyallerinin öğrencilerin kolayca erişebileceği şekilde sunulması (standart #17)”; “çevrimiçi materyallerin içeriği uygun ve kolayca ulaşılabilir olması (standart #18)”; “ö retim elemanları ve öğrenciler için öğrenme kaynaklarının olması (standart #21)”; “ö öğrencilerin uygun öğrenme kaynaklarına ve kütüphanelere kolayca erişebilmesi (standart #24)” ve “kurumun ö retim elemanlarına uzaktan e itim teknolojileri konusunda gelişim imkânı sağlanması (standart #28)” noktalarında uzaktan e itim uzmanlarının tamamının olumlu görüşü

belirttikleri görülmektedir. Bunun nedeni, bu noktaların uzaktan e itim sürecinde “e itim programı ve materyaller” konusunda büyük önem taşıması olarak yorumlanmaktadır.

Uzaktan e itim uzmanları “e itim hizmetleri” başlığı altında öğrencilere sağlanması gereken e itim hizmetleri ve bu hizmetlerin nitelikleri konusunda 10 standardın Türkiye’de uzaktan e itim programlarının akreditasyonunda kullanılabileceğini belirlemiştir. Uzaktan e itimin geleneksel ö retimden farklı olarak birçok noktası bulunmaktadır. Eaton (2001) uzaktan öğrenme deneyiminin bazı özelliklerinin geleneksel öğrenme deneyiminden çok farklı olduğunu konusundaki kanıtlara karşılık gelinmeyeceğini belirtmektedir. Öğrencinin öğrenme sürecinin büyük bir bölümünde e itim kurumundan uzakta bulunması, kurumun sağlanması gereken e itim hizmetlerini etkilemektedir. Bu alanda standartlar ortaya konurken, bu durum göz ardı edilmemelidir. Öğrencinin bir sorun yaşamaması durumunda e itim kurumuna glemeyeceği göz önünde bulundurulursa, öğrenciye sağlanan teknik destek ve e itim-ö retim hizmetlerinin önemi daha iyi anlaşılmaktadır. Bu nedenle “ö öğrencilerin her türlü sorularının ilgili kişi tarafından eksiksiz ve zamanında cevaplanması (standart #1)” noktasının uzmanlar tarafından akreditasyon sürecine dâhil edilmesi önemli bir konudur.

İlgili alanyazınla paralel olarak “e itim hizmetleri” başlığı altında önem arz eden bir diğer konu ise “kurum ve öğrenci arasındaki etkileşimi düzenlemek için tasarlanmış aktif bir programın olması (standart #7)”dır. Abrami vd. (2011) uzaktan e itimde etkileşimin önemi konusunda ilgili alanyazında geniş bir görüş birliğinin bulunduğunu belirtmektedir. Bu kapsamda “ö öğrencilerin kayıtlı buldukları programa balmaları, devam etmeleri ve programı bitirmeleri için teşvik edilmesinde kullanılan ve kurum ve öğrenci arasındaki etkileşimi düzenleyen bir programın varlığı (standart #7)” uzaktan e itim uzmanları tarafından akreditasyon sürecinde standartlara dâhil edilmiştir.

“Ö retimsel materyalleri, öğretimin iletimini ve e itimsel hizmetleri değerlendirme ve geliştirmek için öğrenci tepkilerinin sistemli bir şekilde gözlenmesi (standart #8)” akreditasyon sürecinde kurumun sağladığı hizmetlerin kalitesinin değerlendirilmesinde uzmanlar tarafından bir ölçüt olarak belirlenmiştir. Liu (2012) öğrencilerin öğretim faaliyetlerini değerlendirmesinin yüksek öğretimde karar verme sürecinde kolaylıklar sağlanması açısından önemli bir rol oynadığını belirtmektedir.

Ö renci de erlendirmeleri etkili ö retimin geçerli bir göstergesi olarak kabul edilmektedir. Gaba ve Dash (2004) ise uzaktan e itimin başarıya ulaşmasının ne kadar iyi de erlendirildiğine bağlı olduğunu belirtmektedir.

“E itim hizmetleri” başlığı altında “ö renci sorularının hoş karşılanması, eksik ve çabuk yanıtlanması (standart #1)”; “ö rencilerin de erlendirme sürecine dâhil edilmesi (standart #8)” ve “kurumun kolay teknolojiler kullanması (standart #9)” noktalarında uzaktan e itim uzmanlarının tamamı olumlu görüş bildirmiştir. Bunu nedeni bu konuların uzaktan e itim sürecinde ö renciye kuruma aidiyet hissi kazandırmak ve e itim hizmetlerine tüm ö rencilerin katılabilmesini sağlamak olarak yorumlanmaktadır. Ayrıca “ö rencilere sağlanması gereken danışmanlık ve rehberlik hizmetleri (standartlar #3 ve #5)” konularında uzmanların çoğunluğunun görüş birliği içinde oldukları görülmektedir. Bunun nedeni ise uzaktan e itimde ö rencilerin genellikle kurumdan yardımcı olarak uzakta yaşamaları ve dolayısıyla danışmanlık hizmetlerinin uzaktan e itimde daha büyük önem taşıması olarak yorumlanmaktadır.

Uzaktan e itim uzmanları “ö renci hizmetleri” başlığı içerisinde “ö renci de erlendirme ve danışmanlık hizmetleri” konularını içerit eden 7 akreditasyon standardı belirlemiştir. Ö renene sunulan hizmetler uzaktan e itimde büyük önem arz etmektedir. Her ö renenin birbirinden farklı öğrenme geçimleri, öğrenme yöntemleri ve tercihleri olduğundan dolayı, öğrenenlerin birbirinden farklı ihtiyaçlarını karşılamak uzaktan öğrenmenin niteliğini artırabilmek için bir zorunluluk olarak görülmektedir (Dzakiria, 2005). Floyd ve Casey-Powell (2004) 21. yüzyılda uzaktan e itimde başarılı ö renci destek hizmetleri uygulamanın yolunun, geleneksel ö retimdeki ö renci destek hizmetlerinin bütün öğrenenlere başarıyla uygulanabilmesi için yeniden tanımlanması olduğunu belirtmektedir. Rumble (2000) ise uzaktan e itimde ö renci desteğinin geleneksel ö retime göre daha çok önemsendiğini belirtmektedir. Bunu iki nedenle açıklamaktadır: Birincisi, öğrencilerin başarılabilmek için destek görmeye ihtiyaç duyduklarıdır. İkincisi ise, uzaktan e itimde hâkim olan sistem yaklaşımıdır ve ö renci destekleri sistem yaklaşımı içerisinde yer almaktadır. “Ö renci de erlendirme hizmetlerinin kurum tarafından yayınlanan not verme ilkeleri ile yönlendirilmesi (standart #1)” ve “ö renci de erlendirme hizmetlerinin tam, adil ve tutarlı olarak yürütülmesi (standart #2)” konuları öğrencilere sağlanan de erlendirme hizmetlerinin önemli bir noktasına dikkat çekmektedir. Ayrıca bu konular üzerinde

uzmanların ço unlu unun uzla mı olması, uzmanların bu konunun akreditasyon sürecinde de erlendirilmesi gereken noktalar olması gerekti i noktasında ortak görü e sahip olduklarını göstermektedir.

Kurumun effaf bir tutum takındı mı ve bütün ö rencilerini aynı ölçütleri göz önünde bulundurarak de erlendirdi ini gösterebilmesi açısından yukarıda bahsedilen konular, uzmanlar tarafından akreditasyon sürecinde kurumun sahip olması gereken niteliklere dâhil edilmi tir. Bunun yanında ö rencilerin akademik faaliyetlerinde ba arıyı yakalayabilmeleri için danı manlık hizmetlerinin önemi yadsınamaz. Bu anlamda “ö rencilere danı manlık yapmak için kurum tarafından bir ö retim elemanının atanması (standart #3)” ö rencilerin akademik ba arıyı yakalamalarında önemli bir konu olarak görüldü ünden dolayı uzmanlar tarafından akreditasyon sürecinde de erlendirilmesi gereken ölçütlere dâhil edilmi tir. Uzaktan e itim ö rencilerinin genelde farklı ehirlerde ikamet ettikleri dü ünülürse, bazı temel i lemler (ö renci belgesi, transkript vb.) için ö renci i leri bürosunu ziyaret etmeleri her zaman mümkün olmamaktadır. Bu kapsamda Türkiye artlarında önemli olabilecek “ö renci i leri bürosunda gerçekte tirilebilecek temel i lemlerin elektronik ortamda da yapılabilmesi (standart #6)” uzmanlar tarafından önerilmi ve uzaktan e itim programlarının akreditasyonu sürecinde de erlendirilmesi gereken bir ölçüt olarak belirlenmi tir.

Uzaktan e itim uzmanlarının bazı noktalarda ortak görü e sahip olmalarına ra men, “ö renci hizmetleri” ba lı ı uzmanların ihtilafta kaldıkları bazı noktalar da bulunmaktadır. “Ö rencilere hafta içi her gün 09:00 – 22:00 saatleri arasında danı manlık hizmetlerinin sunulması”, “mezunlar için istihdam yardımı sa lanması” ve “ö renci hizmetlerinin planlanması a masında engelli ö rencilerin göz önünde bulundurulması” konularında uzmanlar uzla maya varamamı lardır. Danı manlık hizmetlerinin öneminin di er ba lıklar altında uzmanlar tarafından kabul edilmesine kar ın uzmanların bu ba lık altında uzla maya varamamalarının nedeni, “hafta içi her gün 09:00 – 22:00 saatleri arasında” ifadesinin varlı ı olarak dü ünülmektedir.

Uzaktan e itim uzmanları “ö renci ba arısı ve memnuniyeti” ba lı ı içerisinde “ö renci ö renme çıktılarının ifade edilmesi, ö rencilerin de erlendirilmesi ve e itim-ö retim hizmetlerinden memnun olduklarının belgelenmesi” konularında 5 akreditasyon standardı belirlemi lerdir. Ö renen memnuniyetinin, ö renme çıktılarının kalitesiyle

pozitif ili kili oldu u (Palmer ve Holt, 2009) ve çevrimiçi ö renmede ö renenlerin ö retim faaliyetlerine devamı açısından önem arz etti i (Chiu vd., 2007) ilgili alanyazında belirtilen noktalardır. Bu nedenle akreditasyon sürecinde kurumun, ö rencilerin e itim ve ö retim hizmetlerinden memnun olduklarını belgelemesi önemli bir konudur. Bu kapsamda “kurumun ö rencilere sa lanan ö retimsel ve e itimsel hizmetlerden memnun olundu unu belgelemesi (standart #4)” ve “kurum tarafından ö renci memnuniyet anketi yapılması (standart #5)”; ö rencilerin e itim ve ö retim hizmetlerinden memnuniyet düzeylerinin belirlenmesi ve gerekti i durumlarda ilgili birimlerle payla ılması konusunda uzmanlar tarafından akreditasyon sürecinde de erlendirilmesi gereken ölçütlere dâhil edilmi tir. Uzmanlar “kurumun ö rencileri de erlendirmek için hazır ve sistematik bir yöntemle sahip olması (standart #2)” gerekti ini belirlemi lerdir. Bu konuda Koçdar (2011) uzaktan e itim programlarının akreditasyonu sürecinde “programda ölçme-de erlendirme politikaları belirlenmi midir?” sorusunun sorulması gerekti ini ifade etmektedir. Bunun yanında uzmanların tamamının “kurumun de erlendirme sonuçlarını ö retim elemanları ve hizmetlerini geli tirmek amacıyla kullandı nı kanıtlaması (standart #3)” ve “kurumun ö rencilere sa lanan ö retimsel ve e itimsel hizmetlerden memnun olundu unu belgelemesi (standart #4)” konularında aynı görü ü payla tı ı görülmektedir.

Bir e itim kurumunu olu turan ve ona i lerlik kazandıran temel unsurlar, bu e itim kurumu bünyesinde çalı an bireylerdir. Kurum yöneticileri, ö retim elemanları ve personelin nitelikleri, e itim kurumunun misyonunu yerine getirmesini ve hedeflerini ba armasını etkilemektedir. Uzaktan e itim uzmanları “kurum çalı anlarının nitelikleri” ba lı ı içerisinde; “kurum yöneticilerinin, ö retim elemanlarının ve personelin sahip olması gereken nitelikleri ve kurumun bu ki ilere sa laması gereken olanakları” i aret eden 13 akreditasyon standardı belirlemi lerdir. İlgili alanyazında iyi bir e itim yöneticisinin bilinçli, hevesli, duyarlı, bilgili ve tarafsız olması ve aynı zamanda iyi ileti im becerilerine sahip olması gerekti i belirtilmektedir (Grace vd., 1987). Patrizi (2010) ise ö renci memnuniyeti ile ö retim elemanı özellikleri arasında ili ki bulundu unu ifade etmektedir. Bu kapsamda, “kurum çalı anlarının dürüst, güvenilir ve gerekli beceriye sahip olmaları (standartlar #1 ve #2)”; “kurumun yeterli sayıda nitelikli ö retim elemanına sahip olması (standart #7)” ve “ö retim elemanlarının temel bilgilerinin kayıt altında tutulması (standart #8)” uzmanlar tarafından akreditasyon

sürecinde göz önünde bulundurulması gereken ölçütler olarak belirlenmiştir. “E itim yönetimi alanında tecrübeli birisinin e itim yöneticisi olarak hizmet vermesi (standart #4)” ve “e itim programları konusundaki sorumluluklarını yerine getirmesi (standart #5)” ise, e itimin programlarının kalitesinin belirli bir düzeyde tutulabilmesi, dolayısıyla kurumun kaliteli e itim sağlayabilmesi için önemli bir konudur.

“Kurum çalışanlarının nitelikleri” başlıklı altında ilk oturum, toplam 6 standardın uzlaşma ölçütünü sağlaması ile birlikte, üç standart üzerinde de değerlendirilen önerileri ile tamamlanmıştır. İlk oturumda uzlaşma ölçütünü sağlaması ile birlikte üzerinde değerlendirilen talep edilen ve “kurumun, öğrenci elemanları ve diğer personeli için mesleki gelişim fırsatları sunması gerektiğini” ifade eden standart #11; yapılan değerlendirmelerle birlikte ikinci oturumda uzmanların değerlendirmesine tekrar sunulmuştur. Bu standardın birinci oturuma göre daha yüksek uzlaşma yüzdesi ve daha düşük standart sapma değerlerine sahip olması, yapılan değerlendirilen uzmanlar tarafından kabul edildiğini göstermektedir. Aynı şekilde, ilk oturumda uzlaşma ölçütünü sağlayamayan ve “ilgili kişilerin alanları dâhilinde e itim, araştırma ve eser hazırlama sorumluluklarıyla görevlendirilmesi” gerektiğini belirten standart #6’nın gelen değerlendirilen önerisi ile birlikte üzerinde değerlendirilen değerlendirmeler ve ikinci oturumda uzmanların değerlendirmesine tekrar sunulmuştur. Bu standardın ikinci oturumda uzlaşma ölçütünü sağlaması, değerlendirilen uzmanlar tarafından kabul gördüğünü göstermektedir. Delphi tekniğinin amacını ortaya koyması açısından “kurumun her öğrenciye bireyselleştirilmiş öğretim hizmeti verebilmek için yeterli sayıda nitelikli öğretim elemanına sahip olması gerektiğini” belirten standart #7’nin istatistiksel verileri önem arz etmektedir. Zira bu standart ilk iki oturumda az bir farkla da olsa uzlaşma ölçütünü sağlayamamış; üçüncü oturumda bazı uzmanların grubun genel eğilimi yönünde değerlendirmelerini gözden geçirmesi sonucu uzlaşma ölçütünü sağlamıştır. Bu anlamda Delphi tekniğinin uzmanları belirli bir zeminde toplamaya çalışma amacı ön plana çıkmaktadır.

Uzaktan e itim uzmanları “kabul uygulamaları ve kayıt anlaşmaları” başlıklı altında “kurumun öğrenci kabulündeki uygulamaları ve kurum ile öğrenci arasındaki kayıt anlaşmalarını düzenleyen” 7 akreditasyon standardını uzaktan e itim programlarının akreditasyonunda kullanılabilir olarak belirlemiştir. Birinci oturum sonunda “kurumun derslerinin/programlarının alanını ve doasını; eğitimel hedeflerini

ve ö renci gizlili ini nasıl korudu unu yazılı olarak bildirmesi gerekti ini” i aret eden standart #1’in; uzmanlar tarafından önemli kabul edildi i uzla ma yüzdesinden (%100) anla ılmaktadır. Bunun yanında “kurumun ve ö rencinin yükümlülüklerinin açık bir ekilde belirtildi i kayıt anla masının yapılması (standart #4)”, ö rencinin haklarının korunması ve sahtecilik ve dolandırıcılı a maruz kalmaması açısından önemli bir konudur. Ö rencilerin uzaktan e itimde ba arılı olamama ve programa devam etmekten vazgeçme ihtimallerine kar ı, “kurumun ö denen harçları iade etme kurallarını ö rencilere programa ba lamadan önce bildirmesi (standart #6)” de ö rencinin haklarının garanti altına alınmasında dikkat edilmesi gereken bir noktadır. İlgili ba lık altında de erlendirilen standartların tamamının üçüncü oturum sonunda uzla ma ölçütünü sa lamı olması, uzmanların bu ba lık içerisinde de erlendirmelerine sunulan bütün standartları, uzaktan e itim programlarının akreditasyon sürecinde uygulanması gereken ölçütler olarak kabul ettiklerini göstermektedir.

Uzaktan e itim uzmanları “mali sorumluluklar” ba lı ı içerisinde uzaktan e itim programlarının akreditasyonu sürecinde kurumun mali yapısını de erlendirebilmek üzere, 2 standardın ilk oturumda, 2 standardın ise ikinci ve üçüncü oturumlarda uzla ma ölçütünü sa ladı ı 4 akreditasyon standardı belirlemi lerdir. Bir e itim kurumunun e itim hizmetine devam edebilmesi için ekonomik olarak iyi durumda olması gerekmektedir ve akreditasyon sürecinde kurumun mali durumunun da de erlendirilmesi, gelecekte ekonomik anlamda ya anması muhtemel bir sorunun önüne geçebilmek açısından önemli bir konudur. Bu nedenle e itim kurumlarının akreditasyonu sürecinde mali durumlarının denetime tabi tutulması yaygın bir uygulamadır. Uzmanlar; “kurumun mali raporların hazırlanmasında istihdam etmesi gereken ki i (standart #2)”; “mali durum ile ilgili bir risk söz konusu ise bunun üstesinden gelinmesi (standart #3)” ve “mali bilgilerin iyi bir ekilde korunması (standart #4)” konularındaki standartları akreditasyon sürecinde göz önünde bulundurulması gereken standartlar olarak belirlemi lerdir. “Kurumun ö rencilerine kaliteli ö retim ve hizmetler sa lamak için mali olarak sorumluluk ta ı dı nı, yükümlülüklerini yerine getirdi ini son iki mali yılını kapsayan kar ıla tırmalı ifadelerle açıklaması gerekti ini” belirten standart #1’in ilk iki oturumda uzla ma ölçütünü sa layamadı ı görülmektedir. Bu standardın üzerinde herhangi bir de i iklik yapılmamı olmasına ra men üçüncü oturumda uzla ma ölçütünü sa laması grubun

genel e ilimi yönünde de erlendirmelerini de i tiren uzmanlar oldu unu göstermektedir. “Kurumun kâr edebilir bir ekilde çalı maya devam etti ini ve ba a çıkılmaz bir riskle kar ı kar ıya bulunmadı mı gösterebilmesi” konusunda ise uzmanların uzla maya varamadıkları görülmektedir. Herhangi bir de i iklik talebinin alınmadı ı bu standart, uzaktan e itim programlarının akreditasyonunda kullanılabilecek ölçütler arasında yer almamı tır.

Her ne kadar uzaktan e itim, geleneksel ö retim faaliyetlerinde oldu u gibi ö rencinin sürekli olarak kurumu ziyaret etmesini gerektirmese de, kurumun e itim, ö retim ve yönetim faaliyetlerini yürütebilmesi için bina ve donanımlara gereksinimi vardır. Bina ve donanımların korunması ise kurumun önemli bilgilerini içermesinden dolayı büyük önem ta ımaktadır. Akreditasyon sürecinde “bina, donanım ve kayıtların korunması” ile ilgili uzaktan e itim uzmanları 4 akreditasyon standardını Türkiye’de uzaktan e itim programlarının akreditasyon sürecinde kullanılmak üzere belirlemi lerdir. Kurum binasının, çalı ma alanlarının ve donanımlarının herhangi bir olumsuzlukla kar ı kar ıya kalması durumunda, kurumun faaliyetlerinin bu olumsuzluklardan etkilenmemesi için bu birimlerin yeterli güvenlik önlemleriyle korunuyor olması önemli bir konudur. Bu nedenle “binaların, çalı ma alanının ve donanımın; yangın, sa lık ve güvenlik düzenlemeleriyle uyumlu ve kurumun e itim programlarını i ler kılmak için yeterli olarak donatılmı olması (standart #1)” uzmanlar tarafından akreditasyon sürecinde de erlendirilmesi gereken standartlar içerisine dâhil edilmı tır. Birinci oturumda uzmanlar tarafından önerilen “kayıtlı bütün bilgilerin sürekli olarak yedeklenmesi (standart #4)” konusunda ise uzmanların büyük ço unlu unun uzla tı ı görülmektedir. “Bina, donanım ve kayıtların korunması” ba lı ı içerisinde toplam 4 akreditasyon standardı ilk iki oturumda uzla ma ölçütünü sa lamı ; dolayısıyla üçüncü oturumda bu ba lık içerisinde de erlendirilen herhangi bir standart olmamı tır.

Bir e itim kurumunun ö rencilerine kaliteli ö retim faaliyetleri sunabilmesinin bir ko ulu da geli en dünyada kendini ve e itim programlarını güncel tutabilmesine ba lıdır. Bu kapsamda uzaktan e itim kurumunun güvenilir ara tırma, yöntem ve tekniklerini benimseyip; e itim programlarını de erlendirmesi ve gerekli oldu u durumlarda güncellenmesini sa laması ö rencilerin aldı ı e itim ve ö retim hizmetlerinden memnuniyet düzeylerini de etkileyecektir. Bu amaçla, “ara tırma ve öz-

geli im” ba lı 1 altında uzaktan e itim uzmanlarına ilgili alanyazından derlenen 5 akreditasyon standardı sunulmu ve 4 standart yüksek uzla ma yüzdesi ile (%94 ile %100 arasında) uzla ma ölçütünü sa lamı tır. Uzmanların bu ba lık altında 4 yeni standart önermeleri ise akreditasyon sürecinde uzaktan e itim programının ara tırma ve öz-geli im konusunda de erlendirilmesine önem verdiklerini göstermektedir. Özellikle uzaktan e itimde ö retim materyallerinin telif haklarının korunması hassas bir konu olarak görülmektedir (Stansbury, 1996). Bu kapsamda “kurumun ö retimsel içeriklerinin telif, fikri ve dijital hakları (standart #6)” konusu uzmanlar tarafından akreditasyon standartları içerisine dâhil edilmi tir. Koçdar (2011) da uzaktan e itim programlarının akreditasyonu sürecinde “e-ö renme materyalleri ve süreçleri ile ilgili telif hakları belirlenmi midir?” sorusunun sorulması gerekti ini ifade etmektedir.

E itim programının kaliteli e itim sunabilmesi için ders içeriklerinin hazırlanması a masında belirli standartların göz önünde bulundurulması gerekmektedir. “Kurumun sundu u ders içeriklerinin belirli bir niteli e sahip olması için standartların belirlenmi olması gerekti i” yönünde ise uzmanlar standart #7’yi önermi lerdir. Uzmanlar tarafından önerilen ve “kurumun danı manlık hizmeti (ça rı merkezi, çevrimiçi destek, vb.) vermesi gerekti ini” belirten standart #9’un önemi ilgili alanyazında da belirtilmektedir. Adria ve Woudstra (2001) yönetsel kaynakların etkili kullanımına olanak tanıdı ı için ça rı merkezlerinin, uzaktan e itim sisteminde uygun bir düzenleyici mekanizma olarak kullanılabilece ini ifade etmektedir. Uzmanların bu ba lık içerisinde dikkat çekti i bir di er nokta ise “e itim programının sürekli de erlendirilmesi ve gerekti inde güncellenmesi (standart #8)” olmu tur. Yukarıda da bahsedildi i gibi e itim programının güncel tutulması ö renenlere güncel ve geçerli ö renme deneyimlerinin ya atılması için önem arz etmektedir. Uzaktan e itim uzmanları “ara tırma ve öz-geli im” ba lı 1 içerisinde toplam 9 standardın Türkiye’de uzaktan e itim programlarının akreditasyon sürecinde kullanılması gerekti ini belirlemi tir.

5. ÖNER LER

Günümüzde kalite güvencesinin sağlanması amacıyla akreditasyondan ülkemiz de dâhil olmak üzere birçok ülkede yararlanılmaktadır. Her ne kadar ülkemizdeki uygulamalar sadece bazı alanlarla kısıtlı kalsa da, akreditasyon konusunda yapılan çalışmalar uzaktan eğitim akreditasyonu konusunda umut vaat etmektedir. Bu araştırma kapsamında elde edilen uzaktan eğitim programları için akreditasyon standartlarının, öncelikle gelecekte Türkiye’de faaliyet yürütmesi muhtemel bir akreditasyon kurumunun kullanımına sunulması amaçlanmıştır. Bu kapsamda, Türkiye’de uzaktan eğitim programlarını akredite etmek için hizmet verecek bir kurumun bu çalışma içerisinde EK-8’de sunulan uzaktan eğitim programları için akreditasyon standartlarını gerek kurumun misyonu ve vizyonu çerçevesinde güncelleyerek ve yeni konu alanları ve standartlar ekleyerek; gerekse bu çalışmada sunulmuş şekilde kullanılması önerilmektedir. Bunun yanında, elde edilen bu standartların uzaktan eğitim hizmetleri sunan eğitim kurumları tarafından eğitim ve öğretim hizmetlerinin kalitesini artırmak amacıyla da kullanılması önerilmektedir. Uzaktan eğitim hizmeti sunan eğitim kurumu yöneticileri ve çalışanları, standartları öğrencilerine daha iyi hizmet verebilmek için kurumlarını değerlendirme amacıyla kullanabilirler.

Bu araştırma kapsamında uzaktan eğitim programlarının akreditasyonu için belirlenen standartlar büyük oranda çevrimiçi ve karma uzaktan eğitim programlarını içermektedir. Ancak belirlenen bu standartların, öğretim ulaştırılması için sadece posta servislerini kullanan uzaktan eğitim programlarının değerlendirilmesi amacıyla da kullanılması önerilmektedir. Böyle bir durumda yapılması gereken ise çevrimiçi ve elektronik ortamları içerik eden standartları değerlendirme amacıyla dâhil etmemektir.

Araştırma sürecinde araştırmacının edindiği tecrübelerle dayanarak, ileride bu konuda çalışmaya yapacak araştırmacıların göz önünde bulundurabileceği birtakım önerilere ulaşılmıştır. Bu öneriler dikkate alınması takdirde yapılacak çalışmalardan daha iyi sonuçlar alınabileceğine inanılmaktadır:

1. Konu akreditasyon olduğunda ve birtakım standartların ortaya koyulması amaçlandığında, bu konuda iki kaynağın, ilgili alanyazının ve alan

uzmanlarının, önemi yadsınamaz. Ancak ilgili alanyazındaki bilgilere ulaşmak her ne kadar ara tırmacının tasarrufunda olsa da, alan uzmanlarına ulaşmak her zaman kolay olmamaktadır. Bu kapsamda Delphi tekniği belirli bir alanda uzman bireyleri bir araya getirmesi açısından ara tırmacılara büyük kolaylıklar sağlamaktadır. Ancak her yöntem gibi bu yöntemin de birtakım sınırlılıkları bulunmaktadır. Bunlardan birisi alan uzmanlarının genellikle gerek yönetim gerekse akademik görevlilerinin fazla olmasından dolayı ara tırmaya katılım göstermekte isteksiz olmalarıdır. Bu sınırlılığı aşabilmek için ise, bu ara tırma sürecinde izlenen bir yöntem olduğu gibi, ara tırmacının alan uzmanlarını ara tırmanın öneminden haberdar etmesi ve ara tırma süreci konusunda bilgilendirmesi gerekmektedir.

2. Delphi tekniğinin bir diğer sınırlılığı ise planlandığından uzun sürmesidir. Birkaç haftada bitirilmesi planlanan ara tırmaların, alan uzmanlarının anketlere geç dönüt vermesinden dolayı aylarca sürdüğü ilgili alanyazında da belirtilmektedir. Bu durumda ara tırmacıya düzenli çalışmayı iyi planlamak ve ara tırmaya katılan uzmanları düzenli aralıklarla gerek Delphi oturumlarının özet bilgileri, gerekse çalışmanın son durumu hakkında bilgilendirmektir. Bu sayede çalışmaya aidiyet hissi kazandırılmak yoluyla alan uzmanlarından daha kısa sürede dönüt alınabilir.
3. Bu çalışmada sonunda uzaktan eğitim programlarının akreditasyonu için belirlenen standartların uygulamasının yapılması, standartların kullanılması amacıyla ya anabilecek sorunların önüne geçebilmek için yararlı olabilir. Bu alanda çalışacak ara tırmacılara bu çalışma belirlenen standartları uygun bir katılımcı grubu ile birlikte bir uzaktan eğitim programını değerlendirilmede kullanması önerilmektedir.
4. Son olarak, bu çalışmada belirlenen uzaktan eğitim programları için akreditasyon standartlarının yeni gelişmelerinde güncellenmesi ve geçerliliğini kaybetmesi kaçınılmazdır. Belirlenen bu standartların ilgili alanyazında yapılan çalışmalardan ve uzman görüşlerinden de yararlanarak güncellenmesi önerilmektedir.

6. KAYNAKLAR

- Abernathy, D. J., 2001. Accreditation: Who Needs it?, Training & Development, 55, 1, 20-21.
- Abrami, P. C., Bernard, R. M., Bures, E. M., Borokhovski, E. ve Tamim, R. M., 2011. Interaction in Distance Education and Online Learning: Using Evidence and Theory to Improve Practice, Journal of Computing in Higher Education, 23, 82-103.
- Adıgüzel, A. ve Sa lam, M., 2009. Ö retmen E itiminde Program Standartları ve Akreditasyon, nönü Üniversitesi E itim Fakültesi Dergisi, 10, 3, 83-103.
- Adria, M. ve Woudstra, A., 2001. Who's on the Line? Managing Student Communications in Distance Learning Using a One-Window Approach, Open Learning, 16, 3, 249-261.
- AFT, 2000. Distance Education: Guidelines for Good Practice, American Federation of Teachers, Washington DC.
<http://www.aft.org/pdfs/highered/distanceedguidelines0500.pdf> 13 Mart 2012
- Aktan, C. C. ve Gencel, U., 2007. Yüksek Ö retimde Akreditasyon.
<http://www.canaktan.org/egitim/akreditasyon/aktan-akredit.pdf> 15 A ustos 2012
- Alaku , A. O., 2003. Ö retme - Ö renme Sürecinde Uzaktan E itim ve Türkiye'deki Yansımaları, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 2, 6, 72-82.
- Alkan, C., 1998. E itim Teknolojisi, Anı Yayıncılık, Ankara.
- Anderson, V. A., Defining the Ed.D. and Ph.D. in Education: A Delphi Study, Doktora Tezi, North Dakota State University, North Dakota, 2010.
- Bååth, J. A., 1981. On The Nature of Distance Education, Distance Education, 2, 2, 212-219.
- Balaraman, S. ve Venkatakrishnan K. S., 1980. Identifying Engineering Education Goals and Priorities for the Future: An Experiment with the Delphi Technique, Higher Education, 9, 53-67.
- Barczyk, C., Buckenmeyer, J., Feldman, L. ve Hixon, E., 2011. Assessment of a University-Based Distance Education Mentoring Program from a Quality Management Perspective, Mentoring & Tutoring: Partnership in Learning, 19, 1, 5-24.

- Belawati, T. ve Zuhairi, A., 2007. The Practice of a Quality Assurance System in Open and Distance Learning: A Case Study at Universitas Terbuka Indonesia (The Indonesia Open University), International Review of Research in Open and Distance Learning, 8, 1.
- Benson, A. D., 2003. Dimensions of Quality in Online Degree Programs, The American Journal of Distance Education, 17, 3, 145-159.
- Bozkaya, M., 2006. Televizyonun Uzaktan E ğitimde Kullanımı, Selçuk İletişim, 4, 3, 146-158.
- Brittingham, B., 2009. Accreditation in the United States: How Did We Get Where We Are?, New Directions for Higher Education, 145, 7-27.
- Buck, J., 2001. Assuring Quality in Distance Education, Higher Education in Europe, 26, 4.
- Büyüköztürk, ., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, . ve Demirel, F., 2010. Bilimsel Ara tırma Yöntemleri, Pegem Akademi, Ankara.
- Casey, D. M., 2008. A Journey to Legitimacy: The Historical Development of Distance Education Through Technology, TechTrends, 52, 2, 45-51.
- Chaney, B. H., 2006. History, Theory, and Quality Indicators of Distance Education: A Literature Review. <http://ohi.tamu.edu/distanced.pdf> 4 Aralık 2011
- Chapman, B. F. ve Henderson, R. G., 2010. E-Learning Quality Assurance: A Perspective of Business Teacher Educators and Distance Learning Coordinators, The Delta Pi Epsilon Journal, 52, 1, 16-31.
- CHEA, 2002. Accreditation and Assuring Quality in Distance Learning, CHEA Monograph Series, Number 1. http://www.chea.org/pdf/mono_1_accred_distance_02.pdf 24 ubat 2012
- CHEA, 2010. The Value of Accreditation, Council for Higher Education Accreditation, Washington DC. http://www.chea.org/pdf/Value%20of%20US%20Accreditation%2006.29.2010_buttons.pdf 24 ubat 2012
- CHEA, 2012a. Council for Higher Education Accreditation: Accreditation Serving the Public Interest, Council for Higher Education Accreditation, Washington DC. http://chea.org/pdf/chea-at-a-glance_2012.pdf 14 Ekim 2012
- CHEA, 2012b. Recognized Accrediting Organizations, Council for Higher Education Accreditation, Washington DC. http://www.chea.org/pdf/CHEA_USDE_AllAccred.pdf 14 Ekim 2012

- Chiu, C. M., Sun, S. Y., Sun, P. C. ve Ju, T. L., 2007. An Empirical Analysis of the Antecedents of Web-based Learning Continuance, Computers & Education, 49, 4, 1224–1245.
- Chou, C., 2002. Developing the e-Delphi System: A Web-based Forecasting Tool for Educational Research, British Journal of Educational Technology, 33, 2, 233-236.
- Clarke, M., Butler, C., Schmidt-Hansen, P. ve Somerville, M., 2004. Quality Assurance for Distance Learning: A Case Study at Brunel University, British Journal of Educational Technology, 35, 1, 5-11.
- Clayton, M. J., 1997. Delphi: A Technique to Harness Expert Opinion for Critical Decision-Making Tasks in Education, Educational Psychology, 17, 4, 373-386.
- Çoban, S., Uzaktan ve Teknoloji Destekli E itimin Geli imi, 17. Türkiye’de nternet Konferansı, 7-9 Kasım 2012, Eski ehir. <http://inet-tr.org.tr/inetconf17/bildiri/26.pdf> 8 Kasım 2012
- Çolak, C., Kokoç, M. ve Karal, H., Uzaktan E itimde Akreditasyon, 11. Uluslararası E itim Teknolojileri Konferansı, Mayıs 2011, stanbul, Bildiriler Kitabı II: 2071-2079.
- Dailin, L., Fengyan, C., Shuangxu, Y. ve Fenglong, Z., 2008. Collecting Feedback on the Quality of Distance Education: A Follow-Up Survey of China Central Radio and TV University Graduates and Their Employers, Open Learning, 23, 3, 215-229.
- Dajani, J. S., Sincoff, M. Z. ve Talley, W. K., 1979. Stability and Agreement Criteria for the Termination of Delphi Studies, Technological Forecasting and Social Change, 13, 1, 83-90.
- Dalkey, N. ve Helmer, O., 1963. An Experimental Application of the Delphi Method to the Use of Experts, Management Science, 9, 3, 458-467.
- DEC, 2009. Recognition of Open and Distance Learning (ODL) Institutions, Distance Education Council, Indira Gandhi National Open Univerisity, New Delhi. [http://www.dec.ac.in/Documents/Recognition%20of%20Open%20and%20Distance%20Learning%20\(ODL\)%20Institutions%20-%20Handbook%202009.pdf](http://www.dec.ac.in/Documents/Recognition%20of%20Open%20and%20Distance%20Learning%20(ODL)%20Institutions%20-%20Handbook%202009.pdf) 8 Kasım 2012
- DETC, 2007. Accreditation Overview, Distance Education and Training Council, Washington, DC. <http://www.detc.org/downloads/publications/2007%20DETC%20Accreditation%20Overview.pdf> 14 Mart 2012
- DETC, 2012a. DETC 2012 – 2013 Directory of Accredited Institutions, Distance Education and Training Council, Washington, DC.

<http://detc.org/downloads/publications/2012-2013%20DETC%20Directory.pdf>
7 Ekim 2012

- DETC, 2012b. DETC Accreditation Handbook, Distance Education and Training Council, Washington, DC.
[http://www.detc.org/accreditationhandbook/2012/2012_AC_handbook\(100112\).pdf](http://www.detc.org/accreditationhandbook/2012/2012_AC_handbook(100112).pdf) 14 Mart 2012
- de Villiers, M. J., de Villiers, P. J. ve Kent, A. P., 2005. The Delphi Technique in Health Sciences Education Research, Medical Teacher, 27, 7, 639-643.
- Dietz, T., 1987. Methods for Analyzing Data From Delphi Panels: Some Evidence From A Forecasting Study, Technological Forecasting and Social Change, 31, 79-85.
- Dillon, S., 2006. Online Colleges Receive a Boost from Congress, The New York Times. <http://www.nytimes.com/2006/03/01/national/01educ.html> 16 Ekim 2012
- Do an, E., 2002. E itimde Toplam Kalite Yönetimi, Academyplus Yayınevi, Ankara.
- Do an, ., 1999. E itimde Kalite ve Akreditasyon Sorunu: E itim Fakülteleri Üzerine Bir Deneme. <https://www.pegem.net/dosyalar/dokuman/922-20120221154341-dogan.pdf> 27 Eylül 2012
- Duman, A., 1992. Yeti kin E itimi Açısından Türkiye'deki Uzaktan E itim Uygulamalarına Bir Bakı , Ankara Üniversitesi E itim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 25, 1, 285-293.
- Dzakiria, H., 2005. The Role of Learning Support in Open & Distance Learning: Learners' Experiences and Perspectives, Turkish Online Journal of Distance Education, 6, 2, 95-109.
- Eaton, J. S., 2001. Distance Learning: Academic and Political Challenges for Higher Education Accreditation, Council for Higher Education Accreditation Monograph Series, No. 1.
http://www.chea.org/pdf/mono_1_dist_learning_2001.pdf 24 ubat 2012
- Eaton, J. S., 2002. Maintaining the Delicate Balance: Distance Learning, Higher Education Accreditation, and the Politics of Self-Regulation.
<http://www.acenet.edu/bookstore/pdf/distributed-learning/distributed-learning-02.pdf> 28 Temmuz 2012
- Eaton, J. S., 2009. Accreditation in the United States, New Directions for Higher Education, 145, 79-86.
- Eaton, J. S., 2011. An Overview of U.S. Accreditation, Council for Higher Education Accreditation, Washington DC.

http://www.chea.org/pdf/2009.06_Overview_of_US_Accreditation.pdf 24
ubat 2012

- Eaton, J. S., 2012. The Future of Accreditation, Planning for Higher Education, 40, 3, 8-15.
- Eggers, R. M. ve Jones, C. M., 1998. Practical Considerations for Conducting Delphi Studies: The Oracle Enters a New Age, Educational Research Quarterly, 21, 3.
- Endean, M., Bai, B. ve Du, R., 2010. Quality Standards in Online Distance Education, International Journal of Continuing Education and Lifelong Learning, 3, 1, 53-70.
- Erffmeyer, R. C., Erffmeyer, E. S. ve Lane, I. M., 1986. The Delphi Technique: An Empirical Evaluation of the Optimal Number of Rounds, Group & Organization Studies, 11, 120-128.
- Fink, A., Kosecoff, J., Chassin, M. ve Brook R. H., 1984. Consensus Methods: Characteristics and Guidelines for Use, American Journal of Public Health, 74, 9, 979-983.
- Fischer, R. G., 1978. The Delphi Method: A Description, Review, and Criticism, The Journal of Academic Librarianship, 4, 2, 64-70.
- Flinck, R., 1975. The Telephone as an Instructional Aid in Distance Education: A Survey of the Literature, Pedagogical Reports, No. 1, University of Lund.
- Floyd, D. L. ve Casey-Powell, D., 2004. New Roles for Student Support Services in Distance Learning, New Directions for Community Colleges, 128, 55-64.
- Franklin, K. K. ve Hart, J. K., 2007. Idea Generation and Exploration: Benefits and Limitations of the Policy Delphi, Innovative Higher Education, 31, 237-246.
- Gaba, A. K. ve Dash, N. K., 2004. Course Evaluation in Open and Distance Learning: A Case Study From Indira Gandhi National Open University, Open Learning, 19, 2, 213-221.
- Garavalia, L. ve Gredler, M., 2004. Teaching Evaluation through Modeling: Using the Delphi Technique to Assess Problems in Academic Programs, American Journal of Evaluation, 25, 3, 375-380.
- Garrison D. R. ve Shale D., 1987. Mapping the boundaries of distance education: Problems in defining the field, The American Journal of Distance Education, 1, 1, 7-13.
- Gosling, D. ve D'Andrea, V. M., 2001. Quality Development: A New Concept for Higher Education, Quality in Higher Education, 7, 1, 7-17.

- Gökdere, M., 2005. A Model for Gifted Science Teachers' Performance Evaluation, Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, 5, 1, 89-100.
- Grace, L., Buser, R. ve Stuck, D., 1987. What Works and What Doesn't: Characteristics of Outstanding Administrators, NASSP Bulletin, 71, 502, 72-76.
- Gujjar, A. A. ve Malik, M. A., 2007. Preparation of Instructional Material for Distance Teacher Education, Turkish Online Journal of Distance Education, 8, 1, 55-63.
- Gunawardena, C. N. ve McIsaac, M. S., 2004. Distance Education. D. H. Jonassen (Ed.), Handbook of Research for Educational Communications and Technology (2. baskı) içinde (s. 355-396). Mahwah, NJ: LEA.
- Gülbahar, Y., 2009. E-ö renme, Pegem Akademi, Ankara.
- Hansen, B., 2001. Distance Learning, CQ Researcher, 11, 42, 993-1016.
- Hartle, T. W., 2012. Accreditation and the Public Interest: Can Accreditors Continue to Play a Central Role in Public Policy?, Planning for Higher Education, 40, 3, 16-21.
- Harvey, L., 2004. The Power of Accreditation: Views of Academics, Journal of Higher Education Policy and Management, 26, 2, 207-223.
- Harvey, L. ve Green, D., 1993. Defining Quality, Assessment and Evaluation in Higher Education, 18, 1.
- Hasson, F., Keeney, S. ve McKenna, H., 2000. Research Guidelines for the Delphi Survey Technique, Journal of Advanced Nursing, 32, 4, 1008-1015.
- Holmberg, B., 1977. Distance Education: A Survey and Bibliography, Kogan Page, London.
- Hopkin, A. G. ve Lee, M. B., 2001. Towards Improving Quality in 'Dependent' Institutions in a Developing Context, Quality in Higher Education, 7, 3, 217-231.
- IHEP, 2000. Quality on the Line: Benchmarks for Success in Internet-based Distance Education, Institute for Higher Education Policy, Washington DC.
<http://www.ihep.org/assets/files/publications/m-r/QualityOnTheLine.pdf> 13 Mart 2012
- Inglis, A., 2005. Quality Improvement, Quality Assurance, and Benchmarking: Comparing Two Frameworks for Managing Quality Processes in Open and Distance Learning, International Review of Research in Open and Distance Learning, 6, 1.
- man, A., 2011. Uzaktan Eğitim, Pegem Akademi, Ankara.

- Jiaju, B., 2009. Engineering Accreditation in China: The Progress and Development of China's Engineering Accreditation, Chinese Education and Society, 42, 1, 105-112.
- Jones, D., 1996. Computing by Distance Education: Problems and Solutions, ACM SIGCSE Bulletin, 28, SI, 139-146.
- Jung, I., Wong, T. M., Li, C., Baigaltugs, S. ve Belawati, T., 2011. Quality Assurance in Asian Distance Education: Diverse Approaches and Common Culture, The International Review of Research in Open and Distance Learning, 12, 6, 63-83.
- Jung, I., 2012. Quality Assurance in Asian Open and Distance Learning. I. Jung ve C. Latchem (Ed.), Quality Assurance and Accreditation in Distance Education and e-Learning: Models, Policies and Research içinde (s. 34-47). New York: Routledge.
- Kaya, Z., 2002. Uzaktan E itim, Pegem Akademi, Ankara.
- Keegan, D. J., 1980. On Defining Distance Education, Distance Education, 1, 1, 13-36.
- Kirkpatrick, D., 2012. Quality Assurance and Accreditation for Distance Education in the United Kingdom. I. Jung ve C. Latchem (Ed.), Quality Assurance and Accreditation in Distance Education and e-Learning: Models, Policies and Research içinde (s. 69-78). New York: Routledge.
- Koçdar, S. Uzman Görü lerine Göre Türkiye'de Uzaktan E itim Programlarının Akreditasyonu, Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eski ehir, 2011.
- Latchem, C., Özkul, A. E., Aydın, C. H. ve Mutlu, M. E., 2006. The Open Education System, Anadolu University, Turkey: e-transformation in a mega-university, Open Learning, 21, 3, 221-235.
- Leh, A. S. ve Jobin, A., 2002. Striving for Quality Control in Distance Education, Computers in the Schools, 19, 3-4, 87-102.
- Lezberg, A. K., 1998. Quality Control in Distance Education: The Role of Regional Akreditation, The American Journal of Distance Education, 12, 2, 26-35.
- Linstone, H. ve Turoff, M., 1975. The Delphi Method: Techniques and Applications, Addison-Wesley, Reading, MA.
- Liu, O. L., 2012. Student Evaluation of Instruction: In the New Paradigm of Distance Education, Research in Higher Education, 53, 471-486.
- Loane, S., 2001. Distance Education and Accreditation: ERIC Digest, ED464525, ERIC Clearinghouse on Higher Education, Washington, DC.

- MacWilliams, B., 2000. Turkey's Old-Fashioned Distance Education Draws the Largest Student Body on Earth. <https://tojde.anadolu.edu.tr/tojde4/cronicle.htm> 10 Eylül 2012
- Marshall, D., 2004. Degree Accreditation in Canada, The Canadian Journal of Higher Education, 34, 2, 69-96.
- Marshall, D., 2005. The Degree Mobility Spectrum: The Tiering of Canadian Degrees. http://www.mtroial.ca/wcm/groups/public/documents/pdf/the_degree_mobility_spectrum.pdf 18 Ekim 2012
- McCurdy, C., Development of a Computer-Assisted Instruction (CAI) Program on the Delphi Technique, Conference of the National Association of Users of Computer Applications to Learning, 28-30 Ekim, 1976, Portland, Oregon.
- Mead, D. ve Moseley, L., 2001. The Use of the Delphi as a Research Approach, Nurse Researcher, 8, 4, 4-23.
- Meyer, K. A., 2002. Quality in Distance Education: Focus on On-line Learning, ASHE-ERIC Higher Education Report, 29, 4, 1-134.
- Miller, M. T. ve Husmann, D. E., 1994. Strategies for Improving Instructional Delivery in Distance Education Programs, Journal of Adult Education, 22, 23-29.
- Moore, J. C., 2005. The Sloan Consortium Quality Framework and the Five Pillars, Sloan Consortium, Newburyport, MA.
- Moore, M. G. ve Kearsley, G., 2012. Distance Education: A Systems View, Wadsworth, Belmont.
- MPhil, J. B., Lovell, K. ve Harris, N., 2006. How Experts Are the Experts? An Exploration of the Concept of 'Expert' within Delphi Panel Techniques, Nurse Researcher, 14, 1, 59-70.
- Myezwa, H., Stewart, A., Solomon, P. ve Becker, P., 2012. Topics on HIV/AIDS for Inclusion Into a Physical Therapy Curriculum: Consensus Through a Modified Delphi Technique, Journal of Physical Therapy Education, 26, 2, 50-56.
- Nielsen, H. D., 1997. Quality Assessment and Quality Assurance in Distance Teacher Education, Distance Education, 18, 2, 284-317.
- Novak, R. J., 2002. Benchmarking Distance Education, New Directions for Higher Education, 118, 79-92.
- Nworie, J., 2011. Using the Delphi Technique in Educational Technology Research, TechTrends, 55, 5, 24-30.

- Okoli, C. ve Pawlowski, S. D., 2004. The Delphi Method as a Research Tool: An Example, Design Considerations and Applications, Information & Management, 42, 15-29.
- Olshfski, D. ve Joseph, A., 1991. Assessing Training Needs of Executives Using the Delphi Technique, Public Productivity & Management Review, 14, 3, 297-301.
- Özel, N., 2011. Toplam Kalite Yönetiminin Kavramsal Boyutu: Kalitenin Dü ünsel Temelleri Üzerine Bir nceleme, Eski ehir Osmangazi Üniversitesi BF Dergisi, 6, 1, 341-354.
- Özgür, A. Z., 2005. Türkiye’de Uzaktan E itimde Televizyonun Etkile imli Kullanımı: Olanaklar, Sınırlılıklar ve Çözüm Önerileri, Selçuk leti im, 3, 4, 80-97.
- Palmer, S. R. ve Holt, D. M., 2009. Examining Student Satisfaction with Wholly Online Learning, Journal of Computer Assisted Learning, 25, 2, 101-113.
- Parker, N. K., 2012. Quality Assurance and Accreditation in the United States and Canada. I. Jung ve C. Latchem (Ed.), Quality Assurance and Accreditation in Distance Education and e-Learning: Models, Policies and Research içinde (s. 58-68). New York: Routledge.
- Patrizi, L. A., The impact of Online Faculty Characteristics on Student Satisfaction via the Community of Inquiry Framework, Doktora Tezi, TUI University, California, 2010.
- Pina, A. A., 2009. How Online Diploma Mills Hurt e-Learning, e-Mentor, 5, 32, 1-9. http://www.e-mentor.edu.pl/32,702,How_Online_Diploma_Mills_Hurt_e-Learning.html 17 Eylül 2012
- Powell, C., 2003. The Delphi Technique: Myths and Realities, Journal of Advanced Nursing, 41, 4, 376-382.
- QAA, 2012. The UK Quality Code for Higher Education: A Brief Guide. <http://www.qaa.ac.uk/Publications/InformationAndGuidance/Documents/quality-code-brief-guide.pdf> 20 Ekim 2012
- Reagan, B. R., 1983. Quality Assurance in Education: Borrowing a Lesson from Business, American Education, 19, 4, 19-22.
- Ragan, L. C., 1999. Good Teaching Is Good Teaching: An Emerging Set of Guiding Principles and Practices for the Design and Development of Distance Education, Cause/Effect, 22, 1, 20-24.
- Richardson, J. T. E., 2009. The Attainment and Experiences of Disabled Students in Distance Education, Distance Education, 30, 1, 87-102.

- Robinson, E. T., 2004. Accreditation of Distance Education Programs: A Primer, American Journal of Pharmaceutical Education, 68, 4.
- Roe, R., 2010. Considering Quality Control in Distance and Online Education: A Commentary, Kentucky Journal of Excellence in College Teaching and Learning, 8, 7.
- Ross, K. R., Batzer, L. ve Bennington, E., 2002. Quality Assurance for Distance Education: A Faculty Peer Review Process, TechTrends, 46, 5, 48-52.
- Rumble, G., 1986. The Planning and Management of Distance Education, Croom Helm, London.
- Rumble, G., 1989. On Defining Distance Education, The American Journal of Distance Education, 3, 2, 8-21.
- Rumble, G., 2000. Student Support in Distance Education in the 21st Century: Learning From Service Management, Distance Education, 21, 2, 216-235.
- Russell, T. L., 1999. The No Significant Difference Phenomenon: As Reported in 355 Research Reports, Summaries and Papers, Chapel Hill, North Carolina State University.
- Ryan, Y. ve Brown, M., 2012. Quality Assurance Policies and Guidelines for Distance Education in Australia and New Zealand. I. Jung ve C. Latchem (Ed.), Quality Assurance and Accreditation in Distance Education and e-Learning: Models, Policies and Research içinde (s. 91-101). New York: Routledge.
- Sallis, E., 2002. Total Quality Management in Education, Kogan Page, London.
- Sanyal, B. C. ve Martin M., 2007. Quality Assurance and the Role of Accreditation: An Overview. In Higher Education in the World 2007, 2nd Edition, Accreditation For Quality Assurance: What Is At Stake?, Palgrave Macmillan.
- Schwarz, S. ve Westerheijden, D. F., 2004. Accreditation and Evaluation in the European Higher Education Area, Kluwer Academic Publishers, Dordrecht.
- Semrow, J. J., 1982. A Brief History and Background of the Accreditation Process, North Central Association Quarterly, 56, 3, 383-394.
- Seok, S., 2007. Standards, Accreditation, Benchmarks, and Guidelines in Distance Education, The Quarterly Review of Distance Education, 8, 4, 387-398.
- Sharkey, S. B. ve Sharples A. Y., 2001. An Approach to Consensus Building Using the Delphi Technique: Developing a Learning Resource in Mental Health, Nurse Education Today, 21, 398-408.

- Shearman, R. ve Seddon, D., 2010. Challenges for Academic Accreditation: The UK Experience, European Journal of Engineering Education, 35, 4, 469-477.
- Shelton, K., 2010. A Quality Scorecard for the Administration of Online Education Programs: A Delphi Study, Journal of Asynchronous Learning Networks, 14, 4, 36-62.
- Simonson, M., Smaldino, S., Albright, M. ve Zvacek, S., 2006. Teaching and Learning at a Distance: Foundations of Distance Education, Pearson Merrill Prentice Hall, New Jersey.
- Skulmoski, G. J., Hartman, F. T. ve Krahn, J., 2007. The Delphi Method for Graduate Research, Journal of Information Technology Education, 6.
- Smith, A., 2004. "Off-Campus Support" in Distance Learning – How Do Our Students Define Quality?, Quality Assurance in Education, 12, 1, 28-38.
- SREB, 2002. The Challenges of Quality Assurance in a Distance Learning Environment: A Report and Recommendations in a Series of Distance Learning Policy Issues, Southern Regional Education Board, Atlanta, GA.
- Stansbury, R., 1996, Copyright and Distance Learning: A Balancing Act, TechTrends, 41, 6, 9-11.
- Stella, A. ve Gnanam, A., 2004. Quality Assurance in Distance Education: The Challenges to Be Addressed, Higher Education, 47, 143-160.
- Stylianides, M. ve Pashiardis, P., 2007. The Future of Our Schools: An Example of the Delphi Technique in Action and the Case of Cyprus, International Journal of Educational Management, 21, 5, 384-406.
- Sumsion, T., 1998. The Delphi Technique: An Adaptive Research Tool, British Journal of Occupational Therapy, 61, 4, 153-156.
- ahin, A. E., 2001. E itim Ara tirmalarında Delphi Tekni i ve Kullanımı, Hacettepe Üniversitesi E itim Fakültesi Dergisi, 20, 215-220.
- ahin, A. E., 2009. Türkiye’de İkö retim Okulu Müdürlü ünün Bir Meslek Olarak Mevcut Durumu: Bir Delphi Çalı ması, Pamukkale Üniversitesi E itim Fakültesi Dergisi, 26, 125-136.
- TDK, 2012. Kalite. <http://tdkterim.gov.tr/bts/> 30 Ocak 2012
- Terkla, D. G., 2001. Competencies, Regional Accreditation, and Distance Education: An Evolving Role?, New Directions for Institutional Research, 110, 65-81.
- Tripathi, M. ve Jeevan, V. K., 2009. Quality Assurance in Distance Learning Libraries, Quality Assurance in Education, 17, 1, 45-60.

UNESCO, 2006. Global Education Digest 2006: Comparing Education Statistics Across the World, The UNESCO Institute for Statistics, Montreal, Canada.

URL-1, https://www.anadolu.edu.tr/aos/aos_tanitim/aos.aspx. Açıkö retim Sistemi Tarihçesi. 21 A ustos 2012.

URL-2, <http://uzaktanegitim.istanbul.edu.tr/calistay2012/>. Uzaktan E itim Ulusal Sorunlar Çalı tayı. 19 Eylül 2012.

URL-3, <http://aio.meb.gov.tr/sayfa.php?id=53>. Hayat Boyu Ö renme Genel Müdürlü ü Açık Ö retim Ortaokulu 22 A ustos 2012.

URL-4, http://www.aol.meb.gov.tr/sayfa_goster.asp?ID=50. Hayat Boyu Ö renme Genel Müdürlü ü Açık Ö retim Lisesi 22 A ustos 2012.

URL-5, <http://mtao.meb.gov.tr/tanitim.htm>. Hayat Boyu Ö renme Genel Müdürlü ü Mesleki ve Teknik Açık Ö retim Okulu 22 A ustos 2012.

URL-6, <http://www.aucc.ca/canadian-universities/quality-assurance/>. Kanada Üniversiteler ve Kolejler Birli i. 17 Ekim 2012.

URL-7, <http://www.qaa.ac.uk/AboutUs/Pages/default.aspx>. Kalite Güvencesi Kurumu. 20 Ekim 2012.

URL-8, <http://www.qaa.ac.uk/AssuringStandardsAndQuality/quality-code/Pages/default.aspx>. Yüksekö retim için Birle ik Krallık Kalite Kodu. 20 Ekim 2012.

URL-9, <http://odlqc.org.uk/open-distance-learning-quality-council>. Açık ve Uzaktan Ö renme Kalite Kurulu. 20 Ekim 2012.

URL-10, <http://odlqc.org.uk/odlqc-standards>. Açık ve Uzaktan Ö renme Kalite Kurulu Standartları. 20 Ekim 2012.

URL-11, <http://www.teqsa.gov.au/about-teqsa>. Yüksekö retim Kalite ve Standartlar Kurumu. 21 Ekim 2012.

URL-12, <http://www.teqsa.gov.au/higher-education-threshold-standards>. Yüksekö retim Kalite ve Standartlar Kurumu Standartları. 21 Ekim 2012.

URL-13, <http://www.acode.edu.au/council.php>. Açık, Uzaktan ve E-ö renme Avustralasya Kurulu. 21 Ekim 2012.

URL-14, <http://www.acode.edu.au/benchmarks.php>. Açık, Uzaktan ve E-ö renme Avustralasya Kurulu Standartları. 21 Ekim 2012.

URL-15, <http://sloanconsortium.org/aboutus>. Sloan Birli i. 23 Ekim 2012

- URL-16, <http://www.ozurluveyasli.gov.tr/tr/html/310/Turkiye+Ozurluler+Arastirmasi+Temel+Gostergeleri>, Özürlü ve Ya lı Hizmetleri Genel Müdürlü ü. 25 Kasım 2012.
- U un, S., 2006. Uzaktan E itim, Nobel Yayın Da ıtım, Ankara.
- Verduin, J. R. ve Clark, T. A., 1991. Distance Education: The Foundations and Effective Practice, Jossey-Bass Publishers, San Francisco.
- Vernon, W., 2009. The Delphi Technique: A Review, International Journal of Therapy and Rehabilitation, 16, 2, 69-76.
- WCET, 1995. Principles of Good Practice for Electronically Offered Academic Degree and Certificate Programs, Western Cooperative for Educational Telecommunications.
<http://wcet.wiche.edu/wcet/docs/publications/PrinciplesofGoodPractice1995.pdf> f 23 Ekim 2012
- Weaver, W. T., 1971. The Delphi Forecasting Method, The Phi Delta Kappan, 52, 5, 267-271.
- Westerheijden, D. F., 2005. Walking Towards a Moving Target: Quality Assurance in European Higher Education, Quality of Higher Education, 2, 52-71.
- Wicklein, R. C., 1993. Identifying Critical Issues and Problems In Technology Education Using A Modified-Delphi Technique, Journal of Technology Education, 5, 1.
- Williams, P. L. ve Webb, C., 1994. The Delphi Tecnique: A Methodological Discussion, Journal of Advanced Nursing, 19, 180-186.
- Wood, A. L., 2006. Demystifying Accreditation: Action Plans for a National or Regional Accreditation, Innovative Higher Education, 31, 1, 43-62.
- Yeung, S. M., 2011. Linking Mission to Learning Activities for Assurance of Learning, Journal of Teaching in International Business, 22, 4, 243-276.
- Yıldırım, H. A., 2002. E itimde Toplam Kalite Yönetimi, Nobel Yayın Da ıtım, Ankara.
- Young, J. A., Forecasting Twenty-First Century Information Technology Skills: A Delphi Study, Doktora Tezi, Spalding University, Kentucky, 2012.
- YÖK, 2007. Türkiye'nin Yüksekö retim Stratejisi, Ankara: Yüksekö retim Kurulu.
http://www.yok.gov.tr/component/option,com_docman/task,doc_download/gid,78/Itemid,215/lang,tr/ 28 Temmuz 2012

YÖDEK, 2007. Yüksekö retim Kurumlarında Akademik De erlendirme ve Kalite Geli tirme Rehberi. Yüksekö retim Akademik De erlendirme ve Kalite Geli tirme Komisyonu.
<http://www.yodek.org.tr/yodek/files/7aa12f8d2582deb44d4249c7aa4a2020.pdf>
2 A ustos 2012

7. EKLER

Ek 1. Türkiye’de uzaktan eğitim hizmetleri sunan üniversiteler ve sundukları programlar (Çoban, 2012).

Üniversite	Ön Lisans	Lisans	Yüksek Lisans	Lisans Tamamlama
Afyon Kocatepe Üniversitesi	Bilgisayar Programcılığı; Bilgi Yönetimi; Bilgisayar Operatörlüğü; Coğrafi Bilgi Sistemleri			
Akdeniz Üniversitesi	Muhasebe ve Vergi Uygulamaları; Turizm ve Otel İşletmeciliği			
Amasya Üniversitesi	Bilgi Yönetimi		Sınıf Öğretmenliği (Tezsiz)	
Anadolu Üniversitesi	Bilgi Yönetimi; Coğrafi Bilgi Sistemleri; Eczane Hizmetleri; Gıda Kalite Kontrolü ve Analizi; Kimya Teknolojisi; Tıbbi ve Aromatik Bitkiler; Tıbbi Laboratuvar Teknikleri			
Ankara Üniversitesi	Adalet; Bankacılık ve Sigortacılık; Bilgisayar Programcılığı; Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik; Turizm ve Otel İşletmeciliği		İnsan İlişkileri (Tezsiz); Sağlık Kurumları Yönetimi; Uzaktan Eğitim; Gazetecilik; Sosyal Hizmet (Tezsiz)	İlahiyat
Atatürk Üniversitesi	Bilgisayar Programcılığı		Güvenlik ve Adli Bilimler (Tezsiz)	Hemirelik; İlahiyat
Atılım Üniversitesi	Bilgisayar Teknolojisi ve Programlama; Turizm ve Otel İşletmeciliği		İletişim Yönetimi	

Ek 1'in devamı

Üniversite	Ön Lisans	Lisans	Yüksek Lisans	Lisans Tamamlama
Bartın Üniversitesi	Bilgisayar Programcılığı	Türk Dili ve Edebiyatı; Sosyoloji	Yönetim Bilişim Sistemleri	
Beykent Üniversitesi	İletişim Yönetimi; Bilgisayar Programcılığı	İletişim Yönetim Bilişim Sistemleri; Endüstri Mühendisliği;	İletişim; Hastane ve Sağlık Kurumları Yönetimi; Yönetim Bilişim Sistemleri; Bankacılık ve Finans; İnsan Kaynakları ve Örgütsel Değişim; Kent Yönetimi ve Coğrafik Bilgi Sistemi	
Bitlis Eren Üniversitesi	Çocuk Gelişimi			
Cumhuriyet Üniversitesi	İletişim Yönetimi			İletişim
Çukurova Üniversitesi	Bilgisayar Programcılığı; Muhasebe ve Vergi Uygulamaları; Çocuk Gelişimi; Elektronik Haberleşme			
Dicle Üniversitesi			İlaç Kimyası (Tezsiz)	İletişim
Dokuz Eylül Üniversitesi			Sağlık Hemşiresliği	İletişim
Ege Üniversitesi		İletişim	Lojistik Yönetimi; İstatistik	
Erzincan Üniversitesi	Raylı Sistemler İletişimciliği; Çağrı Hizmetleri İletişimciliği		İletişim Yönetimi	
Fatih Üniversitesi	Adalet; Bilgisayar Programcılığı; Çocuk Gelişimi; İletişim Yönetimi	Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları	İletişim; Matematik; Siyaset Bilimi; Türk Dili ve Edebiyatı; Yerel Yönetimler	Uluslararası Ticaret
Fırat Üniversitesi				İletişim

Ek 1'in devamı

Üniversite	Ön Lisans	Lisans	Yüksek Lisans	Lisans Tamamlama
Gazi Üniversitesi	Bilgisayar Programcılığı; Bilgi Yönetimi; Muhasebe ve Vergi Uygulamaları; İletişim Yönetimi; Perakende Satış ve Mağaza Yönetimi; Lojistik Yönetimi; Kontrol ve Otomasyon Teknolojisi			
İstanbul Kültür Üniversitesi	Bilgisayar Programcılığı	Kamu Yönetimi; İletişim	Cerrahi Hastalıkları Hemireli (Tezsiz); Halk Sağlığı Hemireli (Tezsiz); Sağlık Kurumları İletmeciliği (Tezsiz)	İlaçla İlgili
İstanbul Üniversitesi	Adalet; Bankacılık ve Sigortacılık; Dış Ticaret	Bilgisayar ve Öretim Teknolojileri Ekonomisi ve Endüstriyel İlemleri; Ekonomi; Gazetecilik; Halkla İlemleri; İktisat; İletişim; Maliye; Radyo, TV ve Sinema; Türk Dili ve Edebiyatı	Enformatik; Finansal Ekonomi; Sermaye Piyasası Uzmanlığı; Müze Yönetimi; Kültürel Miras Alanlarının Yönetimi	İlaçla İlgili
İstanbul Arel Üniversitesi	Bilgisayar Programcılığı	Bankacılık ve Finans; Muhasebe Bilgi Sistemleri	İletişim Yönetimi; Yönetim ve Organizasyon	
İstanbul Aydın Üniversitesi	Turizm ve Otel İletmeciliği; Bilgisayar Programcılığı		İletişim	
İstanbul Bilgi Üniversitesi		İletişim		

Ek 1'in devamı

Üniversite	Ön Lisans	Lisans	Yüksek Lisans	Lisans Tamamlama
Karabük Üniversitesi	Bilgisayar Programcılığı; Elektronik Teknolojisi; İşletme Yönetimi; Muhasebe ve Vergi Uygulamaları; Sağlık ve Güvenliği; Çocuk Gelişimi; Uygulamalı İngilizce ve Çevirmenlik	Bilgisayar Mühendisliği; Endüstri Mühendisliği; Tarih; İngiliz Dili ve Edebiyatı; Coğrafya; Sosyoloji; Türk Dili ve Edebiyatı; Matematik; İşletme	Bilgisayar Mühendisliği (Tezli-Tezsiz)	
Karadeniz Teknik Üniversitesi	İşletme Yönetimi; Bilgisayar Programcılığı	Bilgisayar ve Öretim Teknolojileri Eğitimi	Eğitim Yönetimi, Teftiş, Denetim, Planlama ve Ekonomi; Kamu Yönetimi; İşletme	
Kocaeli Üniversitesi	İşletme Yönetimi; Muhasebe ve Vergi Uygulamaları; Halkla İlişkiler ve Tanıtım		İşletme	
Maltepe Üniversitesi		İşletme, Halkla İlişkiler ve Tanıtım	İşletme	
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	Bilgisayar Programcılığı	Türkçe Eğitimi Öğretmenliği; Bilgisayar ve Öretim Teknolojileri Eğitimi; Yönetim Bilişim Sistemleri; Türk Dili ve Edebiyatı; Sağlık Yönetimi		
Mersin Üniversitesi	Bilgisayar Programcılığı; Elektronik Teknolojisi; Elektronik Haberleşme Teknolojisi; Kontrol ve Otomasyon Teknolojisi; İşletme Yönetimi; Eczane Hizmetleri		İşletme Yönetimi	

Ek 1'in devamı

Üniversite	Ön Lisans	Lisans	Yüksek Lisans	Lisans Tamamlama
Okan Üniversitesi		letme		
Ondokuz Mayıs Üniversitesi			E itim Yönetimi, Tefti i ve Planlaması	Ebelik; lahiyat
Orta Do u Teknik Üniversitesi			Enformatik	
Sakarya Üniversitesi	Bilgi Yönetimi; Bilgisayar Programcılı ı; letme Yönetimi; Elektronik Teknolojisi; Mekatronik; nternet ve A Teknolojileri		Mahalli daireler ve ehircilik; Türkiye Cumhuriyeti Tarihi; letme; Kamu Yönetimi; Maliye; Bili im Teknolojileri; Mühendislik Yönetimi; Yönetim Bili im Sistemleri; E itim Programları ve Ö retim; Middle East Studies; Toplumsal Yapı ve Sosyal De i im Analizleri; Uluslararası li kiler ve Avrupa Birli i; Turizm letmecili i; Finans ve ktisat; Kalite Yönetimi	lahiyat
Süleyman Demirel Üniversitesi	Bilgi Yönetimi; Bilgisayar Teknolojileri; Büro Hizmetleri ve Sekreterlik; Tıbbi Hizmetler ve Teknikler			
Zirve Üniversitesi		Bilgisayar Mühendisli i; Endüstri Mühendisli i; Yönetim Bili im Sistemleri	Mühendislik Yönetimi; Yönetim Bili im Sistemleri; Sa lık Kurumları letmecili i	

Ek 2. Çalı maya davet metni

Sayın ...,

Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı'nda Yrd. Doç. Dr. Esra Keleşoğlu danı manlı ında “Türkiye’de Uzaktan Eğitim Programları için Akreditasyon Standartlarının Belirlenmesi” adlı yüksek lisans tez çalışması yapmaktayım. Çalışmada KTÜ UZEM Müdürü Doç. Dr. Hasan Karal’ın da deneyimlerinden faydalanılmaktadır. Ara tırmada “Delphi tekni i” kullanılacaktır ve Delphi Panel Katılımcısı olarak sizin de erli görü lerinize ba vurulmak istenmektedir. A a ıdaki bölümde Delphi tekni inin planlanan a amaları hakkında bilgi sunulmu tur.

Çalı mada ileti im elektronik ortamda sa lanacaktır. Siz uzmanlar grubunun zamanını de erli kullanmak amacıyla ara tırmacı tarafından gerekli alan taraması yapıp ardından 10 ba lık altında akreditasyon standartları belirlenmi tir. Delphi Panel Katılımcısı olarak katılmayı kabul etti iniz takdirde, birinci Delphi oturumunda bu standartlar de erlendirmenize sunulacaktır. Ayrıca her bir ba lık altındaki metin kutularına, standartlar için olası önerileri belirtebilir; yeni standartlar ekleyebilirsiniz.

İkinci oturumda size tekrar sunulacak olan akreditasyon standartlarını de erlendirirken, bir önceki oturumda yaptığımız de erlendirmenin yanında, birinci oturum sonunda gerekli analizler yapıldıktan sonra her bir standart için elde edilen “**medyan, ortalama, standart sapma ve çeyrek de erler geni li i**”ni de görebileceksiniz. Bu oturumda, e er varsa, sizin veya di er katılımcıların bir önceki oturumda ekledi i yeni standartları da de erlendirebileceksiniz.

Üçüncü ve son oturumda ise akreditasyon standartları, ikinci oturum sonunda gerekli analizler yapıldıktan sonra her bir standart için elde edilen “**medyan, ortalama, standart sapma ve çeyrek de erler geni li i**” ile birlikte sunulacaktır; ardından daha önceki oturumlarda oldu u gibi de erlendirmeniz beklenecektir.

Delphi çalışması aynı anketin katılımcılara art arda gönderilmesi ile yürütülmektedir. İlgili alanyazında; uzmanların, çalışmanın ilk oturumundan sonra ayrılmaları bu tekni in en büyük sınırlılıklarından birisi olarak belirtilmektedir. Bu sınırlılı ı a abilmek için katılımcıların çalışma öncesinde bilgilendirilmesi tavsiye edilmektedir. Yukarıdaki bilgiler size bu amaçla sunulmu tur.

De erli Hocam,

Yo un i temponuz arasında sizin de erli vaktinizi alaca ımdan hiç üphem yoktur. Ancak bu ara tırmada sizin de katkılarınızla, son günlerde önemi giderek artan uzaktan eğitim programlarının akreditasyon standartlarının belirlenmesi amaçlanmaktadır. Çalışmamıza ilgi gösterece inizi umut ediyor ve katkılarınızdan dolayı ımdiden te ekkürlerimi iletiyorum.

Çalı maya katılmak için a a ıdaki ba lantıya tıklayarak, adınıza özel olarak düzenlenmi standartları de erlendirme sistemine ula abilirsiniz.

Ek 2'nin devamı

Ba lantı: <http://www.surveymonkey.com/...>

Saygılarımla,

Yasin Yalçın

İletim:

Yrd. Doç. Dr. Esra Kele

Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fak.

Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü

E-posta: esrakeles@ktu.edu.tr

Yüksek Lisans Öğrencisi, Yasin Yalçın

Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı

E-posta: ysnylcn17@hotmail.com

Web: <http://www.yasinyalcin.com>

Ek 3. Çevrimiçi standartları değerlendirme sisteminden örnek ekran alıntısı

Prof. Dr.

İKİNCİ KISIM: AKREDİTASYON STANDARTLARI

4 / 15

Lütfen aşağıda sunulan akreditasyon standartlarını 5'li likert tipi ölçek üzerinde değerlendiriniz.

(1: Kesinlikle bulunmamalı, 2: Bulunmamalı, 3: Kararsızım, 4: Bulunmalı, 5: Kesinlikle bulunmalı)

I. KURUMUN MİSYON, VİZYON, AMAÇ VE HEDEFLERİ

	1	2	3	4	5
1. Kurum, kendi genel amacını; kaliteli uzaktan eğitim programları sağlamaya yönelik kurumsal bağlılığı içeren, açık bir şekilde tanımlanmış amaç ve hedeflerle desteklenen bir misyona sahiptir.	☐	☐	☐	☐	☐
2. Öğretim elemanları, eğer kurum yönetim ve danışma kuruluna sahipse; bu kurullar, misyonunu, amaçlarını ve hedeflerini düzenli olarak gözden geçirirler.	☐	☐	☐	☐	☐
3. Halihazırdaki misyon, amaçlar ve hedefler; öğrenciler, öğretim elemanları ve personel tarafından kolayca erişilebilirdir.	☐	☐	☐	☐	☐
4. Kurum misyonunu etkili bir şekilde uyguladığını, amaç ve hedeflerine ulaştığını ve başarılarını ilgili gruplarla paylaştığını gösterebilmektedir.	☐	☐	☐	☐	☐

Yukarıdaki akreditasyon standartlarına yönelik herhangi bir öneriyi ya da bu başlık altına eklemek istediğiniz standardı lütfen aşağıdaki alana yazınız.

Ek 4. kinci Delphi oturumuna davet metni

Sayın ...,

“Türkiye’de Uzaktan E itim Programları için Akreditasyon Standartlarının Belirlenmesi” adlı yüksek lisans tez çalı mamıza yapımı oldu unuz katkılardan dolayı te ekkür ederiz. Çalı mamızın 1. oturumu 10 ba lık altında toplanan 83 akreditasyon standardının de erlendirilmesiyle ve 6 ba lık altında toplam 14 yeni standardın eklenmesiyle tamamlanımı bulunmaktadır.

A a ıdaki bölümde 1. oturum ve çalı manın bundan sonraki seyri hakkında bilgi sunulmu tur.

“Madde üzerinde uzla ma ölçütü” %70 uzman katılımı ve +/- 1 standart sapma sınırı olarak belirlenmi tir. %70 barajını a an ve +/- 1 standart sapma aralı ında bulunan akreditasyon standartları, Türkiye’de uzaktan e itim programları için uygulanabilir olarak kabul edilmi tir ve de erlendirmenize tekrar sunulmayacaktır. De erlendirmenizin nasıl puanlandı ı ve istatistiksel veriler hakkında bilgi sahibi olmak için lütfen ekteki dosyaya ba vurunuz.

2. oturum süresince tarafınızdan ya da di er uzmanlar tarafından önerilen standartları, üzerinde uzla maya varılamayan ya da de i iklik yapılan standartları de erlendirebileceksiniz. Üzerinde uzla maya varılamayan standartlar için hesaplanan istatistiksel verileri ve önceki de erlendirmenizi maddeleri de erlendirirken görebileceksiniz.

1. oturum içerisinde standartların daha iyi ifade edilmesine yönelik birtakım öneriler de alınımı tir. Buna ba lı olarak 14 standart üzerinde gerekli düzenlemeler yapılmı ve sizin de erlendirmenize tekrar sunulmu tur.

sminize özel olarak hazırlanımı standartları de erlendirme sistemine ula mak için lütfen a a ıdaki ba lantıya tıklayınız.

Ba lantı: <http://www.surveymonkey.com/...>

Saygılarımla,

Yasin Yalçın

leti im:

Yrd. Doç. Dr. Esra Kele

Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih E itim Fak.

Bilgisayar ve Ö retim Teknolojileri E itimi Bölümü

E-posta: esrakeles@ktu.edu.tr

Yüksek Lisans Ö rencisi, Yasin Yalçın

Karadeniz Teknik Üniversitesi E itim Bilimleri Enstitüsü

Bilgisayar ve Ö retim Teknolojileri E itimi Anabilim Dalı

E-posta: ysnylcn17@hotmail.com

Web: <http://www.yasinyalcin.com>

Ek 5. İkinci Delphi oturumuna davet e-postası ile birlikte gönderilen ve bir önceki oturumun istatistiksel analizlerini içeren doküman

Sayın ...,

Bu bölümde de erlendirmiş oldu unuz akreditasyon standartlarına yönelik puanların hesaplanmasında izlenen yöntemler ve elde edilen istatistiksel veriler hakkında bilgi sahibi olabilirsiniz.

	1: Madde akreditasyon standartları içerisinde kesinlikle bulunmamalıdır	2: Madde akreditasyon standartları içerisinde bulunmamalıdır	3: Kararsızım	4: Madde akreditasyon standartları içerisinde bulunmalıdır	5: Madde akreditasyon standartları içerisinde kesinlikle bulunmalıdır
Puan	-2	-1	0	1	2

Öncelikle 5’li Likert tipi ölçek üzerinde yaptığımız de erlendirmeler a a ıdaki e kilde puanlanmıştır.

“Madde üzerinde uzlaşma ölçütü” %70 uzman katılımı ve +/- 1 standart sapma sınırı olarak belirlenmiştir. Bu kapsamda, “Madde akreditasyon standartları içerisinde bulunmalıdır (4)”, “Madde akreditasyon standartları içerisinde kesinlikle bulunmalıdır (5)” de erlendirmeleri ve “Madde akreditasyon standartları içerisinde bulunmamalıdır (2)”, “Madde akreditasyon standartları içerisinde kesinlikle bulunmamalıdır (1)” de erlendirmeleri birleştirilmiştir ve ilk grubun toplam de erlendirme içerisindeki oranına bakılmıştır. Bu oranın %70 ve daha fazla oldu u akreditasyon standartlarından +/- 1 standart sapma aralığında bulunanlar de erlendirmenize tekrar sunulmayacaktır. 2. oturumda üzerinde yeterli uzlaşma sağlanamayan veya katılımcılar tarafından yeni eklenen standartlarla birlikte, katılımcılardan gelen öneriler dikkate alınarak üzerinde de i şlik yapılan standartlar de erlendirmenize sunulacaktır.

A a ıdaki bölümde standartlara ait istatistiksel verileri bulabilirsiniz.

I. KURUMUN MİSYON, VİZYON, AMAÇ VE HEDEFLER	De erlendirmeniz	Uzlaşma yüzdesi	Standart Sapma	Ortalama	Medyan	Çeyrek De ğerler Geni li ği (IQR)
1. Kurum, kendi genel amacını; kaliteli uzaktan e ğitim programları sağlamaya yönelik kurumsal ba ğlı lığı içeren, açık bir e kilde tanımlanmış amaç ve hedeflerle desteklenen bir misyona sahiptir.	-	88,2	,701	1,64	2,00	,50
2. Ö ğretim elemanları, e ğer kurum yönetim ve danışman kurullarına sahipse; bu kurullar, misyonunu, amaçlarını ve hedeflerini düzenli olarak gözden geçirirler.	-	82,4	,795	1,41	2,00	1,00
3. Halihazırdaki misyon, amaçlar ve hedefler; ö ğrenciler, ö ğretim elemanları ve personel tarafından kolayca eri şilebilir.	-	100	,507	1,58	2,00	1,00

Ek 5'in devamı

4. Kurum, misyonunu etkili bir şekilde uyguladığını, amaç ve hedeflerine ulaştığını ve başarılarını ilgili gruplarla paylaştığını gösterebilmektedir.	-	100	,469	1,70	2,00	1,00
II. E T M PROGRAMI ve MATERYALLER						
1. E itimsel program hedefleri açık bir şekilde tanımlanmış ve basit bir şekilde ifade edilmiştir.	-	100	,332	1,88	2,00	,00
*2. E itimsel program hedefleri orta derecede gayretli öğrencilerin program sonunda edinecekleri kazanımları belirtmektedir.	-	88,2	1,032	1,23	1,00	1,00
3. Öğrencilerin hedeflere ulaşmasında onlara yardımcı olmak amacıyla kullanılan kalite, değer, öğrenim kaynağı ve e itimsel servisler öğrenciler tarafından anlaşılabilir şekilde ifade edilmiştir.	-	94,1	,795	1,58	2,00	1,00
*4. Program hedefleri uzaktan öğrenimin elektronik olarak ulaştırılan, çevrimiçi ya da diğer yollarıyla edinilebilir.	-	76,5	1,185	1,17	2,00	1,50
5. Hedefler yeteneklerin gelişimini, iyileşmesiyle ilgili eğitim sağlamayı, bilginin iletilmesini; bilginin ve yeteneklerin uygulamasında eğitimini, arzu edilen davranışların gelişimini içermektedir.	-	88,2	,685	1,29	1,00	1,00
6. Programın değerlendirilmesi öğrencilerin hedefleri tamamlama başarısını temel almaktadır.	-	82,4	,919	1,29	2,00	1,00
7. Müfredat, öğrencilerin ifade edilen program hedeflerini edinebilmeleri için yeterince kapsamlıdır.	-	94,1	,752	1,23	1,00	1,00
8. Müfredat içeriği güvenilir araştırma ve uygulamalarla desteklenmektedir.	-	100	,492	1,64	2,00	1,00
9. Müfredat güncel bilgi ve uygulamayı yansıtmaktadır.	-	100	,469	1,70	2,00	1,00
10. Müfredatı güncel tutmak için devamlı etkili yöntemler kullanılmaktadır.	-	94,1	,587	1,70	2,00	,50
11. Ders/program periyodik olarak gözden geçirilmektedir.	-	100	,392	1,82	2,00	,00
12. Öğretimsel materyaller öğrencilerin yayınlanan program hedeflerini edinebilmelerine olanak sağlamak için yeterince kapsamlıdır.	-	94,1	,624	1,52	2,00	1,00
13. Öğretimsel materyaller güncel bilgi ve uygulamayı yansıtmakta ve düzenli olarak gözden geçirilip yenilenmektedir.	-	94,1	,618	1,58	2,00	1,00
14. Sınavlar ve diğer değerlendirme teknikleri belirtilen öğrenme hedeflerinin ve çıktılarının edinimini yeterli olarak ölçmektedir.	-	88,2	,717	1,52	2,00	1,00
15. Uzaktan öğrenim tekniklerinde; kendi konuya da alanlarında yeterli, nitelikli kişiler müfredat içeriğini geliştirmekte ve öğretimsel materyalleri hazırlamaktadır.	-	88,2	,701	1,64	2,00	,50
16. Öğretimsel materyallerin yönetimi ve sunumu güvenilir öğrenme ilkeleriyle uyum içerisindedir ve güvenilir öğrenim tasarımı ilkelerini temel almaktadır.	-	100	,492	1,64	2,00	1,00

Ek 5'in devamı

17. Çevrimiçi ve yazılı ö retimsel materyaller uygun bir ekilde sunulmaktadır.	-	100	,492	1,64	2,00	1,00
18. Çevrimiçi materyaller içeri e uygundur; kolayca ula ılabilen, güvenilir teknolojiler kullanılarak iletilmektedir.	-	100	,437	1,76	2,00	,50
19. Kurumsal olarak hazırlanmış materyaller programdaki öğrencilerin okuma kabiliyetine uygundur ve okunaklı ekilde ço altılmaktadır.	-	94,1	,618	1,58	2,00	1,00
20. Nasıl çalış ılması ve ö retim materyallerinin nasıl kullanılması gerekti i üzerine yönergeler ve öneriler öğrencilere etkili ve yararlı öğrenmeleri için yardımcı olmaktadır.	-	94,1	,606	1,64	2,00	1,00
21. Ö retim elemanları ve öğrenciler için öğrenme kaynakları mevcuttur.	-	100	,469	1,70	2,00	1,00
22. Öğrenme kaynakları programın seviyesine ve kapsamına uygundur.	-	94,1	,618	1,58	2,00	1,00
23. Program tasarımcıları ve ö retim elemanları; ö retim faaliyetlerinde uygun öğrenme araçlarını ve kaynaklarını etkin bir ekilde kullanmaktadır.	-	94,1	,795	1,58	2,00	1,00
24. Kurum, program öğrenme çıktılarının kazanılması için uygun öğrenme kaynakları ve kütüphaneleri öğrencilerin erişimine etkili bir ekilde sunmaktadır.	-	94,1	,785	1,64	2,00	,50
25. Kurumun akademik dürüstlük ve öğrenci dürüstlüğü ile ilgili açık, belirli, yayınlanmış akademik ilkeleri vardır.	-	88,2	,712	1,58	2,00	1,00
26. Kurumun, programı tamamlayan öğrencilerin, akademik yıl içerisinde derslere katılan ve ödevleri yapan öğrencilerle aynı olduğunu teyit eden öğrenci kimlik tanımlama sistemi vardır.	-	88,2	,712	1,41	2,00	1,00
III. E T M H ZMETLER						
1. Öğrenci soruları ho kar ılanmakta, eksiksiz ve anında yanıtlanmaktadır.	-	94,1	,606	1,64	2,00	1,00
2. Öğretim elemanları tarafından ödevler, dersler ve sınavlar için danışmanlık, değerlendirme ve düzeltme hizmetleri sağlanmaktadır.	-	94,1	,562	1,76	2,00	,00
3. Kurum; sınav ve ödevlerle ilgili ölçme ve değerlendirme ilkelerini yayınlamakta ve tüm bunları tutarlı bir ekilde uygulamaktadır.	-	94,1	,587	1,70	2,00	,50
4. Programdaki öğrencilerin bireysel farklılıklarına karşı duyarlı ve esnek olabilmek için önlemler alınmaktadır.	-	70,6	,966	1,05	1,00	1,00
5. Gerekli program hedeflerini, ders öğrenme çıktılarını ba armada ve kendi eğitimsel amaçlarına ulaşmada; öğrencilere, yardımcı olmak amacıyla danışmanlık ve rehberlik sağlanmaktadır.	-	88,2	,712	1,41	2,00	1,00
*6. Program yoluyla tatmin edici ilerleme kaydedemeyen öğrenciler tatmin edici ilerleme gösterene kadar te vik edilmektedir.	-	58,8	1,200	,76	1,00	2,00

Ek 5'in devamı

7. Kurum ve öğrenci arasındaki etkileşimi düzenlemek için tasarlanmış aktif bir program; kayıtlı buldukları programa balmaları, devam etmeleri ve programı bitirmeleri için öğrencileri teşvik etmekte kullanılmaktadır.	-	82,4	,771	1,29	1,00	1,00
8. Öğretimsel materyalleri, öğretimin iletimini ve eğitimsel hizmetleri değerlendirme ve geliştirmek için öğrenci tepkileri sistemli bir şekilde gözlemlenmektedir.	-	100	,514	1,47	1,00	1,00
9. Kurum, kendisi ve öğrenci arasındaki etkileşimi düzenlemek; öğretimsel ve eğitimsel hizmetleri geliştirmek için kolay erişilebilir teknolojiler kullanmaktadır.	-	100	,392	1,82	2,00	,00
10. Kampus içi eğitim, program hedeflerini ve amaçlanan öğrenci öğrenme çıktılarını elde etmek için gerekli olduğu anda uzaktan eğitimin elektronik olarak ulaştırılan, çevrimiçi ya da diğer yöntemlerini tamamlamaktadır.	-	88,2	,861	1,35	2,00	1,00
IV. ÖĞRETMEN HİZMETLERİ						
1. Öğrenci değerlendirme hizmetleri kurum tarafından yayınlanan not verme ilkeleri ile yönlendirilmektedir.	-	94,1	,624	1,52	2,00	1,00
2. Öğrenci değerlendirme hizmetleri tam, adil ve tutarlı olarak yürütülmektedir.	-	100	,392	1,82	2,00	,00
3. Değerlendirme hizmetleri konusunda öğrencilere, gerekli olduğu durumlarda, akademik danışmanlık hizmetleri ilgili öğretim elemanı tarafından sağlanmaktadır.	-	88,2	,717	1,47	2,00	1,00
4. Temel öğrenci bilgileri doğru bir şekilde kayıt altına alınmış, yeterli olarak korunmuş ve kolayca erişilebilirdir.	-	100	,242	1,94	2,00	,00
*5. Talep edildiğinde öğrencilere danışmanlık hizmeti sunulmaktadır.	-	88,2	1,159	1,29	2,00	1,00
*6. Mezunlar için istihdam yardımı ve diğer hizmetler uygun şekilde sunulmaktadır.	-	58,8	1,380	,823	1,00	2,00
V. ÖĞRENCİ BAĞIRISI VE MEMNUNİYET						
1. Kurum öğrenme çıktıları; ulaştırma yönteminden bağımsız olarak açıkça belirtmektedir.	-	88,2	,701	1,35	1,00	1,00
2. Kurumun öğrencileri değerlendirmek için hazır ve sistematik bir yöntemi vardır.	-	94,1	,624	1,52	2,00	1,00
3. Kurum; öğrenme çıktıları değerlendirme yoluyla elde ettiği sonuçları; öğretim elemanları ve hizmetlerini geliştirmek amacıyla kullandığı belgelemlerle kanıtlamaktadır.	-	100	,507	1,58	2,00	1,00
*4. Kurum; öğrencilere sağlanan öğretimsel ve eğitimsel hizmetlerden memnun olduğunu belgelemektedir.	-	82,4	1,104	1,29	2,00	1,00
VI. KURUM ÇALIYANLARININ NİTELİKLERİ						
1. Kurum, yöneticiler ve yönetim kurulu üyeleri profesyonel faaliyetlerinde; etkinliklerinde ve ilikilerinde dürüst ve güvenilir bir anlayışa sahiptir.	-	76,5	,985	1,29	2,00	1,00

Ek 5'in devamı

2. Genel müdür ve kurum yöneticileri buldukları pozisyonları için uygun nitelik ve deneyimlere sahip olmanın yanında kurumsal i lemleri ba arıyla yönlendirebilmek için gerekli olan beceriye sahiptirler.	-	88,2	,717	1,52	2,00	1,00
3. Yönetim kurulu üyeleri; e itim yönetimi, mali konular, ö retme-ö renme ve uzaktan e itim gibi konulardan en az birinde bilgili ve deneyimlidirler.	-	82,4	,799	1,52	2,00	1,00
*4. Nitelikli birisi e itim yöneticisi olarak hizmet vermektedir.	-	64,7	1,390	,94	2,00	2,00
*5. E itim yöneticisi e itim programları konusunda tüm sorumluluklara sahiptir.	-	70,6	1,344	1,05	2,00	2,00
*6. Büyük kurumlarda nitelikli bölüm ba kanları ya da benzer unvanlara sahip ki iler; alanları dâhilinde e itimsel, yazımsal ve ara tırma sorumluluklarıyla görevlendirilmektedir.	-	76,5	1,131	1,17	2,00	1,50
*7. Kurum her ö renciye bireyselle tirilmi ö retim hizmeti verebilmek için yeterli sayıda nitelikli ö retim elemanına sahiptir.	-	82,4	1,074	1,17	1,00	1,00
8. Kurum; ö retim elemanlarının özgeçmi leri ve resmi transkriptlerini de içeren dosyaları temin etmektedir.	-	76,5	,985	1,29	2,00	1,50
9. Ö retim elemanları görevleri ile ilgili dikkatli olarak gözlemlenmekte; kurumun ilkeleri, ö renme ihtiyaçları ve uygun ö retim teknolojileri bakımından devamlı olarak e itilmektedirler.	-	94,1	,618	1,58	2,00	1,00
*10. Kurumun ö retim elemanlarını de erlendirmek için açık ve tutarlı yöntemleri vardır.	-	76,5	1,147	1,23	2,00	1,50
11. Kurum; ö retim elemanlarını ve personelini geli tirerek ö retimi iyile tirmedeki ilgisini gösterebilmektedir.	-	88,2	,712	1,41	2,00	1,00
12. Kurum; profesyonel kurulu ların üyeleri olma, ilgili ara tırmaları inceleme ve uygulamada ö retim elemanları ve personelini sürekli olarak desteklemektedir.	-	82,4	,931	1,35	2,00	1,00
13. Kurum; ö retim elemanları ve personelini, kendi alanlarında devamlı e itim alma, çevrimiçi uzaktan e itimi ya da di er formlarını kullanma ve geli tirme konularında te vik etmektedir.	-	100	,437	1,76	2,00	,50
VII. KABUL UYGULAMALARI VE KAYIT ANLA MALARI						
1. Kurum derslerinin/programlarının alanını ve do asını; e itimsel hedeflerini ve ö renci gizlili ini nasıl korudu unu yazılı olarak bildirmektedir.	-	100	,507	1,58	2,00	1,00
*2. Kurum e itimsel materyalleri ba arılı bir ekilde benimseyebilmesi için ba vuru yapan bireyin sahip olması gereken nitelikleri tespit etmektedir.	-	82,4	1,091	1,23	2,00	1,00
*3. Kurum ba vuru yapan bireyin derse/programa kayıt yaptırmak için uygun niteliklere sahip oldu unu ba vuru sahibinin kabulünden önce belirlemektedir.	-	76,5	1,131	1,17	2,00	1,50

Ek 5'in devamı

4. Kurum kendisinin ve ö rencinin yükümlülüklerini açık bir e kilde belirten bir kayıt anla ması uygulamaktadır.	-	82,4	,931	1,35	2,00	1,00
5. Yazılı kayıt anla ması ve di er yazılı kayıt belgeleri; programın do asını ve kapsamını açık bir e kilde belirtmektedir.	-	88,2	,712	1,41	2,00	1,00
6. Kurum programın bırakılması durumunda ö denen harçları iade etme kurallarını ö renciye programa ba lamadan önce bildirmektedir.	-	88,2	,717	1,52	2,00	1,00
*7. Kurumun harçları iade etme kuralları; kayıt anla ması, katalog ve web sitesinde ula ılabilir durumdadır.	-	88,2	1,147	1,23	2,00	1,00
VIII. MAL SORUMLULUKLAR						
*1. Kurum ö rencilerine kaliteli ö retim ve hizmetler sa lamak için mali olarak sorumluluk ta rıdı nı, yükümlülüklerini yerine getirdi ini son iki mali yılını kapsayan kar ıla tırmalı ifadelerle açıklamaktadır.	-	64,7	1,172	1,00	1,00	2,00
2. Kurumun mali raporları zamanında ve do ru hazırlayabilen en az bir nitelikli çalı anı bulunmaktadır.	-	94,1	,624	1,52	2,00	1,00
*3. Kurum kâr edebilir bir e kilde çalı maya devam etti ini ve ba a çıkılmaz bir riskle kar ı kar ıya bulunmadı nı gösterebilmektedir.	-	70,6	1,268	,88	1,00	2,00
*4. E er bir risk söz konusuysa, bu risk yeterli e kilde gözlenmekte ve üstesinden gelinebilmektedir.	-	76,5	1,218	1,11	2,00	1,50
5. Çevrimiçi ortamda ve kurum binalarında bulunan mali bilgileri yetkisiz eri imlerden korumak için gerekli önlemler alınmı tır.	-	82,4	,799	1,52	2,00	1,00
IX. B NA, DONANIM VE KAYITLARIN KORUNMASI						
1. Binalar, çalı ma alanı ve donanım; yangın, sa lık ve güvenlik düzenlemeleriyle uyumludur ve kurumun e itim programlarını i ler kılmak için yeterli olarak donatılmı tır.	-	94,1	,587	1,70	2,00	,50
2. Kurumun mali ve yönetsel kayıtları, ö rencilerin e itimsel kayıtları güvenli bir e kilde ula ılabilir bir yerde tutulmaktadır.	-	100	,242	1,94	2,00	,00
3. Di er kayıtlar; güncel, e itimsel, yönetsel, i sel ve yasal uygulamalarla uyumlu bir e kilde tutulmaktadır.	-	100	,332	1,88	2,00	,00
X. ARA TIRMA VE ÖZ-GEL M						
1. Kurumun dâhili ve harici e ilimleri belirlemek, fırsatları uygunla tırmak, zorlukları belirlemek ve kaliteyi sürdürmek için tasarlanmı yazılı bir planı vardır.	-	94,1	,606	1,64	2,00	1,00
2. Planlama; kurumun ö renci hizmetlerini geli tirmesi yanında ö retim elemanları ve personelin profesyonel geli imine olanak tanır.	-	100	,437	1,76	2,00	,50
3. Kurum uygulama ve hizmetlerini geli tirmek amacıyla sürekli geli imi benimseyen kurumsal bir anlayı a sahip oldu unu kanıtlayabilmektedir.	-	100	,507	1,58	2,00	1,00
*4. Güvenilir ara tırma yöntem ve teknikleri; kurumsal misyon, amaç ve hedeflerin ne kadar etkili kar ılandı nı ölçmek için kullanılmaktadır.	-	94,1	1,007	1,47	2,00	1,00
5. Kurumun liderlik ve yönetim konularında görevi devam ettirecek ki ilerin tâbi oldukları yazılı planı vardır.	-	94,1	,618	1,41	1,00	1,00

Ek 6. Üçüncü Delphi oturumuna davet metni

Sayın ...,

“Türkiye’de Uzaktan E itim Programları için Akreditasyon Standartlarının Belirlenmesi” adlı yüksek lisans tez çalı mamıza yapımı oldu unuz katkılardan dolayı te ekkür ederiz. Çalı mamızın 2. oturumu 10 ba lık altında toplam 42 akreditasyon standardının de erlendirilmesiyle ve 1 yeni standardın eklenmesiyle tamamlanmış bulunmaktadır. 2. oturumda yapılan de erlendirmelerin istatistiksel analizleri sonucu elde edilen verilere ula mak için lütfen ekli dosyaya ba vurunuz.

Daha önce de bahsedildi i gibi “madde üzerinde uzla ma ölçütü” %70 uzman katılımı ve +/- 1 standart sapma sınırıdır. %70 barajını a an ve +/- 1 standart sapma aralı nda bulunan akreditasyon standartları, Türkiye’de uzaktan e itim programları için uygulanabilir olarak kabul edilmi tir ve de erlendirmenize tekrar sunulmayacaktır.

3. ve son oturum süresince tarafınızdan ya da di er uzmanlar tarafından önerilen standartları, üzerinde uzla maya varılamayan ya da de i iklik yapılan standartları de erlendirebileceksiniz. Üzerinde uzla maya varılamayan standartlar için hesaplanan istatistiksel verileri ve önceki de erlendirmenizi maddeleri de erlendirirken görebileceksiniz.

2. oturum içerisinde standartların daha iyi ifade edilmesine yönelik birtakım öneriler de alınmış tir. Buna ba lı olarak 10 standart üzerinde gerekli düzenlemeler yapılmış ve sizin de erlendirmenize tekrar sunulmu tur.

sminize özel olarak hazırlanmış standartları de erlendirme sistemine ula mak için lütfen a a ıdaki ba lantıya tıklayınız.

Ba lantı: <http://www.surveymonkey.com/...>

Saygılarımla,

Yasin Yalçın

İletişim:

Yrd. Doç. Dr. Esra Keleş

Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih E itim Fak.

Bilgisayar ve Ö retim Teknolojileri E itimi Bölümü

E-posta: esrakeles@ktu.edu.tr

Yüksek Lisans Ö rencisi, Yasin Yalçın

Karadeniz Teknik Üniversitesi E itim Bilimleri Enstitüsü

Bilgisayar ve Ö retim Teknolojileri E itimi Anabilim Dalı

E-posta: ysnycn17@hotmail.com

Web: <http://www.yasinyalcin.com>

Tel.: +90 505 390 7005

Ek 7. Üçüncü Delphi oturumuna davet e-postası ile birlikte gönderilen ve bir önceki oturumun istatistiksel analizlerini içeren doküman

Sayın ...,

2. oturumda de erlendirilen standartlara ait istatistiksel veriler a a ıda sunulmu tur.

I. KURUMUN MİSYON, VİZYON, AMAÇ VE HEDEFLER	De erlendirme	Uzla ma yüzdesi	Standart Sapma	Ortalama	Medyan	Çeyrek De erler Geni li i (IQR)
[D k.]-2. Kurumun misyonu, amaçları ve hedefleri ilgili personel tarafından sürekli geli im do rultusunda düzenli olarak gözden geçirilmektedir.	-	93,3	,828	1,40	2,00	1,00
[Y.S.]-1. Kurum çe itli ölçekler geli tirerek misyon, vizyon, amaç ve hedeflerinin ö renciler ve ö retim elemanları tarafından de erlendirilmesini sa lamaktadır.	-	93,3	,617	1,66	2,00	1,00
II. E T M PROGRAMI ve MATERYALLER						
*2. E itimsel program hedefleri orta derecede gayretli ö rencilerin program sonunda edinecekleri kazanımları belirtmektedir.	-	86,7	1,060	1,13	1,00	1,00
4. Program hedefleri uzaktan ö renimin elektronik olarak ula tırılan, çevrimiçi ya da di er yollarıyla edinilebilirdir.	-	86,7	,910	1,40	2,00	1,00
[D k.]-15. Uzaktan ö renim tekniklerinde; kendi konu ya da alanlarında yeterli, nitelikli ki iler müfredat içeri ini geli tirmektedir.	-	100	,351	1,86	2,00	,00
*[D k.]-17. Çevrimiçi ve yazılı ö retimsel materyaller ö rencilerin kolayca eri ebilece i eilde sunulmaktadır.	-	93,3	1,046	1,66	2,00	,00
[D k.]-24. Ö renciler, program ö renme çıktılarının kazanılması için uygun ö renme kaynaklarına ve kütüphanelere kolayca eri ebilmektedirler.	-	100	,258	1,93	2,00	,00
*[Y.S.]-1. Ö retim materyalleri hazırlanırken engelli ö renciler göz önünde bulundurulmaktadır.	-	93,3	1,060	1,53	2,00	1,00
[Y.S.]-2. Kurum, ö retim elemanlarının uzaktan e itimde hâlihazırda kullanılan teknolojiler ve kullanılabilecek yeni teknolojiler hakkında kendilerini geli tirmeleri için gerekli imkânları sa lamaktadır.	-	100	,487	1,66	2,00	1,00
[Y.S.]-3. Ö retim elemanlarına çevrimiçi olarak sorunlara yönelik 24 saat destek hizmetleri sa lanmaktadır.	-	93,3	,833	1,53	2,00	1,00
[Y.S.]-4. Her ders için detaylı bir ö retim izlencesi ö rencilerle payla ılmaktadır.	-	93,3	,617	1,66	2,00	1,00

D k.: Üzerinde de i iklik yapılan standart

Y.S.: Yeni eklenen standart

Ek 7'nin devamı

III. E T M H ZMETLER

*6. Program yoluyla tatmin edici ilerleme kaydedemeyen öğrenciler tatmin edici ilerleme gösterene kadar tevik edilmektedir. - 53,3 ,961 ,73 1,00 2,00

[D k.]-1. Öğrencilerin her türlü soruları (teknik destek, eğitim-öretim hizmetleri vb.) hollerde karşılanmakta, ilgili kişiler tarafından eksiksiz ve anında yanıtlanmaktadır. - 100 ,516 1,53 2,00 1,00

D k.]-5. Gerekli program hedeflerini, ders öğrenme çıktılarını belirlemek; öğrencilere, yardımcı olmak amacıyla danışmanlık ve rehberlik sağlamaklanmaktadır. - 93,3 ,639 1,53 2,00 1,00

IV. Ö RENC İ H ZMETLER

*6. Mezunlar için istihdam yardımı ve diğer hizmetler en uygun şekilde sunulmaktadır. - 60,0 1,112 ,66 1,00 2,00

*[D k.]-3. Öğrenciye kurum tarafından atanan danışman eğitim elemanı, öğrenciler için akademik danışmanlık hizmetleri sağlamaklanmaktadır. - 86,7 1,046 1,33 2,00 1,00

*[D k.]-5. Öğrencilere danışmanlık hizmeti hafta içi her gün 09:00 – 22:00 saatleri arasında sunulmaktadır. - 73,3 1,253 1,00 1,00 2,00

*[Y.S.]-1. Öğrenci hizmetleri planlanırken engelli öğrenciler göz önünde bulundurulmaktadır. - 80,0 1,245 1,13 2,00 1,00

*[Y.S.]-2. Öğrenciye kuruma aidiyet hissi kazandırılmaktadır. - 66,7 1,000 1,00 1,00 2,00

[Y.S.]-3. Öğrencileri bürosunda gerçekleştirebilecek temel işlemler (öğrenci belgesi, transkript vb.) elektronik ortamda da yapılabilmektedir. - 86,7 ,743 1,53 2,00 1,00

V. Ö RENC İ BA RARISI VE MEMNUN YET

4. Kurum, öğrencilere sağlanan eğitim ve idari hizmetlerden memnun olduklarını belgelemektedir. - 100 ,457 1,73 2,00 1,00

[D k.]-1. Kurum öğrenme çıktıları; öğretimin sunulma yönteminden bağımsız olarak açıkça belirtmektedir. - 80,0 ,798 1,26 1,00 1,00

[Y.S.]-1. Kurum tarafından öğrenci memnuniyet anketi yapılmaktadır. - 86,7 ,736 1,60 2,00 1,00

VI. KURUM ÇALI ANLARININ N TEL İLER

*4. Nitelikli birisi eğitim yöneticisi olarak hizmet vermektedir. - 86,7 1,082 1,20 1,00 1,00

*5. Eğitim yöneticisi eğitim programları konusunda tüm sorumluluklara sahiptir. - 73,3 1,414 1,00 2,00 2,00

*7. Kurum her öğrenciye bireyselleştirilmiş eğitim hizmeti verebilmek için yeterli sayıda nitelikli eğitim elemanına sahiptir. - 93,3 1,060 1,53 2,00 1,00

10. Kurumun eğitim elemanlarını değerlendirmek için açık ve tutarlı yöntemleri vardır. - 100 ,414 1,80 2,00 ,00

D k.: Üzerinde değişiklik yapılan standart

Y.S.: Yeni eklenen standart

Ek 7'nin devamı

[D k.]-6. Büyük kurumlarda bölüm başkanları ya da benzer unvanlara sahip kişiler; alanları dâhilinde eğitim, ara tırma ve eser (bildiri, makale, kitap, rapor vb.) hazırlama sorumluluklarıyla görevlendirilmektedir.	-	73,3	,833	1,13	1,00	2,00
[D k.]-11. Kurum, öretim elemanları ve diğer personeli için mesleki gelişim fırsatları sunmaktadır.	-	100	,507	1,60	2,00	1,00
[D k.]-13. Kurum; öretim elemanları ve personelinin, çevrimiçi uzaktan eğitime yönelik tüm alternatif ortamları kullanma ve geliştirme konularında te viki etmektedir.	-	100	,507	1,60	2,00	1,00
VII. KABUL UYGULAMALARI VE KAYIT ANLA MALARI						
*2. Kurum eğitimsel materyalleri barındıran bir şekilde benimseyebilmesi için barındıran bireyin sahip olması gereken nitelikleri tespit etmektedir.	-	86,7	1,207	1,20	2,00	1,00
*[D k.]-3. Kurum barındıran bireyin derse/programa kayıt yaptırmak için uygun niteliklere sahip olduğunu barındıran sahibinin derse/programa kabulünden önce belirlemektedir.	-	86,7	1,207	1,20	2,00	1,00
[D k.]-7. Kurumun ödemelere ilişkin esasları ve olası değişiklikler web sitesinden güncel bir biçimde erişilebilir durumdadır.	-	93,3	,639	1,53	2,00	1,00
VIII. MAL SORUMLULUKLAR						
*1. Kurum öğrencilerine kaliteli öğretim ve hizmetler sağlamak için mali olarak sorumluluk taşıdığı mını, yükümlülüklerini yerine getirdiğini son iki mali yılını kapsayan karlı ifadelerle açıklamaktadır.	-	66,7	1,000	1,00	1,00	2,00
*3. Kurum kâr edebilir bir şekilde çalışmaya devam ettiğini ve barındırılmaz bir riskle karşı karşıya bulunmadığını gösterebilmektedir.	-	66,7	1,133	1,00	1,00	2,00
4. Eğer bir risk söz konusuysa, bu risk yeterli şekilde gözlenmekte ve üstesinden gelinebilmektedir.	-	73,3	,990	1,13	1,00	1,00
IX. BANA, DONANIM VE KAYITLARIN KORUNMASI						
[Y.S.]-1. Kayıtlı bütün bilgiler sürekli olarak yedeklenmektedir.	-	93,3	,560	1,80	2,00	,00
X. ARA TIRMA VE ÖZ-GELİŞİM						
4. Güvenilir ara tırma yöntem ve teknikleri; kurumsal misyon, amaç ve hedeflerin ne kadar etkili şekilde ölçmek için kullanılmaktadır.	-	100	,414	1,80	2,00	,00
[Y.S.]-1. Kurum tüm öğretilerle ilgili telif, fikri ve dijital haklar konusunda duyarlı davranmakta ve gerektiğinde telif ödemelerini gerçekleştirmektedir.	-	100	,487	1,66	2,00	1,00
*[Y.S.]-2. Kurumun her bir ders için öğretilerle ilgili olarak standartları vardır, bu standartlara uymayanlar hakkında yaptırımlar belirlenmiştir.	-	86,7	1,082	1,20	1,00	1,00

D k.: Üzerinde değişiklik yapılan standart

Y.S.: Yeni eklenen standart

Ek 7'nin devamı

[Y.S.]-3. Kurum eğitim programının sürekli değerlendirilmesini ve gerektiğinde güncellenmesini sağlamaktadır.	-	100	,457	1,73	2,00	1,00
[Y.S.]-4. Kurum 7 gün 24 saat danışmanlık hizmeti (çatı merkezi, çevrimiçi destek vb.) vermektedir.	-	86,7	,743	1,46	2,00	1,00

D k.: Üzerinde değişiklik yapılan standart

Y.S.: Yeni eklenen standart

Ek 8. Uzaktan e itim programları için akreditasyon standartları

I. Kurumun Misyon, Vizyon, Amaç ve Hedefleri (5)

1. Kurum, kendi genel amacını; kaliteli uzaktan e itim programları sa lamaya yönelik kurumsal ba lılı ı içeren, açık bir ekilde tanımlanmış amaç ve hedeflerle desteklenen bir misyona sahiptir.
2. Kurumun misyonu, amaçları ve hedefleri ilgili personel tarafından sürekli geli im do rultusunda düzenli olarak gözden geçirilmektedir.
3. Halihazırdaki misyon, amaçlar ve hedefler; ö renciler, ö retim elemanları ve personel tarafından kolayca eri lebilirlerdir.
4. Kurum, misyonunu etkili bir ekilde uyguladı ını, amaç ve hedeflerine ula tı ını ve ba arılarını ilgili gruplarla payla tı ını gösterebilmektedir.
5. Kurum çe itli ölçekler geli tirerek misyon, vizyon, amaç ve hedeflerinin ö renciler ve ö retim elemanları tarafından de erlendirilmesini sa lamaktadır.

II. E itim Programı ve Materyaller (30)

1. E itimsel program hedefleri açık bir ekilde tanımlanmış ve basit bir ekilde ifade edilmiştir.
2. E itim programı hedefleri orta derecede gayretli ö rencilerin program sonunda edinecekleri kazanımları belirtmektedir.
3. Ö rencilerin hedeflere ulaşmasında onlara yardımcı olmak amacıyla kullanılan kalite, de er, ö retim kayna ı ve e itimsel servisler ö renciler tarafından anlaşılabilir bir dille ifade edilmiştir.
4. Program hedefleri uzaktan e itim yoluyla kazandırılabilir niteliktedir.
5. Hedefler yeteneklerin gelişimini, i ya amı ile ilgili e itim sa lamayı, bilginin iletilmesini; bilginin ve yeteneklerin uygulamasında e itimi, arzu edilen davranışların gelişimini içermektedir.
6. Programın de erlendirilmesi ö rencilerin hedefleri tamamlama ba arısını temel almaktadır.
7. Müfredat, ö rencilerin ifade edilen program hedeflerini edinebilmeleri için yeterince kapsamlıdır.
8. Müfredat içeri i güvenilir ara tırma ve uygulamalarla desteklenmektedir.
9. Müfredat güncel bilgi ve uygulamayı yansıtmaktadır.
10. Müfredatı güncel tutmak için devamlı etkili yöntemler kullanılmaktadır.
11. Ders/program periyodik olarak gözden geçirilmektedir.
12. Ö retimsel materyaller ö rencilerin yayınlanan program hedeflerini edinebilmelerine olanak sa lamak için yeterince kapsamlıdır.
13. Ö retimsel materyaller güncel bilgi ve uygulamayı yansıtmakta ve düzenli olarak gözden geçirilip yenilenmektedir.
14. Sınavlar ve di er de erlendirme teknikleri belirtilen ö renme hedeflerinin ve çıktılarının edinimini yeterli olarak ölçmektedir.
15. Uzaktan ö renim tekniklerinde; kendi konu ya da alanlarında yeterli, nitelikli ki iler müfredat içeri ini geli tirmektedir.
16. Ö retimsel materyallerin yönetimi ve sunumu güvenilir ö renme ilkeleriyle uyum içersindedir ve güvenilir ö retim tasarımı ilkelerini temel almaktadır.
17. Çevrimiçi ve yazılı ö retim materyalleri ö rencilerin kolayca eri ebilece i ekilde sunulmaktadır.
18. Çevrimiçi materyaller içeri e uygundur; kolayca ulaşılabilen, güvenilir teknolojiler kullanılarak iletilmektedir.
19. Kurumsal olarak hazırlanmış materyaller programdaki ö rencilerin okuma kabiliyetine uygundur ve okunaklı ekilde ço altılmaktadır.

Ek 8'in devamı

-
20. Nasıl çalışılması ve ö retim materyallerinin nasıl kullanılması gerektiği üzerine yönergeler ve öneriler öğrencilere etkili ve yararlı öğrenmeleri için yardımcı olmaktadır.
 21. Öğretim elemanları ve öğrenciler için öğrenme kaynakları mevcuttur.
 22. Öğrenme kaynakları programın seviyesine ve kapsamına uygundur.
 23. Program tasarımcıları ve öğretim elemanları; öğretim faaliyetlerinde uygun öğretim araçlarını ve kaynaklarını etkin bir şekilde kullanmaktadır.
 24. Öğrenciler, program öğrenme çıktılarının kazanılması için uygun öğrenme kaynaklarına ve kütüphanelere kolayca erişebilmektedirler.
 25. Kurumun akademik dürüstlük ve öğrenci dürüstlüğü ile ilgili açık, belirli, yayınlanmış akademik ilkeleri vardır.
 26. Kurumun, programı tamamlayan öğrencilerin, akademik yıl içerisinde derslere katılan ve ödevleri yapan öğrencilerle aynı olduğunu teyit eden öğrenci kimlik tanımlama sistemi vardır.
 27. Öğretim materyalleri hazırlanırken engelli öğrenciler göz önünde bulundurulmaktadır.
 28. Kurum, öğretim elemanlarının uzaktan eğitimde hâlihazırda kullanılan teknolojiler ve kullanılabilecek yeni teknolojiler hakkında kendilerini geliştirmeleri için gerekli imkânları sağlamaktadır.
 29. Öğretim elemanlarına çevrimiçi olarak sorunlara yönelik 24 saat destek hizmetleri sağlanmaktadır.
 30. Her ders için detaylı bir öğretim izlencesi öğrencilerle paylaşılmaktadır.
-

III. E İtım Hizmetleri (10)

-
1. Öğrencilerin her türlü soruları (teknik destek, eğitim-öretim hizmetleri vb.) hoş karşılanmakta, ilgili kişi tarafından eksiksiz ve anında yanıtlanmaktadır.
 2. Öğretim elemanları tarafından ödevler, dersler ve sınavlar için danışmanlık, değerlendirme ve düzeltme hizmetleri sağlanmaktadır.
 3. Kurum; sınav ve ödevlerle ilgili ölçme ve değerlendirme ilkelerini yayınlamakta ve tüm bunları tutarlı bir şekilde uygulamaktadır.
 4. Programdaki öğrencilerin bireysel farklılıklarına karşı duyarlı ve esnek olabilmek için önlemler alınmaktadır.
 5. Gerekli program hedeflerini, ders öğrenme çıktılarını başarmada; öğrencilere, yardımcı olmak amacıyla danışmanlık ve rehberlik sağlanmaktadır.
 6. Program yoluyla tatmin edici ilerleme kaydedemeyen öğrencilere, uzaktan öğrenme sürecine yönelik danışmanlık sağlanmaktadır.
 7. Kurum ve öğrenci arasındaki etkileşimi düzenlemek için tasarlanmış aktif bir program; kayıtlı buldukları programa başlamaları, devam etmeleri ve programı bitirmeleri için öğrencileri teşvik etmekte kullanılmaktadır.
 8. Öğretimsel materyalleri, öğretimin iletimini ve eğitimsel hizmetleri değerlendirmek ve geliştirmek için öğrenci tepkileri sistemli bir şekilde gözlemlenmektedir.
 9. Kurum, kendisi ve öğrenen arasındaki etkileşimi düzenlemek; öğretimsel ve eğitimsel hizmetleri geliştirmek için kolay erişilebilir teknolojiler kullanmaktadır.
 10. Kampus içi eğitim, program hedeflerini ve amaçlanan öğrenci öğrenme çıktılarını elde etmek için gerekli olduğunda uzaktan eğitimin elektronik olarak ulaştırılan, çevrimiçi ya da diğer yöntemlerini tamamlamaktadır.
-

Ek 8'in devamı

IV. Ö renci Hizmetleri (7)

1. Ö renci de erlendirme hizmetleri kurum tarafından yayınlanan not verme ilkeleri ile yönlendirilmektedir.
2. Ö renci de erlendirme hizmetleri tam, adil ve tutarlı olarak yürütülmektedir.
3. Ö rencilere danışmanlık yapmak için kurum tarafından bir ö retim elemanı atanmaktadır.
4. Temel ö renci bilgileri do ru bir e kilde kayıt altına alınmı , yeterli olarak korunmu ve kolayca eri lebilirdir.
5. Ö renciye kuruma aidiyet hissi kazandırılmaktadır.
6. Ö renci i leri bürosunda gerçekle tirilebilecek temel i lemler (ö renci belgesi, transkript vb.) elektronik ortamda da yapılabilir.
7. Ö renci de erlendirme hizmetleri kapsamında, elektronik de erlendirme yöntemleri de dâhil olmak üzere alternatif de erlendirme yakla ımlarından yararlanılmaktadır.

V. Ö renci Ba arısı ve Memnuniyeti (5)

1. Kurum ö renme çıktılarını; ö retimin sunulma yönteminden ba ımsız olarak açıkça belirtmektedir.
2. Kurumun ö rencileri de erlendirmek için hazır ve sistematik bir yöntemi vardır.
3. Kurum; ö renme çıktılarını de erlendirme yoluyla elde etti i sonuçları; ö retim elemanları ve hizmetlerini geli tirmek amacıyla kullandı ını belgelerle kanıtlamaktadır.
4. Kurum, ö rencilere sa lanan ö retimsel ve e itimsel hizmetlerden memnun olundu unu belgelemektedir.
5. Kurum tarafından ö renci memnuniyet anketi yapılmaktadır.

VI. Kurum Çalı anlarının Nitelikleri (13)

1. Kurum, yöneticiler ve yönetim kurulu üyeleri profesyonel faaliyetlerinde; i etkinliklerinde ve ili kilerinde dürüst ve güvenilir bir anlayı a sahiptir.
2. Genel müdür ve kurum yöneticileri buldukları pozisyonları için uygun nitelik ve deneyimlere sahip olmanın yanında kurumsal i lemleri ba arıyla yönlendirebilmek için gerekli olan beceriye sahiptirler.
3. Yönetim kurulu üyeleri; e itim yönetimi, mali konular, ö retme-ö renme ve uzaktan e itim gibi konulardan en az birinde bilgili ve deneyimlidirler.
4. E itim yönetimi alanında tecrübeli birisi e itim yöneticisi olarak hizmet vermektedir.
5. E itim yöneticileri e itim programları konusunda tüm sorumlulukları yerine getirmektedir.
6. Büyük kurumlarda bölüm ba kanları ya da benzer unvanlara sahip ki iler; alanları dâhilinde e itim, ara tırma ve eser (bildiri, makale, kitap, rapor vb.) hazırlama sorumluluklarıyla görevlendirilmektedir.
7. Kurum her ö renciye bireyselle tirilmi ö retim hizmeti verebilmek için yeterli sayıda nitelikli ö retim elemanına sahiptir.
8. Kurum; ö retim elemanlarının özgeçmi leri ve resmi transkriptlerini de içeren dosyaları temin etmektedir.
9. Ö retim elemanları görevleri ile ilgili dikkatli olarak gözlemlenmekte; kurumun ilkeleri, ö renme ihtiyaçları ve uygun ö retim teknolojileri bakımından devamlı olarak e itilmektedirler.
10. Kurumun ö retim elemanlarını de erlendirmek için açık ve tutarlı yöntemleri vardır.
11. Kurum, ö retim elemanları ve di er personeli için mesleki geli im fırsatları sunmaktadır.
12. Kurum; profesyonel kurulu ların üyeleri olma, ilgili ara tırmaları inceleme ve uygulamada ö retim elemanları ve personelini sürekli olarak desteklemektedir.

Ek 8'in devamı

13. Kurum; ö retim elemanları ve personelini, çevrimiçi uzaktan e itime yönelik tüm alternatif ortamları kullanma ve geli tirme konularında te vik etmektedir.

VII. Kabul Uygulamaları ve Kayıt Anla maları (7)

1. Kurum derslerinin/programlarının alanını ve do asını; e itimsel hedeflerini ve ö renci gizlili ini nasıl korudu unu yazılı olarak bildirmektedir.
2. Kurum e itim materyallerini etkili bir e kilde kullanabilmesi için ba vuru yapan bireyin, sahip olması gereken nitelikleri tespit etmektedir.
3. Kurum uzaktan e itim programına ba vuru yapan bireyin programa kayıt yaptırmak için uygun niteliklere sahip oldu unu, ba vuru sahibinin programa kabulünden önce belirlemektedir.
4. Kurum kendisinin ve ö rencinin yükümlülüklerini açık bir e kilde belirten bir kayıt anla ması uygulamaktadır.
5. Yazılı kayıt anla ması ve di er yazılı kayıt belgeleri; programın do asını ve kapsamını açık bir e kilde belirtmektedir.
6. Kurum programın bırakılması durumunda ö denen harçları iade etme kurallarını ö renciye programa ba lamadan önce bildirmektedir.
7. Kurumun ödemelere ili kin esasları ve olası de i iklikler web sitesinden güncel bir biçimde eri lebilir durumdadır.

VIII. Mali Sorumluluklar (4)

1. Kurum ö rencilerine kaliteli ö retim ve hizmetler sa lamak için mali olarak sorumluluk ta ıdı nını, yükümlülüklerini yerine getirdi ini son iki mali yılını kapsayan kar ıla tırmalı ifadelerle açıklamaktadır.
2. Kurumun mali raporları zamanında ve do ru hazırlayabilen en az bir nitelikli çalı anı bulunmaktadır.
3. E er bir risk söz konusuysa, bu risk yeterli e kilde gözlenmekte ve üstesinden gelinmektedir.
4. Çevrimiçi ortamda ve kurum binalarında bulunan mali bilgileri yetkisiz eri imlerden korumak için gerekli önlemler alınmı tır.

IX. Bina, Donanım ve Kayıtların Korunması (4)

1. Binalar, çalı ma alanı ve donanım; yangın, sa lık ve güvenlik düzenlemeleriyle uyumludur ve kurumun e itim programlarını i ler kılmak için yeterli olarak donatılmı tır.
2. Kurumun mali ve yönetsel kayıtları, ö rencilerin e itimsel kayıtları güvenli bir e kilde ula ılabilir bir yerde tutulmaktadır.
3. Di er kayıtlar; güncel, e itimsel, yönetsel, i sel ve yasal uygulamalarla uyumlu bir e kilde tutulmaktadır.
4. Kayıtlı bütün bilgiler sürekli olarak yedeklenmektedir.

X. Ara tırma ve Öz-Geli im (9)

1. Kurumun dâhili ve harici e ilimleri belirlemek, fırsatları uygunla tırmak, zorlukları belirlemek ve kaliteyi sürdürmek için tasarlanmı yazılı bir planı vardır.
 2. Planlama; kurumun ö renci hizmetlerini geli tirmesi yanında ö retim elemanları ve personelin profesyonel geli imine olanak tanır.
 3. Kurum uygulama ve hizmetlerini geli tirmek amacıyla sürekli geli imi benimseyen kurumsal bir anlayı a sahip oldu unu kanıtlayabilmektedir.
 4. Güvenilir ara tırma yöntem ve teknikleri; kurumsal misyon, amaç ve hedeflerin ne kadar etkili kar ılandı nını ölçmek için kullanılmaktadır.
-

Ek 8'in devamı

-
5. Kurumun liderlik ve yönetim konularında görevi devam ettirecek kişilerin tâbi oldukları yazılı planı vardır.
 6. Kurum tüm ö retimsel içerik ile ilgili telif, fikri ve dijital haklar konusunda duyarlı davranmakta ve gerektiğinde telif ödemelerini gerçekle tirmektedir.
 7. Kurumun ders içeriklerinin niteliklerini belirleyen standartları vardır ve bu standartlara uymayanlar hakkında takip edilecek i lem adımları belirlenmiştir.
 8. Kurum eğitim programının sürekli de erlendirilmesini ve gerektiğinde güncellenmesini sağlamaktadır.
 9. Kurum 7 gün 24 saat danışmanlık hizmeti (çatırma merkezi, çevrimiçi destek vb.) vermektedir.
-

ÖZGEÇM

1988 yılında Elazı 'da do du. İkö renimini Kilis Hasan Sünnüo lu İkö retim Okulu'nda, ortaö renimini ise Kilis Hacı Mehmet Koçarslan Anadolu Lisesi'nde tamamladı. 2005 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih E itim Fakültesi Bilgisayar ve Ö retim Teknolojileri E itimi Bölümü'ne yerle ti ve bu bölümü 2009 yılında tamamladı. Aynı yıl Karadeniz Teknik Üniversitesi E itim Bilimleri Enstitüsü Bilgisayar ve Ö retim Teknolojileri E itimi Anabilim Dalı'nda yüksek lisans programına kabul edildi. 2010 yılında Recep Tayyip Erdo an Üniversitesi'nde ara tırma görevlisi olarak çalı maya ba ladı. 2011 yılında Amerika Birle ik Devletleri Florida State University'de Dr. Vanessa P. Dennen danı manlı ında uzaktan e itimin akreditasyonu konusunda altı ay boyunca ara tırma yaptı. Ara tırmacı halen Recep Tayyip Erdo an Üniversitesi'ndeki görevini sürdürmekte olup; ngilizce bilmektedir.

İeti im adresi: yyalcin@outlook.com